

DƯƠNG KỲ ĐỨC - VŨ QUANG HÀO

Từ điển

TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA
TIẾNG VIỆT

TỪ ĐIỂN
TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA
TIẾNG VIỆT

Chức năng ngữ pháp
Chức năng ngữ pháp
Chức năng ngữ pháp

TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC
TRUNG TÂM VI HINH KHOA GIÁO DỤC

Chịu trách nhiệm xuất bản :

Giám đốc TRẦN TRÂM PHƯƠNG

Tổng biên tập NGUYỄN KHẮC PHI

Biên tập :

VŨ THÚY ANH

Trình bày bìa :

TRẦN TIẾU LÂM

Sửa bản in :

VŨ THÚY ANH

Sắp chữ :

TRUNG TÂM VI TÍNH (NXB GIÁO DỤC)

TỬ ĐIỂN TRÁI NGHĨA - DÒNG NGHĨA TIẾNG VIỆT /
Dương Kỳ Đức, Vũ Quang Hào. -H. : Giáo dục, 1994, 206tr. ; 19 cm.
Mã số : 8U019T4 (4V)(03)

DƯƠNG KỶ ĐỨC (*chủ biên*) - VŨ QUANG HÀO

TỪ ĐIỂN
TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA
TIẾNG VIỆT

(Dùng cho học sinh phổ thông các cấp)

(In lần thứ 2, có sửa chữa)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC - 1994

LỜI NÓI ĐẦU

1. "TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA TIẾNG VIỆT" là công trình đầu tiên về loại này ở nước ta.

Khác với từ điển trái nghĩa đơn thuần, TỪ ĐIỂN thu thập những từ nào vừa có quan hệ trái nghĩa với những từ này, đồng thời vừa có quan hệ đồng nghĩa với những từ khác. Tất cả có khoảng 3000 mục từ.

2. TỪ ĐIỂN chủ yếu nhằm phục vụ việc học phần từ ngữ trong môn TIẾNG VIỆT của học sinh tiểu học và những năm đầu của bậc trung học phổ thông. Ngoài ra nó còn là cuốn sách học tiếng Việt hữu ích cho thanh thiếu niên Việt kiều muốn nắm vững tiếng nói của quê hương và cho người nước ngoài học tiếng Việt như một ngoại ngữ.

Cụ thể, TỪ ĐIỂN giúp bạn đọc tìm được lời giải đáp cho các vấn đề sau đây của môn TIẾNG VIỆT :

1) Tìm thí dụ minh họa góp phần hiểu sâu các bài học về từ trái nghĩa, đồng nghĩa (cùng nghĩa, gần nghĩa) của các sách giáo khoa TIẾNG VIỆT (lớp 5, lớp 6), về sự giàu đẹp của tiếng Việt (lớp 7). Thí dụ, để chứng minh sự phong phú của tiếng Việt, có thể tìm thấy trong TỪ ĐIỂN này gần 70 từ chỉ sự chết, hơn 70 từ chỉ sự buồn.

2) Tìm từ trái nghĩa với một từ nào đó (thí dụ, với các từ yêu, nhớ, ngoan. ... theo câu hỏi trong sách TIẾNG VIỆT lớp 2, có thể thấy trong TỪ ĐIỂN này 7 từ trái nghĩa với yêu..., 6 từ trái nghĩa với nhớ, 10 từ trái nghĩa

với *ngoan*...). Tương tự, có thể trả lời được bài tập với các từ *đầu, đúng*... (lớp 5) và với 30 từ khác của bài 11 lớp 6 (tập I).

3) Tìm từ đồng nghĩa (*cùng nghĩa, gần nghĩa*) với một từ nào đó (thí dụ, với *mừng* (lớp 3), ta tìm được 34 từ, với *cần cù* (lớp 7), ta tìm được 9 từ...).

4) Tìm từ trái nghĩa và đồng nghĩa (*cùng nghĩa, gần nghĩa*) với một từ nào đó (thí dụ với *thầy chung* (lớp 4), ta tìm được 12 từ trái nghĩa và 4 từ cùng nghĩa, gần nghĩa...).

5) Tìm từ ghép (ghép từ) trong đó có một từ nào đó (thí dụ *mát, ngọt, tròn, trắng*... (lớp 3), *cổ, đen*... (lớp 4), ta có thể nêu ra 19 từ có *trắng*, 11 từ có *đen*...).

6) Làm các bài tập khác về khả năng kết hợp từ ngữ và đặt câu (thí dụ tìm được 16 tổ hợp chỉ các kiểu cười khác nhau (lớp 3)...).

7) TỪ ĐIỂN có phần *thí dụ minh họa phong phú* và có ghi rõ phạm vi sử dụng cũng như *phong cách sử dụng* giúp bạn đọc, nhất là Việt kiều và các bạn nước ngoài, dùng từ ngữ được chính xác, đặc sệt lời nói của người Việt (thí dụ, để chỉ cái chết của một con người, phải tùy địa vị xã hội, tuổi tác, quan hệ tình cảm... mà dùng khi thì *bang hà, hi sinh, tử trần, viên tịch*, khi thì *khuyết núi, đi xa, yên nghỉ*, khi thì *ngòò, toi, tòi*...).

3. Cách sử dụng TỪ ĐIỂN

1) Các từ được sắp xếp theo thứ tự ABC và dấu giọng (dấu thanh) : không, huyền, hỏi, ngã, sắc, nặng.

2) Nếu thấy có chữ *x*. (tức là *xem*), thì tìm ở mục liên quan theo chỉ dẫn đó.

3) Nếu thấy có nội dung thì chú ý mục từ có cấu tạo như sau :

- đầu tiên là từ đầu mục ;

- tiếp đó, sau dấu ≠ là những từ trái nghĩa với từ dấu mục ;

- sau dấu = là những từ đồng nghĩa với từ dấu mục (tức là trái nghĩa với những từ ở sau dấu ≠) ;

- sau dấu + thứ nhất là những thí dụ minh họa cách sử dụng (khả năng kết hợp) của các từ đứng sau dấu ≠ ;

- sau dấu + thứ hai là những thí dụ minh họa cách sử dụng (khả năng kết hợp) của từ dấu mục và các từ đứng sau dấu = ;

- thí dụ minh họa được sắp xếp lần lượt theo trật tự của các từ ở sau hai dấu ≠ và = ;

- trong phần minh họa :

* dấu # báo hiệu chuyển sang một trường hợp khác.

* dấu / báo hiệu từ minh họa dùng ở vị trí sau ;

* dấu "" chỉ minh họa là thơ, tục ngữ, thành ngữ, vân vân ;

- dấu () dùng khi giải thích, nói rõ thêm và khi chưa *phạm vi sử dụng* từ ngữ :

(*chuyên*) : dùng trong các ngành chuyên môn

(*cũ*) : dùng chủ yếu vào thời trước đây

(*hiếm*) : ít dùng, ít gặp

(*phương*) : dùng trong tiếng địa phương

và *phong cách sử dụng* từ ngữ :

(*khẩu*) : phong cách nói thông thường hàng ngày
(*khẩu ngữ*)

(*sách*) : phong cách sách vở, báo chí

(*thân*) : phong cách thân mật

(*trọng*) : phong cách trang trọng

*

* *

"TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA TIẾNG VIỆT" là sự kế tiếp hữu cơ của "TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA TIẾNG VIỆT" (dùng cho nhà trường) do chúng tôi biên soạn, được Nhà xuất bản Đại học và trung học chuyên nghiệp xuất bản lần thứ nhất năm 1985, tái bản có sửa đổi và bổ sung năm 1988.

Trái nghĩa và *đồng nghĩa* được coi là những thể đối lập (*opposition*), hiểu theo nghĩa : một quan hệ giữa hai yếu tố trong khuôn khổ một kết cấu (*structure*), trong trường hợp của chúng ta, là giữa hai đơn vị từ ngữ. Ở thể đối lập *trái nghĩa*, cái khác nhau trội hơn cái giống nhau, còn ở thể đối lập *đồng nghĩa* thì, ngược lại, giống nhau nhiều hơn là khác nhau. Ranh giới giữa *trái nghĩa* và *đồng nghĩa* chỉ là tương đối và tùy thuộc vào đặc trưng (tiêu chí) được chọn làm tiêu chuẩn để phân định trong từng trường hợp cụ thể. *Trái nghĩa* và *đồng nghĩa* có quan hệ hết sức chặt chẽ với nhau, thể hiện tính hệ thống của từ vựng. Việc trình bày quan hệ *trái nghĩa* - *đồng nghĩa* dưới dạng một từ điển có cấu trúc như kiểu chúng tôi làm ở đây là phương tiện hữu ích để nhận thức rõ những vấn đề ngữ nghĩa của các đơn vị *trái nghĩa* và *đồng nghĩa*.

Kim Má - Thanh Xuân

DUƠNG KỲ ĐỨC - VŨ QUANG HÀO

A Ă Â

ác

≠ *hiền, hiền đức, hiền hậu, hiền hòa, hiền lành, hiền lương, hiền khô, hiền từ, lành, lương thiện, nhân đức, nhân hậu, nhân nghĩa, nhân từ, thánh thiện, thiện, thiện tâm, từ thiện*

= *ác độc, ác đức, ác hiểm, ác nghiệt, bao ngược, bao tàn, bất lương, cay nghiệt, cương bạo, dã man, dữ, độc ác, hung, hung ác, hung bạo, hung dữ, hung hãn, hung tàn, hung tợn, man rợ, tàn ác, tàn bạo, tàn khốc, tàn ngược, tàn nhẫn, tàn tệ*

+ *hiền như cục đất / "Ồ hiền gặp lành" # người đàn bà hiền đức # nụ cười hiền hậu # dòng sông hiền hòa # mặt hiền khô # ăn ở hiền lành # tấm*

lòng hiền lương # cử chỉ hiền từ # lành như but, lành tính # người lương thiện # nói điều nhân đức # nụ cười nhân hậu # làm điều nhân nghĩa # lòng nhân từ # tấm lòng thánh thiện # làm điều thiện, lương ông thiện trong đền # "Nhân danh thiên tâm làm điều ác đức" # quỷ từ thiện

+ *ác như hum tương ông ác trong đền, tòi ác . "Ồ ác gặp dữ tan thành ra tro" # tính tình ác độc # "Nhân danh thiên tâm làm điều ác đức" # đơn đánh ác hiểm # mu chủ ác nghiệt # hành vi bạo ngược # cuộc chiến tranh bạo tàn # nghề bắt lương # thói cay nghiệt # hành động cương bạo # tàn sát dã man # nhà có chó dữ, thu dư # quan*

độc ác # tính rất hung
quân giặc hung ác #
tên trùm cướp hung bạo
đàn sói hung dữ #
thói còn đồ hung hãn #
ngọn lửa hung tàn # bộ
mặt hung tợn # vụ thảm
sát man rợ # hành động
tàn ác # thủ đoạn tàn
bạo # cục hình tàn khốc
chính sách đồ hồ tàn
ngược # danh đập tàn
nhẫn # bóc lột tàn tệ

ác x. mặt trắng

ác độc x. ác

ác đức x. ác

ác hiểm x. ác

ác nghiệt x. ác

ai oán x. buồn

âm đạm x. buồn

an x. an toàn

an ninh x. an toàn

an toàn

≠ gian nguy, nguy, nguy
cấp, nguy hại, nguy
hiểm, nguy khốn, nguy
kịch, nguy nan, nguy
ngập

= an, an ninh, bình an, yên
ổn

+ phút gian nguy đã qua #
nguy quá hết hạn rồi /
biến nguy thành an #

tình thế nguy cấp # nguy
hại cho sức khỏe # nguy
hiểm đến tính mạng /
đường sá xa xôi nguy
hiểm ; có vẻ không nguy
hiểm lắm # hoàn cảnh
nguy khốn # bệnh tình
nguy kịch # lúc nguy
nan # nền kinh tế nguy
ngập

+ an toàn rồi đừng lo !
đường đi khá an toàn.
vùng này an toàn lắm ;
cảm thấy an toàn # hết
an lại nguy # ban đêm
thành phố rất an ninh #
mọi người đều bình an
vô sự # cuộc sống yên ổn

anh dũng

≠ bạc nhược, hen nhát,
nhát gan

= anh hùng, bạo gan
(khẩu), can đảm, can
trường (hiểm), dũng
cảm, gan, gan dạ, gan
góc, gan lì (khẩu), liều,
liều lĩnh, táo gan (khẩu)

+ con người bạc nhược, tình
thần bạc nhược # hen
nhát đầu hàng / sự im
lặng hen nhát # nhát
gan không dám làm

+ anh dũng hi sinh / tình
thần anh dũng # dân tộc
anh hùng, trai anh hùng

gái đảm đang # phải
 bạo gan mới đảm làm #
 can đảm chịu đau đớn #
 chí can trường # dùng
 cảm xông lên / hành
 động dùng cảm, tinh
 thần dùng cảm # chịu
 đòn rất gan # chiến sĩ
 gan dạ # gan góc chống
 cự đến cùng # gan lì
 tương quân # làm liều #
 hành động liều lĩnh
 dùng cảm nhưng không
 liều lĩnh # táo gan một
 mình xông vào trận giặc

anh hùng x. anh dũng

ào ào x. im lặng

ảo x. hư 2

ảo não x. buồn

ăn mặc x. cõi

ăn vận x. cõi

âm

≠ dương

+ cõi dương, cực dương, khí
 dương, số dương
 (chuyên) ; xin âm dương

+ âm dương cách biệt cõi
 âm, cực âm, khí âm, số
 âm (chuyên)

âm phủ x. địa ngục

âm ti x. địa ngục

âm

≠ hanh, hanh hao, hanh
 khô, khô, khô cứng, khô
 giòn, khô hanh, khô nẻ,
 khô nóng, se

= âm mốc, âm si, âm thấp,
 âm ướt, âm xi, âm xiu

+ nắng hanh, trời vàng
 hanh, "Gió bắc thổi hanh,
 gió nồm thổi âm" # tiết
 trời hanh hao # trời
 hanh khô # quần áo
 khô, giò khô, để khô,
 phơi khô, sấy khô, loại
 cây ưa khô # bùn bami
 khô cứng trên mình trâu
 # bánh đa khô giòn #
 mùa khô hanh # môi
 khô nẻ # gió Lào khô
 nóng # môi se ; "Đông
 chết se, hè chết lụt", tã
 lót mới phơi đã se

+ quần áo ẩm, độ ẩm ; hãy
 còn ẩm ẩm, lớp xộp
 chống ẩm, phun ẩm, loại
 cây ưa ẩm : phao bị ẩm
 nổ không danh, tương
 mơi quet với còn ẩm #
 thuốc la để quên bị ẩm
 mốc # tã lót âm si # khi
 hậu ẩm thấp # nha tam
 lục nào cũng ẩm ướt #
 tã lót âm xi # bánh đa
 ẩm xiu

âm x. khô

âm mốc x. **âm**
âm thấp x. **âm**
âm sì x. **ám**
âm ướt x. **ám, khô**
âm xì x. **âm**
âm xiù x. **âm**
ám x. **lạnh**
ân

≠ oán, oán *cừu*, oán thù, thù

= ân đức, ân huệ, ân nghĩa, ân tình, đặc ân, đặc ơn, ơn, ơn đức, ơn huệ, ơn nghĩa, ơn tình

+ "Oán thì trả oán, ân thì trả ân" / bao oán, gây thù chuốc oán, gây oán, làm ơn nên oán, trả oán # gây nợ oán cừu # oán thù để nặng trong lòng # "Báo ân rồi sẽ trả thù"

+ ân sâu nghĩa nặng / ban ân, "Tạ lòng để xứng báo ân gọi là", dĩ ân báo oán (lây ân báo oán), hàm ân, trả ân, tri ân, vong ân bội nghĩa # ân đức sâu nặng # ân huệ của người trên # ân nghĩa của xóm giềng # ân tình của bạn bè # đặc ân cho người biết hối cải # gia đặc ơn # ơn sâu nghĩa

nặng / ban ơn, báo ơn, biết ơn, cảm ơn, đền ơn, gia ơn, ghi ơn, hàm ơn, kể ơn, làm ơn, mang ơn, nhớ ơn, quên ơn, vong ơn bội nghĩa, vô ơn # ơn đức của cha mẹ # đã mất tiền lại còn ơn huệ nữa # ơn nghĩa của bà con cô bác # ơn tình này đầu đám quên

ân cần

≠ chiếu lệ, dửng dưng, hồ hững, lạnh lùng, lạnh nhạt, nhạt nhẽo, phớt (khẩu), phớt lạnh (khẩu), tẻ nhạt, thờ ơ

= đơn dạ, nhiệt tình, niềm nở, quan tâm, thân mật, vỗ vập, vồn vã

+ hỏi thăm vài câu chiếu lệ # "Dửng dưng như bánh chưng ngày Tết" / nhìn bằng cặp mắt dửng dưng # hồ hững với họ hàng / cái bắt tay hồ hững # giọng lạnh lùng # lạnh nhạt với mọi người / thái độ lạnh nhạt ; đón tiếp lạnh nhạt # nhạt nhẽo với bạn học cũ / quan hệ nhạt nhẽo # giọng phớt Ángle # mặt phớt lạnh như không hề quen biết

tiếp chuyện tẻ nhạt #
câu trả lời thờ ơ
+ thái độ ân cần, lời thăm
hỏi ân cần # don dả
chào hỏi # mời mọc
nhiệt tình # niềm nở
chuyện trò # cử chỉ
giọng nói đầy quan
tâm # vỗ vai thân mật
không lộ ra vẻ vấp
với cấp trên # hỏi han
vồn vã

ân đức x. ân

ân huệ x. ân

ân nghĩa x. ân

ân tình x. ân

ấn

≠ hiện, lộ, lộ, thờ, xuất hiện

= biến mất, mất

+ hiện ra mấy dòng chữ lơ
mờ / bụt hiện lên, những
ngôi sao hiện trên nền
trời, thuốc hiện hình #
trăng lộ sau lũy tre # vè
đau đớn lộ trên nét mặt,
lộ nguyên hình là kẻ lừa
đảo / xuất đầu lộ diện #
ôm lâu ngày bấy giờ mới
thấy thờ mặt ra # bỗng
xuất hiện một người lạ

+ mục tiêu ẩn nấp giây rồi
hiện mười lăm giây #
biến mất trong màn đêm
mất hút giữa đám
đông / đi mất tăm

âu sâu x. buồn

ầu x. cẩn thận

B

ba x. **cha**

ba hoa x. **bịa**

bà xã x. **chồng**

bác bỏ x. **khăng** định

bác học

≠ bình dân, dân dã, dân gian

= cung đình, hàn lâm, khoa học

+ văn chương bình dân, ngôn ngữ bình dân # nghệ thuật dân dã, lối ví von dân dã # bài thuốc chữa bệnh dân gian, luồng văn hóa dân gian, dòng văn học dân gian, mùa dân gian, kinh nghiệm dân gian

+ văn chương bác học, dòng văn học bác học, chủ nghĩa bác học, ngôn ngữ bác học, lối hành văn bác học # luồng văn hóa cung đình, mùa cung

đình, nghệ thuật cung đình # phong cách hàn lâm # phong cách khoa học, ngôn ngữ khoa học

bạc

≠ chung thủy, chung tình, thủy chung, tình nghĩa, trung thành

= bạc ác, bạc bẽo, bạc nghĩa, bạc tình, bội bạc, đen bạc, phản phúc, phản trắc, phụ bạc, tệ bạc, vô ơn

+ chung thủy với bạn bè : tình bạn chung thủy, cặp vợ chồng chung thủy ; ăn ở chung thủy # người vợ chung tình # mối tình thủy chung son sắt # thái độ tình nghĩa, lời nói tình nghĩa ; ăn ở tình nghĩa, sống tình nghĩa # trung thành với vợ con / người bạn trung thành

+ *bạc như rận, bạc như với / lời nói bạc : ăn ở bạc, đối xử bạc # "Mấy người bạc ác tình ma, Mình làm mình chịu kêu mà ai thương" # nghề bạc béo ; cư xử bạc béo với bạn bè # người bạn bạc nghĩa # kẻ bạc tình # ăn ở bội bạc # thói đời đen bạc # lòng dạ phản phúc # tâm địa phản trắc # người chồng phụ bạc, "Mấy người phụ bạc xưa kia, Chiếu danh tâm nã bắt về hỏi tra" # "Những người hữu thủy vô chung, Là người tệ bạc tin dùng làm chi" ; đôi xử tệ bạc # đồ vô ơn*

bạc x. đen l

bạc ác x. bạc

bạc béo x. bạc

bạc nghĩa x. bạc

bạc ngược x. anh dũng

bạc tình x. bạc

bạch x. đen l

bại x. được l,

thành công, thắng lợi

ban đêm x. đêm

ban ngày x. đêm

bản chất

≠ *bề ngoài, hiện tượng, hình thức, vẻ ngoài*

= *thực chất*

+ *bề ngoài trông có vẻ hiền lành / nhìn bề ngoài thì thế thôi # những vụ việc tiêu cực đó mới chỉ là hiện tượng, chỉ thấy hiện tượng không rõ bản chất # hình thức hấp dẫn # vẻ ngoài hào nhoáng*

+ *bản chất thực ra không thế, bản chất của sự vật không phải lúc nào cũng lộ ra / tốt đẹp về bản chất # thực chất thì không ra gì, thực chất là nghèo nàn tình cảm*

bán

≠ *buôn, cất, mua, sắm, sắm sanh, sắm sửa, tậu*

= *để, nhượng*

+ *buôn chuyển, buôn nước bọt, "Buôn gặp châu, câu gặp chỗ", "Buôn quan tâm, bán quan tư" # cất hàng / bán cất, buôn cất # "Mua danh ba vạn, bán danh ba đồng". "Mua pháo mượn người đốt", "Mua trâu xem vó, lấy vợ xem nòi" # sắm tết # sắm sanh lễ cưới #*

sắm sửa cho cô dâu về nhà chồng, sắm sửa sách vở # tậu nhà, tậu trâu / "Giàu tậu, khó bán", "Bán bò đi tậu ònh ương"
 + bán đồ bán tháo, bán sắp bán ngửa, bán tổng bán tảng, "Bán hàng chiều khách", "Bán hàng nói thách, làm khách trà rẻ" / "Thuận mua vừa bán"
 # để lại chiếc đồng hồ cho người quen, để rẻ # nhượng lại đồ đạc / hợp đồng chuyển nhượng nhà đất

bán x. cả 2

bạn

≠ *cừu* dịch, *cừu* thù, *dịch*, *dịch* thù, *đôi* phương, *kẻ* dịch, *kẻ* thù, *thù*, *thù* *dịch*, *ình* dịch
 = *bạn* bè, *bạn* hữu, *bằng* hữu, *bầu* bạn, *bè* bạn, *bồ* (phương), *đồng* chí, *đồng* minh
 + *quan* hệ *cừu* dịch # *mối* *cừu* thù # *dịch* x. *dịch* # *kì* *phùng* *dịch* *thù* # *đối* *phương* x. *dịch* # *kẻ* *dịch* *lâu* *dài*, *kẻ* *dịch* *trước* *mặt* # *kẻ* *thù* *không* *đôi* *trời* *chung*, *kẻ* *thù* *truyền* *kiếp* # *thù* *trong* *giác* *ngoài* / *quân* *thù* ; *thêm* *bạn* *bớt* *thù* #

luận *điều* *thù* *dịch*, *thái* *độ* *thù* *dịch*, *giọng* *lười* *thù* *dịch* # *kẻ* *ình* *dịch*, *tay* *ình* *dịch*
 + *bạn* *cùng* *phố*, *bạn* *hàng* *xóm*, *bạn* *học* / *đồng* *chí* *bạn*, *đôi* *bạn*, *nước* *bạn*, *đơn* *vi* *bạn*, *ình* *bạn* : *dánh* *bạn*, *điều* *hát* *giã* *bạn*, *kết* *bạn*, *làm* *bạn* (trở thành vợ hoặc chồng), *phản* *bạn* # *bạn* *be* *trong* *trường* # *quan* *hệ* *bạn* *hữu* # *ình* *bằng* *hữu* # *bầu* *bạn* *năm* *châu* *bốn* *bể* / *anh* *em* *bầu* *bạn* # *be* *bạn* *làng* *xã* # *bắt* *bỏ* (kết bạn) (phương) # *vừa* *là* *đồng* *chí* *vừa* *là* *anh* *em* # *quân* *đội* *đồng* *minh*, *phe* *đồng* *minh*

bạn bè x. bạn

bạn hữu x. bạn

bằng quan x. tha thiết

bao la x. hẹp l

bào x. căm

bạo

≠ *c* *lẻ*, *nhát*, *nhát* *gan*, *rut* *rẻ*
 = *bạo* *dạn* (khẩu), *bạo* *gan*, *bạo* *phối* (khẩu), *dạn* (phương), *tao* *ton*
 + *dáng* *điều* *khep* *nep* *c* *lẻ* # *nhát* *gái*, *nhát* *như* *cây* / *ình* *nhát* *không* *dam* *đi*

tối # nhạt gan x. anh
đúng # rụt rè không
dám nói | tính rụt rè
nhút nhát.

- + bạo miệng | "Người nhạt
nát người bạo", cử chỉ
rất bạo # ăn nói bạo dạn
bạo gan x. anh đúng
ăn nói bạo phổi ; làm
việc đó kể cũng bạo phổi
dạn gan | nói năng rất
dạn # tính nết táo tợn ;
ăn nói táo tợn

bạo dạn x. bạo

bạo gan x. anh đúng, bạo

bạo ngược x. ác

bạo phổi x. bạo

bạo tàn x. ác

bát ngát x. hẹp 1

bày đặt x. bịa 2

bắc

≠ nam

- + cực nam, "Con dăng nam
vừa làm vừa chơi, Con
dăng bắc dố thóc ra
phơi", gió nam, "Vợ hiền
hòa, nhà hướng nam",
phương nam
- + bắc nam đôi ngã | cực bắc,
phương bắc, "Sầm đông,
sáng bắc, tia tây, Chó
đen ăn cỏ, trời này thì
mưa", "Thâm đông,

trống bác, hể nục thì
mưa"

bằng hà x. chét

bằng 1

≠ lệch, so le

= bằng bạn, cân, cân đối

- + "Múa vụng chề dất lệch",
"Như đôi dưa lệch so sao
cho bằng". tú lệch, vai
lệch ; kê lệch, ảnh treo
lệch, phát triển lệch #
hai vật áo so le, đôi dưa
so le ; đúng so le, bố trí
so le

- + bằng vai (hình dáng con
người) | vai bằng ; kê
bằng, so bằng # hai
chiếc dưa bằng bạn #
đôi câu đối treo cân #
thân hình cân đối ; phát
triển cân đối

bằng 2

≠ gập ghềnh, gồ ghề, khắp
khênh, khênh, lồi lõm,
mấp mố, nhấp nhô, sóng
trâu

= bằng phẳng, phẳng,
phẳng lạng, phẳng lì,
phẳng phiu

- + đường núi gập ghềnh #
gồ ghề lăm ố gà # "Vỏ
câu khắp khênh, bánh xe
gập ghềnh", hàm răng

khấp khểnh # cái duyên
răng khểnh # mặt đất
lồi lõm # sân đất mấp
mô # đồi núi nhấp nhô
trập trùng, sóng nhấp
nhô # bờ ruộng sóng
trâu

- + bãi bằng, đất bằng, đồng
bằng, mặt gương bằng,
nhà mái bằng, mặt
bằng ; cào bằng, đánh
bằng, lút bằng, san bằng
chỗ đất bằng phẳng #
đất phẳng, mặt phẳng ;
là phẳng # mặt nước
phẳng lặng # bèo phẳng
lì # mô đất tương đối
phẳng phiu

bằng bặn x. bằng 1

bằng hữu x. bạn

bằng phẳng x. bằng 2

bắt đầu

≠ chấm dứt, dứt, hoàn
thành, kết thúc, ngừng,
xong, xong xuôi

= khởi (cũ), khởi đầu, mở
đầu

- + chấm dứt xung đột, chấm
dứt việc vi phạm # dứt
con bệnh, dứt diêm, dứt
lời / cơn mưa vừa dứt ;
không dứt # hoàn thành
kế hoạch, hoàn thành
năm học # kết thúc chiến

tranh, kết thúc câu
chuyên, kết thúc đại hội,
kết thúc nghỉ hè / tiết
mục kết thúc # ngừng
bản, ngừng chiến, ngừng
tay / không ngừng, tạm
ngừng # "Xong chay
quãng thầy xuống ao",
xong chưa ?, xong đời,
xong việc / cơn nước
xong, thi xong # mọi sự
đã xong xuôi

- + bắt đầu câu chuyện, bắt
đầu cơn nước, bắt đầu
năm học, bắt đầu nói,
bắt đầu thi / mọi sự mới
chỉ bắt đầu, năm bắt
đầu kế hoạch # cu là
người khởi ra nghề làm
nước mắm # lúc khởi
đầu, vạn sự khởi đầu
nan # mở đầu đại hội,
mở đầu xung đột / tiết
mục mở đầu

bàn x. cha

bàn x. giàu

bàn bách x. giàu

bàn cùng x. giàu

bàn hàn x. giàu

bản

≠ sạch, sạch sẽ, tinh khiết

= bản thảo, dơ (phương), dơ
bản (phương), dơ dáy,
nhơ (cũ), nhơ bản

- + sạch như chùi, sạch như li như lau / phong trào ba sạch, "Nhà sạch thì mát, bát sạch ngon cơm", vỡ sạch chữ đẹp # sạch sẽ là mẹ con người / nhà cửa sạch sẽ ; ăn uống sạch sẽ # bia lon thơm ngon tinh khiết, màu trắng tinh khiết
- + bản như chó, bản như hũ, bản như ma lem / ở bản, trông bản mắt # nhà của bản thủ ; ăn mặc bản thủ # chu cha ! do quá trời / vết dơ # chân tay dơ bản # mặt mũi dơ dáy # "Trăm như nghìn như lấy nước làm sạch" # toàn những thứ như bản

bản thủ x. bản

bận

- ≠ nhàn, nhàn hạ, nhàn nhã, nhàn rỗi, nhàn tản, rảnh, rảnh rang, rảnh rỗi, rỗi, rỗi rãi, son rỗi, thanh nhàn, thành thoi, thông thả, thu thả
- = bận bịu, bận rộn, bận rộn, mắc (phương)
- + nhàn cái thân già / cảnh nhàn, lúc nhàn, việc nhàn # cuộc sống nhàn hạ # đáng điệu nhàn

nhã, không khí nhàn nhã # lúc nhàn rỗi, thời gian nhàn rỗi # thú vui nhàn tản # rảnh tay đối phó / lúc rảnh việc ; không được rảnh lấy một phút # được buổi rảnh rang ngồi ôn chuyên cũ # giây phút rảnh rỗi hiếm hoi # rỗi tay, rỗi việc / lúc rỗi # tranh thủ lúc rỗi rãi # đôi vợ chồng vẫn còn son rỗi # "Vất vả có lúc thanh nhàn, Không đừng ai để cầm tàn che cho" # nhàn lúc thành thoi, đầu óc thành thoi ; sống thành thoi # bữa nào thông thả mời cụ lại chơi # ít có dịp thư thả

- + "Bận chùi đầu chùi mũi", bận như con mọn, bận học, bận lòng, bận tâm # bận bịu vợ con # đàn bà lúc nào cũng bận rộn # không khí bận rộn, ngày mùa bận rộn # mắc công chuyện / dang mắc

bận x. cỏi

bận bịu x. bận

bận rộn x. bận

bận rộn x. bận

bất chính x. chính nghĩa

bất biến x. cố định 1

bất bình thường

x. **bất thường**

bất công

≠ công bằng, công bình
(cũ), vô tư

= thiên vị

+ chấm điểm công bằng,
phân phối công bằng,
"Không sợ thiếu, chỉ sợ
không công bằng", xét xử
công bằng # thưởng
phạt công bình # thái độ
vô tư, trọng tài vô tư

+ chế độ bất công ; ăn ở
bất công # trọng tài
thiên vị ; đối xử thiên
vị

bất định

≠ nhất định, xác định

= vô định

+ vào thời điểm nhất định,
một số lượng nhất định
đại lượng xác định, vị
trí xác định ; có thành
phần xác định

+ đại lượng bất định ; ở
một điểm bất định trên
đáy tam giác, có thành
phần bất định # con
đường vô định, tương lai
vô định

bất định x. cố định 1

bất hạnh

≠ đở, hạnh phúc, hên
(phương), may, may
mắn, phúc, phúc đức,
sung sướng, sướng

= đen, đen đủi, rùi, rùi ro

+ đở x. **đen 2** # gia đình
hạnh phúc ; sống hạnh
phúc # hên x. **may** #
may x. **may** # may mắn
x. **may** # như vậy là
phúc lắm rồi, thật phúc
cho tôi # phúc đức lắm
mới được như vậy # nu
cười sung sướng ; cuộc
sống sung sướng #
sướng như tiên, sướng
quá

+ cuộc đời bất hạnh,
trường hợp bất hạnh, nổi
bất hạnh # đen x. **đen 2**
đen đủi x. **đen 2** # rùi
có chuyện gì thì khôn #
rùi ro x. **may**

bất hợp lí x. hợp lí

bất hợp pháp

≠ hợp pháp

= phi pháp, trái phép

+ hình thức hợp pháp, một
tổng thống hợp pháp ;
đấu tranh hợp pháp,
hoạt động hợp pháp

+ một tổ chức bất hợp pháp ;
đấu tranh bất hợp pháp,
hoạt động bất hợp pháp

của phi pháp, hành động phi pháp ; làm ăn phi pháp # buôn bán trái phép, nghỉ trái phép

bất lợi x. hại

bất lương x. ác, chính nghĩa

bất thường

≠ bình thường

= bất bình thường

+ cuộc sống bình thường, sinh hoạt bình thường, tình hình bình thường, hoạt động bình thường

+ khoản chi bất thường, hội nghị bất thường, thời tiết năm nay bất thường # sinh hoạt bất bình thường, thái độ bất bình thường

bất tiện

≠ thuận lợi, thuận tiện, tiện, tiện lợi, tiện nghi (khẩu)

= phiền phức, phiền toái

+ thuận lợi x. **khó khăn** # thuận tiện cho sinh hoạt / liên lạc thuận tiện, giao thông thuận tiện # tiện dùng / không tiện, làm thế coi sao tiện # cách bố trí tiện lợi ; sử dụng tiện lợi # đồ dùng tiện nghi.

+ bất tiện quá / điều bất tiện ; làm thế e bất tiện, di lại bất tiện, sử dụng bất tiện # nhiều thủ tục phiền phức ; nấu nướng phiền phức # nghỉ thức phiền toái

bật x. tắt

bầu bạn x. bạn

bây giờ x. nay

bày x. cá nhân 1

bày đàn x. cá nhân 2

bè x. cá nhân 1

bè bạn x. bạn

bè cánh x. cá nhân 1

bè đảng x. cá nhân 1

bè lũ x. cá nhân 1

bè phái x. cá nhân 1

bé x. khổng lồ

bé 1

≠ còi, cái, đại (hiếm), dầy, dầy dà, dỏ (khẩu), dỏ sỏ, kéch (khẩu, hiếm), kéch sủ (khẩu), kéch xù (cũ), kênh (khẩu), khổng lồ, lớn, lớn lao, lớn tướng (khẩu), mập, mập mập, to, to con (khẩu), to đùng (khẩu), to kéch (khẩu), to kênh (khẩu), to lớn, to sủ (khẩu), to sủ (khẩu), to xù (khẩu), vĩ đại (trọng, khẩu)

= bé bông, bé nhỏ, bé xíu, còi, con, lật vật, mọn, nhỏ, nhỏ bé, nhỏ con (khẩu), nhỏ mọn, nhỏ nhắn, nhỏ nhặt, nhỏ nhoi (khẩu), nhỏ thó (khẩu), nhỏ xíu, tí hon, tí xiu (khẩu), vật, vật vãnh, vun vật, xinh, xinh xắn, xinh xẻo (khẩu), xiu

+ "Cà cây này bường", "Cà vú lấp miệng em" / "Chớ thấy sóng cả mà ngã tay chèo" # cột cái, đường cái, ngón cái, rẽ cái, sóng cái, trống cái # lá cờ đại, cóc đại, cối đá đại # vóc người dầy; trông dầy ra # thân hình dầy dả, vóc người dầy dả; "Ăn gì to lớn dầy dà làm sao" # ngực rất dô # lâu dài dô số, bộ sách dô số # con đẽ ketch # cái ba lô ketch sù # khoản chi phí ketch xù # con kiến kệnh, tôm kệnh # người khổng lồ, loài bò sát khổng lồ # "Lớn vú bu con", "Lớn đầu to cái đại" / cỡ lớn, thành phố lớn; đánh lớn, sản xuất lớn, thắng lớn # giá trị lớn lao; đóng góp lớn lao # còn ít tuổi mà trông lớn tướng # chồi non mập cãng # chân tay mập

mập # "To đầu mà đại", to liền / "Ăn to nói lớn", thắng to # củ khoai to con # cái bánh to đùng, con chuột cống to đùng # chú cóc to ketch # con châu chấu voi to kệnh # thắng lợi to lớn, người to lớn như hộ pháp # chiếc áo bông to sù # con quay to sù # công việc to tát # tảng đá to tướng, miếng to tướng # đôi ừng to xù # chiếc bánh ga tô vĩ đại (khẩu), bộ ngực vĩ đại (khẩu), cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại, công trình vĩ đại của thế kỉ

+ bé hạt tiêu, bé xé ra to # bé bông gì nữa / bàn tay bé bông # vóc người bé nhỏ # còi cọc, còi xương / lợn còi, bụi tre còi # ngón tay bé xíu # "Một chiếc thuyền câu bé cồn con", cọt con, rẽ con, sóng con, trống con # dô đặc lật vật # chút quạ mọn, đem tài mọn ra giúp nước # "Quả cau nhỏ nhỏ miếng trâu hôi", mua nhỏ hạt, cỡ nhỏ. chương trình "bông hoa nhỏ" # niềm vui nhỏ bé # người nhỏ con # món quà nhỏ mọn # thân hình nhỏ nhắn, bàn tay nhỏ nhắn # những va

chạm nhỏ nhất trong tập thể, chi tiết nhỏ nhất # món tiền nhỏ nhoi # con ngựa nhỏ thỏ # dinh ốc nhỏ xiu # búp bê tí hon # hạt cườm tí xiu # chuyên vật ; ăn cắp vật, khôn vật, ốm vật, tiêu vật # mua mấy thứ vật vãnh # chi tiết vụn vặt # cái cốc xinh, đồ chơi xinh xinh # xe đạp mini xinh xắn # vườn hoa xinh xẻo trước nhà # chút xíu

bé 2

- ≠ cả, lớn, lớn tuổi, lớn tướng, nhón (khẩu)
- = bé đại, nhỏ, nhỏ dại, nhỏ tuổi, út, út ít (khẩu)
- + anh cả, con cả # "Nhỏ còn thơ dại biết chi, Lớn rồi đi học, học thì phải siêng", lớn mà còn ngốc nghếch # người lớn tuổi # lớn tướng còn phải bé bỏng # "Bé thì quả với quả dâu, Nhón thì quả mít chia nhau mới dành"
- + "Bé con nhà bác, lớn xác con nhà chú", bé hạt tiêu / con còn bé, thườ bé # đàn em bé dại ; dâu còn bé dại # bà mẹ có con nhỏ, thườ nhỏ, tuổi nhỏ,

tuổi nhỏ làm việc nhỏ # đàn con nhỏ dại # bạn bè nhỏ tuổi # con út, em út, ngón út # cô gái rượu út ít

bé bỏng x. bé 1

bé dại x. bé 2

bé nhỏ x. bé 1

bé xiu x. bé 1

béo

- ≠ còm, còm côi, còm nhom, dẹt, gày (cũ), gầy, gầy còm, gầy dẹt, gầy gò, gầy gũa (khẩu), gầy guộc (khẩu), gầy mòn, gầy nhom, gầy rạc, gầy róc, gầy top, gầy xẹp, gầy yếu, khẳng kheo (hiếm), khẳng khiu, khô dẹt, ngàng, nhom nhem. quắt, quắt queo, rạc, rạc rài, rọc, top, xẹp
- = béo bệu, béo lân, béo múp, béo núc, béo nứt, béo phệ, béo phì, béo phì, béo quay, béo tốt, béo tròn, béo trục, béo lương, bệu, bụ, bụ bẫm, bụ sữa, dậm, dầy, dầy dà, mập, mập mập, mập ú (phương), mập ú (phương), mọng, mỡ màng, múp múp, phệ, phì, phì nộn, phì, phính, phương phi

+ *thằng còm # tằm thân
 còm côi # ngực dẹt #
 gầy như hạc, gầy như ve
 / "Người gầy thầy còm" #
 đứa trẻ gầy còm # gầy
 dẹt như con mâm # con
 mèo dúi gầy gù # đôi
 vai gầy guộc # "Trai
 nuôi vợ dẽ gầy môn, Gái
 nuôi chồng ốm béo tròn
 côi xay" # học thi nhiều
 gầy rạc đi # gầy rộc vì
 lo # mới ốm đã gầy xẹp
 # tang người gầy yếu #
 tú chỉ khẳng kheo # cà
 khẳng cà khiu, ngón tay
 khẳng khiu # bộ ngực
 khô dẹt # cổ ngẵng như
 cổ cò, cao ngẵng như con
 sào # nhóm nhem vì dúi
 ăn # quắt như hai ngón
 tay trèo # gầy bé quắt
 queo # rạc như xác ve #
 thân thể rạc ròi # người
 rộc đi sau trận ốm #
 bụng tẹp lại # má xẹp*

+ "*Xấu mặt hơn béo bụng*",
 "*Béo chề ngấy, gầy chề
 tanh*", *béo như bờ sứt
 cạp, béo như con cun cút
 # béo bệu không khỏe #
 tương gầy hóa ra béo lẳn
 # lợn béo múp # trâu
 béo núc # "Những người
 béo trục béo tròn, Ăn
 vụng như chớp đánh con
 cả ngày" # thằng bệu #
 "Lớn vú bu con" / cổ tay
 bu # thằng bé bu bằm #*

*đôi má bu sữa # đậm
 người # dầy ra # "Ăn gi
 to lớn dầy dà làm sao" #
 ngón tay mập mạp # bò
 móng, trâu móng # cánh
 tay trần mỡ màng #
 chân tay múp múp #
 bụng phệ # độ này phát
 phì # bộ mặt phì nộn #
 mặt phì ra # má phình
 # mặt mũi phương phi*

béo bệu x. béo

béo lẳn x. béo

béo múp x. béo

béo núc x. béo

béo nút x. béo

béo phệ x. béo

béo phì x. béo

béo phị x. béo

béo quay x. béo

béo tốt x. béo

béo tròn x. béo

béo trục x. béo

béo tương x. béo

bề ngoài x. bản chất

bé x. lảnh 2

bé giảng

≠ *khai giảng, khai trường,
 mở trường*

= *mấn khóa*

+ *khai giảng lớp huấn luyện, khai giảng năm học mới | lễ khai giảng ; các trường sắp khai giảng # ngày khai trường # ngày mở trường*

+ *bế giảng lớp huấn luyện, bế giảng năm học | lễ bế giảng # làm lễ mãn khóa, ngày mãn khóa*

bền x. bền

bền bỉ x. nhẫn nại

bệu x. béo

bi x. bị quan 1, bị quan 2, buồn

bi ai x. buồn

bi đất x. buồn

bi lụy x. buồn

bi quan 1

≠ *lạc quan*

= *bi*

+ *lạc quan tiêu | tư tưởng lạc quan ; sống lạc quan yêu đời*

+ *thái độ bi quan, cặp mắt bi quan, cái nhìn bi quan # bạn ấy nhìn đời bi lảm*

bi quan 2

≠ *lạc quan, sáng sủa*

= *bi, tuyệt vọng, vô vọng*

+ *kết quả đang lạc quan # cuộc sống ngày càng sáng sủa*

+ *bệnh tình bi quan lắm # tình cảnh rất bi # tuyệt vọng x. hi vọng # cuộc sống vô vọng*

bi thảm x. buồn

bi tráng x. buồn

bi thiết x. buồn

bi thương x. buồn

bí mật

≠ *công khai*

= *kin, kín đáo*

+ *địa chỉ công khai, danh nghĩa công khai, phiên tòa công khai ; bày bán công khai ở quầy, phê bình công khai, tờ báo ra công khai, đấu tranh công khai*

+ *bí mật phổ biến băng video đen | hầm bí mật, chỗ ở bí mật, hộp thư bí mật ; hoạt động bí mật, đấu tranh bí mật # chuyện kín, hội kín ; bỏ phiếu kín, xì kín ; "Một miếng thì kín, chín miệng thì hở" # kín đáo ra hiệu cho nhau | chỗ ở kín đáo*

bị động

≠ chủ động

= thụ động

+ chủ động đề nghị, chủ động tạo thời cơ, chủ động tiến công, chủ động tỏ tình / giành quyền chủ động, thế chủ động, phát huy tính chủ động sáng tạo

+ bị động đối phó / làm vào thế bị động, tình trạng bị động # thụ động trong học tập / lối sống thụ động, khắc phục tính thụ động chờ thời

bị trị

≠ thống trị

+ ách thống trị, giai cấp thống trị, kẻ thống trị, dân tộc thống trị, địa vị thống trị

+ giai cấp bị trị, người bị trị, dân tộc bị trị

bịa 1

≠ đúng, thật

= cuội (khẩu) đối trá, điêu, điêu ngoa, điêu toa (khẩu), điêu trá (hiếm), điêu trá (hiếm), ngoa, sai, sai ngoa (cũ, hiếm), thất thiệt

+ đúng x. đúng # thật đấy mà, thật trăm phần trăm / chuyện thật, người thật việc thật, su thật, tình thật; tường thật; giống y như thật, quả thật

+ bịa vửa vửa chú, bịa hoàn toàn / chuyện hư cấu nửa thật nửa bịa; chuyện thật mà phi lý như bịa # đúng có mà cuội nhè # con người đối trá # điêu quá chừng / đổ điêu cho người ta # thói điêu ngoa # bỏ lời điêu toa đi # sao lại điêu trá thế # ngôn điêu trá của con buôn # nói ngoa; nói thế kể cũng không ngoa # sai x. đúng # ăn nói sai ngoa # nói những điều thất thiệt, tung tin thất thiệt

bịa 2

≠ nói sòng (hiếm)

= ba hoa, bày đặt (hiếm), bịa đặt, bóp méo, dối, dụng dưng, đặt, đặt để (hiếm), đặt điều, đơm đặt, nói dóc, nói dối, nói điêu, nói khoác, nói láo, nói phách, nói phét, nói trạng, phịa (khẩu)

+ nói sòng về chuyện tiền bạc

+ bịa chuyện, bịa cớ / tin bịa # chỉ ba hoa làm gì có

chuyện bày đặt # *bịa đặt tin nhảm* / *lời bịa đặt, bác bỏ tin bịa đặt* # *bóp méo câu chuyện* # "*Đối trên lừa dưới*" / *tu dối lòng* # *dựng đứng chuyện không đầu* # *đặt để chuyện nói xấu* # *đặt để lịch sử* # *đặt điều vu cáo* / "*Thế gian chẳng ít thì nhiều, Không dung ai để đặt điều cho ai*" # *đơm đặt đủ điều* / *chuyện đơm đặt* # *chỉ được cái nói dóc* # *nói dối như cuội* / "*Ăn mặn nói ngay còn hơn ăn chay nói dối*" # *nói điều nói toa* # "*Nói khoác gặp thời*" # *nói láo không ngưng mồm* # *chỉ được cái nói phách là không ai bằng* # *nói phét in ít thời* # "*Dốt đặc mà hay nói trạc*" # *phịa chuyện / toàn chuyện phịa* ; *chỉ được cái phịa là giỏi*

bịa đặt x. **bịa 2**

biến động x. **cố định 1**

biến mất x. **ẩn**

biếng x. **chăm**

biếng nhác x. **chăm**

biệt li x. **chia li**

binh cách x. **chiến tranh**

binh đao x. **chiến tranh**

binh hỏa x. **chiến tranh**

binh lửa x. **chiến tranh**

binh nhung

x. **chiến tranh**

binh qua x. **chiến tranh**

binh x. **chiến tranh**

binh an x. **an toàn**

binh dân x. **bác học**

binh ổn x. **cố định 2**

binh thường

x. **bất thường**

binh thường 1

≠ **đặc biệt, riêng**

= **thông thường, thường**

+ **số báo đặc biệt, yêu cầu đặc biệt, in trên loại giấy đặc biệt, cuộc nói chuyện đặc biệt, không có gì đặc biệt cả, quan hệ đặc biệt, khách đặc biệt, biện pháp đặc biệt, hình thức đặc biệt, loại vải đặc biệt, nhiệm vụ đặc biệt** : **trông đặc biệt hẳn lên** # **in trên loại giấy riêng, phải có biện pháp riêng**

+ **yêu cầu bình thường, cuộc nói chuyện bình thường như mọi khi, quan hệ bình thường, loại vải bình thường** ; **đón tiếp**

bình thường, trông bình thường như mọi thứ khác # biện pháp thông thường, hình thức thông thường # số báo thường, chuyện thường, in trên loại giấy thường, khách thường

bình thường 2

≠ dị kì, dị thường, khác lạ, khác thường, kì, kì cục (khẩu), kì di, kì khôi, kì lạ, kì quái, kì quặc, lạ, lạ đời, lạ lùng, lạ thường, ngộ (khẩu), ngộ nghĩnh, quái, quái dị, quái đản, quái gở, quái lạ

+ ăn mặc kì dị # sức mạnh dị thường # dấu vết khác lạ # giọng nói khác thường, dáng điệu khác thường # kì quá / nghe rất kì # tình tình kì cục khác đời # hình thù kì dị # lí lẽ kì khôi của con trẻ # vẻ đẹp kì lạ # bộ dạng kì quái # thái độ kì quặc # lạ kiểu, lạ mắt, lạ miệng, lạ nhĩ / thể mới là chuyện lạ, có phép lạ # thói quen lạ đời # điệu bộ lạ lùng # khoan khoái lạ thường, màu sắc lạ thường # câu đố ngộ ngộ, cái tên

nghe rất ngộ # câu trả lời ngộ nghĩnh # quái thật biến đâu rồi # mặt mũi quái dị # câu chuyện quái đản # làm những chuyện quái gở # quái lạ sao tự nhiên lại khóc

+ chuyện bình thường, câu hỏi bình thường, thói quen bình thường, một cái tên rất bình thường, dân dã, kiểu tóc bình thường

bình thường 3

≠ phi thường

+ điều phi thường, tốc độ phi thường, sự cố gắng phi thường, sức khỏe phi thường, khả năng phi thường, bước nhảy vọt phi thường ; phát triển phi thường ; anh dũng phi thường, giới phi thường

+ điều bình thường, tốc độ bình thường, sự cố gắng bình thường, sức khỏe bình thường, khả năng bình thường

bình thường 4

≠ long trọng, trang trọng, trọng thể

- + lời tuyên bố long trọng, điệu bộ long trọng, lễ kỉ niệm long trọng ; đón tiếp long trọng # lời lẽ trang trọng, bộ lễ phục trang trọng, vị trí trang trọng # lễ truy điệu trọng thể, cuộc mít tinh trong thể ; tiễn đưa trong thể. cử hành trọng thể
- + lễ khai giảng bình thường, lời lẽ bình thường, vị trí bình thường trên lễ đài ; cử hành bình thường như mọi khi, đón tiếp bình thường như người nhà

bình tĩnh 1

- = bối rối, bồn chồn, hoảng, hoảng hồn, hoảng hốt, hoảng loạn, hoảng sợ, hồi hộp, lo, lo lắng, lo ngại, lo sợ, lung tung, sốt ruột, thấp thỏm, toáy (khẩu)
- = điềm tĩnh, tỉnh, tỉnh bơ (khẩu)
- + về mặt bối rối, lâm vào tình thế bối rối # lòng bồn chồn, về bồn chồn # hoảng quá ; phát hoảng # bị một phen hoảng hồn # nét mặt hoảng hốt, tâm trạng hoảng hốt

tiếng kêu hoảng loạn
 # sau cơn hoảng sợ # hồi hộp bước vào phòng thi # lo sốt vó / nổi lo ; đừng lo ; chỉ lo gì cả cứ nhưn như # tâm trạng lo lắng # chẳng có gì đáng lo ngại # lo sợ viễn vông # lung ta lung tung quên cả chào khách # sốt ruột đi đi lại lại # thấp thỏm chờ giấy báo kết quả # cú toáy cả lên ; giục toáy

- + bình tĩnh đối đáp / thái độ bình tĩnh ; mất bình tĩnh, trở lại bình tĩnh, tỏ ra bình tĩnh, ra vẻ bình tĩnh ; cứ bình tĩnh đã nào # nói năng điềm tĩnh, phản ứng điềm tĩnh # mất bình như không # tỉnh bơ không hề lung tung

bình tĩnh 2

- = cuống, cuống cả kẻ (thân). cuống cuống, cuống quýt, nóng vội, nôn (phương), nôn nã (khẩu), nôn nóng, rối rít, tất tả, tất tưởi, vội, vội vã, vội vàng
- = thong thả, thung dung, thư thả, từ tốn, ung dung

+ chân tay cuống cả lên ;
giục cuống lên ; mừng
cuống # chạy cuống
cuồng, lo cuống cuồng #
cuống quýt chuẩn bị #
nóng vội muốn làm ngay
nôn nóng sợ trễ giờ #
nôn nà định về sớm #
thái độ nôn nóng # rối
rít sấm sủa # tát tà chạy
ngược chạy xuôi # dăng
đi tát tươi # "Đầu vội
chẳng lội qua sông" #
vội vã trả lời # lúc nào
cũng vội vội vàng vàng

+ bình tĩnh chuẩn bị / tác
phong bình tĩnh # đi
đứng thông thả # bước
từng bước thung dung #
thư thả đã nào làm gì
mà rối cả lên # nói năng
tử tốn # ung dung trước
nguy hiểm / phong thái
ung dung

bỏ 1

≠ cầm, giam, giam cầm,
giam giữ, giữ, giữ gìn,
hãm, kìm, nắm, nhốt
= buông, buông thả, thả,
thả, thả
+ không cầm được nước
mắt / thuốc cầm máu #
giam tù / trại giam ; bắt
giam # giam cầm kẻ có
tội # nơi giam giữ # giữ

chặt, giữ người trái phép
giữ gìn của quý # hãm
hoa nở, hãm phanh, hãm
tiết canh # kìm tiếng
cười # nắm đằng chuôi
nhốt chuồng / gà nuôi
nhốt

+ bỏ tay ra, bỏ mũ xuống #
"Buông quăng bỏ vãi",
buông đũa, buông tay,
"Mềm nãn rắn buông" #
không chịu buông tha #
"Nhà ngọc phun châu",
nhà bả, nhà phanh # tha
tù / được tha về nhà #
"Thả mỗi bát bóng", thả
phanh / "Lợn thả gà nhốt"

bỏ 2

≠ cứu mang, giữ, lấy, nuôi
tuyển, vương (hiếm)
= đào thải, loại, loại bỏ,
loại trừ, quăng
(phương), quăng (khẩu),
sa thải, thải, thải loại,
thải trừ, từ, từ bỏ, vứt
+ cứu mang bạn trong hoạn
nạn # giữ lại những cái
cần dùng, giữ nguyên
quốc tịch # lấy nạc bỏ
xương # "Đen đầu thì bỏ,
đỏ đầu thì nuôi" # tuyển
diễn viên, tuyển quân /
đội tuyển ; thi tuyển,
trúng tuyển # "Bỏ thì
thương, vương thì tội",

nhện vương tơ ; còn
 vương nợ
 + "Bò của chạy lấy người",
 bỏ bả, bỏ bớt đồ thừa / đồ
 bỏ đi ; xóa bỏ chế độ bao
 cấp # đào thải chất độc /
 bị lịch sử đào thải # loại
 thóc lép ra / giấy loại #
 loại bỏ tạp chất # loại trừ
 phần tử xấu khỏi hàng
 ngũ # quăng vũ khí bỏ
 chạy # quẳng vào sọt rác
 # sa thải công nhân #
 thải người, thải sĩ quan /
 chất thải, nước thải #
 thải loại phế phẩm # thải
 trừ chất cặn bã # từ đứa
 con hư # từ bỏ quốc tịch
 # vứt bỏ / đồ vứt đi

bỏ 3

≠ kết duyên (trọng), kết
 hôn, lấy
 = li dị, li hôn
 + anh X kết duyên cùng chị
 Y # lễ kết hôn ; đăng kí
 kết hôn # lấy chồng, lấy
 nhau
 + bỏ vợ, bỏ nhau # đã li dị
 nhau # tòa xử cho li hôn

bỏ 4

≠ chăm, chăm bẵm (khẩu),
 chăm bón, chăm chút,
 chăm nom, chăm sóc, chú
 tâm, chú ý, để mắt, để

tâm, ngó, ngó ngang,
 quan tâm, săn sóc, thiết,
 trông nom.

- bỏ bê (khẩu), bỏ bễ (khẩu),
 bỏ hoang, bỏ mặc, bỏ rơi,
 bỏ vạ vật, bỏ xó (khẩu)
 + chăm con, chăm đàn gà
 vịt # chăm bẵm con ốm,
 chăm bẵm đàn lợn #
 chăm bón vườn tược,
 chăm bón cho cây trồng #
 chăm chút cây cảnh #
 chăm nom bệnh nhân,
 chăm nom di tích lịch sử
 # chăm sóc mẹ già # chú
 tâm làm giàu # chú ý dạy
 dỗ con cái # để mắt tới
 quần áo đầu tóc của học
 sinh # để tâm tìm hiểu
 vấn đề # ít khi ngó đến
 điện dóm trong nhà # có
 bao giờ ngó ngang đến
 sách vở đâu # quan tâm
 đến âm nhạc / đáng quan
 tâm # săn sóc thương binh
 # chẳng thiết gì tivi tủ
 lạnh # trông nom người
 bệnh, trông nom việc học
 hành của con em
 + không bỏ nhau khi hoạn
 nạn # bỏ bê trách nhiệm,
 bỏ bê việc nhà # bỏ bễ việc
 học hành # ruộng bỏ
 hoang # bỏ mặc bạn bè
 khi khó khăn # bỏ rơi vợ
 con # bỏ vạ vật ngoài trời

bỏ xô chiếc xe không lau
chùi hàng năm trời

bỏ bê x. bỏ 4

bỏ bẽ x. bỏ 4

bỏ đi x. chết

bỏ hoang x. bỏ 4

bỏ mạng x. chết

bỏ mặc x. bỏ 4

bỏ mình x. chết

bỏ rơi x. bỏ 4

bỏ vạ vật x. bỏ 4

bỏ xác x. chết

bỏ xô x. bỏ 4

bó x. buộc

bọn x. cá nhân 1

bóp méo x. bja 2

bờ x. bạn

bố x. cha

bộ phận 1

≠ toàn bộ, toàn cục, toàn
thể, tổng thể

= cục bộ (hiếm), phần,
phần nào

+ toàn bộ của cái # xét về
toàn cục # toàn thể đồng
bào / hội nghị toàn thể ;
chỉ thấy bộ phận không
thấy toàn thể # tổng thể
kiến trúc / hợp thành một
tổng thể

+ bộ phận cơ thể, bộ phận
của lớp học # hi sinh cục
bộ vì lợi ích của toàn thể
phần bánh, phần dầu /
chia phần ; mười phần
hồng cả mười ; riêng từng
phần # biết phần nào sự
thật

bộ phận 2

≠ cá, dây, đầy đủ, đông đủ,
đủ, hết, hoàn toàn, sạch,
toàn diện, toàn phần, toàn
ven, tổng thể, trọn, trọn vẹn

= cục bộ

+ "Được ăn cả, ngã về
không", nhà di vãng cả #
dã đầy năm, chưa đầy
một cây số # làm bài đầy
đủ, bản vẽ đầy đủ các bộ
phần # lễ tậu đóng đủ #
dòi hôi đủ thứ, khách
khứa đã đến đủ # cả lớp
di hết # hoàn toàn tin cậy
/ thất bại hoàn toàn # hết
sạch cả tiền, mất sạch
sành sanh, ướt sạch #
phát triển toàn diện #
học bổng toàn phần, nhật
thực toàn phần # sự toàn
ven lãnh thổ # quy hoạch
tổng thể # thức trọn đêm
/ niềm vui chưa trọn #
hạnh phúc trọn vẹn ; thực
hiện trọn vẹn.

+ *sũa sang bộ phận # đầu óc cục bộ, khó khăn cục bộ ; động viên cục bộ*

bộ sậu x. cá nhân 1

bồi bác x. cần thận

bồi

≠ *lớ*

+ *bờ lớ, "Miệng ăn núi lớ"*

+ *dất bồi, "Khúc sông bên lở bên bồi"*

bối rối x. bình tĩnh 1

bội bạc x. bạc

bồn chồn x. bình tĩnh 1

bổng

≠ *thấp, trầm*

= *cao*

+ *nốt nhạc thấp ; hạ thấp giọng # bề trầm, đoạn nhạc trầm ; lên bổng xuống trầm*

+ *giọng bổng, điệu bổng ; lên bổng # cao giọng / nốt nhạc cao ; cất cao tiếng hát*

bổng x. cao 1, cao 2

bỏ

≠ *bền, chắc, chắc nịch, dai, dai nhách (khẩu), rắn, rắn chắc, rắn chắc, sượng*

= *dừ (phương), nhừ, toi*

+ *sợ bền, sức bền ; "Ăn chắc mặc bền" # chắc như cua gạch, lúa chắc hạt / bắp thịt chắc # chân tay chắc nịch # dai như giẻ rách / gà giò thịt dai, sợi dai # sợi chấu dai nhách # rắn x. cứng # rắn các x. cứng rắn # chắc x. cứng # sượng ngóm sượng ngòm / khoai sượng, gạch sượng ; còn sượng*

+ *"Mềm thì dào, bỏ thì đục", bỏ toi / ghét bỏ (khi kì cọ), khoai bỏ, sợi bỏ # dừ x. nhừ # nhừ x. nhừ # đất toi ; dấp toi ; khô toi*

bớt

≠ *bù, cộng, lên, tăng, thăng, thêm, thêm thớt*

= *giảm, giáng, hạ, rút, trừ, xuống*

+ *"Bù đi bớt lại", bù lỗ, bù tiền / dền bù, làm bù # được cộng điểm # lên cân, lên chức, lên lương, lên giọng / tăng lên # tăng x. giảm # "Thăng quan tiến chức", thăng cấp # "Thêm dấm thêm ớt", "Thêm vầy thêm cánh", "Thêm bạn bớt thù" ; thêm lo ; tóc thêm bạc / dưa thêm tiền, mặc thêm áo ; càng buồn*

thêm # thêm thất tình tiết
li kì

+ "Bớt giận làm lành" /
giảm bớt ; ngăn bớt #
giảm x. giảm # giáng
cấp, giáng chức # hạ con
sốt, hạ giọng, hạ huyết áp,
hạ nhiệt / hàng hạ giá #
rút ngắn thời gian, rút bớt
/ báo rút số trang # trừ bì,
trừ điểm # xuống cân,
xuống chức, xuống sức / xe
xuống hơi ; giảm xuống

bớt x. giảm

bu x. cha

bù x. bớt

bụ x. béo

bụ bẫm x. béo

bụ sữa x. béo

bùi ngủi x. buồn

buộc

≠ cỡi, gõ, tháo

= bó, cuốn, cuộn, quấn,
quận, thắt, trói, vắn, xe

+ cỡi nút, cỡi trói # gõ
xương / "Cá cắn câu biết
đâu mà gõ" # tháo dây,
tháo gỡ

+ buộc dây, buộc nút, "Buộc
chỉ chân voi" / "Trâu buộc
ghét trâu ăn" # bó bột, bó
cùi # cuốn thuốc lá / bánh
cuốn ; làm cuốn chiếu #

cuộn dây cáp, cuộn màn
quán băng, quán chỉ /
bánh quán thừng # quận
chỉ # thắt khăn quàng,
"Thắt lưng buộc bụng",
thắt nút # "Trói voi bỏ rọ"
vắn điệu thuốc, vắn
khăn / tóc vắn trần # xe
chỉ luồn kim, xe tóc / sợi xe

buôn x. bán

buồn

≠ hế hà, hí hà, hí hơn
(phương), hí hững, hoan
hí (sách), hoan lạc (sách),
mừng, mừng cuống
(phương, khẩu), mừng
húm (phương, khẩu),
mừng quỳnh (khẩu),
mừng rõ, mừng rơn
(khẩu), mừng thắm, phấn
chấn, phấn hưng, phấn
khích, phấn khởi, sung
sướng, sướng, sướng rơn,
thích thú, vui, vui chân,
vui lòng, vui mắt, vui
miệng, vui mừng, vui
nhộn, vui sướng, vui tai,
vui thích, vui thú, vui
tinh, vui tươi, vui vẻ.

= ai oán, âm đạm, ảo não,
âu sầu, bi, bi ai, bi đát, bi
lụy, bi thảm, bi thiết, bi
thương, bi tráng, bùi
ngùi, buồn bã, buồn bực,
buồn chán, buồn phiền,

buồn rầu, buồn rượi, buồn
 tẻ, buồn teo, buồn tênh,
 buồn thâm, buồn thiu,
 buồn tình, buồn tủi, buồn
 xo (phương), chán ngát,
 lâm li, lo buồn, lo phiền,
 nảo (hiếm), nảo nề, nảo
 nùng, nảo nuốt, phiền,
 phiền lòng, phiền muộn,
 phiền não (cũ), rầu, rầu rí,
 sầu, sầu bi, sầu muộn,
 sầu não, sầu thâm, sầu tư,
 tẻ, tẻ ngát, tẻ nhạt, thâm,
 thâm đạm, thâm sâu
 (sách) thâm thê (hiếm),
 thâm thiết, thâm thương,
 thê lương (sách), thê thâm,
 thê thiết (sách), thống thiết,
 tủi, tủi hổ, u buồn, u hoài,
 u sầu (sách), u uất, ủ dột, ủ
 é, ủ rữ, ưu phiền (cũ), ưu
 sầu (cũ, hiếm).

+ nói cười hể hả # mọi
 người đều hí hả # hí
 hửng như bắt được vàng
 # nét mặt hoan hí
 # niềm hoan lạc # đồ
 mừng, tin mừng # vẫy
 đuôi mừng rỡ # lòng
 mừng rơn # bụng mừng
 thăm # tinh thần phấn
 chấn # tâm trạng phấn
 hứng # lời kêu gọi phấn
 khích # tin tức đáng
 phấn khởi # sung sướng
 x. khổ # sướng x. khổ #
 sướng rơn x. khổ # nhìn

thích thú # "Vui như mở
 cò trong bụng" / niềm vui ;
 chia vui, nói vui # vui
 chân đi quá đường # xin
 anh vui lòng, làm vui
 lòng # trông vui mắt
 # vui miệng kể dù thú
 chuyện / ăn cho vui miệng
 # dùng vui mừng quá
 sớm # trò vui nhộn # vui
 sướng x. khổ # nghe vui
 tai # vui thích đón Tết
 # vui thú điền viên
 # người vui tính
 # không khí vui tươi
 # hội họp vui vẻ

+ buồn như cha chết /
 chuyện buồn, tin buồn ;
 chia buồn # tiếng khóc
 than ai oán # chiều mùa
 đông âm đạm # điệu hát
 ảo não # giọng nói âu
 sầu # vở kịch vừa bi vừa
 hài # tiếng khóc bi ai
 # tình thế bi đát # tình
 cảm bi lụy # kết cục bi
 thảm # tiếng khóc than bi
 thiết # khúc hát bi
 thương # bài ca bi tráng
 # phút chia tay thật là
 buồn ngủi # tâm trạng
 buồn bã # buồn bực trong
 lòng # tâm trạng buồn
 chán # làm buồn phiền
 # về mặt buồn rầu # đôi
 mắt buồn rười rượi
 # cuộc họp buồn tẻ

cảnh vật buồn teo
 # cảnh chợ chiều buồn
 tênh # câu chuyện buồn
 thâm # mặt buồn thiu
 buồn thiu # buồn tình bỏ
 đi chơi # buồn tủi về thân
 phận hẩm hiu # câu
 chuyện chán ngắt # giọng
 văn lâm li # lo buồn về
 chuyện con hư # "Đẹp
 như tiên lo phiền cũng
 xấu" # não ruột não gan
 / làm não lòng # tiếng
 khóc than não nề # lời ca
 ai oán não nùng # tiếng
 thở dài não nuột # "Vui
 một đêm thành tiên,
 phiền một đêm thành cú"
 # gây phiền lòng cho cha
 mẹ # gương mặt phiền
 muộn # phiền não quá
 nên sinh bệnh # râu cã
 ruột, râu thối ruột / nghĩ
 mà râu # vé mặt râu rí
 # "Đói bạc râu, sâu bạc
 tóc", "Chưa vui sum họp
 đã sâu chia phối" # khúc
 hát sầu bi # lòng sầu
 muộn # những giọt nước
 mắt sầu não # tiếng khóc
 than sầu thảm # sầu tu
 khi xa cách người yêu
 # "Tề vui cũng một kiếp
 người" / cảnh vắng vẻ rất
 tẻ # "Khi vui thì vỗ tay
 vào, Đến khi tẻ ngắt thì
 nào thấy ai" # câu chuyện

tẻ nhạt # "Gió thấm mưa
 sâu" ; trông thảm quá #
 những ngày thăm đạm #
 mưa gió thấm sâu # khóc
 lóc thảm thiết # chết
 thảm thương # cảnh thê
 lương tang tóc # tiếng
 kêu thê thảm # tiếng hú
 gọi thê thiết # lời chia
 buồn thống thiết # tủi
 phận / mừng mừng tủi tủi
 # tủi hổ trong lòng # tâm
 trạng u buồn # nỗi u hoài
 # nỗi u sầu # tâm hồn u
 uất # "Nàng càng ủ dột
 nét hoa" # bộ mặt ủ ế
 # dáng điệu ủ rũ # nỗi ưu
 phiền # đôi mắt ưu sầu

buồn bã x. buồn
buồn bực x. buồn
buồn chán x. buồn
buồn phiền x. buồn
buồn rầu x. buồn
buồn rượi x. buồn
buồn tẻ x. buồn
buồn teo x. buồn
buồn tênh x. buồn
buồn thảm x. buồn
buồn thiu x. buồn
buồn tình x. buồn
buồn tủi x. buồn
buồn xo x. buồn

buông x. bỏ 1

buông tha x. bỏ 1

bự x. dày 1

bừa x. bừa bộn, cần thận

bừa bãi

x. bừa bộn, cần thận

bừa bộn

≠ gọn, gọn gàng, gọn ghẽ,
gọn nhẹ, ngăn nắp, ngăn
gọn.

= bừa, bừa bãi, cồng kênh,
lồng bông, lồng cồng
(khẩu), rườm, rườm rà.

+ câu văn gọn không rườm ;
xếp dọn nhà cửa cho gọn,
rom rạ thu gọn thành
đống, quần áo xếp gọn
thành đống, quần áo xếp
gọn một vali # nhà cửa
gọn gàng ; sắp đặt gọn
gàng, ăn mặc gọn gàng
dáng người gọn ghẽ, bép
núc gọn ghẽ ; dọn gọn ghẽ,
nai nịt gọn ghẽ # hành
trang gọn nhẹ ; được trang
bị gọn nhẹ # nhà cửa
ngăn nắp ; xếp đặt ngăn
nắp, ăn ở ngăn nắp # câu

văn ngắn gọn ; nói ngắn
gọn, viết ngắn gọn

+ nhà cửa bừa bộn, giường
chống bừa bộn ; vứt bừa
bộn khắp nơi # giấy má
bỏ bừa trong ngăn kéo, để
bừa ra cả đường đi # nếp
sống bừa bãi ; sân trường
bừa bãi những rác rưởi,
để bừa bãi không theo trật
tự nào # xe chõ nhiều bàn
ghế cồng kênh, không
mang theo hàng cồng
kênh # rom rạ lồng bông,
mớ tóc lồng bông # quang
gánh lồng cồng đủ thứ
rườm lời / cắt bỏ chỗ tóc
rườm, câu văn rườm ; cắt
bỏ cho đỡ rườm, viết rườm
cây cối rườm rà, nhiều
chi tiết rườm rà, câu văn
rườm rà : viết rườm rà
quá

bừa phứa x. cần thận

bức x. lạnh

bướng x. hư 1

bướng bình x. hư 1.

C

ca ngợi x. chê

cà gì x. cao 2

cà khổ x. cao 2

cà mềng x. cao 2

cả x. bé 1, bé 2, bộ phận 2

cả 1

≠ nửa

= toàn bộ, toàn cục, toàn thể, tổng thể

+ không rời nhau nửa bước, nửa đời người, nửa lớp, nửa ngày, nửa quả, "Vàng trăng ai sẽ làm đôi, Nửa in gối chiếc, nửa soi dặm trường" / hết nửa, một nửa, non nửa

+ toàn bộ x. bộ phận 1

toàn cục x. bộ phận 1

toàn thể x. bộ phận 1

tổng thể x. bộ phận 1

cả 2

≠ bán, dở, nửa

= đầy, đầy đủ, đông đủ, đủ, hẵn, hết, hoàn toàn, sạch, toàn diện, toàn phần, toàn vẹn, tổng thể, trọn, trọn vẹn.

+ "Bán sống bán chết", "Bán tín bán nghi" # "Dở dơi dở chuột", "Dở ông dở thàng", "Dở trăng dở đèn", "Dở khóc dở cười", "Dở khôn dở dại" / "Khóc dở mếu dở" # "Nửa nạc nửa mỡ", "Nửa úp nửa mở", "Nửa thực nửa hư" / hoạt động nửa công khai, nước nửa thuộc địa

+ cả x. bộ phận 2 # đầy x. bộ phận 2 # đầy đủ x. bộ phận 2 # đông đủ x. bộ phận 2 # đủ x. bộ phận 2 # bỏ hẵn rượu chè, khỏi hẵn bệnh, mở hẵn cửa cho rộng, khôn thì khôn hẵn, dại thì dại hẵn đúng có dở dở ương ương # hết x. bộ phận 2

hoàn toàn x. bộ phận
 2 # sạch x. bộ phận 2
 # toàn diện x. bộ phận 2
 # toàn phần x. bộ phận
 2 # toàn vẹn x. bộ phận
 2 # tổng thể x. bộ phận
 2 # trọn x. bộ phận 2
 # trọn vẹn x. bộ phận 2

cá biệt

≠ chung, phổ biến, thông thường

= đơn lẻ, đơn nhất (sách), hãn hữu, hiếm, hiếm hoi, lẻ tẻ, riêng, riêng biệt, riêng lẻ

+ đặc điểm chung, dấu hiệu chung, quy luật chung; áp dụng chung cho mọi đối tượng # phổ biến là có hai con / trường hợp phổ biến, quy luật phổ biến, hiện tượng phổ biến # thông thường ở đâu cũng vậy / cách xử sự thông thường

+ cá biệt có người năm con, cá biệt hóa / học sinh cá biệt, hiện tượng cá biệt # áp dụng đơn lẻ cho vài trường hợp # cái đơn nhất, tính chất đơn nhất # hãn hữu mới xảy ra / trong trường hợp hãn hữu # hiếm x. hiếm # hiếm

hoi x. hiếm # lẻ tẻ có xảy ra # riêng đối với đối tượng loại A / tính cách riêng, đặc điểm riêng, quy luật riêng # dấu hiệu riêng biệt cho từng loại # hiện tượng có tính chất riêng lẻ ở đây đó

cá lẻ x. cá nhân 2

cá nhân x. chung

cá nhân 1

≠ bày, bè, bè cánh, bè đảng, bè lũ, bè phái, bọn, bộ sậu (khẩu), cánh (khẩu), cộng đồng, đàn, đảng, đoàn, đội (khẩu), hội, lớp, lũ, lũ li (khẩu) lùa, nhóm, phái, phe, phe cánh, phe đảng, phe giáp, phe phái, quân khu (khẩu), quần thể, tập thể, thể hệ, toán, tổ, tốp, tụi, xã hội.

= cá thể

+ bày người nguyên thủy, bày thú, bày trẻ / "Chim lạc bày thương cây nhô cội", sống thành bày
 # "Năm bè bày phái" ;
 "Kéo bè kéo cánh" # cùng bè cánh bao che cho nhau # câu kết thành bè đảng # bè lũ bán nước # tư tưởng bè phái ; lời kéo thành bè phái # bọn du côn, bọn mình, di thành

tùng bọn ; đồng bọn # bộ sậu lãnh đạo # cánh đàn ông, cánh trẻ ; ăn cánh với nhau # cộng đồng Việt kiều / đời sống cộng đồng, tinh thần cộng đồng # đàn ông / con đàn đàn ; lia đàn, "Sáy đàn tan nghề" # dằng cướp / "Kéo bè kéo dăng" # đoàn đại biểu, đoàn văn công / đi thành đoàn # đội bóng, đội du kích, đội sản xuất # hội tù lo kho, hội bát phố / "Cùng hội cùng thuyền", đi cả hội # lớp đàn em, lớp già, lớp trẻ # lũ chuột / "Chim đàn cá lũ" ; chết cả lũ # cá lũ li kéo theo sau # lứa lợn, lứa trứng, lứa tuổi đôi mươi / bạn cùng lứa # nhóm hiện vật, nhóm học tập, nhóm máu / học nhóm # phái đẹp, phái đối lập, phái mày râu # phe hòa bình, phe ta / hai phe # cùng phe cánh # tu tập thành phe đảng # các phe giáp trong làng # các phe phái đối lập # kéo cả quân khu ; cùng quân khu # quần thể san hô, quần thể tượng đài # tập thể lớp / chủ nghĩa tập thể ; nhân danh tập thể # thế hệ cha anh, thế

hệ trẻ / lợn lai thế hệ hai # toán biệt kích, toán thợ # tổ công đoàn, tổ học sinh / họp tổ # tốp máy bay / đi từng tốp # tụi lưu manh, tụi mình # xã hội hóa, xã hội học / du luận xã hội, công tác xã hội ; ngoài xã hội

+ cá nhân chủ nghĩa / chủ nghĩa cá nhân, giường cá nhân, ý kiến cá nhân ; lấy danh nghĩa cá nhân # từng cá thể trong đàn

cá nhân 2

≠ bày đàn, chung, công, công cộng, cộng đồng (hiếm), đàn, đồng đội, tốp thể

= cá lẻ, cá thể, chiếc (sách), cô, cô độc, cô đơn, cô quã (cũ, hiếm), cô quạnh, cô thế (hiếm), độc, độc thân, đơn, đơn chiếc, đơn côi, đơn độc, lẻ, lẻ loi, mảnh, một mình, riêng, riêng lẻ, riêng tây (cũ), riêng tư, tư

+ có tính chất bày đàn, tâm lý bày đàn # chung x. chung # công x. chung # công cộng x. chung # cộng đồng x. chung # đàn x. đàn # cúp đồng đội, đoạt giải đồng đội, tinh thần đồng đội # họ

khẩu tập thể, nhà tập thể,
đời sống tập thể, kinh tế
tập thể, tinh thần tập thể;
quyết định tập thể, hát
tập thể, làm tập thể, ở
tập thể

- + cúp cá nhân, đồ dùng cá nhân, tranh giải cá nhân, giường cá nhân; tính toán cá nhân, vun vén cá nhân # làm ăn cá lẻ # nông dân cá thể, kinh tế cá thể; làm ăn cá thể # cảnh chân đơn gối chiếc # thân cô thế cô # sống cô độc # người già cô đơn, cảnh sống cô đơn # những người cô quả # cuộc đời cô quạnh # bị cô thế # độc x. đàn # hộ độc thân; sống độc thân # đơn x. đơn # cuộc sống đơn chiếc # tâm hồn đơn côi # chiến đấu đơn độc # lẻ x. đàn # sống lẻ loi # ăn mảnh, bần mảnh # một mình giữa bầy sói, "Kẻ đi muôn dặm một mình xa xôi" / chơi một mình # riêng x. chung # riêng lẻ x. chung # riêng tây x. chung # riêng tu x. chung # tu x. chung.

cá thể x. cá nhân 1, cá nhân 2, chung

cách

≠ liền, nối, nối liền, nối tiếp, thông, thông liền, thông suốt, tiếp liền, tiếp nối

= cách biệt, cách bức, cách ngăn, cách quãng, cách trở, đứt quãng, gãy, gãy, gián đoạn, ngăn cách

+ núi liền núi sông liền sông, "Chó liền da, gà liền xương" # nối lại quan hệ, nối nhịp cầu / dẫu nối, gạch nối # nối liền hai ngõ # nối tiếp nhịp cầu / mùa hạ nối tiếp mùa xuân, tháng lợi nối tiếp thành công # thông đường, thông xe / lối thông với bên ngoài; ăn thông sang ngõ # Bắc Nam thông liền một dải # đường đi thông suốt, liền lạc thông suốt # nhà nọ tiếp liền nhà kia # bài này tiếp nối bài khác

+ "Cách sông nên phải lụy đò", "Cách núi ngăn sông", cách nhau một con đê, cách đây không lâu / giấy cách điện, lớp cách nhiệt # ở cách biệt, hàng năm trời cách biệt # sống cách bức nhau kẻ nam người bác # đời ngà cách ngăn # xe chạy cách

quãng # "Thái Bình cách
trở dò giang", xa xôi cách
trở # vòng vây bị dứt
quãng, mạch quãng dứt
quãng # gãy cầu / cành
gãy # làm gián đoạn sự
di lại ; quan hệ bị gián
đoạn # tường ngăn cách

cách biệt x. cách

cách bức x. cách

cách mạng

≠ phân cách mạng, phân
động

= tiến bộ

+ những tổ chức phân cách
mạng, lời tuyên truyền
phân cách mạng # thế lực
phân động, tư tưởng phân
động

+ lực lượng cách mạng, tinh
thần cách mạng, cao trào
cách mạng # phong trào
tiến bộ, tư tưởng tiến bộ

cách ngăn x. cách

cách quãng x. cách

cách trở x. cách

cách xa x. gần

cãi x. cưỡng

cái x. bé 1, cha, chính

cái 1

≠ đục, sống (phương), trống

= mái, nái, sè

+ con đục, du dù đục, hoa
đục, nhị đục # gà sống
thiến # chim trống, con
trống, "Gà trống nuôi con"

+ "Chó cái trốn con", du dù
cái, hoa cái, nhị cái
chim mái, con mái, "Gà
mái gáy gờ" # "Giàu nuôi
lợn nái...", # "Ruộng sâu
trâu nái..." # "Lợn đục
chuông phè, lợn sè chuông
chôm", nái sè

cái 2

≠ nước

+ ăn cả cái lẫn nước, "Khôn
ăn cái, dại húp nước"

cảm tính

≠ lí tính

+ cảm nhận bằng lí tính,
nhận thức lí tính

+ đánh giá theo cảm tính,
nhận thức cảm tính

can đảm x. anh dũng

can qua x. chiến tranh

can trường x. anh dũng

càn x. cần thận

càn rỡ x. cần thận

cạn

≠ *dầy, dày áp, dày phè, dày tràn, rầy (hiếm), sâu, tràn dầy, tràn ngập, tràn trề*

= *lung, nông, vơi*

+ *dầy cốc nước, dày giỏ cua, dày ruộng nước / ao dày, bát cơm dày, hồ dày, "Ăn ở như bát nước đầy", thóc đầy bờ; chứa đầy, đổ đầy, đựng đầy, rót đầy # bé đầy áp nước # nôi nước giải đầy phè # bọt bia tràn đầy # "Cả nước sông thì nước đồng rầy # nước giếng sâu # nước sông tràn đầy # ao hồ tràn ngập nước # cánh đồng tràn trề nước*

+ "*Cạn đầm thì uống nước khe, cạn khô, cạn tận đáy / ao cạn, ruộng cạn, sông cạn; thuyền mắc cạn, "Thuận vợ thuận chồng tát cạn bể Đông" # bát lưng bát vục; dong lưng thúng gạo, đổ lưng phao dầu; còn lưng bể nước # nước giếng nông # bát cơm vơi, bể nước vơi; dom đầy bán vơi, xới vơi*

**cạn x. còn 1, nông 1,
nông 2**

cạn kiệt x. còn 1

cánh x. cá nhân 1

cao x. bổng

cao 1

≠ *la, lùn, lùn tè (khẩu), lùn tịt (khẩu), sâu, thấp, trũng*

= *bổng, cao đống, cao kêu, (khẩu), cao lều đều, cao lều nghêu, cao ngát, cao nghều, cao nghệu, cao nhòng, cao ráo, cao vút, dong đống, lều đều, lều nghêu, ngồng, vùn*

+ *cành la trều quả, mít la # thấp chẻ lùn / chú lùn, giống chuối lùn; thấp lùn # lùn tè như cái nấm # dáng người lùn tịt # "Ruộng cao trồng mùa, ruộng sâu cấy chiêm" # "Thấp chui rào, cao lợi nước", thấp lè tè, "Gàu sòng chỉ tát được nơi thấp bờ", quần ống cao ống thấp; "Én bay thấp mưa ngập cầu ao" # "Nước chảy chỗ trũng", cánh đồng chiêm trũng, mắt trũng sâu; "Vụ mùa cấy cao, vụ chiêm cấy trũng"*

+ *cao như sếu vườn, "Cao bờ thì tát gàu dai" / chiều cao, giày cao cổ, gò má cao; "Trèo cao ngã đau", "Én bay cao mưa rào lại tạnh" # "Gần bay la, xa bay bổng" # dáng người cao đống # anh chàng*

cao kều # cao lều đều như
cò hương # người cao lều
nghêu # đỉnh núi cao
ngất # chữ "l" cao nghều
cao nhòng như cây sào
nhà cửa cao ráo # ống
khói cao vút # người
dong dong cao # lều đều
như hạc # lều nghêu như
sếu vườn # cao chề ngồng
/ cao ngồng # chân ruộng
vàn

cao 2

≠ cà gi (thân), cà khố
(thân), cà mềng (thân), dờ,
dờ ẹc, dón mặt, hạ dảng,
hèn, hèn hạ, hèn kém, hèn
mặt, hèn mọn, hèn yếu,
kém, kém coi, mặt, mặt
hạng, mềng (thân), tàng
(khẩu), thấp, thấp hèn,
thấp kém, tời, tời tàn, tời
tệ, xấu, xấu xa, xoàng
(khẩu), yếu, yếu hèn, yếu
kém.

= ác (khẩu), bóng, cao cả,
cao cường, cao đạo, cao
đẹp, cao độ, cao khiết, cao
kiến, cao niên, cao quý,
cao sang, cao siêu, cao
tay, cao thâm (cũ), cao thủ
(khẩu), cao thượng, cao
xa, cù (khẩu), cù khời, cụ
phách, cục (khẩu), cục kì
(khẩu), dữ (khẩu), đảm,
dảm dang, giới, giới

giang, hảo hạng, hay, hết
sáy (phương, khẩu), hết ý
(khẩu), khá, khéo, kiệt
xuất, lưng danh, mé hờn
(khẩu), mé li, nhất (khẩu),
nhất hạng (khẩu), số dách
(phương, khẩu), tài, tài
giỏi, tài hoa, tài tình,
thanh cao, thành thạo,
thành thực, thạo, thạo
đời, thiên thần (khẩu),
thương dảng, thương
hạng, thương hảo hạng,
thương thặng, tối ưu, tối,
tốt đẹp, trội, tuyệt, tuyệt
cú (hiếm), tuyệt cú mèo
(khẩu), tuyệt diệu, tuyệt
mĩ, tuyệt thế (hiếm), tuyệt
trần (khẩu), tuyệt vời,
tuyệt hảo (hiếm), xuất
chúng

+ cái bút cà gi, ổ khóa cà là
gi # chiếc xe đạp cà khố,
đôi giày cà là khố # trình
độ cà là mềng, kĩ thuật cà
mềng # dờ quá chừng /
thợ dờ ; dạy dờ # hát dờ
ẹc # hành động dón mặt
động vật hạ dảng #
phận hèn, tài hèn sức mọn
sự trả thù hèn hạ ; bị
coi là hèn hạ # đàn ông
mà hèn kém # thủ đoạn
hèn mặt # kẻ hèn mọn
này, thân phận hèn mọn
thân phận hèn yếu #
kém toán / mắt kém ; học

kém # tài nghệ kém cỏi,
kĩ thuật kém cỏi # dở
mặt !, rề mặt # quân lữ
đạo mặt hạng # sức học
rất menng # chiếc áo tàng
bị thấp điểm, "Thấp cơ
thua tri đàn bà" / cấp
thấp, nước cờ thấp, điểm
thấp ; đánh giá thấp, hạ
thấp yêu cầu # mục đích
thấp hèn, ham muốn thấp
hèn # trình độ thấp kém,
địa vị thấp kém # tay nghề
tồi ; diễn xuất tồi # đồ đạc
tồi tàn ; ăn mặc tồi tàn #
tình trạng tồi tệ ; đối xử
tồi tệ # xấu x. tốt # xấu
xa x. tốt # bữa cơm
xoàng, loại xoàng # yếu
môn văn / phong trào thi
đua còn yếu, sức học
yếu ; học yếu # thân
phận yếu hèn # những
mặt yếu kém

+ cao cấp / cấp cao, nước cờ
cao, được điểm cao, tuổi
cao ; cốt cao, đánh giá
cao # cái kính ngoại rất
ác ; ăn diện ác lảm #
nhác bóng # tám gương
cao cả # bản lĩnh cao
cường, võ nghệ cao cường
có vẻ cao đạo lảm # lí
tưởng cao đẹp # những cố
gắng cao độ ; phát huy
cao độ # nhà nho cao
khiết # các cụ lão thành

cao kiến # các vị cao niên
danh hiệu cao quý,
phần thưởng cao quý #
địa vị cao sang # tài nghệ
cao siêu, mơ ước cao siêu
phù thủy cao tay # tu
tướng cao thâm # bậc cao
thủ, loại cao thủ # mục
đích cao thượng, tâm hồn
cao thượng # những
chuyện cao xa, mơ ước cao
xa # vào loại cũ ; học rớt
cũ # xạ thủ cũ khời # một
tay đàn cụ phách # tay
này pha trò thì cục #
giọng hát cục kì # trời
nắng dữ ; ăn diện dữ ghê
đảm việc nước / vợ đảm
trai anh hùng gái đảm
đang # giỏi ngoại ngữ,
giỏi việc nước / học sinh
giỏi ; dạy giỏi # giỏi
giang việc nhà # chề hảo
hạng, nước mắm hảo
hạng # hay lảm / ngựa
hay, văn hay chữ tốt ; hát
hay # chất lượng hết sảy
pha nhẩy cầu hết ý #
loại khá, trình độ khá khá
một chút ; cũng khá #
"Khéo vá vai, tài vá nách",
khéo tay / thợ khéo # võ
sư kiệt xuất, áng thơ kiệt
xuất # lưng danh khắp
vùng / thầy thuốc lưng
danh # giọng hát mê hồn
tiếng hát mê li # được

thể thì nhất rời # thú xà
 phòng này nhất hạng
 dấy # tay nghề số dách
 # tài thật / tuyển chọn
 người tài # nhà quản lí
 tài giỏi # họa sĩ tài hoa,
 bức vẽ tài hoa # "Tài
 tình chi lắm cho trời đất
 ghen" / kĩ thuật tài tình
 # tâm hồn thanh cao,
 tấm lòng thanh cao #
 thành thạo nghề nghiệp
 / thao tác thành thạo #
 thành thực động tác /
 luyện tập thành thực #
 thạo đường, thạo tiếng
 Anh, thạo việc / đọc
 thông viết thạo # người
 thạo đời # một chiếc xe
 cúp thiên thần ; đẹp
 thiên thần # động vật
 thượng đẳng # chỗ
 thượng hạng ; nghịch
 thượng hạng ; tốt
 thượng hạng # mi phẩm
 thượng hảo hạng # võ sư
 thượng thặng # giải
 pháp tối ưu # "Tốt thì
 khen, hèn thì chê", "Tốt
 danh hơn lành áo" / thi
 đua hai tốt # kết quả tốt
 đẹp, truyền thống tốt
 đẹp ; kết thúc tốt đẹp #
 trội nhất / học trội hơn
 # tuyệt thật / không khi
 thật tuyệt # áng văn
 tuyệt cú # củ đánh đầu
 tuyệt cú mèo # trí nhớ
 tuyệt diệu # thân hình

tuyệt mỹ # tuyệt thế giai
 nhân # đẹp tuyệt trần #
 giọng hát tuyệt vời # đồ
 mỹ nghệ tuyệt xảo # tài
 năng xuất chúng

cao cả x. cao 2
 cao cường x. cao 2
 cao đống x. cao 1
 cao đạo x. cao 2
 cao đẹp x. cao 2
 cao độ x. cao 2
 cao kêu x. cao 1
 cao khiết x. cao 2
 cao kiến x. cao 2
 cao lâu đều x. cao 1
 cao lâu nghêu x. cao 1
 cao ngất x. cao 1
 cao nghều x. cao 1
 cao nghệu x. cao 1
 cao nhòng x. cao 1
 cao niên x. cao 2
 cao quý x. cao 2
 cao ráo x. cao 1
 cao sang x. cao 2, hèn
 cao siêu x. cao 2
 cao tay x. cao 2
 cao thâm x. cao 2
 cao thủ x. cao 2
 cao thượng x. cao 2

cao vút x. cao 1

cao xa x. cao 2

cáo x. đại

cay cựa x. đấng cay

cay đấng x. đấng cay

cay nghiệt x. ác

căm x. ghét

căm ghét x. ghét

căn bản x. chính

căn kế x. cẩn thận

căng

≠ chùng, co, co rúm, hóp, lép, lép kẹp, móp, ngót, óp, rúm, rúm ró, teo, teo tóp (hiếm), tóp, tóp, xẹp (khẩu), hiếm), xẹp xẹp (khẩu), xẹp, xẹp lép

= dân, dân nở, giãn, giãn nở, mảy, nở, nở nang, phình (khẩu), phình, trương, trương nở

+ dây đàn chùng # giày co, gỗ co, vại co # miếng da co rúm # má hóp # bụng lép, ngực lép, thóc lép, túi lép # dạ dày lép kẹp # bụng móp móp / đôi móp bụng, gày móp # 'ngót nước / vệt rần bị ngót # cua óp # bẹp rúm # rúm ró nhu bóng xẹp hơi # vú teo # chân tay teo tóp # tóp cả người, tóp tóp như

xác ve / má tóp ; gày tóp, heo tóp # người tóp hẳn đi ; gày tóp # bụng xẹp # cái túi cao su xẹp xẹp # quả bóng xẹp # lớp xe xẹp lép, túi xẹp lép

+ căng như dây đàn, "Căng da bụng, chùng da mắt", căng phồng / da mặt căng, túi căng, vú căng sữa ; bơm căng # cao su bị dãn (giãn) # nút phích dãn (giãn) nở # cua mảy, thóc mảy # bột nở, vôi nở # bộ ngực nở nang, thân thể nở nang # phình bụng # má phình phình # trương phềnh phềnh / com trương ; chết trương # bánh mì trương nở trong sữa

cằm

≠ bảo, nhủ (phương), nói, nói chuyện, rỉ răng (khẩu), rỉ tai (khẩu), thăm thì, thì thăm, thù thì (khẩu), thua thốt

= im, im lặng, im re, im thít

+ bảo sao nghe vậy / ai bảo thế, "Trầu ơi ta bảo trầu này" ; ai không đi thì bảo # anh nhủ nó ở lại # nói mãi nó mới nghe, nói sùi bọt mép / "Hỏi chẳng nói,

gọi chàng thưa : "Ăn nên
 dọi, nói nên lời"; nghi sao
 nói vậy, nhờ nói với chị ấy
 # trong lớp không nói
 chuyện # không dám ri
 ràng nửa lời # hai bạn
 ghé vào nhau rỉ tai điều
 gì ; chỉ nên rỉ tai chớ nói
 to # thăm thì to nhỏ /
 giọng thăm thì # ngồi
 trong lớp chớ thì thăm #
 có gái thù thì với mẹ
 chuyện riêng tây # "Biết
 thì thưa thốt, không biết
 thì dựa cột mà nghe"

+ cảm nhu hén / ngồi cảm
 lạnh không nói, pháo của
 địch cảm hong # im
 miêng, "Im như thóc trong
 bồ" / ngồi im không nói #
 im lặng trong giờ học /
 hai người im lặng nhìn
 nhau # im re không dám
 nói câu nào # "Im thin
 thít như thịt nấu đông" /
 sợ quá ngồi im thít

- cảm x. bỏ l
- cân x. bằng l
- cân đối x. bằng l
- cân x. chăm
- cân cù x. chăm
- cân lao x. chăm
- cân mẫn x. chăm
- cân mật x. cần thận

**cần tác x. cần thận
 cần thận**

≠ ấu, bồi bác, bừa, bừa bãi,
 bừa phứa (khẩu), cần, cần
 rõ, cầu thả, chiếu lệ, đối,
 đối trá, đại khái, lấy lệ,
 liều, qua loa, qua quýt

= cần kẻ, cần mật, cần tác
 (khẩu), cần trọng (t.ĩm),
 chu đáo, kĩ, kĩ càng, kĩ
 lưỡng, nghiêm chỉnh,
 nghiêm mật, thận trọng,
 tỉ mẩn, tỉ mỉ, tử tế

+ chóng thối làm ấu, cảm
 phóng nhanh vượt ấu #
 viết bồi bác mấy dòng rồi
 nộp bài # làm bừa, trả lời
 bừa # ăn nói bừa bãi #
 viết bừa phứa cả lên tường
 mới quét vôi # chớ cần cần,
 ý thế làm cần # nói năng
 cần rõ # chữ viết câu thả
 # quét dọn chiếu lệ # gạo
 già đối chưa trắng # làm
 ăn đối trá # tác phong
 quan liêu đại khái # hỏi
 lấy lệ rồi cho vào # "Ăn
 liêu tiêu cần", làm liêu #
 tác phong qua loa đại
 khái ; hỏi qua loa vài câu
 # học qua quýt cho xong

+ cần thận kéo mắt cấp/tinh
 cần thận ; giữ gìn cần
 thận # dặn dò cần kẻ #
 canh phòng cần mật #

"Cẩn tắc vô áy náy", "Cẩn tắc vô ưu" # cẩn trọng trong cu xử với người trên # chu đáo với vợ con / chuẩn bị chu đáo # kĩ tính / nghĩ cho kĩ đi, "Nhai kĩ no lâu, cày sâu tốt lúa" # kiểm tra kĩ càng từng tí một # cân nhắc kĩ lưỡng # làm ăn nghiêm chỉnh # phòng thủ nghiêm mật # thận trọng khi quyết định / nói năng thiếu thận trọng # tia tốt tí mẩn từng đường nét # kẻ lại tỉ mỉ từng tình tiết # gói bọc từ tế, gạch dưới từ tế bằng thước kẻ

cẩn trọng x. cẩn thận

cất x. bán

câu kết x. chia rẽ

cấu thả x. cẩn thận

cấu kết x. chia rẽ

cậu x. cha

cha

= bàm (phương), bu (phương), cái (cũ), hiền mẫu (cũ), má (phương), mạ (phương), mẫu, mẫu hậu, mẫu thân (trọng), mẫu từ (trọng), mẹ, mẹ, mạ (phương). thân mẫu (trọng), từ mẫu (cũ), u (phương)

= ba, bố, cậu, nghiêm đường (cũ, trọng), nghiêm phụ (cũ, trọng), phụ thân (trọng), phụ vương, thầy (phương), thân phụ (trọng), tia (phương)

+ "Bàm ơi có rét không bàm?" # "Con đại cái mang", "Nàng về nuôi cái cùng con" # "Con có mẹ như thiên hạ có vua", "Quen nhà mạ, lạ nhà chồng" # "Phúc đức tại mẫu" # muôn tâu mẫu hậu # kính thưa mẫu thân # "Lên non mới biết non cao, Nuôi con mới biết công lao mẫu từ" # "Mẹ hát con khen hay" # "Sáy nạ thì qua tha" # từ biệt thân mẫu # lương y như từ mẫu

+ "Đời cha ăn mặn, đời con khát nước" # "Bố chồng là lông con lợn", bố cu mẹ đi # "Lạy cậu lạy mẹ cho cháu về quê, cho đi học, cho cóc ở nhà..." # lời giáo huấn của nghiêm đường # không dám trái ý nghiêm phụ # "Dạy con đèn sách, thiệp làm phụ thân", cứ: xin phụ thân bớt giận # muôn tâu phụ vương

cha ông x. con cháu

chán ngắt x. buồn

chán ghét x. ghét

chanh chua x. chua 2

chay x. mận

chạy x. đất 1

chắc x. bỏ, cứng 1

chắc nịch x. bỏ, cứng 1

chăm

≠ biếng, biếng nhác, chây
lười, chệnh mảng, lơ là,
lười, lười biếng, lười chầy
thầy (khẩu), lười lĩnh
(khẩu), lười nhác, nhác
(phương)

= cần, cần cù, cần lao
(hiếm), cần mẫn, chăm
chí, chịu khó, chuyên cần,
siêng, siêng năng

+ trẻ biếng ăn biếng chơi /
"Làm biếng lấy miệng mà
dưa" # đồ biếng nhác #
chây lười lao động / thái
độ chây lười # chệnh
mảng việc học hành /
canh gác chệnh mảng #
lơ là việc đồng áng # lười
nhu hùi, lười học, lười suy
nghĩ # bệnh lười biếng, kẻ
lười biếng # đồ lười chầy
thầy # lười lĩnh vừa vừa
chủ / bộ dạng lười lĩnh #
thối lười nhác # "Nhác
dâm thì đối chày, nhác
xay thì đối cối", "Việc nhà

thì nhác, việc chú bác thì
siêng"

+ chăm học, chăm làm,
"Phần chăm việc khách,
phần siêng việc mình" #
"Nhất nước nhì phân tam
cần tứ giống" # cần cù bù
thông minh / lao động cần
cù # cuộc sống cần lao #
người giúp việc cần mẫn
chăm chỉ học hành /
học sinh chăm chỉ # chịu
khó nghiên cứu cải tiến /
con người chịu thương
chịu khó # chuyên cần
làm ăn / học tập chuyên
cần # "Siêng làm thì có,
siêng học thì hay", "Một
người siêng bằng ba người
nhác" # siêng năng học
tập / làm lụng siêng năng

chăm x. bỏ 4

chăm bắm x. bỏ 4

chăm bôn x. bỏ 4

chăm chỉ x. chăm

chăm chút x. bỏ 4

chăm nom x. bỏ 4

chăm sóc x. bỏ 4

chấn 1

≠ lè

+ ngày lè, dầy nhà lè, số lè

+ ngày chấn, dầy nhà chấn,
số chấn

chấn 2

≠ du, lè

= tròn, trọn

+ du bốn cái / mười năm có du # lè ba quả / lễ kỉ niệm vào những năm lè ; một trăm lè năm ; mười năm có lè

+ chấn hai chục trứng / mười triệu đồng chấn, năm kỉ niệm chấn, tiền chấn # tròn hai tá bút, tròn mười tám tuổi / một năm tròn # hết trọn mười năm

chặt 1

≠ lỏng, lỏng lẻo, lơi

= săn

+ "Trông chừng thấy một văn nhân, Lông buông tay khấu bước lèn dậm băng", lỏng ốc / dây buộc lỏng, nói lỏng thắt lưng # tóc búi lỏng lẻo, then cửa cài lỏng lẻo # buộc lơi, chỉ xe lơi

+ "Lạt mềm buộc chặt", cài chặt cửa, siết chặt ốc, thít chặt dây lưng # chỉ săn, vải săn sợi ; thùng bện săn

chặt 2

≠ lỏng, lỏng lẻo

= chặt chẽ, ngặt, ngặt nghèo, nghiêm, nghiêm ngặt, nghiêm nhặt (phương)

+ bó lỏng việc tuân tra, buông lỏng quản lí việc tự học # kỉ luật lỏng lẻo, dàn ý bài luận lỏng lẻo ; quản lí lỏng lẻo

+ chỉ đạo chặt phong trào, kiểm soát chặt lối ra vào # phối hợp chặt chẽ, đoàn kết chặt chẽ, giám sát chặt chẽ # cấm ngặt, canh gác rất ngặt # tiêu chuẩn tuyển chọn ngặt nghèo ; kiểm soát ngặt nghèo thí sinh trong phòng thi # lệnh nghiêm ; giữ nghiêm kỉ luật # nội quy nghiêm ngặt

chặt chẽ x. chặt 2

chăm dút x. bắt đầu

chậm

≠ hối hả, lập cập, mau, mau lẹ, mau mắn (khẩu), nhanh, nhanh chóng, nhanh nhẩu, nhanh nhẹn, vội, vội vã, vội vàng

= chậm chạp, chậm rãi, chậm rì rì, chậm trễ, lờ đờ, dủng dỉnh, lờ lững (hiếm), lừ đừ, lừ lừ, lững lờ, lững thững, nhẩn nha,

thong thả, thủng thủng,
thùng thình, từ từ.

+ hối hả đi sợ nhờ chuyến
đò # "Lập cập gặp là
họa", lập cập thu dọn đồ
đá # "Ăn thì mau chân,
việc cần thì dùng dĩnh",
mau lên hết giờ rồi, "Mau
tay hơn đầy đũa" / đi mau
cho kịp # giải quyết mau
lẹ # làm việc gì cũng mau
mắn # nhanh như chớp /
tàu nhanh; chạy nhanh,
đẩy nhanh tốc độ; lớn
nhanh như thổi # nhanh
chóng hoàn thành #
nhanh nhâu đoảng #
nhanh nhẹn như thanh
niên / tác phong nhanh
nhẹn # vội x. bình tĩnh
2 # vội vã x. bình tĩnh
2 # vội vàng x. bình tĩnh
2 + chậm như rùa, chậm
mà chắc, học sinh chậm
tiến / tác phong hơi chậm,
"Trầu chậm uống nước
dục"; ăn chậm nhai kỹ, xe
chạy chậm chậm, làm
chậm bước tiến # bộ điệu
chậm chạp; bò chậm chạp
chậm chạp như sen #
chậm rãi nói / đạp xe
chậm rãi # xe cũ chạy
chậm rãi # thu đi chậm
trễ, giải quyết công việc
chậm trễ # "Dùng dĩnh
như chính trời sông",

dùng dĩnh trả lời / dạo
chơi dùng dĩnh dĩnh
mây trời lơ đã # khỏi
bay lơ lửng "Lừ đừ như
ông từ vào đền" / phà lừ
đừ qua sông # đoàn tàu
lừ lừ tiến vào sân ga #
dòng sông lững lờ trôi #
lững thững dạo mát #
nhấn nha dạo phố / trầu
nhấn nha gặm cỏ # thong
thả x. bình tĩnh 2 # đi
thủng thủng từng bước,
nói thủng thủng #
"Thủng thình như chúng
anh đây" # từ từ rời khỏi
chỗ / cứ từ từ thôi

chậm x. khoan, muộn

chậm chạp x. chậm

chậm rãi x. chậm

chậm rì x. chậm

chậm rì rì x. chậm

chậm trễ x. chậm

chân

≠ chớp, đầu, dĩnh, mặt, mũi,
ngon, nóc, tróc (phương)

= đáy, dít, dóc, đuôi, gằm,
gặm, gói, gốc, tròn

+ chớp nón, chớp núi #
đầu cầu, đầu tù, "Đầu đội
trời, chân đạp đất", "Đầu
Ngô mình Sở" / trờ đầu
đũa; sóng bạc đầu #
dĩnh x. gốc # mặt bé

nước, mặt cầu, mặt giếng, mặt sông # mũi dao, mũi giày, mũi kiếm, mũi kim, mũi thuyền # ngọn x. gốc # nóc tủ, nóc xe / "Dột từ nóc dột xuống" # "Ăn trên ngồi trốc"

+ chân cầu, chân đèn, chân núi, chân răng, chân trời, chân tường / "Được dằng chân lân dằng đầu" # dây bể nước, dây giếng, dây nôi, dây sông, dây tủ # dít nôi, dít vại / xe commăngca dít vuông, "Đầu chày dít thớt" # đốc dao, đốc kiếm # đuôi thuyền / "Đầu thừa đuôi thẹo", "Đầu trộm đuôi cướp", "Đầu voi đuôi chuột", "Đầu xuôi đuôi lọt" ; xe nối đuôi nhau chạy # gằm cầu, gằm cầu thang, "Chó chui gằm chạn", gằm tủ # gặm cầu, gặm cầu thang, "Chó chui gặm chạn", gặm tủ # gót giày, gót đầu câu chuyện/ đá gót ; "Từ gót chỉ đầu đau đầu khổ đầy" # góc x. gốc # tròn bát, tròn kim, tròn niêu / xoáy tròn ốc, "Dưa gang dỏ dít thì cà dỏ tròn"

chân chính x. giả

chân thật x. giả

chân thực x. giả, hu 2

chất

≠ lượng, số lượng

= chất lượng

+ lượng đổi thì chất đổi / đặc trưng về lượng # số lượng không thay đổi/ phát triển về số lượng

+ chất đàn ca trong âm nhạc, chất thơ # chất lượng không đồng đều / giảm sút về chất lượng

chất lượng x. chất

chật

≠ rộng, rộng rãi, thùng thình, thụng

= chèn, kích

+ rộng dưng, rộng phần vai áo / mũ rộng ; quần may rộng ở đầu gối ; hơi rộng ở ngực áo # thích mặc rộng rãi # quần thùng thình như váy # áo thụng

+ chật phần vai áo / giày chật ; áo may chật ; bị chật ở cổ tay áo # áo chèn # áo mặc kích quá ; áo hơi bị kích nách

chật x. hẹp 1

chật chội x. hẹp 1

châu chửa x. chết

châu hà bá x. chết

chầu ông vải x. **chết**

chầu phật x. **chết**

chầu trời x. **chết**

chây lười x. **chăm**

chày x. **chống**

chen chúc x. **dày 2**

chén x. **chặt**

chê

≠ ca ngợi, khen ngợi, khen thưởng, ngợi (cũ), ngợi khen (hiếm)

= chê bai, chê cười, chê trách, chửi, chửi bới, chửi mắng, chửi rủa, cười, cười chê (hiếm), gièm, gièm pha, khiến trách, mắng, mắng chửi (hiếm), mắng mỏ, mắng nhiếc, nhiếc mắng (hiếm), nhiếc móc, nói xấu, phê (khẩu), phê bình, trách, trách cứ, trách mắng (hiếm), trách móc

+ ca ngợi vẻ đẹp, ca ngợi quá lời / bài hát ca ngợi ; đáng ca ngợi # khen lấy khen để, "Khen phò mã tốt áo" / bằng khen, giấy khen, lời khen ; đáng khen, được khen # khen ngợi hết lời # khen thưởng x. **khen thưởng** # hết sức ngợi khen

+ **chê ông chê eo**, "Chê cam sành gộp quýt hời" / xin miễn chê ; đẹp không chê vào đâu được # chê bai đủ điều # chê cười thói ích kỷ / chỉ tổ cho thiên hạ chê cười # chê trách cách ăn ở cư xử # chửi tẹ tham nhũng, chửi bài thơ tồi # chửi bới tại cuộc họp # chửi mắng con cái # chửi rủa thói hạc sách # cười cho thói mũi, "Cười người chó có cười lâu" / "Không ai khen đám cưới, ai nỡ cười đám ma" # tiếng cười chê của xóm làng # "Gièm nên xấu, khen nên tốt" # lời gièm pha, thói gièm pha # bị khiến trách trước cuộc họp # bị mẹ mắng # mắng mỏ con cái # mắng nhiếc thậm tẹ # nhiếc móc chông con # nói xấu bạn bè # phê cho một trận / bị phê trước lớp # phê bình lối sống luộm thuộm / lời phê bình ; tôi xin phê bình ; bị phê bình rất nặng # trách khéo, "Trách lòng hồ hững hờ", "Trách mình trước, trách người sau" / than thân trách phận # trách cứ người khác # trách

*móc chõng con / giọng
trách móc, cái nhìn đầy
trách móc*

chê bai x. **chê**

chê cười x. **chê**

chê trách x. **chê**

chẻn mảng x. **chăm**

chết

≠ *còn, sinh (hiếm), sống,
sống nhân (khẩu), sống
sốt, tồn (hiếm)*

= *băng hà (trọng), bỏ đi
(khẩu), bỏ mạng, bỏ mình,
bỏ xác (khẩu), chầu chúa,
chầu hà bá, chầu ông vải
(khẩu), chầu phật, chầu
trời (khẩu), chết chóc, chết
chùm (khẩu), chết dưới,
chết giá, chết giảm, chết
ngóm (khẩu), chết non
(khẩu), chết rấp (tục), chết
tiệt (tục), chết trôi
(phương), chết tươi, chết
yếu, đi (trọng), đi dời
(tục), đi tây (khẩu), đi xa
(trọng), già (hiếm, trọng),
giá băng (trọng), héo
(hiếm, trọng), hết dời
(khẩu), hi sinh, khuất
(trọng), khuất bóng
(trọng), khuất núi (trọng),
ma, mất, mất mạng, ngã
(trọng và khẩu), ngoẻo
(tục), qua, qua đời*

*(trọng), quy tiên (trọng),
ra đi, tạ thế (trọng), tắt
hoi (hiếm), tắt thở, thác
(cũ), tịch (trọng và tục),
tịch diệt (trọng), toi
(tục), toi mạng (tục), tòi
(tục), trăm tuổi, trợn
vong, tử trần (trọng), tử
(hiếm), tử chiến, tử
thương, tử tiết, tử trợn,
tử vong, về, viên tịch
(trọng), vong (hiếm), yên
giấc (trọng), yên nghỉ
(trọng)*

+ *kẻ còn người mất, "Người
chết nết còn # sinh x.
sinh # "Sống dở chết dở",
"Sống lâu lên lão làng" /
"Người sống hơn đồng
vàng", sự sống; bắt sống,
cứu sống, tế sống # có à
vẫn còn sống nhân # sống
sốt sau vụ tai nạn # "Sự
vong như sự tồn"*

+ *chết nhân răng, "Chết
không kịp ngáp", "Chết
như ngã rạ" / cái chết,
thần chết; bản chết, giết
chết # "Trạng chết chúa
cũng băng hà" # đứa bé
bị bệnh uốn ván bỏ đi để
mẹ ở lại # bỏ mạng ở bãi
dào vàng # bỏ mình vì
nước # bỏ xác trong rừng
đức cha đã lên chầu
chúa # quãng xuống sông*

cho châu hà bá # cho di
châu ông vùi # bà cụ
chẳng mấy nổi sẽ châu
phật # đến tuổi châu
trời ; lên châu trời, về
châu trời # cảnh chết
chóc ; gày chết chóc # cả
bọn chết chùm # "Chết
đuối vợ được cộc" # có bị
chết gì trong bùn # đồ
chết giẫm # trúng đạn
chết ngóm # chết non khi
mới ngoài mười tuổi # đồ
chết rấp # căn bệnh chết
tiệt, đồ chết tiết # chết
trời ngoài sông / như cá
chết trời # bị điện giật
chết tươi # chết yếu khi
còn thọ đại # cụ đi lúc
nửa đêm # thế là đi đời
một tên cướp # hân di tây
tử lâu rồi # Người đã đi
xa # "Sống ở nhà, già ở
mồ" # hoàng thượng giá
băng # khi cha già mẹ
héo # thế là hết đời tên
phản bội # hi sinh vì tổ
quốc # cụ tôi đã khuất #
bà lão khuất bóng đã vài
năm # các cụ đã khuất
núi cả # "Sống quê nhà,
ma quê chông" / đám ma
"Sống cục đất, mất cục
vàng" # mất mạng như
chơi # ngã xuống vì tổ
quốc / "Trâu ngựa lăm kẻ
cầm dao" # hân nghèo rồi

ông cụ đã qua năm
ngoái # đã qua đời tại
bệnh viện # cụ ông đã quy
tiên # ra đi bỏ lại bầy con
tho dai # tạ thế ngày hôm
qua thọ 83 tuổi # chưa
chờ được thuốc thì đã tắt
hơi # bệnh nhân đã tắt
hơi # bệnh nhân đã tắt
thở # "Sống gửi, thác về",
"Sống đục sao bằng thác
trong" # su cụ tịch khi
mới ngoài lục tuần # sau
khi Đức Phật tịch diệt #
lại toi một mạng người #
cẩn thận kẻo toi mạng #
tôi luôn một lúc năm tên
mua sẵn cỗ áo phùng
khi trăm tuổi # bài hát
chiến sĩ trận vong # đã từ
trần sau thời gian dài thụ
bệnh # "Sinh dữ tử lành",
cửa tử, "Nghĩa tử là nghĩa
tận" ; giấy báo tử, "Vào
sinh ra tử", đội thanh
niên quyết tử # cả hai
viên tướng đều tử chiến #
bị tử thương trong chiến
đấu # tử tiết để bảo toàn
danh dự # tử trận hời
đều kháng chiến # ti lệ
tử vong cao, quân số tử
vong không lớn ; bị tử
vong khi mở # không kịp
trối trăng đã về # đức
thượng tọa đã viên tịch #
"Sự vong như sự tồn" #

*những liệt sĩ đã yên giấc
nghìn thu # yên nghỉ
dưới suối vàng*

chết x. héo, sinh

chết chóc x. chết

chết chum x. chết

chết đuối x. chết

chết gi x. chết

chết giã x. chết

chết nhóm x. chết

chết non x. chết

chết rấp x. chết

chết tiết x. chết

chết trôi x. chết

chết tươi x. chết

chết yêu x. chết

chi

≠ thu, thu nhập

*= chi dùng, chi phí, chi
tiêu, tiêu, tiêu dùng, tiêu
pha, tiêu phí, tiêu xài,
xài (phương), xài phí
(phương)*

*+ thu từ nguồn thuế, thu
được ngoại tệ / khoản thu
nhỏ, nguồn thu của ngân
sách ; tăng thu # thu
nhập nhiều nhờ chăn nuôi
/ tiền thu nhập hàng
tháng*

*+ chi cho sản xuất / khoản
chi lớn, ai là người chi,
tiền chi ; giám chi # chi
dùng cho đi đường / tiền
chi dùng hàng ngày # chi
phí cho học tập / nhiều
khoản phải chi phí # chi
tiêu tiết kiệm, chi tiêu một
khoản lớn / hạn chế chi
tiêu cho tiệc tùng # tiêu
hoang / tiền tiêu vặt #
tiêu dùng hàng ngày, tiêu
dùng vào nhiều việc #
tiêu pha tàn tiện / chẳng
dám tiêu pha # tiêu phí
tiền bạc, tiêu phí vào
những trò vô bổ # tiêu xài
hoang phí / chi quên tiêu
xài # xài sang / tiền xài
xài phí xả láng / không
dám xài phí tiền bạc của
ba má*

chi chít x. dày 2

chi dùng x. chi

chi phí x. chi

chi tiêu x. chi

chia x. chia rẽ

chia li

*≠ đoàn tụ, đoàn viên
(hiếm), sum họp, sum vầy*

*= biệt li, chia lìa, chia phối,
li biệt, li tán*

*+ vợ chồng đoàn tụ, niềm
vui đoàn tụ # mở tiệc*

đoàn viên # cảnh sum
họp, gia đình sum họp,
ngày sum họp # họ hàng
sum vầy, "Những mong cả
nước sum vầy"

+ cuộc chia li, gia đình chia
li, giờ chia li # biệt li đời
ngã / cảnh biệt li # gây
cảnh chia lìa, vợ chồng
chia lìa # lúc chia phối,
"Chưa vui sum họp đã sầu
chia phối" # nỗi buồn li
biệt # li tán trong chiến
tranh

chia li x. họp

chia lìa x. chia li

chia phối x. chia li

chia rẽ

≠ câu kết, cấu kết, đoàn kết,
hòa hợp, kết, kết đoàn
(cũ), kết liên, liên hiệp,
liên kết, liên minh

= chia

+ các phần tử xấu câu kết
với nhau # đoàn kết toàn
dân, đoàn kết lại, đoàn
kết một chiều, đoàn kết là
sống / tinh thần đoàn kết,
một tập thể đoàn kết ;
mất đoàn kết # khối hòa
hợp dân tộc, tình tình hòa
hợp # kết thành một tập
thể hòa thuận, kết bè kết
đảng # "Kết đoàn chúng

ta là sức mạnh" # kết liên
lại cùng nhau đi lên, kết
liên với nhau # liên hiệp
lại / chính phủ liên hiệp
liên kết sản xuất / chính
sách không liên kết # liên
minh chặt chẽ / công nông
liên minh, hiệp ước liên
minh

+ chia rẽ địch, chia rẽ là
chết, chia uyên rẽ thủy /
thù đoạn chia rẽ, âm mưu
chia rẽ ; gây chia rẽ #
chia để trị

chiếc x. cá nhân 2

chiến x. chiến tranh

chiến thắng x. thắng lợi

chiến tranh

≠ hòa, hòa bình, bình (hiếm)

= binh cách (cũ), binh đao
(cũ), binh hỏa (cũ), binh
lửa, binh nhung (cũ) binh
qua (cũ), can qua (cũ),
chiến, đao binh (cũ),
kháng chiến, loạn, loạn
lạc, lửa binh (cũ), nội
chiến

+ "Chiến hòa sắp sẵn hai
bài", phái chủ hòa # chim
hòa bình, nền hòa bình,
chủ nghĩa hòa bình,
phong trào hòa bình,
thành trì hòa bình ; đem
lại hòa bình, lập lại hòa

binh, bảo vệ hòa bình, đấu tranh vì hòa bình # gái thời bình

+ chiến tranh hạt nhân, chiến tranh huynh đệ tương tàn, chiến tranh xâm lược, chiến tranh chớp nhoáng / cuộc chiến tranh, lò lửa chiến tranh, tai nạn chiến tranh ; phát động chiến tranh, tiến hành chiến tranh # "Gặp con binh cách nhiều năn cũng thương" # gây việc binh đao # trong con binh hóa # "Đấu binh lửa nước non nhu cũ" # "Phen này động việc binh nhung" # cuộc binh qua diêu tàn # "Đán mình trong áng can qua" ; "Bao giờ dân nổi can qua, Con vua thất thế lại ra ở chùa" # cuộc chiến, thời chiến, nhảy vào vòng chiến ; đình chiến, gây chiến, tuyên chiến, phái chủ chiến # cuộc đao binh khốc liệt # kháng chiến trường kì / cuộc kháng chiến, phong trào kháng chiến ; tổ chức kháng chiến # trai thời loạn ; chạy loạn # cảnh loạn lạc, thời buổi loạn lạc # "Lửa binh đầu đã ìm ìm một phương" #

cuộc nội chiến ; xảy ra nội chiến

chiều x. ghét, sáng 1

chiều chuộng x. ghét

chiếu lệ x. ăn cần, cần thận

chìm

≠ nổi

= chìm nghiêm, trầm (phương)

+ nổi lên mặt nước / phao nổi, cửa nổi, căn cứ nổi, chữ nổi cho người mù ; loại cá ăn nổi, màu sắc khá nổi, một ca sĩ đang nổi như cồn

+ chìm xuống đáy / cửa chìm, dò chìm, lò cốt chìm, khắc chữ chìm ; phong trào chìm ; loại cá ăn chìm ; "Ba chìm bảy nổi chín lênh đênh" # cái gàu chìm nghiêm dưới đáy giếng # xuống bị trầm

chìm nghiêm x. chìm

chín 1

≠ sống, sống sít (khẩu), tái

= dư (phương), nhũ

+ "Trên sống dưới khe tú bề nát bét" / khoai sống, món rau sống, thịt sống ; ăn sống nuốt tươi, "Tom nấu

sống, bóng để uon" # com
nấu sống sít # tái x. nhừ
+ "Com chín tới, vợ mới
cuối", thức ăn chín, phở
chín, thịt chín ; an chín,
lược chín, nấu chín #
"Cần tái cải dừ" # nhừ toi
/ bung nhừ, ninh nhừ ;
nát nhừ

chín 2

≠ xanh, xanh lè

= chín bóí, chín cây, chín
ép, chín mòm (hiếm),
chín mồm, chín muồi,
chín rộ, chín rục, chín
sáp, chín sữa, chín tới

+ "Xanh nhà còn hơn già
dồng" / ốc nấu đậu phụ
chuối xanh, không ăn quả
xanh và uống nước lã #
quả xanh lè chất xít

+ "Chín quá hóa nấu" / quả
chín, "Lúa chín hoa ngâu
đi đầu chàng gặt" # bưởi
mới chín bóí # chuối chín
cây # chuối rằm chín ép
đu đủ chín mồm # cam
chín muồi # vải chín rộ
khắp vườn # mít chín rục
lúa chín sáp # lúa chín
sữa # táo chín tới

chín bóí x. chín 2

chín cây x. chín 2

chín ép x. chín 2

chín mòm x. chín 2

chín mồm x. chín 2

chín muồi x. chín 2

chín rộ x. chín 2

chín rục x. chín 2

chín sáp x. chín 2

chín sữa x. chín 2

chín tới x. chín 2

chính

≠ nhánh, phụ, thứ yếu

= cái, căn bản, chính yếu,
chủ (hiếm), chủ chốt, chủ
công, chủ đạo, chủ quản,
chủ yếu, cốt yếu, cơ bản

+ đường nhánh, rẽ nhánh #
bữa ăn phụ, công phụ, lái
phụ, nguồn thu nhập phụ,
rẽ phụ, kinh tế phụ gia
đình, diện tích phụ, vai
phụ, nhân vật phụ #
hướng tiến công thứ yếu,
vấn đề thứ yếu, mặt hàng
thứ yếu, vai trò thứ yếu,
địa vị thứ yếu, nhiệm vụ
thứ yếu

+ bữa ăn chính, công chính,
đường chính, lái chính,
vụ lúa chính, nguồn sống
chính, vai chính, nhân
vật chính # đường cái,
rẽ cái # vấn đề căn bản,
sự khác nhau căn bản #
vấn đề chính yếu, vai trò

chính yếu # quân Át
chủ, con bài chủ, động
mạch chủ # cán bộ chủ
chốt, nhân vật chủ chốt
đơn vị chủ công,
nhiệm vụ chủ công #
vai trò chủ đạo, địa vị
chủ đạo # ngành chủ
quản, cơ quan chủ
quản # chủ yếu là xuất
khẩu / hướng tiến công
chủ yếu, mặt hàng chủ
yếu, nhiệm vụ chủ yếu
điều cốt yếu, bộ phận
cốt yếu # trong xây
dựng cơ bản, quy luật
cơ bản, đơn vị đo lường
cơ bản

**chính x. chính diện,
chính nghĩa**

chính diện

≠ phản, phản diện, tà

= chính

+ mặt phản của hình tượng
tuyến phản diện, hình
tượng phản diện, nhân
vật phản diện # phái tà
trong tiểu thuyết

+ tuyến chính diện, hình
tượng chính diện, nhân
vật chính diện # mặt
chính của hình tượng,
phái chính trong tiểu
thuyết

**chính đại quang minh x.
chính nghĩa**

**chính đáng x. chính
nghĩa**

chính nghĩa

≠ bất chính, bất lương,
gian tà, mờ ám, phi chính
nghĩa, phi nghĩa, tà

= chính, chính đại quang
minh, chính đáng, đường
đường chính chính,
quang minh chính đại

+ quyền lợi bất chính
nghề bất lương # động
cơ gian tà, thói gian tà #
mục đích mờ ám, mưu mô
mờ ám # ngọn cờ phi
chính nghĩa, hành động
phi chính nghĩa, lực
lượng phi chính nghĩa
mục đích phi nghĩa,
hành động phi nghĩa, lực
lượng phi nghĩa, cuộc
chiến tranh phi nghĩa
cái tà quy chính

+ ngọn cờ chính nghĩa, mục
đích chính nghĩa, hành
động chính nghĩa, lực
lượng chính nghĩa # phe
chính nghĩa, cuộc chiến
tranh chính nghĩa
gương cần kiệm liêm
chính # việc làm chính
đại quang minh # sự tự
vệ chính đáng, nguyên

vọng chính đáng # xử sự
đương đường chính chính
con đường quang minh
chính đại, sự nghiệp
quang minh chính đại

chính xác x. **đúng**

chính yếu x. **chính**

chịu khó x. **chăm**

choàng x. **cởi**

chóng

= chày (cũ), lâu, lâu dài,
lâu la (khẩu)

= chóng vánh, mau (khẩu),
mau chóng

+ đem chày, năm canh chày,
"Ai ơi đừng chóng chớ
chày, Có công mài sắt có
ngày nên kim" # lâu
năm, lâu ngày / hồi lâu ;
dợi lâu, dùng được lâu,
"Miếng ngon nhớ lâu" ;
còn lâu mới hồng #
chuyển đi lâu dài ; cố
gắng sử dụng lâu dài,
dùng để phải chờ đợi lâu
dài # có mấy phút chứ
lâu la gì đâu.

+ chóng chết, chóng dôi,
chóng được ăn, chóng
quên, chóng ra quả, chóng
thời độ mươi phút là
cùng, chóng xong / liệu
viết chong chóng còn kịp
nộp bài # giải quyết thủ

tục giấy tờ chóng vánh
mau hồng, mau khô, mau
lành, mau lớn # mau
chóng tìm ra kết quả

chóng vánh x. **chóng**

chóp x. **chân**

chốc lát x. **lâu dài**

chờng

= bà xā (khẩu), cung phi,
hậu, hậu phi, hiền thê
(cũ), hoàng hậu, nội nhân
(cũ), nội tướng (cũ, khẩu),
phi, phi tần, phu nhân
(trọng), phu (hiếm), thê
(cũ), thê thiếp (cũ), thiếp
(cũ), vợ

= lang quân (cũ), ông xā
(khẩu), phu (hiếm), phu
quân (cũ)

+ bà xā và các cháu dâu ?
ngoài hoàng hậu vua
còn có các cung phi # lên
ngôi hậu # tuyển chọn
hậu phi cho vua # xin
mời hiền thê cùng ta cạn
chén # quốc vương và
hoàng hậu # nội nhân tôi
cũng đau yếu luôn # mọi
việc trong nhà đã có nội
tướng chăm lo # ái phi
của vua # phi tần mi nữ
trong cung # phu nhân
tổng thống, "Tù công sánh
với phu nhân cùng ngồi"
tình nghĩa phu phụ

năm thê bầy thiếp # da mang thê thiếp # vợ cả, vợ bé, vợ chưa cưới, vợ hai, vợ hiền dâu thảo, vợ kế, "Vợ lẽ con thêm", vợ mọn (khẩu), vợ nhỏ (phương), "Nhất vợ nhì trời" / bà vợ tôi, mấy đời vợ, mẹ vợ ; bỏ vợ, có vợ, cưới vợ, tục cướp vợ, ế vợ, dựng vợ, "Hỏi vợ thì cưới liền tay", lấy vợ

+ "Chồng chung vợ chạ", chồng chưa cưới / hai đời chồng, em chồng, đức ông chồng ; bỏ chồng, có chồng, ế chồng, gả chồng, "Tậu ruộng giữa đồng, lấy chồng giữa làng" ; "Mẹ già khéo nói thì con dốt chồng", "Gái nào là gái chàng hay ghen chồng", để tang chồng # đức lang quân, "Trót lời nặng với lang quân" # ông xã nhà tôi # "Xuất giá tòng phu", "Ngõ là phu quý phụ vinh" (ngõ là chồng quyền quý thì vợ cũng vinh hiển) # phu quân có thầu chằng lòng thiếp

chống x. cưỡng
 chờ đợi x. hi vọng
 chu đáo x. cẩn thận
 chủ

≠ khách, khách khứa, quan khách (trọng), tân khách (cũ, trọng), thực khách

= chúa (cũ)

+ khách danh dự, khách du lịch, khách lạ, khách mời, khách quen, khách riêng, khách thân, "Khách đến nhà chẳng gà thì gỏi" / đi ăn cơm khách, phòng khách ; có khách, đãi khách, đón khách, "Dâu là con, rể là khách", "Làm khách thì sạch ruột", lòng mến khách, mời khách, thết khách, tiễn khách, phòng tiếp khách # khách khứa đầy nhà # khu vực dành cho quan khách # các vị tân khách đã tề tựu đông đủ # trong nhà lúc nào cũng đãi hàng trăm thực khách

+ "Khách một chủ nhà ba", chủ tiệc / bà chủ, đội bóng chủ nhà, ông chủ hiếu khách ; chào chủ, phân ngôi chủ khách ; "Tiền chủ hậu khách" # "Khách ba chúa nhà bầy"

chủ x. chính, thày
 chủ chốt x. chính
 chủ công x. chính
 chủ đạo x. chính

chủ động x. chính

chủ nô x. thầy

chủ quan 1

≠ khách quan

+ ảnh hưởng của khách quan, nhân tố khách quan ; tác động đến khách quan, đổ tại khách quan

+ vai trò năng động của chủ quan, nhân tố chủ quan ; làm theo chủ quan

chủ quan 2

≠ khách quan

+ do hoàn cảnh khách quan, điều kiện khách quan, thực tế khách quan, chủ nghĩa khách quan, thái độ khách quan không thiên vị ; đánh giá một cách khách quan ; rất khách quan trong nhận xét

+ tính năng động chủ quan, cố gắng chủ quan, năng lực chủ quan, nỗ lực chủ quan, nhận thức chủ quan, chủ nghĩa chủ quan, tu tưởng chủ quan coi thường ; dùng chủ quan, ăn nói một cách chủ quan, rất chủ quan khi làm kế hoạch

chủ quản x. chính

chủ yếu x. chính

chú tâm x. bỏ 4

chú ý x. bỏ 4

chua 1

≠ ngọt, ngọt lịm, ngọt lừ, ngọt lự, ngọt sắc

= chua lè (phương), chua lét (phương), chua loét (khẩu), chua lòm, chua ngoét (khẩu)

+ ngọt như đường phèn / bánh ngọt, của ngọt, "Mặt ngọt chết rười", nhân ngọt ; nấu ngọt, pha ngọt # nước mía ngọt lịm # xirô ngọt lừ # rượu nếp ngọt lự # bát chè ngọt sắc

+ chua như giấm / "Chanh chua thì khế cũng chua", ăn rõ của chua, thêm của chua, dưa chua, sũa chua ; muối chua # cam chua lét # quýt xanh chua loét # ăn chua lòm lòm # mè chua ngoét

chua 2

≠ ngọt, ngọt lịm, ngọt ngào, ngọt xót

= chanh chua, chua ngoa, danh đá

+ ngọt như mía lùi, ngọt giọng hò / đàn ngọt hát hay # lời ru ngọt lịm #

giai điệu ngọt ngào, giọng
ngọt ngào # giọng nghe
củ ngọt xót ; xung hô chỉ
chị em em ngọt xót

+ "Giọng chua như mè" / nói
chua # cô gái chanh
chua ; ăn nói chanh chua
người dẫu mà chua
ngoa đến thế ; đối đáp
chua ngoa # giọng danh
đá

chua lè x. chua 1

chua lét x. chua 1

chua loét x. chua 1

chua lòm x. chua 1

chua ngoa x. chua 2

chua ngoét x. chua 1

chứa x. khách, thầy

chung

≠ cá nhân, cá thể, đơn,
riêng, riêng biệt, riêng lẻ,
riêng tây (cũ), riêng tư,
tây (cũ), tư, tư nhân

= công, công cộng, cộng
đồng (hiếm), đôi, đồng
đội, tập thể

+ cá nhân x. cá nhân 2 #
cá thể x. cá nhân 2 #
đơn x. đơn # không nói
chuyện riêng trong lớp,
con riêng, của riêng, sở
hữu riêng, lợi ích riêng,
hộ khẩu riêng, mối hiềm

khích riêng, quyền lợi
riêng, quy luật riêng, nhà
riêng, đời sống riêng của
va chồng, không làm việc
riêng trong giờ hành
chính ; ra ở riêng # đặc
điểm riêng biệt, phong
cách riêng biệt # trường
hợp riêng lẻ ; làm ăn
riêng lẻ # chuyện riêng
tây # tình cảm riêng tư,
chuyện riêng tư, suy nghĩ
riêng tư # "Phép công là
trọng niềm tây sá nào" #
đời tư, thầy giáo tư,
ruộng tư, trường tư, việc
tư ; dạy tư, học tư # cửa
hàng tư nhân, nhà tư
nhân, kinh tế tư nhân

+ "Cha chung không ai
khóc", con chung, của
chung, sinh hoạt chung,
sở hữu chung, lợi ích
chung, lệ chung, quyền lợi
chung, quy luật chung,
tài sản chung, tổn thất
chung của cả dân tộc #
bảo vệ của công, đất công
của làng, ruộng công,
trường công, việc công #
sở hữu công cộng, nơi
công cộng, máy nước
công cộng, nhà vệ sinh
công cộng, nhà tắm công
cộng # cộng đồng trách
nhiệm / sở hữu cộng
đồng # đôi x. đơn #

dòng dọi x. cá nhân 1 #	nằm cuộn tròn trong lòng
tập thể x. cá nhân 2	mẹ
chung x. cá biệt,	co x. căng
cá nhân 2	co quắp x. co
chung thủy x. bạc	co ro x. co
chung tình x. bạc	co rúm x. căng, co
chùng x. căng	có
chuyên cần x. chăm	≠ vắng, vắng mặt, thiếu
chửi x. chê	(khẩu)
chửi bới x. chê	= có mặt, hiện diện (trọng),
chửi mắng x. chê	hiện hữu (hiếm)
chửi rủa x. chê	+ "Vắng chùa nhà gà bới
co	bếp", "Vắng trăng có sao"
≠ duỗi	/ số 50 vắng 3 # vắng
= co quắp, co ro, co rúm,	mặt hai bạn, vắng mặt
cuốn, cuộn	thầy chủ nhiệm, "Có mặt
+ "Co rồi tất phải ruổi ra,	thì thừa, vắng mặt thì
Lẽ thường trời đất hẳn là	thiếu" / không được vắng
chẳng sai" / con mèo duỗi	mặt, xin phép vắng mặt
mình ; nằm duỗi thẳng	# thiếu thu kí ban chấp
căng	hành vẫn họp, "Thiếu trâu
+ co vào, co chân lên ghế /	bát bò đi cày"
chân co chân duỗi ; nằm	+ "Có cô thì chợ cũng đông",
co ; "Khéo co thì ấm" #	"Có khế ế chanh", có ai
chân tay co quắp ; nằm co	trong nhà không ? / trên
quắp vì lạnh # co ro	bàn có một lọ hoa, buổi
trong đêm đông / ngồi co	họp có cả thầy chủ nhiệm,
ro một xó # co rúm người	"Méo mó có hơn không" #
vì sợ / chân tay co rúm #	"Có mặt thì mừng, vắng
con té té cuộn thân lại #	mặt thì thương", có mặt
rán cuộn mình trong tổ ;	lúc điểm danh / đến gọi
	là cho có mặt, nhất thiết
	phải có mặt # với sự hiện
	diện của cấp trên, trên lễ

dài có sự hiện diện của
khách nước ngoài # chế
độ hiện hữu, tài sản hiện
hữu

có x. giàu

có hại x. hại

có ích x. hại

có lí x. hợp lí

có lợi x. hại

có mặt x. có

còi x. bé

còm x. béo

còm cõi x. béo

còm nhom x. béo

con x. bé 1

con cháu

≠ cha ông, ông bà (trọng),
ông bà ông vải (khẩu),
ông cha, tổ tiên, tổ tông
= hậu duệ (hiếm)

+ cha ông ta / lời dạy của
cha ông # ông bà để lại /
mảnh đất của ông bà # sợ
thấy ông bà ông vải #
truyền thống của ông
cha ; nói nghiệp ông cha ;
tự hào về ông cha # nói
giống tổ tiên ; thờ cúng tổ
tiên ; tự hào về tổ tiên #
nói giống tổ tông

+ con cháu Lạc Hồng, con
Rồng cháu Tiên / các thế

hệ con cháu ; xứng đáng
là con cháu Bà Trưng Bà
Triệu # hậu duệ mười
mấy đời của Nguyễn Trãi

con tạo x. thiên nhiên

còn x. chết

còn 1

≠ cạn, cạn kiệt, hết, kiệt

= tồn, tồn tại

+ cạn nguồn, cạn vốn, cạn ý
kiến / nguồn vui không
cạn # nguồn dự trữ cạn
kiệt # "Hết cơm hết rượu
hết ông tôi", "Hết chỗ", "Hết
duyên như tổ ong tàng
ngày mưa", hết cả hồn, hết
hơi, hết tác dụng, hết tiền,
hết vai trò, "Hết khôn dờn
ra dại" ; hết nhẫn cù tôi,
hết sạch sành sanh, hết
trội hết tron / ăn hết, bán
hết, mua hết # kiệt sức /
sức cùng lực kiệt ; vất
kiệt, phá kiệt

+ "Còn bạc còn tiền còn đệ
tử", còn chỗ, "Còn duyên
như tượng tổ vàng", "Còn
nước còn tát", còn hơi sức
đâu mà làm nữa, còn tác
dụng, còn tiền, còn vai trò
hàng tồn của năm
trước ; còn tồn tại hai việc
còn nhiều vấn đề tồn
tại ; đang tồn tại nhiều
thiếu sót

còn 2

≠ **mất**

+ **mất giọng do cảm lạnh, mất liên lạc với bên ngoài, "Mất lòng còn ruột", mất nước (vòi nước không chảy) / đang chiếu thì mất điện, đồng tiền mất giá, về nghỉ mất sức, mất tín hiệu trong điện thoại ; biến mất, trốn mất**

+ **tivi còn hình mất tiếng, hãy còn giá trị, còn sức khỏe để làm việc, "Hãy còn thoang thoang hương trầm chưa phai", diện vẫn còn nhưng đèn không sáng**

cong

≠ **ngay (phương), thẳng, thẳng băng, thẳng duột (khẩu), thẳng tắp, thẳng thân, thẳng thớm (khẩu), thẳng tuột (khẩu)**

= **cong queo (khẩu), cong tón (khẩu), cong vát, cong veo (khẩu), cong vút (hiếm), ngoằn ngoèo, ngoắt ngoéo, quanh co, vẹo**

+ **"Cây ngay không sợ chết đứng" ; đứng cho ngay hàng # thẳng như kẻ chỉ, thẳng hàng / đường**

thẳng ; kẻ thẳng, mọc thẳng, chữ viết ngang bằng số thẳng, uốn thẳng # đường xa lộ thẳng băng # cây tre thẳng duột duột # hàng cây thẳng tắp # hàng lối thẳng thân # chỉnh lại hàng ngũ cho thẳng thớm # ngõ chạy thẳng tuột vào ngay cổng nhà

+ **"Cong môi hay hút, mỏng môi hay hờn", cong hình chữ S / "Phải cung rày đá sợ làn cây cong", dít cong như dít bọ ngựa, đường cong, mỏng cong ; bẻ cong, lượn cong, uốn cong # cành cây cong queo # môi cong tón # hàng lông mi cong vát, sừng trâu cong vát # tám ván cong veo # cần câu cong vút # đường núi ngoằn ngoèo, chữ kí ngoằn ngoèo # đường trong xóm ngoắt ngoéo # dòng suối quanh co uốn lượn # cây mọc vẹo**

cong queo x. cong

cong tón x. cong

cong vát x. cong

cong veo x. cong

cong vút x. cong

cồng

≠ ngay

+ ngay như tượng, "Ngay lung nhu chó treo chạn" / nằm ngay như khúc gỗ

+ "Cồng lung làm cho ngay lung ăn" / "Bà cồng đi chợ trời mưa", lung cồng, "Thằng cồng làm cho thàng ngay ăn"

cô x. cá nhân 2

cô độc x. cá nhân 2

cô đơn x. cá nhân 2

cô quả x. cá nhân 2

cô quạnh x. cá nhân 2

cô thế x. cá nhân 2

cổ

≠ hiện đại, kim, nay, tân thời (cũ)

= cổ đại, cổ điển, cổ kính, cổ sơ, cổ truyền, cổ xưa, xưa

+ nghệ thuật cheo hiện đại, công trình kiến trúc hiện đại # kiểu nửa cổ nửa kim # nay x. nay # các có tân thời, guốc tân thời, kiểu tân thời; ăn mặc rất tân thời

+ đồ cổ, văn học cổ, kiểu cổ, theo lệ cổ, khu phố cổ, tường cổ # kĩ thuật đúc

đồng cổ đại, lịch sử cổ đại # nghệ thuật cổ điển # ngôi chùa cổ kính, vè cổ kính # người cổ sơ, thời cổ sơ # nghề dệt cổ truyền, kinh nghiệm cổ truyền # tập quán cổ xưa, truyền thuyết cổ xưa # xưa x. nay

cổ x. cũ 2, nay

cổ đại x. cổ

cổ điển x. cổ

cổ hủ x. cũ 2, lạc hậu

cổ kính x. cổ

cổ lỗ x. cũ 2, lạc hậu

cổ lỗ sĩ x. cũ 2, lạc hậu

cổ sơ x. cổ

cổ truyền x. cổ

cổ xưa x. cổ

cổ định 1

≠ bất định, biến động, cơ động

= bất biến, ổn định

+ trạng thái bất định, tâm thần bất định # giá cả rất biến động, thời tiết độ này biến động quá # lực lượng cơ động, cảnh sát cơ động, tính cơ động

+ chỗ cố định, tài sản cố định, vị trí cố định, số vốn cố định; để cố định,

ở cố định # giá trị bất biến # giá cả ổn định, đời sống ổn định, công tác ổn định, tư tưởng ổn định

cố định 2

≠ cơ động, di, di chuyển, di dịch (hiếm), đảo, đảo lộn, đổi, đổi mới, lưu chuyển, thay đổi, xáo, xáo trộn

= bình ổn, định hình, giữ, ổn định

+ cơ động lực lượng, cơ động trận địa # di dân, di phần mộ về nghĩa trang # di chuyển doanh trại, di chuyển mồ mã # không được di dịch đi chỗ khác # đảo cơm cho chín đều, đảo dòng điện, đảo vế của phương trình # đảo lộn trật tự lâu đời / nếp sống bị đảo lộn # đổi chỗ ở, đổi thầy giáo khác, đổi tính nết # đổi mới cách nghĩ, đổi mới luật lệ lưu chuyển hàng hóa trên thị trường, lưu chuyển vốn # thay đổi tên họ, thay đổi ý kiến / phẫu thuật thay đổi giới tính # xáo lộn, xáo tung tù quần áo # xáo trộn các quân bài / gây xáo trộn trong sinh hoạt

+ cố định chỗ ngồi, cố định danh sách, cố định xương

gãy / nẹp cố định # bình ổn vật giá # định hình công nghệ sản xuất, định hình quan niệm sống # giữ giá vàng và đô la; giữ nguyên vị trí, giữ vững lập trường # ổn định công ăn việc làm, ổn định đời sống, ổn định giá cả, ổn định trật tự

cố tình x. hữu ý

cố ý x. hữu ý

cộc x. dài

cối x. gốc

cội x. gốc

công x. cá nhân 2, chung

công 1

≠ của, của cái, của nả (khẩu)

= công lao, công phu, công sức, lao động, sức

+ "Của một đồng công một nên", "Của ít lòng nhiều", "Của người bỏ tất, của mình lạt buộc", của ăn của để, của chìm của nổi / "Bỏ của chạy lấy người", để của, giữ của, góp của, làm ra của # của cái vật chất / đóng của cái; chia của cái # của nả có là bao

+ "Công dã tràng", "Của chông công vơ", "Một công

đôi việc" / tiền công ; bỏ công, góp công, mất công, toi công, tốn công, trả công # công lao cha mẹ tốn nhiều công phu # công sức của cả nhà / góp công sức, tiết kiệm công sức # bóc lột lao động, lãng phí lao động # làm hết sức, đổ nhiều sức

công 2

≠ lỗi, lỗi lầm, tội, tội ác, tội lệ (cũ hiếm), tội lỗi, tội phạm, tội tình, tội trạng, tội vạ (khẩu)

= công huân (cũ), công lao, công ơn, công tích (hiếm), công trạng

+ lỗi chính tả, lỗi nặng / chữa lỗi, có lỗi, đổ lỗi, hối lỗi, mắc lỗi, phạm lỗi, tha lỗi, thú lỗi # lỗi lầm tệ hại / sửa chữa lỗi lầm # tội to / buộc tội, chạy tội, chuộc tội, có tội, đổ tội, kết tội, mắc tội, phạm tội, tha tội, xưng tội # tội ác tày trời / gây tội ác # ngăn ngừa tội lệ # con đường tội lỗi, hành vi tội lỗi ; che giấu tội lỗi # tội phạm nghiêm trọng # tội tình gì mà phạt # tội trạng đã rõ ràng / căn cứ vào tội trạng # tội vạ dẫu

tội chịu / chẳng tội vạ gì mà giầy vào

+ "Công cha như núi thái sơn", "Xét mình công ít tội nhiều", công lớn / "Gái có công chông chông phu", cướp công, ghi công, kể công, lập công, tâng công, thưởng công, tranh công công huân với tổ quốc # công lao của liệt sĩ / đền đáp công lao, ghi nhớ công lao # công ơn cha mẹ / báo đáp công ơn, khắc sâu công ơn # lập nhiều công tích # lập được công trạng, tuyên dương công trạng

công bằng x. **bất công**

công bình x. **bất công**

công cộng x. **cá nhân 2**,
chung

công huân x. **công 2**

công khai x. **bí mật**

công lao x. **công 1**,
công 2

công ơn x. **công 2**

công phu x. **công 1**

công sức x. **công 1**

công tích x. **công 2**

công trạng x. **công 2**

công kênh x. **bừa bộn**

cống hiến

≠ đòi hỏi, hưởng, hưởng
thu, yêu cầu

= đóng góp, góp, hiến dâng

+ chỉ biết đòi hỏi mà không
cống hiến được gì, không
nên đòi hỏi nhiều #
hưởng theo lao động / chỉ
biết hưởng, có làm có
hưởng, được hưởng quyền
lợi # đòi hỏi hưởng thụ,
nghỉ đến hưởng thụ nhiều
hơn cống hiến, được
hưởng thụ đúng với công
sức lao động # yêu cầu
nhiều hơn đóng góp /
được yêu cầu đủ thứ

+ cống hiến trọn đời cho
khoa học / lớp trẻ cần học
tốt để cống hiến cho nước
nhà ; không thể đòi hỏi
nếu không cống hiến #
đóng góp của cải để xây
dựng trường sê, đóng góp
vào công việc chung /
khuyến khích đóng góp,
tự nguyện đóng góp # kê
góp công người góp của
hiến dâng tuổi trẻ cho sự
nghiệp, hiến dâng xương
máu

cộng x. **bớt**

cộng đồng x. **cá nhân 1,**
cá nhân 2, chung

cốt yếu x. **chính**

cơ bản x. **chính**

cơ động x. **cố định 1,**
cố định 2

cởi

≠ ăn mặc, ăn vận, bận
(phương), choàng, diện,
dánh (khẩu), đóng, khoác,
mặc, thàng (khẩu), vận
(phương)

= lột, trút (phương), tut

+ ăn mặc gọn gàng, ăn mặc
lời thời # trông người ăn
vận thế nào ? # bận bộ đồ
soa # choàng nilông,
choàng vải mua / áo
choàng # diện bộ bờ gin,
diện sang # đánh chiếc
soóc lừng, đánh quần đùi
may ở suốt ngày # "Đàn
ông đóng khố dưới lưng"
khoác vội cái sơ mi / áo
khoác # "Mặc áo đến vai,
chàng ai mặc áo quá
dầu", "Đàn bà mặc yếm hồ
lườn mới xinh" ; "Ăn chắc
mặc bền", "Ăn ngon mặc
đẹp", mặc tử tế, mặc vội /
dờ mặc, hàng may mặc #
thăng bộ cánh đi vũ hội
vận bộ bà ba đen

+ "Yêu nhau cởi áo cho
nhau", "Cởi áo cho người
xem lưng", cởi trần, cởi
trường # lột áo, lột mặt

na, lột trường # trụt quần
tụt quần

cởi x. buộc

cũ 1

≠ mới, mới coong (khẩu),
mới tinh, mới toanh
(khẩu), gin (khẩu), son
(hiếm), tân (hiếm), to
(khẩu)

= cũ kĩ, cũ mèm (khẩu), cũ
rích

+ mới nguyên / "Già được
bát canh, trẻ được manh
áo mới", nhà mới xây,
sách mới (vừa được xuất
bản), tivi mới (chưa từng
dùng) # xe đạp mới coong
chiếc tủ lạnh mới tinh
đôi giày mới toanh # bộ
quần áo bỏ gin, xe cúp gin
"Trai son gái góa" # gái
tân # "Trai to lấy phải
nạ dòng"

+ "Cũ người mới ta" / áo cũ,
buôn bán đồ cũ, ngôi nhà
cũ (đã từng có người ở),
cửa hàng sách cũ, tivi cũ
hay tâm tít # chiếc xe đạp
cũ kĩ # đôi giày cũ mèm
đã há mồm # trong nhà
toàn thú cũ rích

cũ 2

≠ mô đéc, mới, mới lạ, mới
mẻ, tân (hiếm), tân kì (cũ),

tân thời (cũ) = cổ (khẩu),
cổ hủ, cổ lỗ (khẩu), cổ lỗ
sí (khẩu), cũ càng (hiếm),
cũ kĩ, cũ rích, cựu, cựu
trào, xưa

+ giường mô đéc, kiến trúc
mô đéc # "Có mới nới cũ",
địa chỉ mới, "Ăn cơm mới
nói chuyện cũ", xe cúp đời
mới, thầy giáo mới, xây
dựng quê hương mới, lính
mới tò te # vùng đất mới
lạ, quan điểm mới lạ,
điều mới lạ, kiểu tóc mới
lạ # quan niệm mới mẻ,
công việc mới mẻ # kẻ cựu
người tân # kiểu máy móc
tân kì, công nghệ tân kì
mới tân thời

+ chuyện cũ, tivi đời cũ,
"Ngựa quen đường cũ",
thầy giáo cũ đã chuyển đi,
kiểu cũ, "Ma cũ bắt nạt
ma mới", quê cũ, chỗ ở cũ
mới được mấy năm
trông đã cổ, mới này cổ
lắm rồi # tục lệ cổ hủ #
đầu óc cổ hủ # chiếc máy
hát quay tay cổ lỗ # chiếc
đồng hồ quà lác cổ lỗ sí
chút nghĩa cũ càng
cách làm cũ kĩ, cách
nhìn cũ kĩ # mới lí luận
cũ rích # lính cựu #
diễn viên cựu trào # tình
xưa nghĩa cũ

cũ càng x. **cũ 2**

cũ kĩ x. **cũ 1, cũ 2**

cũ mèm x. **cũ 1**

cũ rích x. **cũ 1, cũ 2**

cụ thể

≠ *trừu tượng*

+ *trừu tượng hóa / cái trừu tượng, lí luận trừu tượng, khái niệm trừu tượng, bức tranh trừu tượng, nhân vật trừu tượng ; thuyết trình trừu tượng ; quá trừu tượng, rất trừu tượng*

+ *cụ thể hóa / cái cụ thể, một con người cụ thể bằng xương bằng thịt, kết quả cụ thể nhõn tiền, hình vẽ cụ thể ; giảng giải cụ thể (bằng sơ đồ, hình vẽ, biểu bảng, hiện vật) ; quá cụ thể, rất cụ thể*

của x. **công 1**

của cái x. **công 1**

của nả x. **công 1**

cục bộ x. **bộ phận 1, bộ phận 2**

cục càn x. **thanh**

cùn

≠ *sắc, sắc lèm, sắc lẹm (hiếm)*

= *nhụt*

+ *sắc như dao cau, sắc như nước / cạnh sắc, "Dao sắc chẳng chặt được chuôi", răng nanh sắc # lưỡi kiếm sắc lèm # liềm sắc lẹm*

+ *"Dao cùn rựa cụt", kéo cùn # lưỡi cưa đã nhụt nhưng chưa cùn*

cung đình x. **bác học**

cung phi x. **chờng**

cuối

≠ *dầu, mặt, thiên (hiếm), tiền (hiếm), trước*

= *hậu (hiếm), lưng, sau, sau rốt (hiếm)*

+ *"Miếng trầu là đầu câu chuyện", "Đầu đường xó chợ", đầu hàng quân, đầu hành lang, đầu kì lương, đầu làng, "Đầu năm sương muối, cuối năm gió đông", đầu sách, đầu tàu, đầu tỉnh / hàng ghé dầu, tập dầu của bộ phim, trang dầu, dẫn dầu, đứng dầu, ngồi dầu # mặt nhà trông ra biển, mặt gương, nhà mặt phố, mặt tù # thiên x. địa # tiền x. hậu # trước x. sau 2*

+ *cuối hàng quân, cuối hành lang, cuối kì lương, "Đầu mày cuối mắt", cuối sách, cuối thư, cuối xóm /*

hàng ghé cuối, tập cuối của bộ tiểu thuyết, trang cuối ; đứng cuối, ngồi cuối # hậu x. hậu # lưng tú ; nhà quay lưng ra hồ xí # sau x. sau 2 # sau rớt x. sau 2

cuối x. sau 2
cuối cùng x. sau 2
cuội x. bĩa
cuốn x. buộc, co
cuộn x. buộc, co
cuống x. bình tĩnh 2
cuống cà kê x.
bình tĩnh 2
cuống cuống x.
bình tĩnh 2
cuống quýt x.
bình tĩnh 2
cũn cởn x. dài
cụt x. dài
cụt lùn x. dài
cụt ngắn x. dài
cụt thun lùn x. dài
cũ x. cao 2
cừ khôi x. cao 2
cự phách x. cao
cực khổ x. khổ
cực kì x. cao 2
cực thịnh x. hưng thịnh

cứng x. ghét

cứng 1

≠ dẻo, dẻo queo (khẩu), mềm, mềm lùn (phương), mềm mai, mềm nhũn, mồm, nát, nhão, nhão nhoét (khẩu), nhão nhoét (khẩu), nhẽo, nhẽo nhèo (khẩu), nhũn

= chắc, chắc nịch, cứng ngắc, cứng queo, rắn, rắn chắc, rắn chắc

*+ dẻo như kẹo / bánh dẻo, chất dẻo, gạo dẻo, sợi mây dẻo # xôi dẻo queo # mềm như bún, "Mềm nắn rắn buong", mềm nhão / kẹo mềm, "Lạt mềm buộc chặt", vết thương ở phần mềm, tóc mềm ; chày mềm # *trái chín mềm lùn, làn da mềm mai, bàn tay mềm mai, loại vải mềm mai # quả chín mềm nhũn # chín mồm # nát như tương bần / chán như cơm nếp nát ; quả bị giập nát # bùn nhão, cơm nhão, da thịt nhão # cơm nhão nhoét, bùn đất nhão nhoét # hồ quấy nhão nhoét bấp thịt nhẽo nhèo # bệnh nhũn não, mệt nhũn người / mít nhũn ; chín nhũn ; bị nhũn xương .*

+ cứng như sắt nguội /
kẹo cứng, tóc cứng như
rễ tre ; nước đóng băng
đóng cứng # chắc x. **bở**
chắc nịch x. **bở** # ngò
rang cứng ngắc cần gãy
răng # bánh dẻo gì mà
cứng quèo # rắn danh,
rắn như thép, "Rắn nát
mặc dầu tay kẻ nạn, mà
em vẫn giữ tấm lòng
son" / chất rắn, nhiên
liệu rắn # đất đồi rắn
các # thân hình rắn chắc

cứng 2

≠ dẻo, dẻo quẹo (khẩu),
mềm, mềm dẻo, mềm mại,
mượt, mượt mà, tha thuốt,
thuốt tha, uyển chuyển,
yếu điệu

= cứng còng, cứng dờ, cứng
ngắc, cứng nhắc, cứng
quèo

+ dẻo tay / múa rất dẻo, tiết
mục uốn dẻo # múa dẻo
quẹo # sàng sảy một lúc
đã mềm tay / động tác rất
mềm # thể dục mềm dẻo,
chân tay mềm dẻo # nét
chữ mềm mại, đường
cong mềm mại, dáng đi
mềm mại # lông mượt
như nhung # mái tóc
mượt mà # điệu bộ tha
thuốt, gót sen tha thuốt

(bước 'đi) # "Dưới dào
dương có bóng người
thuốt tha", "Bên cầu to
liều bóng chiều thuốt tha"
đi đúng uyển chuyển
yếu điệu như tiểu thư /
dáng đi yếu điệu, "Người
yếu điệu, kẻ văn chương,
Trai tài gái sắc xuân
dương vừa thì"

+ động tác còng cứng, chân
tay cứng như que củi #
nét chữ cứng còng, bộ đi
(dáng đi) cứng còng #
dáng đi cứng dờ # con
gái mà người cứng ngắc
như cây gỗ # tay chân
cứng nhắc, dáng đi cứng
nhắc # động tác múa
cứng quèo

cứng còng x. cứng 2

cứng cổ x. hư 1

cứng đầu x. hư 1

cứng dờ x. cứng 2

**cứng ngắc x. cứng 1,
cứng 2**

cứng nhắc x. cứng 2

**cứng quèo x. cứng 1,
cứng 2**

cười

≠ khóc, khóc lóc, khóc mếu,
khóc than, mếu, mếu máo,
than khóc, thút thít, ti ti

= cười cợt, cười duyên, cười góp, cười khẩy, cười mát, cười mũi, cười ngất, cười nhạt, cười nịnh, cười nụ, cười ruồi, cười tình, cười trừ, cười tủm, cười vỗ bụng, cười xoa, mồm mím, tủm tỉm.

+ khóc dưng khóc ngồi, khóc như cha chết, khóc muơn, khóc thống thiết / tiếng khóc; bật khóc, tức đến phát khóc; "Giòn cười tươi khóc" # khóc lóc thảm thiết # khóc mếu vì mắt cấp # khóc than kể lể # miệng mếu xech; hơi tí đã mếu # mếu máo gọi mẹ; mặt mếu máo # than khóc ãm lãng # thút thít ãm ức # ti ti suốt đêm

+ cười như nắc nẻ, "Vô duyên chưa nói đã cười", "Hoa đào năm ngoái còn cười gió đông" / nụ cười, tiếng cười, trò cười, truyện cười; bật cười, buồn cười, chét cười, mím cười, ngậm cười nơi chín suối; cả cười, nục cười, tức cười, tươi cười # "Khi ngậm ngời nguyệt, khi cười cợt hoa" # "Bước vào nở nụ cười duyên" # chả biết mở té gì cũng cười góp # cười khẩy đếu cãng # cười mát giện dỗi # cười mũi khinh thường # cười ngất khoái chá # cười nhạt kẻ

cả # cười nịnh lấy lòng # "Người ngoài cười nụ, người trong khóc thầm" # cười ruồi thích thú / tủm tỉm cười ruồi # liếc mắt cười tình # cười trừ đánh trống lãng / bị đòi nợ chỉ cười trừ # đua mắt nhìn nhau cười tủm # được một phen cười vỗ bụng # cười xoa làm lành # nhìn nhau mồm mím # hỏi đến chuyện cười xin chỉ tủm tỉm không nói

cười x. chê

cười chê x. chê

cười cợt x. cười

cười duyên x. cười

cười góp x. cười

cười khẩy x. cười

cười mát x. cười

cười mũi x. cười

cười ngất x. cười

cười nhạt x. cười

cười nịnh x. cười

cười nụ x. cười

cười ruồi x. cười

cười tình x. cười

cười trừ x. cười

cười tủm x. cười

cười vỗ bụng x. cười

cười xoa x. cười

**cưỡng bạo x. ác
cưỡng**

≠ nghe, tuân, tuân hành
(hiếm), tuân thủ, ung,
vâng = cãi, chống

+ nghe lời cha mẹ, nghe
theo rām rập / bảo không
nghe, "Cá không ăn muối
cá ươn, con không nghe
mẹ trăm đường con hư"
tuân lệnh, tuân lời,
tuân theo kỉ luật nhà
trường # tuân hành mệnh
lệnh # tuân thủ nguyên
tắc / pháp luật được tuân
thủ một cách nghiêm ngặt
tiếng lòng e ấp nửa
cưỡng nửa ung ; nói mới

ông ấy mới ung # vâng
lệnh, vâng lời cha mẹ

+ không thể cưỡng lại tiếng
gọi của trái tim, cưỡng
lệnh, cưỡng lời / dám
cưỡng số mệnh # cãi chày
cãi cối, cãi mẹ / đã làm
sai còn cãi lại, hể nói là
cãi ; tính hay cãi # chống
như chống bão / chưa nói
đã chống lại

**cưỡng x. phản đối
cưu mang x. bỏ 2
cừ địch x. bạn
cừ thù x. bạn
cự x. cứ 2
cự trào x. cứ 2.**

D

dá man x. ác

dai x. bỏ

dai nhách x. bỏ

dài

≠ *cộc, cùn cùn, cụt, cụt lùn*
(khẩu), *cụt ngùn* (khẩu),
cụt thun lùn (khẩu), *doãn*
(hiếm), *ngán, ngán ngùn*
(khẩu), *ngán tun hùn*
(khẩu), *vấn* (hiếm)

= *dài dặc, dài dằng dặc,*
dài duỗi (khẩu), *dài*
ngheù (khẩu), *dài ngoàng*
(khẩu), *dài ngoảng*
(khẩu), *dài nhàng* (khẩu),
dài thông (khẩu), *dài*
thuột, dằng dặc, lè thè,
lêu ngheù, lòng thông
(khẩu), *lượt thuột, lượt*
thuột, thông thuột, trường
(hiếm)

+ *áo cộc tay, chố cộc đuôi /*
quần cộc # đuôi cùn cùn,
quần cùn cùn gần đến

dầu gội # "Móng dài trời
lụt / móng cụt trời mưa"
váy cụt lùn như mini
giuýp ; áo cụt lùn # áo
mốt môi cụt ngùn # áo
dài kiểu Sài Gòn cụt thun
lùn # đoán người (người
thấp bé) / người trông
doãn tướng (dáng người
thấp bé) / # mặt đoán
ngán quá, ngán gọn,
"Ngán tay với chàng đến
trời" / "Lươn ngán lại ché
chạch dài", để tóc ngán,
cắt ngán ngán, rút ngán
tóc đuôi sam ngán
ngùn # mẩu bút chì ngán
tun hùn # vấn tắt / giấy
vấn tình dài, giọt vấn giọt
dài, "Sông sâu sào vấn
khó dò"

+ *dài dòng văn tự* (khẩu),
"Dài lưng tốn vải ăn no
lại nằm" / áo dài, đường
dài, "Năm ngón tay có
ngón dài ngón ngắn", để

tóc dài ; để dài, nuôi dài (râu, tóc), thả dài, viết dài dài một tí # cuộc hành trình dài đằng đặc # mặt dài duỗi như mặt ngựa # đôi chân dài nghêu # chữ kí dài ngoằng # cổ dài ngoằng, bộ mặt lười cày dài ngoằng # bức thu dài nhằng # sợi dây dài thông # áo sơ mi dài thượt đến đầu gối, cây tre nằm dài thườn thượt # con đường đằng đặc # câu văn lê thê # cái sào lêu nghêu # câu thơ lòng thông # váy có đầu lượt tha lượt thướt quét đất # khăn quàng cổ lượt tha lượt thướt # chân tay thướt thướt ; nằm thông thướt # dậm trường, đường trường, giống lợn mình trường

dài dặc x. dài

dài đằng đặc x. dài

dài duỗi x. dài

dài nghêu x. dài

dài ngoằng x. dài

dài ngoẵng x. dài

dài nhằng x. dài

dài thông x. dài

dài thượt x. dài

dại

≠ cáo (khẩu), khôn, khôn khéo, khôn lỏi (khẩu), khôn ngon, lấu, lấu cá (khẩu), lấu linh, ranh (khẩu), ranh mãnh, tinh khôn, tinh ranh

= đại dột, đại khờ, khờ, khờ dại, khờ khạo, khù khờ (khẩu), mống (hiếm, cũ), vụng dại

+ nó cáo lắm không bị lừa đâu # "Khôn nhà đại chợ", "Khôn như tiên không tiên cũng đại", "Đầu khôn cũng thế đàn bà", khôn hờn, "Khôn lỏi sao bằng giới đàn", khôn vật / chơi khôn, tính toán rất khôn # "Khôn khéo lấy miệng mà sai", khôn khéo trong ăn ở / biện pháp khôn khéo # chỉ được cái khôn lỏi # "Khôn ngoan đến cửa quan mới biết" / cách xử sự khôn ngoan # trò lấu vật ; đến là lấu # thủ đoạn lấu cá, các ngón lấu tôm lấu cá # về mặt lấu linh ; trà lờ lấu linh # ranh vật / nghịch ranh # đứa bé ranh mãnh, cái nhìn ranh mãnh # con chó tinh khôn ; sớm tinh khôn # tinh ranh như cáo

+ "Đại bày hơn khôn dộc",
 "Đại mồm đại miệng", đại
 như cây, đại gì mà...! "Con
 đại cái mang" ; chó có
 đại, "To đầu mà đại" ; trót
 đại, xui đại # việc làm
 đại dột ; ăn nói đại dột #
 hành động đại khờ #
 thằng bé còn khờ lắm
 # chuyện khờ đại # buồn
 bán còn khờ khạo
 # "Thánh nhân đại kẻ
 khù khờ" # trông có vẻ
 khù khờ # "Khôn sống
 mống chết" # "Vùng đại
 lầy vai mà đỡ"

dại dột x. đại

dại khờ x. đại

đần x. cằng

đần nở x. cằng

dạn x. bạo

dang dở x. dở

dày 1

= móng, móng dính (khẩu),
 móng manh, móng mảnh,
 móng tang (khẩu), móng
 tanh (khẩu)

= bu, dày cộp (khẩu), dày
 cui (phương), dày dạn

+ móng như lá lúa, "Móng
 mây hay hạt", "Móng môi
 hay hút", quýt móng vỏ /
 phận móng cánh chuồn,

lớp sơn móng, vải móng ;
 bào móng tắm nẹp, lạng
 móng miếng bì, thái móng
 móng thổi, tước móng sợi
 lạt # chiếc bánh móng
 dính, như lưỡi mèo, áo
 mặc móng dính # màng
 nhện móng manh # cánh
 hoa móng mảnh, làn khói
 móng mảnh, tường xây con
 kiến móng mảnh # túi
 nilông móng tang, khăn
 voan móng tang # quyển
 vở móng tanh có mấy trang

+ "Dày môi hay hôn", dày
 cộm / lớp bụi dày, dưa
 dày cui, vải dày như mo,
 "Vỏ quýt dày móng tay
 nhọn" ; cát dày, đắp dày
 # má bu thịt, mặt bu
 phấn # mắt kính cận dày
 cộp, cái ví dày cộm cộp
 # vải dày cui # tường
 xây hai lớp dày dạn

dày 2

= lác dác, lơ thơ, lưa thưa,
 rải rác, thưa, thưa thớt

= chen chúc, chi chít, dày
 đặc, đặc, đặc kịt (khẩu),
 mau, nhật, rậm, rậm rạp,
 rậm rì, rậm rịt, sít, sum
 sê, sum suê, um tùm, xum
 xê, xum xuê

+ sao lác dác trên trời ; học
 sinh chỉ còn lác dác, mưa

roi lác đác # "Lo thơ to
liều buồng mành" # lúa
thưa mẩy sợi bạc trên đầu
/ chòm râu lúa thưa # rải
rác khắp nơi / mọc rải rác,
bố trí rải rác # "Thưa cây
nây buồng" / đất rộng
người thưa ; rành thưa,
rừng thưa, tóc thưa # cây
cối thưa thớt, dân cư thưa
thớt, người thưa thớt

+ sương mù dày, mái tóc
dày ; cây dày # mọc chen
chúc, sống chen chúc #
chi chít quả / bầu trời chi
chít sao ; chữ viết chi chít
bóng đêm dày đặc,
sương mù dày đặc ; bèo
nở dày đặc # ghi đặc cả
cuốn sổ, mây đen kéo đặc
bầu trời # quảng trường
đặc kịt những người là
người # "Mau sao thì
nắng, vắng sao thì mưa",
mưa mau hạt / lược mau ;
cây mau # "Nhật che
mưa, thưa che nắng", cây
tre nhật mát, khâu nhật
mũi # rậm như rừng /
bụi rậm, "Mát sâu râu
rậm", rừng rậm, tóc rậm
rậm rạp x. **quang
đáng** # rậm rì x. **quang
đáng** # rậm rịt x.
quang đáng # bèo sít
cánh / rành mọc sít, kế
hoạch bố trí sít, trồng sít

sít, viết sít, ghé xếp sít sít
cành lá sum sê # vườn
quả sum suê # cây cối
um tùm ; cỏ mọc um tùm

dày cộp x. **dày 1**

dày cui x. **dày 1**

dày đặn x. **dày 1**

dày đặc x. **dày 2**

dằng dặc x. **dài**

dân dã x. **bác học**

dân gian x. **bác học**

dập x. **tất**

dập tất x. **tất**

dậy

≠ giấc (cũ, khẩu), ngủ, ngủ
ngáy (khẩu), ngủ nghề
(khẩu)

= trời (phương)

+ người còn đang giấc
ngủ gà ngủ gật, ngủ
khì, ngủ một giấc, ngủ
ngày, ngủ no mắt, ngủ
say, ngủ yên / buồn ngủ,
di ngủ, mất ngủ ; tỉnh
ngủ # ăn uống ngủ ngáy
thế nào # chẳng ngủ
nghê gì được với đứa trẻ

+ dậy sớm / ngủ dậy, thức
dậy # trời từ lúc gà gáy

dèo x. **cứng 1, cứng 2**

**đéo quẹo x. cứng 1,
cứng 2**

đẽ

≠ hiếm hóc, hóc (khẩu), hóc
búa, hóc hiếm, khó, khó
đẽ, khó gặm (khẩu), khó
khăn, khó lòng, khó nhọc,
phiền phức, rắc rối, xuong
(khẩu)

= đẽ dàng, đẽ dàu
(phương), đẽ ọt (phương,
khẩu), ngon (khẩu), ngon
ăn (khẩu), ngon lành,
ngon ơ (khẩu), ngon xoi
(thân), thuận lợi, thuận
tiện, tiện, tiện lợi

+ địa hình rừng núi hiếm
hóc, mặt mã hiếm hóc #
quả này hóc đây # vấn đề
hóc búa, bài toán hóc búa
thể cờ hóc hiếm khó phá
khó bảo, đường khó đi,
người khó gần, giảng bài
khó hiểu, khó nuốt / bài
khó, câu hỏi khó # gây khó
đẽ, làm khó đẽ cho nhau #
vụ này khó gặm lắm # khó
khăn x. khó khăn # khó
lòng mà thoát được # thờ
rất khó nhọc # qua nhiều
khâu phiền phức # tình
hình rắc rối # việc này
xuong lắm

+ đẽ bảo, đẽ hiểu, đẽ như trở
bàn tay, "Đẽ làm khó bỏ" /

bài đẽ, câu hỏi đẽ, người
đẽ gần # giải được đẽ
dàng, làm đẽ dàng cho
công việc # đẽ dàu gì họ
chịu thua # mần đẽ ọt #
nhảy qua rất ngon # bài
toán này không ngon ăn
đâu # làm ngon lành như
không # giải quyết ngon
ơ # dùng tướng là ngon
xoi # thuận lợi x. khó
khăn # thuận tiện x. bất
tiện # tiện x. bất tiện #
tiện lợi x. bất tiện

đẽ x. khó khăn

đẽ bảo x. hư 1

đẽ dàng x. đẽ

đẽ dàu x. đẽ

đẽ ọt x. đẽ

đi x. cố định 2

đi chuyên x. cố định 2

đi dịch x. cố định 2

đị kì x. bình thường 2

**đị thường
x. bình thường 2**

điện x. cõi

**đỉnh ngộ x. đàn độn
dọc**

≠ hoành, ngang

= tung

+ *trục hoành # ngang sông / chiều ngang, dò ngang, hàng ngang, sợi ngang của tấm vải ; bắc ngang suối, cắt ngang khúc gỗ, "Đi ngang về tắt", rẽ ngang, thái ngang thó thịt, xoay ngang*

+ *dọc đường, dọc sông, dọc theo / chiều dọc, dò dọc, hàng dọc, sợi dọc của tấm vải ; "Bao nhiêu người làm thơ đèo Ngang, Mà không biết con đèo chạy dọc", đi dọc, nhìn ngang nhìn dọc, xé dọc khúc gỗ, xoay dọc*

dong dồng x. cao 1

đối x. bĩa 2, cẩn thận, giá

đối đá x. cẩn thận

đối trá x. bĩa 1, giá

dơ x. bản

dơ bản x. bản

dơ dáy x. bản

dở

≠ *xong, xong xả (phương cũ), xong xuôi*

= *dang dở, dở dang*

+ *xong cả rồi, xong chưa / cơm nước xong, xây xong ; chưa xong, đã xong ; cố làm cho xong # lo cho xong xả # xong xuôi đầu*

đấy / mọi việc đã xong xuôi ; thi cử xong xuôi, ăn uống xong xuôi

+ *dở bữa, dở chừng, dở miệng, "Hai thân còn dở tiệc hoa chưa về" / bỏ dở, còn dở, xây dở ; dang dở câu chuyện # sự nghiệp dang dở # mối tình dở dang, công việc còn dở dang*

dở x. cả 2, cao 2

dở dang x. dở

dở ợc x. cao 2

dững cảm x. anh dững

đuối x. co

du x. chẵn 2, thiếu

du thừa x. thiếu

dù x. bỏ, chín 1, như

dũ x. ác, cao 2

dựa dẫm x. độc lập

dùng dưng x. ân cần

dụng đúng x. bĩa 2

duối

≠ *thượng, trên*

= *hạ*

+ *thượng x. hạ # "Trên chân dưới nệm" (cảnh sống), trên dòng kẻ, trên đây, trên huyện ra lệnh xuống, trên mặt nước,*

toàn nói chuyện trên trời
dưới bể, trên vùng cao,
đạt trên yêu cầu đề ra,
trên triệu đồng / ngời bàn
trên, làng trên, học lớp
trên, mạn trên, tầng trên ;
đứng trên trong số điểm,
người nằm trên giường,
phòng ngủ ở trên gác

+ dưới dòng kẻ, dưới dây,
dưới mặt nước, dưới vùng
xuôi, dưới xã báo cáo lên,

dưới yêu cầu đề ra, dưới
triệu đồng / ngời bàn
dưới, học lớp dưới, mạn
dưới, tầng dưới, xóm
dưới ; đứng dưới trong số
điểm, chó nằm dưới đất,
phòng khách ở dưới nhà
hạ x. hạ

dưới x. hạ 2

duong x. Âm

dút x. bắt đầu

Đ

đa số

≠ thiếu số

+ *thiếu số phục tùng đa số / chỉ một thiếu số tán thành, dân tộc thiểu số ; khi biểu quyết bị thiểu số, chiếm thiểu số ; ý kiến của thiểu số*

+ *đa số học sinh giỏi văn là nữ, đa số tán thành, đa số trường hợp đạt kết quả cao ; chiếm đa số ; ý kiến của đa số ; biểu quyết theo đa số, tuyệt đại đa số*

đại x. bé

đại khái x. cẩn thận

đám x. cao 2

đám đang x. cao 2

đàn

≠ độc, lẽ

+ *"Con độc cháu đàn", lợn độc ; "Đại đàn hơn khôn độc" ≠ lẽ đời / chim lẽ*

bạn ; di lễ từng người, ở lẽ một mình

+ *nhà con đàn, con đàn cháu đống, vịt đàn*

đàn x. cá nhân 1, cá nhân 2

đàn bà x. gái

đàn ông x. gái

đảng x. cá nhân 1

đanh đá x. chua 2

đánh x. cời

dao binh x. chiến tranh

đào x. đổ

đào thải x. bỏ 2

đào x. cố định 2

đảo lộn x. cố định 2

đáp

≠ hỏi, khảo, lục vấn (khẩu), vấn, vấn (hiếm)

= đối đáp, thua, trả lời, ứng đáp (hiếm), ứng đối, xưng

+ hỏi đường, hỏi thêm một câu, hỏi ý kiến, hỏi vặn / "Đi hỏi già, về nhà hỏi trẻ" ; xin hỏi một câu # khảo x. **khảo** # bị lục vấn đủ điều, hỏi mà cứ như lục vấn người ta # vặn hỏi từng người, vặn lại từng câu chan chát # vấn tội ; tự vấn lương tâm

+ đáp lại lời gọi / kẻ hỏi người đáp, viết thư đáp cho biết # đối đáp đầu ra đũa / tài đối. đáp # hỏi mãi không ai thua # trả lời câu hỏi, trả lời đồng dạng / có nhiều cách trả lời ; viết thư trả lời ; "Chả trả lời nhau lấy một lời" # ứng đáp trời chầy # tài ứng đối như trượng # xưng x. **khào**

đáp x. **khào**

đau

≠ lành

= què

+ lành bệnh / da lành, vết thương lành ; "Đau thương thân, lành tiếc của", "Bao giờ lành được, dất ơi, đau này ?", "Làm

khi lành để dành khi đau"

+ đau chân, đau mắt hột / chân đau, "Đói ăn rau, đau uống thuốc", "Com không rau như đau không thuốc" # què chân / chân què, "Gà què ăn quần cối xay" ; "Lợn lành chữa thành lợn què"

đau khổ x. **khổ**

đau ốm x. **khỏe** 1

đầy x. **chân**

đặc x. **dày** 2

đặc 1

≠ loãng, lỏng, lỏng bông

= đậm đặc

+ bát canh loãng, cháo loãng, nước chè loãng, mực loãng, di phân loãng ; làm loãng, pha loãng, # cháo lỏng, di phân lỏng # bát canh lỏng bông

+ đặc sền sệt / cháo đặc, nước chè đặc cầm tăm, mực đặc, sữa đặc ; làm đặc, pha đặc # độ đậm đặc của dung dịch (chuyên)

đặc 2

≠ lỏng

= đặc quánh, đặc sệt, đông,
đông đặc, đông quánh,
quánh, sền sệt

= mắm tôm lỏng, chè đậu
xanh lỏng

+ mắm tôm đặc, chè đậu
xanh đặc ; cò đặc, kết đặc
lại # chè bà cốt đặc quánh
cháo gạo nếp đặc sệt #
mỡ đông thành băng, "Đế
lạnh thì lỏng, đun nóng
thì đông" / món thịt
đông ; nấu đông # diêm
đông đặc (chuyên), bát
tiết canh đông đặc # đĩa
keo đông quánh # hồ
quánh ; khô quánh #
khuấy bột sền sệt

đặc 3

≠ rỗng

+ rỗng nhu dít bụt, rỗng
ruột, rỗng tuyền rỗng
toác # quả rỗng, "Thùng
rỗng kêu to", cây tre rỗng
ruột ; khoét rỗng

+ đặc như bí / quả bí đặc,
khối đá đặc, tre đục đặc
ruột, xe lốp đặc

đặc ân x. ân

đặc biệt x. bình thường 1

đặc kị x. dày 2

đặc ơn x. ân

đặc quánh x. đặc 2

đặc sệt x. đặc 2

đắng cay

≠ ngọt bùi, ngọt lành, ngọt
ngào

= cay đắng, cay cục

+ "Ngọt bùi dành để cho
người dâng cay" / "Đời
đắng cay không một chút
ngọt bùi"; chia ngọt sẻ bùi
"Đắng cay làm mới ngọt
lành đó chăng" # "Ngọt
ngào cho làm cũng là
người dưng" / tình cảm,
ngọt ngào, giọng nói ngọt
ngào, hương vị ngọt ngào

+ "Đắng cay cũng thể ruột
rà" / muôn nỗi đắng cay
cuộc đời cay đắng, chịu
nhiều cay đắng ; thất bại
cay đắng ; chết cay chết
đắng # chịu nhiều cay
cục, nỗi cay cục ; xót xa
cay cục

đắt x. hơn

đắt 1

≠ động, ế, ế ẩm, ế đọng

= chạy

+ động hàng / hàng động
lại không bán được # ế
chồng, ế hàng, ế vợ / hàng
ế, cửa hàng ế khách ; bán
ế ; bị ế # hàng họ ế ẩm,
còn cô gái út ế ẩm ; buồn

bán ế ẩm # ế dụng nhiều hàng / hàng ế dụng trong kho

+ **dắt chông, dắt hàng, dắt nhu tom tươi**, "Dắt ra quế, ế ra củi", "Dắt khế ế chanh" / cửa hàng dắt khách ; "Có dắt hàng tòi mới trời hàng bà" # hàng bán chạy / bán chạy hàng hạ giá

dắt 2

≠ hơn, rẻ, rẻ mạt, rẻ thối
= dắt dò, kém, mác (phương)

+ hơn x. **kém** # rẻ như bèo, "Rẻ tiền mạt, dắt tiền chịu" / "Cửa rẻ là cửa ôi", giá rẻ bất ngờ ; "Dắt cá còn hơn rẻ thịt" ; bán rẻ, mua rẻ # giá cả rẻ mạt, tiền công rẻ mạt, hàng rẻ mạt ; thuê rẻ mạt # rau cỏ rẻ thối

+ "Dắt chề hơn rẻ nước", "Dắt lúa tẻ, rẻ lúa nếp", dắt nhu vàng / giá dắt, hàng dắt tiền ; bán dắt, mua dắt # giá cả dắt dò, hàng hóa dắt dò, thực phẩm dắt dò # kém x. **kém** # giá mác

dắt dò x. dắt 2

dắt x. bịa 2

đặt ế x. bịa 2

đặt điều x. bịa 2

đàm x. gái

đậm

≠ mờ, mờ nhạt, nhạt, sáng
= sẫm, thắm, tối

+ **chữ mờ, nét mực mờ**, "Núi mờ và núi đậm, Rừng xa chen rừng gần" # ánh trăng mờ nhạt # với quét chỗ đậm chỗ nhạt, mảng màu nhạt, áo màu xanh nhạt # sáng x. **sáng 2**

+ in chữ **đậm**, mảng màu đậm, nét thanh nét đậm ; tô đậm nét # quần màu sẫm ; đỏ sẫm, tím sẫm, xanh sẫm # áo thắm màu ; đỏ thắm # tối x. **sáng 2**

đậm x. béo, mặn

đậm đặc x. đặc 1

đàn x. đàn độn

đàn độn

≠ dinh ngộ (hiếm), sáng dạ, sáng sủa, sáng suốt, sắc sảo, thông minh, thông tuệ (cũ, hiếm), tinh anh, tinh nhanh = đàn, đàn ngu, lú, mít đặc (thần), ngây dại, ngây ngộ, ngộc, ngộc nghếch, ngộc nghếch, ngu, ngu dại, ngu dốt, ngu dòn, ngu độn,

ngu muội, ngu ngốc, ngu
ngơ, ngu si, ngu xuẩn,
thộn (khấu), tối dạ

- + cậu bé đỉnh ngộ # sáng
dạ nên tiếp thu nhanh /
đứa trẻ sáng dạ # mặt
mũi sáng sủa # sáng suốt
lựa chọn / đầu óc sáng
suốt # ý kiến sắc sảo, con
người sắc sảo # "Thông
minh vốn sẵn tính trời" /
cấp mắt thông minh, cách
giải thông minh, đầu óc
thông minh # "Thấy nàng
thông tuệ khác thường" #
đôi mắt tinh anh lạnh lợi
chú bé tinh nhanh, đôi
mắt tinh nhanh

- + người đàn bà đàn độn, vè
mặt đàn độn # người
đàn ; mặt có vè đàn #
đầu óc đàn ngu # "Nó lú
nhưng chú nó khôn" ;
quên lú đi # đầu óc mít
dặc # khuôn mặt ngây
dại ; lúc nào cũng ngây
dại dờ dẩn # vè mặt ngây
ngộ ; làm ra bộ ngây ngô
"Ngốc đàn hơn khôn
độc", ngốc quá có thể mà
không biết / dở ngốc,
thằng ngốc # lớn người
nhưng ngốc nghếch, ngốc
nga ngốc nghếch # ngốc
nghếch như con gà tồ /
ngốc ngà ngốc nghếch #
ngu như bò, ngu quá để

trẻ con nó lùa / dở ngu,
thằng ngu, # kẻ ngu dại,
lời nói ngu dại # ngu dốt
không biết gì / không chịu
học thành ngu dốt # đầu
 óc ngu đàn # bộ mặt ngu
dộn # cảnh sống ngu
muội # dở ngu ngốc, việc
làm ngu ngốc # ngu si
hướng thái bình, "Ngu si
cũng thế chớng ta" / đầu óc
ngu si # hành động ngu
xuẩn, kẻ ngu xuẩn, lời nói
ngu xuẩn # một anh chàng
thộn ; trông mặt có vẻ thộn
tối dạ nên chậm hiểu

đàn ngu x. đàn độn

đất

≠ gời, ông xanh (hiếm),
thiên, trời, xanh (hiếm)

= địa

- + gời đất ơi / của gời ơi ;
nhờ gời, ơn gời ơn phật
"Ông Xanh ghét bỏ chi
nhau" / nổi oan thấu tới
ông xanh # thiên x. địa
trời ơi là trời ! trời biển
một màu, trời tối như
mực, trời trở rét / bầu trời,
chân trời, màu xanh da
trời, mặt trời, ông trời,
bốn phương trời ; "Lấy
nặng chống trời", chỉ còn
biết kêu trời, lạy trời ; sao
trên trời # "Xanh kia
thâm thâm từng trên"

+ đất thấp trời cao / chôn
dưới đất; trong lòng đất,
trên mặt đất; trời cao đất
dày, trời long đất lở # địa
x. địa

đất x. địa

đất nước x. nước ngoài

đầu x. chân, cuối, sau 2

đầu tiên x. sau 2

đậu x. được 1

đây x. bộ phận 2, cả 2,
cạn

đầy áp x. cạn

đầy đủ x. bộ phận 2, cả 2

đầy phè x. cạn

đầy tràn x. cạn

đầy tớ x. thầy

đầy x. bé 1, béo

đầy đà x. bé 1, béo

đậy x. đóng

đen x. bất hạnh

đen 1

= bạc, bạch, trắng, trắng
bạch, trắng bệch, trắng
bóc, trắng bong, trắng bóp
(khẩu), trắng dã, trắng
hếu, trắng lớp, trắng
muốt, trắng ngần, trắng
nhơn, trắng nõn, trắng
nuột, trắng ớn (khẩu),
trắng phau, trắng tinh,

trắng toát, trắng trẻo,
trắng xóa.

= đen dùi, đen giòn, đen
kịt, đen lầy, đen ngòm,
đen nhánh, đen nhèm,
đen nhúc, đen sì, đen
thui, đen trùi, huyền,
mun, mực, ó, thâm.

+ da bạc théch, vàng mây
bạc, chòm râu bạc, tóc bạc,
ánh trắng bạc; đầu dóm
bạc # chuột bạch, hoa
hồng bạch, ngựa bạch #
trắng nhu bông, trắng
nhu trứng gà bóc / da
trắng, đường trắng, gạo
trắng nước trong, "Vỏ ốc
trắng những luống cày
phơi ai", vôi trắng, vôi
trắng; tẩy trắng; dế
trắng không nhuộm # con
ngựa lông trắng bạch #
mặt trắng bệch # nước da
trắng bóc # chân màn
trắng bong # mặc chiếc áo
trắng bóp # mặt trắng
dã như mặt lợn luộc #
đầu cạo trọc trắng hếu #
quần áo phơi trắng lớp #
hàm răng trắng muốt #
hạt gạo trắng ngần #
nước da trắng nõn, vôi
trắng nõn # tám vôi
lạnh trắng nuột # hàm
răng trắng ớn # đàn cò
trắng phau # đồng muối
trắng tinh # đầu quán

bàng trắng toát # mặt
mũi trắng trẻo # hoa ban
nở trắng xóa núi rừng

+ den nhu củ súng, den nhu
mun / bìn den, người da
den, đám mây den, quần
den, tóc den, tivi den
trắng ; nhuộm den ; nước
da ngấm den, trời tối den
người gầy gò den dũi #
da bánh mật den giòn #
bầu trời den kịt # mắt
den láy # nước cống den
ngòm # mái tóc dài den
nhánh # mặt mũi den
nhèm # răng nhuộm den
nhúc # chân tay den sì #
nước da den thui # den
trúi như hòn than # đôi
mắt huyền đăm lẹ # mèo
mun # chó mực, con mực
(chó) # ngựa ô # cà thơm
com hám, môi thơm, vôi
thâm ; ngả thâm tím mặt
mày

đen 2

≠ đỏ, may, son (khẩu)

= đen dũi, rùi, xui

+ số đỏ, gập vận đỏ # may
x. may # số son

+ con đen vận tưng, canh
bạc gập hồi đen, số đen,
vận đen # vận hạn đen
dũi # rùi x. may # xui
x. may

đen bạc x. bạc

đen dũi x. bất hạnh,
đen 1, đen 2

đen giòn x. đen 1

đen kịt x. đen 1

đen láy x. đen 1

đen ngòm x. đen

đen nhánh x. đen 1

đen nhèm x. đen 1

đen nhúc x. đen 1

đen sì x. đen 1

đen thui x. đen 1

đen trúi x. đen 1

đẹp

≠ xấu, xấu xí

= đẹp đẽ, đẹp tươi, xinh,
xinh đẹp, xinh tươi, xinh
xắn, xinh xẻo (khẩu)

+ xấu nhu ma, xấu người
đẹp nét, xấu trai / chữ
xấu, tranh xấu ; vẽ xấu,
viết xấu # "Xấu xí cũng
thể chông ta", mặt mũi
xấu xí ; vẽ xấu xí ngược
ngoạc

+ đẹp lão, đẹp nhu tiên, đẹp
trai / cảnh đẹp, chữ đẹp,
cô gái đẹp, họa đẹp,
tranh đẹp ; chơi đẹp, làm
đẹp, múa đẹp, vẽ đẹp #
đẹp đẽ phở ra # làng
xóm đẹp tươi # mặt rất

xinh, "Trúc xinh trúc mọc
đầu đình" # hoa hậu
xinh đẹp # nụ cười xinh
tươi, gương mặt xinh
tươi # em bé xinh xắn #
búp bê xinh xẻo

đẹp đẽ x. đẹp

đẹp tươi x. đẹp

đét x. béo

để x. bán

để mắt x. bỏ 4

để tâm x. bỏ 4

đêm

≠ ngày, ban ngày

= ban đêm, đêm hôm, đêm
tối

+ ngày làm hai buổi, ngày
nắng đêm mưa, "Ngày
sáu khác, tin mong :
nhận vắng" / làm cả
ngày, đi suốt ngày ; ngủ
ngày quen mắt, sắp hết
ngày # ban ngày ban mặt
/ rõ như ban ngày

+ đêm đêm nghe tiếng ru
hời, "Đêm năm canh,
tiếng lảng : chuông rền" /
làm ca đêm, lúc nửa đêm,
tiếng rao đêm, chuyến tàu
đêm, ngày đi đêm nghỉ ;
qua đi ăn đêm, "Thức lâu
mới biết đêm dài", "Đi
đêm làm có ngày gặp

ma" ; tàu chạy suốt đêm,
đám hát thâu đêm ; thức
trăng đêm # ban đêm phố
văn sáng đèn ; tuần tra
ban đêm # đêm hôm
khuya khoát # trong đêm
tối mịt mùng

đêm hôm x. đêm

đêm tối x. đêm

đi x. chết

đi đời x. chết

đi tây x. chết

đi xa x. chết

địa

≠ thiên, trời

= đất, thổ

+ "Cửa thiên trở địa", tám
ván thiên ; pháo thăng
thiên ; lộ thiên # trời x.
đất

+ một nạ ông địa ; "Khai
thiên lập địa" # đất x.
đất # không được động
thổ, hạ thổ hủ rượ

địa x. đất

địa ngục

≠ nát bàn, niết bàn, thiên
đàng, thiên đường

= âm phủ, âm ti, hỏa ngục

+ cõi nát bàn # "Khỏi
nhang vẽ nẻo đường lên

niết bàn" # lên thiên đường
thiên đường trên trái
đất # xứ sở thiên đường ;
trên thiên đường ; lên
thiên đường

+ địa ngục trần gian / dưới
địa ngục ; xuống địa
ngục, "Biết đâu địa ngục
thiên đường là đâu" # chợ
âm phủ ; xuống âm phủ
âm ti lạnh lẽo # quỷ sứ
hỏa ngục

địch

≠ mình, ta

= địch thù, đối phương,
giặc, giặc giá, kẻ địch, thù

+ bên mình, phía mình,
quân mình # "Ta nhất
định thắng, địch nhất
định thua" / bên ta, phía
ta, quân ta ; hiểu ta và
hiểu địch

+ địch x. bạn # địch thù x.
bạn # kẻ địch x. bạn #
"Giặc đến nhà đàn bà
phải đánh", giặc ngoại
xâm ; thù trong giặc
ngoài, thành mặt, giặc,
quân giặc ; chạy giặc, diệt
giặc, đánh giặc, giết giặc
giặc giá lăm le ngoài
biên ải / đất nước chịu bao
năm giặc giá

địch x. bạn

địch thù x. bạn, địch điểu

≠ sáng, thính, tinh

= diếc lác, nghễnh ngãng

+ "Sáng tai họ, diếc tai cày"
/ tai sáng mắt tinh #
thính tai / chó thính, tai
thính ; "Tai giả thính gấp
ba lần tai thật" # tinh tai
/ tai tinh ; "Vói giặc phải
tinh"

+ "Diếc không sợ súng", diếc
lời diếc nổ / bệnh diếc, trẻ
diếc ; nghe diếc cả tai ; bị
diếc ; già diếc ; vừa cầm
vừa diếc # bà lão già cả
diếc lác # tai nghễnh
ngãng # bà cụ nghễnh
ngãng

diếc lác x. diếc

điềm tính x. bình tính 1

điều x. bịa 1

điều ngoa x. bịa 1

điều toa x. bịa 1

điều trá x. bịa 1

điều trác x. bịa 1

điều x. đó

định x. chân, gốc

định hình x. cố định 2

đít x. chân

điều hiu x. đông 2

đỏ

≠ xanh, xanh biếc, xanh lè, xanh lét, xanh lơ, xanh mét, xanh ngắt, xanh rì, xanh rờn, xanh rớt, xanh tươi, xanh um, xanh xao

= đào, điều, đỏ au, đỏ bùng, đỏ chóa, đỏ chói, đỏ chói, đỏ đản, đỏ đục, đỏ gay, đỏ hoe, đỏ hồng, đỏ khè, đỏ loét, đỏ lôm, đỏ lù, đỏ lụng, đỏ ngẫu, đỏ ối, đỏ quạch, đỏ rục, đỏ tươi, đỏ ửng, hồng, hường (phương), son, thắm

+ xanh bùng xanh beo, xanh da trời, xanh lá cây, xanh như tàu lá, xanh nước biển, xanh vỏ đỏ lòng / biển xanh, cây xanh, chè xanh, nước da xanh, mắt xanh, cái thắt lưng xanh, non xanh nước biếc, rau xanh, tre xanh; phù xanh đời trọc; mặt tái xanh # con cánh cam màu xanh biếc # màu áo xanh lè # ngọn lửa đèn xì xanh lét # mực màu xanh lơ # da xanh mét vì sốt rét # hàng dâu xanh ngắt # có mọc xanh rì # mạ chiêm xanh rờn # người xanh rớt # cây cối xanh tươi # dải rừng xanh um # khuôn mặt xanh xao hóc hác

+ đỏ như son / quả bí đỏ, cờ đỏ, hoa đỏ, má đỏ môi hồng, máu đỏ, pháo đỏ rượu hồng, cầu vồng rắng đỏ, son đỏ, "Mùa vải đỏ tu hú về Châu Tử", "Yếm đỏ khăn thắm trảy hội chùa"; "Sông đỏ phù sa nước lờn rời"; cháy đỏ; "Hai má em bùng đỏ"; "Hòn than kia đang đỏ đến hết lòng # "Đào thắm rời đào lại phai" / buôi đào, ngọn cờ đào, máu đào, "Rượu đào dôi chén bút đề thơ", "Mẹ ta không có yếm đào" # chiếu cạp điều, sợi chỉ điều, giấy hồng điều, mâm cau phủ lụa điều, phẩm điều; nhuộm điều # mái ngói mới đỏ au # mặt đỏ bùng vì thẹn # áo màu đỏ chóa # hoa phượng đỏ chói # môi son đỏ chói # ngọn đèn đỏ đục # mặt đỏ gay như say rượu # khóc đỏ hoe mắt # đứa trẻ đỏ hồng # đất đời đỏ khè # môi ăn trầu đỏ loét # máu thắm băng đỏ lôm # mặt trời đỏ lù sấp lặn # nhót chín đỏ lụng # nước phù sa đỏ ngẫu # vườn cam chín đỏ ối # tóc đỏ quạch # bép than cháy đỏ rục # "Mới tinh khôi màu ngói

đỏ tươi" # chân trời đỏ
 ứng # sợi chỉ hồng, cờ
 hồng tung bay, khăn
 hồng, má hồng, rượu
 hồng ; ứng hồng đôi má
 # áo màu hồng, môi
 hồng # dưa son, gác tía
 lâu son ; sơn son thiếp
 vàng # chỉ thắm, má
 thắm môi son, yếm thắm ;
 đỏ da thắm thịt, nhạt
 thắm phai dào

đỏ x. bất hạnh, đen 2

đỏ au x. đỏ
 đỏ bùng x. đỏ
 đỏ chóc x. đỏ
 đỏ chói x. đỏ
 đỏ dẫn x. đỏ
 đỏ chót x. đỏ
 đỏ đọc x. đỏ
 đỏ gay x. đỏ
 đỏ hoe x. đỏ
 đỏ hỏn x. đỏ
 đỏ khè x. đỏ
 đỏ loét x. đỏ
 đỏ lòm x. đỏ
 đỏ lù x. đỏ
 đỏ lụng x. đỏ
 đỏ ngầu x. đỏ
 đỏ ối x. đỏ
 đỏ quạch x. đỏ

đỏ rực x. đỏ
 đỏ tươi x. đỏ
 đỏ ứng x. đỏ
 đoàn x. đông 1
 đoàn x. cá nhân 1
 đoàn kết x. chia rẽ
 đoàn tụ x. chia li
 đoàn viên x. chia li
 đoản x. dài

đòi

≠ trả
 + trả x. trả
 + đòi nợ, đòi tiền thuê nhà
 / thư viện đòi sách ; phải
 đòi đến cùng

đòi hỏi x. cống hiến

đói

≠ no, no nê
 = đói meo, đói ngấu, đói
 veo
 + "No bụng đói con mắt", no
 cơm ấm áo, no căng bụng,
 no xôi chán chê / một bữa
 no ; ăn no ; "Một miếng
 khi đói bằng một gói khi
 no" ; vừa đủ no, không ăn
 quá no # ăn uống no nê
 + "Đói cho sạch, rách cho
 thơm", đói khổ, đói là, đói
 mờ mắt / bụng đói cắt rết,
 bữa đói bữa no, kẻ đói

người no, năn dói, năm
dói ; ăn dói, nhịn dói ; ăn
tạm cho đỡ dói ; vẫn dói
bụng dói meo chẳng
thiết làm gì # bụng dói
ngấu thêm ăn # vừa ăn
xong đã dói veo

dối meo x. dối

dối ngấu x. dối

dối veo x. dối

don đả x. ân cần

đón

≠ đưa, đưa tiễn, tiễn, tiễn
đưa, tống biệt (cũ, hiếm),
tống tiễn (cũ)

= đón chào, đón rước, đón
tiếp, nghênh tiếp, rước

= đưa con đi nhà trẻ, đưa
dâu, "Đưa người ta không
đưa qua sông", đưa người
ra sân bay / "Cha đưa mẹ
đón", xe đưa xe đón #
"Đưa tiễn con đi trấn ài
xa" / không người đưa tiễn
tiễn bạn, tiễn chân, tiễn
đoàn đại biểu, tiễn khách,
tiễn người đi nước ngoài /
trong buổi tiễn, người tiễn
rất đông ; đi tiễn, liên
hoan tiễn, ra tiễn # tiễn
đưa đưa đoàn đại biểu #
mấy lời tống biệt người đi
xa # tống tiễn một viên
quan

+ đón bạn ở ga, đón con ở
nhà trẻ, đón dâu, đón
đoàn đại biểu, đón khách
/ trong buổi đón đoàn, kẻ
đón người đưa # đón
chào tận chân cầu thang
máy bay / bán đại bác đón
chào khách quý # đón tiếp
nồng nhiệt # nghênh tiếp
vị nguyên thủ quốc gia #
rước dâu, rước ông nghè
vinh quy về làng, "Rước
voi về giày mã tổ", "Đưa
người của trước rước
người của sau"

đón chào x. đón

đón rước x. đón

đón tiếp x. đón

đóng

+ há, há hóc, hé, mở, mở hé,
mở toang, phanh

= dật, gập, gói, khép,
ngậm, nhắm

+ "Há miệng mác quai", "Há
miệng chờ sung", há mồm
to / mồm há to, chim non
há mỏ # há hóc miệng /
miệng há hóc # hé cửa, hé
mắt nhìn / cửa hé mở ;
đé hé # mở cặp sách, mở
cửa phòng, mở gói quà,
mở mắt nhìn, mở miệng,
mở nắp hộp, mở sách, mở

van / cái mở nút chai, cửa mở, hệ thống mở (chuyên)
mở hé cửa / cửa mở hé
mở toang cửa # phanh áo, phanh ngực / mở phanh cửa

+ đóng cửa bảo nhau, đóng kín, đóng nắp, đóng nút chai, đóng van / cửa đóng then cài # dậy kín, dậy nắp / nắp để dậy, "Chó treo mèo dậy" # gấp sách, gấp vở # gói bánh chưng, gói cho chặt # khép cửa / mang cá khép lại, hai cánh cửa khép lại, hàng mi khép lại # ngậm chặt môi, ngậm miệng lại # nhắm mắt / mắt nhắm mắt mở, mắt nhắm tít

đóng x. cởi

đóng góp x. cống hiến

động x. đất 1

đô x. bé 1

đồ sộ x. bé 1

đỗ x. được 1

đốc x. chân

độc

≠ lành, trong lành

= độc hại

+ thức ăn lành, khí hậu lành, rắn lành # không khí trong lành

+ độc mồm độc miệng / chất độc, khí độc, nấm độc, nọc độc, rắn độc, thuốc độc ; gây độc, nhiễm độc, tẩy độc, thuốc tiêu độc # tiên phụ cấp độc hại, hóa chất độc hại, môi trường độc hại

độc x. cá nhân 2, đàn

độc ác x. ác

độc lập

≠ dựa dẫm, lệ thuộc, nương tựa, phụ thuộc

= tự chủ

+ thói dựa dẫm ; trong con hoạn nạn phải dựa dẫm vào nhau, sống dựa dẫm vào bố mẹ, không chịu suy nghĩ cứ dựa dẫm vào người khác # lệ thuộc về kinh tế / sống lệ thuộc # không nơi nương tựa / mẹ mất phải sống nương tựa vào dì # phụ thuộc về kinh tế / sống phụ thuộc

+ độc lập suy nghĩ / sống độc lập # quyền độc lập tự chủ, thời kì phong kiến tự chủ trong lịch sử Việt Nam

độc hại x. độc

độc thân x. cá nhân 2

đôi x. chung, đơn

đôi x. cố định 2

đôi mới x. cố định 2

đôi đáp x. đáp

đối phương x. bạn, địch

đội x. cá nhân 1

đốn mặt x. cao 2

đông x. đặc 2

đông 1

≠ *doài, tây*

+ *xú doài ; từ đông sang doài # bán cầu tây, com tây, "Con đường tây mưa rây bão giạt", gió tây, giường tây, hướng tây, khoai tây, miền tây xa xôi, ông tây, phía tây, văn minh phương Tây, "Trời tây xạc xào gió gọi" ; mặt trời đã ngã về tây, từ tây sang đông*

+ *biển đông, bán cầu đông, "Con đường đông vừa trong vừa chạy", gió đông, hướng đông, đất đỏ miền đông, phía đông, văn minh phương Đông ; từ đông sang tây*

đông 2

≠ *điều hiu, hiu quanh, quanh, quanh hiu, quanh quẽ, quanh vắng, văn, vắng, vắng lặng, vắng*

ngát, vắng tanh, vắng teo, vắng vẻ

= *đông đặc, đông đúc, đông nghịt*

+ *phong cảnh điều hiu, "Bến Phi gió thổi điều hiu mấy giờ" # rừng núi hiu quanh # "Vắng dần ông quanh nhà, vắng dần bà quanh bếp", "Vắng vất thôn sâu quanh tiếng gà" # đêm khuya quanh quẽ, "Non Kỳ quanh quẽ trăng treo", nhà quanh quẽ # bên dò quanh vắng # "Văn đông chợ" / chợ đã vắng người, cửa hàng đã vắng khách # "Vắng như chùa Bà Đanh" / chợ vắng người, quãng đường vắng người qua lại, cửa hàng vắng khách, chuyến tàu vắng khách # bốn bề vắng lặng # đường khuya vắng ngát # phố xá vắng tanh # cảnh chùa vắng teo # quãng đường vắng vẻ*

+ *đông như hội, đông như kiến / "Eo xèo mặt nước lúc dò đông", chợ đông người, cửa hàng đông khách, tàu đông khách, thành phố đông dân # người xem đông đặc # nơi dân cư đông đúc, phố xá đông đúc # chợ đông*

nghị người, người xem
 đồng nghị
đồng đặc x. đặc 2,
 đồng 2
đồng dư x. bộ phận 2,
 cả 2
đồng đức x. đồng 2
đồng nghị x. đồng 2
đồng quán x. đặc 2
đồng chí x. bạn
đồng đội x. cá nhân 2,
 chung
đồng minh x. bạn
đồng nhất x. giống nhau
đồng tình x. phản đối
đồng ý x. phản đối
động
 ≠ tỉnh, tỉnh tại
 = công tác tỉnh, trạng thái
 tỉnh # làm công tác tỉnh
 tại
 + làm công tác động, trạng
 thái động
đơn đặt x. bìa 2
đơn
 ≠ đôi, ghép, kép, phức
 = giường đôi, màn đôi, xà
 đôi / đánh đôi nam nữ
 phối hợp, múa đôi # câu
 ghép (chuyên), lớp học

ghép, từ ghép (chuyên) #
 áo kép, chân kép mềm đơn,
 xà kép; "Giàu làm kép,
 hẹp làm đơn"; "Thiệt đơn
 thiệt kép" # câu phức (cũ),
 số phức (chuyên)
 + câu đơn (chuyên), chân
 đơn, giải đơn nam, từ đơn
 (chuyên), xà đơn; đánh
 đơn, múa đơn
đơn x. cá nhân 2, chung
đơn chiếc x. cá nhân 2
đơn côi x. cá nhân 2
đơn độc x. cá nhân 2
đơn giản
 ≠ phức hợp, phức tạp, tinh
 vi
 = giản đơn, thô sơ
 + cấu tạo phức hợp, thành tố
 phức hợp # câu chuyện
 phức tạp, vấn đề phức tạp,
 bài toán phức tạp; hết sức
 phức tạp # máy móc tinh vi
 + cấu tạo đơn giản, bài toán
 đơn giản; không thể giải
 quyết một cách đơn giản,
 hết sức đơn giản # câu
 chuyện giản đơn, lao
 động giản đơn; lối nghĩ
 còn giản đơn vũ khí thô
 sơ, phương tiện vận tải
 thô sơ
đơn lẻ x. cá biệt

đơn nhất x. cá biệt

đủ x. bộ phận 2, cả 2

đục 1

≠ trong, trong sạch, trong sáng, trong suốt, trong vắt, trong veo

= đục ngầu, ngầu (hiếm)

+ trong như pha lê / ao trong, giếng trong, nước trong, sông trong, bầu trời trong ; "Đù trong đù đục ao nhà vẫn hơn" # giữ cho nước giếng trong sạch, bầu không khí trong sạch # cặp mắt trong sáng, bầu trời trong sáng, dòng suối trong suốt, thủy tinh trong suốt # nước giếng trong vắt # "Ao thu lạnh lẽo nước trong veo"

+ "Đục nước béo cò" / ao đục, giếng đục, nước đục # đôi mắt đục ngầu vì giận dữ, nước sông đục ngầu # ngầu bần / sông ngầu những phù sa ; vẫn ngầu

đục 2

≠ trong, trong trẻo

+ "Trong như tiếng hạc bay qua" / giọng trong, "Tiếng hát trong như tiếng suối xa" # tiếng cười trong trẻo, giọng nói trong trẻo

+ "Đục như tiếng suối mới sa nửa vời" / giọng đục

đục 3

≠ trong, trong sạch, trong sáng, trong trắng

= nhơ bẩn

+ khơi trong gạn đục, thác trong hơn sông đục # cuộc đời trong sạch, tâm hồn trong sạch # mục đích trong sáng, ý nghĩ trong sáng, cái nhìn trong sáng, sự trong sáng của tiếng Việt ; sông trong sáng # tình cảm trong trắng, tuổi thanh xuân trong trắng

+ gạn đục khơi trong, "Đến điều sông đục sao bằng thác trong" # cuộc đời nhơ bẩn, tuổi thanh xuân nhơ bẩn

đục ngầu x. đục 1

đui x. mù

đui mù x. mù

đùng đình x. chậm

đúng

≠ sai, sai lạc, sai lầm, sai trái, trái

= chính xác, đúng đắn, đúng mực, phải

+ "Sai con toán, bán con trâu", sai hẹn / tin đồn sai, việc làm sai nguyên tắc, đáp số sai, chủ trương sai; phát âm sai, đồng hồ chạy sai, đi sai đường, làm sai, nghỉ sai về bạn, nói sai sự thật, viết sai chính tả; đoán không sai # quan điểm sai lạc; trình bày sai lạc đi, hiểu sai lạc nội dung # một nhận định sai lầm, việc làm sai lầm # những biểu hiện sai trái, một việc làm sai trái # trái x. **phải**

+ đúng hẹn, đúng quy cách / quan điểm đúng, việc làm đúng nguyên tắc, đáp số đúng, chủ trương đúng; phát âm đúng, đồng hồ chạy đúng, đi đúng đường, làm đúng, nghỉ đúng về bạn, nói đúng sự thật, xử sự đúng, viết đúng chính tả # một nhận định chính xác, con số chính xác; đồng hồ chạy chính xác # quan điểm đúng đắn, những suy nghĩ đúng đắn; giải quyết đúng đắn # ăn ở đúng mực, quan hệ đúng mực # phải x. **phải**

đúng x. **bị 1, phải 2**
 đúng dẫn x. **đúng, phải 2**
 đúng mức x. **phải 2**
 đúng mực x. **đúng, phải 2**

đuôi x. **chân**

đưa x. **đón**

đưa tiễn x. **đón**

đục x. **cái 1**

đúng

≠ ngời

+ "Ăn trông nời, ngời trông hương", "Ngời dai khoai nát", ngời dai thê, ngời học, ngời lâu thấy mòi, "Ngời lê mách léo", ngời như bụt mọc, "Ăn trên ngời tróc", ngời vát chân chữ ngũ, ngời xóm, ngời xuống / ghé ngời, tu thê ngời, vé ngời; "Cầu thê thủy ngời tro cổ đỏ", không thích ngời, "Đánh đùng không thôi lại đánh ngời"

+ đúng dè chân chèo, "Đùng đường đùng chơ", đùng lâu thấy mòi, đùng như trời trờng, đùng lên, đùng nghiêm, "Đùng tùi ngời sâu" / "Quán thu phong đùng rừ tà huy"; ăn đùng, không muốn đùng, tiệc đùng

được 1

≠ bại, hỏng, thua, trượt

= đậu, đỗ, thành, thắng, trúng

+ bại x. **thành công** hỏng ăn, "Hỏng nồi, vỡ rế" / "Xôi hỏng bóng không" ; làm hỏng việc, thi hỏng # thua x. **thắng lợi** trượt mất rồi / bị đánh trượt, thi trượt, hổ vờ trượt mồi

+ "Được ăn cả ngã về không", được quần hồng áo / "Thế gian được vợ hồng chồng" # thi đậu (phương) # đỗ đầu kì thi ; thi đỗ ; "Chưa đỗ ông nghề đã đe hàng tổng" # thành x. **thành công** thắng x. **thắng lợi** # trúng chức chủ tịch xã, trúng quá, trúng số độc đắc

được 2

≠ mất

+ mất cả chì lẫn chài, mất của, mất lòng, mất mùa, mất mùa cà chua

+ "Được ít chẳng mừng mất chẳng ầu", được cả cái lẫn nước, được của, "Được lòng đất, mất lòng dờ", "Được mùa cau, đau mùa lúa", "Được mùa chó phụ ngô khoai" ; dễ được thì dễ mất

được x. **thành công**, **thắng lợi**

đường đường **chính**
chính x. **chính nghĩa**

đút quăng x. **cách**

E Ê

e lệ x. bạo
ê hè x. ít
é x. đất 1

é động x. đất 1
ế âm x. đất 1

G

gái

≠ đàn ông, giai (khẩu),
nam, nam nhi (cũ), trai

= đàn bà, dâm, nữ, nữ nhi
(cũ), phụ nữ, thanh nữ,
thiếu nữ, thiếu phụ

+ đàn ông đàn ông (khẩu),
"Đàn ông như giở, đàn bà
như hom" / thàng đàn ông
(khẩu), tính đàn ông,
tướng đàn ông # "Giai du
gối hạc khom khom cột,
Gái uốn lưng ong giữa
ngựa giữa lòng" / con giai
(khẩu) # nam nữ bình
dẳng, nam phụ lão ấu
(trai gái già trẻ), nam
thanh nữ tú, nam tính /
ái nam ái nữ, bên nam
bên nữ, đon ca nam, xe
đạp nam, giọng nam
trầm, học sinh nam,
trường nam, tình yêu nam
nữ # nam nhi đặc chí /
chí nam nhi, đáng nam

nhi # "Trai Cầu Vòng Yên
Thế, gái Nội Duệ Cầu
Lim", trai gái, trai lo
(khẩu), "Trai mà chi gái
mà chi, Sinh ra có ngái có
nghì là hơn", trai tài gái
sắc, trai thanh gái lịch,
"Trai to lấy phải nạ dòng"
/ bác trai, bạn trai, bên
trai (sách), con trai, em
trai, nhà trai, sức trai trẻ,
thời trai tráng; "Làm trai
cho đáng nên trai", phải
lòng trai, đi theo trai
(khẩu); đẹp trai, điển
trai, xinh trai

+ "Gái có công chồng chẳng
phụ", gái dâm, gái đi già
mồm (khẩu), gái diêm,
"Gái giang hồ, trai tú
chiêng", "Gái góa lo việc
triều đình", "Gái hơn
hai, trai hơn một", gái lỗ
thì, gái mại dâm, "Gái
một con trông mồn con
mắt", gái to ngựa nghè
(khẩu) / bác gái, bạn gái,

bé gái, sinh được một gái (khẩu), họ nhà gái ; mẹ gái ; đại gái, đẹp gái, nhất gái, chét vì gái (khẩu), xinh gái # đàn bà con gái, "Đàn bà lạnh lạnh tiếng đồng" / mu đàn bà (khẩu), phận đàn bà, tính đàn bà # dầm già, dầm lai / ông tây bà dầm, váy dầm, vì dầm ; nhày dầm (quốc tế vũ), nịnh dầm ; trắng như dầm # nữ nghệ sĩ, "Nữ thập tam, nam thập lục" / cán bộ nữ, dép nữ, xe đạp nữ, giọng nữ cao, học sinh nữ, nhà thơ nữ ; có nam có nữ # phận nữ nhi # phụ nữ Việt Nam / quần áo phụ nữ, hội phụ nữ ; giải phóng phụ nữ # cô thanh nữ ; ra dáng thanh nữ # cô thiếu nữ, bàn tay thiếu nữ # nàng thiếu phụ

gan x. anh dũng
gan dạ x. anh dũng
gan góc x. anh dũng
gan lì x. anh dũng
gày x. béo
gầy x. cách
gâm x. chân
gậm x. chân
gân

≠ cách xa, xa, xa cách, xa tập, xa thăm, xa tít, xa vắng, xa vời, xa xăm, xa xói

= gần cận, gần gần, gần gũi, gần gũi

+ cách xa nhau / nỗi buồn cách xa # "Xa hun hút một con đường", "Xa môi chân, gần môi miệng", xa quê, xa tổ quốc, xa xứ (sách) / họ xa, "Mẹ già chưa bán chợ làng xa", "Về non xa tám tháng gần ở chung" ; bay xa, ngồi xa bàn, thi nháy xa, trông xa ; còn xa # xa cách nhau / "Nhà em xa cách quá chừng", "Hai ta dù xa cách, vẫn như dĩa có đôi" # chân trời xa tập # núi rừng xa thăm # xa tít ngoài khơi, xa tít tận chân trời # nơi xa vắng. "Một thời xa vắng chia hai" # những vì sao xa vời # "Nhìn về quê mẹ xa xăm", những vì sao xa xăm, chiến trường xa xăm # đường sá xa xói, miền quê xa xói, "Khi gần thì mất... xa xói lại còn...", "Có xa xói mấy mà tình xa xói"

+ "Gần đất xa trời", "Gần lửa rất mát", "Gần nhà xa

ngờ", "Bén dò đồng vàng ? chợ gần xa ?" / Có họ gần với nhau, "Đường gần tôi cứ đi vòng cho xa" ; đến gần, làm gần nhà, ngồi gần, nhìn gần # những người gần cận # chẳng gần gần gì # bạn bè gần gũi, "Em gần gũi, em xa xôi", họ hàng gần gũi # bạn bè gần gũi

gần cận x. gần
 gần gần x. gần
 gần gũi x. gần
 gần gũi x. gần
 gáp x. đóng
 gập ghềnh x. bằng 2
 gầy x. béo
 gầy còm x. béo
 gầy đét x. béo
 gầy gò x. béo
 gầy gù x. béo
 gầy guộc x. béo
 gầy mòn x. béo
 gầy nhom x. béo
 gầy rạc x. béo
 gầy rộc x. béo
 gầy tọt x. béo
 gầy xẹp x. béo
 gầy yếu x. béo

gầy x. cách
 ghẻ lạnh x. tha thiết
 ghép x. đơn
 ghét

≠ chiều, chiều chuộng, cung, kính yêu, mến, mến thương, mến yêu, nâng niu, thương, thương cảm, thương mến, thương yêu, yêu, yêu dấu, yêu mến, yêu quý, yêu thương

= căm, căm ghét, chán ghét, ghét bỏ, giận, khinh ghét, thù ghét

+ chiều như chiều vong, chiều con, chiều khách, chiều theo nguyện vọng # chiều chuộng nhau, chiều chuộng con cái # cung cò con gái rượu / con cung # thầy giáo kính yêu # mến cảnh mến người, mến tài, "Mến tuôn vào phím, yêu tràn vào dây" / lòng mến khách # mến thương học trò / quê nhà mến thương # tổ quốc mến yêu # được nâng niu từ tấm bé # "Thương con cho roi cho vọt, ghét con cho ngọt cho bùi" (cũ) / động lòng thương, người thương (phương), tình thương # thương cảm cho cảnh mẹ góa con côi / lòng đầy

thương cảm # "Xin
 thương mến đến tận cùng
 chân thật", "Đã mấy năm
 rồi thương mến nhau",
 "Còn ai đâu thương mến
 để chi người?" # anh em
 thương yêu nhau, "Tôi là
 thí sĩ của thương yêu" #
 "Yêu trẻ trẻ đến nhà, kính
 già già để tuổi cho" /
 người yêu, tình yêu ; biết
 yêu, đáng yêu, được yêu #
 quê hương yêu dấu,
 khoảng trời yêu dấu # yêu
 mến người thương / được
 bạn bè yêu mến, "Anh đi
 giữa mệnh mong người
 yêu mến" # yêu quý con
 người, yêu quý tình bạn /
 người bạn yêu quý # yêu
 thương đứa em tàn tật,
 "Yêu thương hết cả còn gì
 nữa đâu" / mảnh đất yêu
 thương, lòng yêu thương ;
 ánh mắt chan chứa yêu
 thương, dạt dào yêu
 thương ; "Đời dẫu còn
 gian khó, Nhưng rất
 nhiều yêu thương"
 + ghét cay ghét đắng, "Ghét
 chồng nấu cháo le le",
 ghét người yêu của / đáng
 ghét # cảm kể chơi khăm
 mình / "Yêu với cảm hai
 đợt sóng ào ào" ; càng
 nghĩ càng cảm # cảm
 ghét kẻ thù # chán ghét

chiến tranh # ghét bỏ đứa
 con hư / bị ghét bỏ, "Ông
 xanh ghét bỏ chi nhau" #
 giận nhau, "Giận thì giận
 mà thương thì thương" /
 người con giận ; đối giận
 làm lạnh ; tự giận mình
 # khinh ghét kẻ bần tiện
 # thù ghét nhau / biết thù
 ghét.

ghét bỏ x. **ghét**
gia tăng x. **giảm**
già x. **chết**
già 1

≠ non, non tơ, non trẻ, to
 = già cỗi
 + con chim non, "Chó già gà
 non", rau muống non,
 "Tháng tám tre non làm
 nhà, tháng năm tre già
 làm lat", "Quả non sẽ
 chín, hạt non sẽ già" # lá
 rau non tơ # chính quyền
 non trẻ, # "Vịt già gà tơ",
 "Gà tơ xào với ướp già"
 + "Chó già giữ xương", "Cọ
 già bà lim", cau già hạt,
 "Rau già cá ươn" # cây cỏ
 thu già cỗi, chính quyền
 phong kiến già cỗi

già 2
 ≠ non, non nớt
 = già cỗi, già dặn, già đời

+ non một nửa, non tay / com non lửa, gạch non, trình độ còn non, tay nghề non ; cân non, đậu rán non # hiểu biết còn non sót, suy nghĩ non sót

+ "Già dòn non nhẽ", già một nửa, già tay lái / com già lửa, gạch già ; cân già, dọa già dọa non, đậu rán già # tâm hồn già cối # già dặn kinh nghiệm / cán bộ già dặn, bút pháp già dặn sắc sảo # già đời trong nghề / thuyền trưởng già đời, tay bịp già đời

già 3

≠ non, non trẻ, to, trẻ, trẻ măng, trẻ thơ

= già cả, già lão, già nua, lão

+ "Non chẳng uốn, già nỏ dốt" / khuôn mặt non, "Trẻ người non dạ" # khuôn mặt non trẻ ; tuổi đời còn non trẻ # "Nạ dòng trang điểm gái to mắt chông", "Nạ dòng vỏ được trai to" # "Trẻ cậy cha, già cậy con" / tuổi còn trẻ, thế hệ trẻ, lớp trẻ # khuôn mặt trẻ măng / còn trẻ măng # tính tình trẻ thơ

+ "Già được bát canh, trẻ được manh áo mới", "Già chơi trống bỏi" / "Cha già nhà dốt", "Lòng già lòng trẻ bỏi bỏi, Mắt già mắt trẻ trông vời phở dèm", lớp người già ; về già # tôn kính người già cả # già lão rồi không còn bay nhảy được nữa # già nua tuổi tác, "Dù chúng ta củ việc già nua tất" # cây dứa lão ít quả, gốc vải lão

già cả x. già 3

già cối x. già 1, già 2

già dặn x. già 2

già đời x. già 2

già lão x. già 3

già nua x. già 3

giả

≠ chân chính, chân thật, chân thực (phương), nghiêm (khẩu), thật, thật thà, thực (phương)

= dối, dối trá, giả dối

+ người bạn chân chính, đạo đức chân chính, tình yêu chân chính # thái độ chân thật, lời nói chân thật # con người chân thực # loại xe nghiêm nên giá cao # thật lòng với nhau, "Thật vàng chẳng

phải thau dầu" / bản đản thật, hàng thật ; "Ăn thật làm giả", nói thật mất lòng, "Năng thì thật dạ tin người" # "Thật thà có một đon sai chẳng hề" / giọng thật thà, tinh nết thật thà như dế # "Pha phối thực giả tìm đường đối nhau"

+ bạc giả, giọng đạo đức giả, hàng giả, hàm răng giả, "Thứ giả lại hay bảo đảm là thứ thật" # dối lòng / "Hay chàng lòng lại dối em", "Ăn mặc nói ngay còn hơn ăn chay nói dối" # luận điệu dối trá, tính nết dối trá, con người dối trá # thái độ giả dối, quan hệ giả dối, kẻ giả dối ; lời tán tụng giả dối

giả x. hư 2

giả dối x. giả

giã x. hợp

giá x. lạnh

giá bằng x. chết

giá buốt x. lạnh

giá lạnh x. lạnh

giá rét x. lạnh

giai x. gái

giam x. bỏ 1

giam cầm x. bỏ 1

giam giữ x. bỏ 1

giảm

≠ gia tăng, tăng, tăng thêm, thêm, thêm thắt

= bớt, giảm bớt, giảm sút

+ tỉ lệ hao hụt gia tăng ; chi phí gia tăng # tăng giá hàng, tăng năng suất lao động, tăng tốc độ / tốc độ tăng dân số, nhiệt độ tăng, giá hàng tăng # tăng thêm ba suất ăn, khai tăng thêm hai tuổi # thêm x. bớt # thêm thắt x. bớt

+ giảm biên chế, giảm chi tiêu, giảm giá thành sản phẩm, giảm học phí, giảm sức, giảm tốc độ / thu nhập giảm, năng suất giảm ; bị giảm giá trị # bớt x. bớt # giảm bớt chi phí, giảm bớt tốc độ # giảm sút ý chí / sức khỏe giảm sút, học lực giảm sút

giảm x. bớt

giảm bớt x. giảm

giảm sút x. giảm

gian

≠ ngay, ngay thẳng, ngay thật, thật thà

= gian dối, gian giáo, gian lận, gian tham, gian trá, tất mắt

+ "Ngay tình ai biết mưu gian" ; "Chớ dung kẻ gian, chớ oan người ngay" / lòng ngay, "Tình ngay lí gian" ; "Ăn mặn nói ngay còn hơn ăn chay nói dối" # người ngay thẳng, tính tình ngay thẳng ; một mực ngay thẳng # ăn ở ngay thật, sống ngay thật

+ người ngay kẻ gian, mưu gian, thói gian ; ăn gian nói dối, phòng gian bảo mật, giết giặc trừ gian # luận điệu gian dối, tính gian dối, bày trò gian dối ; làm ăn gian dối # cặp mắt gian giáo, con người gian giáo, thói gian giáo # gian lận trong thi cử / cờ gian bạc lận, kẻ gian lận ; làm ăn gian lận, tính toán gian lận # "Vừa hiểm ác gian tham, vừa khôn ngoan đến mức", tên trọc phú gian tham, thói gian tham # thủ đoạn gian trá, sự gian trá # tất mắt là tính xấu / có tính tất mắt ; thật thà không hề tất mắt

gian dối x. gian

gian giáo x. gian

gian khổ x. khổ

gian lận x. gian

gian nguy x. an toàn

gian tà x. chính nghĩa

gian tham x. gian

gian trá x. gian

giản đơn x. đơn giản

giãn x. căng

giãn nở x. căng

gián đoạn x. cách

gián tiếp

≠ trực tiếp

+ sự chỉ đạo trực tiếp ; nói chuyện trực tiếp, liên hệ trực tiếp ; công nhân trực tiếp sản xuất

+ chịu ảnh hưởng gián tiếp, lực lượng sản xuất gián tiếp

giang sơn x. nước ngoài

giáng x. bớt

giao x. gửi

giao phó x. gửi

giàu

≠ bần, bần bách, bần cùng, bần hàn, khổ, khó khăn, nghèo, nghèo đói, nghèo khó, nghèo khổ, nghèo nàn, túng, túng bán, túng thiếu

= có, giàu có, giàu sang,
phong lưu, phong phú,
phú quý

+ "Giàu hay màn, bản hay
ăn", "Cờ bạc là bác thàng
bần" # cảnh nhà bần bách
cảnh sống bần cùng #
cảnh bần hàn # cảnh khó,
kẻ khó, "Tiền vào nhà khó
như gió vào nhà trống",
"Kẻ giàu người khó làm
sao nên tình" # "Khó
khăn nên nổi ruột rà xa
nhau" / hoàn cảnh khó
khăn, đời sống khó khăn
nghèo rớt mồng tơi /
"Giấu giàu không ai giấu
được nghèo", người nghèo,
con nhà nghèo, nước
nghèo ; mở miệng than
nghèo # cả đời nghèo đói
kẻ nghèo khó ; đã bớt
nghèo khó # nghèo khổ là
do lười biếng / người
nghèo khổ # tình cảnh
nghèo nàn ; sống nghèo
nàn cơ cực # từng tiền tiêu,
"Lúc túng toan lên bán cá
trời" ; "Đói ăn vụng, túng
làm liều" # cảnh nhà túng
bần, dành dụm phòng khi
túng bần # đỡ dần nhau
lúc túng thiếu, cảnh nhà
túng thiếu

+ "Giàu con út, khó con út",
giàu lên trông thấy, "Giàu

người bằng mười giàu
của" / kẻ giàu người
nghèo, con nhà giàu, nước
giàu ; làm giàu ; "Lòng
đất rất giàu mặt đất cứ
nghèo sao ?" # có của /
"Có thì nhà ngói lợp mè,
Nghèo thì kèo nửa cột tre
cũng đành" # "Giàu có
không ra khỏi ngõ, Đói
khó mọi chỗ mọi hay",
giàu có là do siêng năng
tiết kiệm / gia đình giàu
có ; trở nên giàu có #
"Giàu sang nhiều kẻ tới
nhà", giàu sang nhất
làng, "Giàu nhờ bạn, sang
nhờ vợ" / những người
giàu sang, có số giàu
sang ; "Em biết giàu sang
đâu đến lượt", "Người ta
đi kiếm giàu sang cả" #
"Phong lưu phú quý ai
bì", "Phong lưu xa cũng
nên gần" / gia đình
phong lưu khá giả, "Bây
giờ khó nhọc có ngày
phong lưu" ; sống phong
lưu # phong phú tài
nguyên / sản vật phong
phú # "Phú quý sinh lễ
nghĩa", "Phú quý như
phù vân" (mây nổi)

giàu có x. giàu

giàu sang x. giàu

giặt x. địch

giặc giã x. **địch**
giăng x. **mặt trăng**
giác x. **dây**
giận x. **ghét**
giật x. **trá**
giấu x. **hở 2**
giấu kín x. **hở 2**
gièm x. **chê**
gièm pha x. **chê**
gin x. **cứ 1**
giỏi x. **cao 2**
giỏi giang x. **cao 2**
giống x. **giống nhau**
giống hệt x. **giống nhau**
giống nhau

≠ khác, khác biệt, khác nhau

= đồng nhất, giống, giống hệt, hệt nhau, như nhau, tương đồng

+ khác màu tanh lòng / hai chiếc áo khác màu, "Nhìn xem phong cảnh nay đã khác xưa"; quê hương đã đổi khác, làm khác đi # những nét khác biệt giữa hai hiện tượng, sự khác biệt giữa thành thị và nông thôn; thật là khác biệt # "Khác nhau một chữ hoặc khi có làm",

khác nhau về tính cách / hình dáng khác nhau, tính nết khác nhau, màu sắc khác nhau; làm cho khác nhau, trở nên khác nhau

+ giống nhau như đúc, giống nhau như hai giọt nước / "Buồn vui đâu cũng giống nhau", mức độ giống nhau, hình thể giống nhau; không giống nhau mấy # những nét đồng nhất và khác biệt; tính nhân dân không đồng nhất với tính dân tộc; đem đồng nhất như vậy là không đúng # giống như đổ khuôn, giống như in, giống như lột / con giống cha; trông giống; chả giống tí nào # trông giống hệt, nó vẽ giống hệt người thật; mắt con giống hệt mắt mẹ # trang trí hệt nhau hay gần hệt nhau, làm hệt nhau # trình độ như nhau; coi như nhau # ý kiến tương đồng, những nét tương đồng

giơ x. **hạ 1**

giời x. **đất**

giữ x. **bỏ 1, bỏ 2, cố định 2**

giữ gìn x. **bỏ 1**

gỏi x. đóng

gọn x. bừa bộn

gọn gàng x. bừa bộn

gọn ghẽ x. bừa bộn

gọn nhẹ x. bừa bộn

góp x. cống hiến

gót x. chân

ghồ ghề x. bằng 2

gốc

≠ *dinh, ngọn*

= *cối (củ, sách), cối, gộc, rễ*

+ *dinh dóc, dinh dãi, dinh núi / "Bằng khuông dinh giáp non thân" # "Ngọn bèo chân sóng lạc loài", ngọn cây, "Ngọn đời, gốc đại, mái đền, Một nền văn hóa Phùng Nguyên" / "Chè ngọn, nước gốc", "Đầu sóng ngọn gió", "Đầu sóng ngọn nguồn", "Đom đó ngọn tre"*

+ *gốc cây, gốc da, "Gốc si già da mốc ngói rêu xanh" / "Gai ngọn nhọn hơn gai gốc", "Đào tận gốc trúc tận rễ" # "Rung cây, rung cối, rung cành" # cối thông già / "Chim lạc bầy thương cây nhớ cối" ; "Lá rung về cối" # nấu bánh chưng bằng củi gộc ; đào gộc tre # rễ cây, rễ chùm,*

rễ cọc, rễ củ / lúa cấy đã bèn rễ, cây đâm rễ ; từ rễ đến ngọn

gốc x. chân

gộc x. gộc

gờ

≠ *lành*

+ *diềm lành*

+ *gờ mồm gờ miệng / diềm gờ ; gờ gáy gờ, nói gờ*

gõ x. buộc

gửi

≠ *lĩnh, nhận*

= *giao, giao phó, phó (khẩu), phó thác, trao, trao phó*

+ *lĩnh lương, lĩnh tiền, lĩnh trách nhiệm mới # nhận quà, nhận trách nhiệm nặng nề / "Chiều nay nhà nhận thu anh", mời đến nhận ; không nhận được điện*

+ *gửi bưu điện, "Gửi em ở cuối sông Hồng", gửi lời chúc mừng, "Gửi nắng cho em", gửi thư, gửi tiền tiết kiệm, gửi trẻ, "Gửi trứng cho ác", "Gửi vong về con một chiếc hôn" / "Em về chị gửi một vuông khăn", "Chọn mặt gửi vàng" # giao hàng, giao*

*nhiệm vụ, giao việc #
giao phó tính mạng /
trọng trách được giao phó
mọi việc đều phó cho
lớp trưởng # phó thác*

*sinh mệnh cho thầy thuốc
trao quyền, trao trách
nhiệm / "Tiền trao cháo
mức" # trao phó tài sản
cho người tin cậy*

H

há x. đóng

há hốc x. đóng

hạ x. bớt, dưới

hạ 1

≠ *giơ, nâng*

= *buông*

+ "*Giơ cao đánh sê*", "*Giơ đầu chịu báng*", *giơ chân giơ tay, giơ tay xin hàng / cầm đèn giơ lên cao, đã ba lần giơ đao rồi lại từ từ hạ xuống* # "*Nâng như nâng trứng, hứng như hứng hoa*", *nâng bóng, nâng bóng người lên*

+ *hạ huyết, hạ thổ vò rượu nếp, hạ tay xuống / tốc độ nâng hạ của bàn nâng ; "Em nâng đàn tới ngang mày, Va em hạ xuống vừa tay ôm đàn"* # *buông súng đầu hàng, buông tay xuống*

hạ 2

≠ *thượng, trên*

= *dưới*

+ "*Thượng cẳng chân hạ cẳng tay*", "*Thượng vàng hạ cám*", *dền thượng, gác thượng, sân thượng, xóm thượng* # *trên x. dưới*

+ *dền hạ, thôn hạ* # *dưới x. dưới*

hạ đẳng x. cao 2

hại

≠ *có ích, có lợi, lợi*

= *bất lợi, có hại, vô ích*

+ *giờ công có ích, vật liệu có ích, động vật có ích* # *hai bên cùng có lợi, những loài chim có lợi, việc làm có lợi, việc gì có lợi thì làm ; biết là có lợi, làm thế là có lợi* # "*Lợi bất cập hại*", "*Lợi nuôi lợn nái, hại nuôi bò trâu*", *lợi thì*

giờ / cái lợi không bù được cái hại, mất lợi và mất hại ; được lợi thì mừng, hám lợi ; cần như thế lợi và

- + hại người hại của, hại sức khỏe / sâu bệnh hại mùa màng, việc làm hại dân hại nước ; ăn hại, làm hại ; "Thiệt mình mà hại đến ta, hay gì ?" # điều kiện bất lợi, thời tiết bất lợi cho mùa màng # việc làm có hại, động vật có hại # tổn công vô ích, việc làm vô ích, lí luận suông vô ích

hãm x. bỏ 1

hàn x. lạnh

hàn lâm x. bác học

hãn hữu x. cá biệt

hạn

≠ lụt, lụt lội, úng, úng thủy

= hạn hán, se

- + "Lụt thì lụt cả làng" / nạn lụt, trận lụt năm ấy ; phòng chống lụt bão ; "Có mùa lúa chín lụt tràn qua" # "Ai lên nhận hỏi bác Châu Cầu, Lụt lội năm nay bác ở đâu ?" ; vỡ đê gây ra lụt lội # chiêm khe mùa úng ; chống úng cho ruộng

trùng, mưa nhiều gây ra úng # đồng trùng quanh năm úng thủy ; mùa màng bấp bênh vì úng thủy

- + năm nay đại hạn, nắng hạn, ruộng hạn ; tát nước chống hạn ; mùa màng thất bát vì hạn # hạn hán kéo dài / trời làm hạn hán # "Đồng chết se, hè chết lụt"

hạn hán x. hạn

hanh x. ẩm

hanh hao x. ẩm

hanh khô x. ẩm

hạnh phúc x. bất hạnh

hào hạng x. cao 2

hay

≠ hèn

- + phận hèn, "Tài hèn sức mọn", thàng hèn ; "Hùm thiêng khi đã sa cơ cũng hèn"
+ "Hay khen, hèn chê", "Hay không lây hèn, sen không lây bùn", "Hay hèn lẽ cũng nổi điều, Nổi què còn một hai điều ngang ngang"

hay x. cao 2

hản x. cả 2

hăng hái x. tích cực

hăng say x. tích cực
hậu

≠ *tiền, trước*

= *sau*

+ "*Tiền chủ hậu khách*",
"*Tiền hậu bất nhất*", "*Tiền
hồ hậu ủng*" / "*Đầu thanh,
cao tiền, thấp hậu, chẳng
tâu thì sao*", *cửa tiền, nhà
mặt tiền* # *trước x. sau 1*

+ *cổng hậu, cửa hậu, dép có
quai hậu* ; *chặn hậu,
dánh bọc hậu* (chuyên) #
sau x. sau 1

hậu x. chông, cuối, sau 1

hậu duệ x. con cháu

hậu phi x. chông

hậu phương

≠ *mặt trận, tiền phương,
tiền tuyến*

+ *mặt trận miền Đông, mặt
trận nóng bỏng* / *ngoài
mặt trận, xung phong ra
mặt trận* ; *tin tức từ mặt
trận đưa về* # *bộ chỉ huy
tiền phương* (chuyên) ;
"*Hậu phương thi đua với
tiền phương*" # *tiền tuyến
lớn* / *tất cả cho tiền tuyến,
ra tiền tuyến giết giặc*

+ *hậu phương bao la, hậu
phương lớn* / *chính sách
hậu phương quân đội*

(chuyên) ; *xây dựng và
củng cố hậu phương,
chuyển về hậu phương, ở
lại hậu phương*

hậu quả x. kết quả

hé x. đóng

hèn

≠ *cao sang, sang, sang
trọng*

= *hèn hạ, hèn kém, hèn
mạt, hèn mọn, hèn nhất,
hèn yếu*

+ *dịa vị cao sang* # "*Sang
mỗi người mỗi thích, lịch
mỗi người mỗi mùi*" /
"*Người sang kẻ hèn*",
"*Thấy người sang bắt
quàng làm họ*" ; *không kẻ
sang hèn* # *cung cách
sang trọng* ; *ăn mặc sang
trọng*

+ "*Hèn mà làm bạn với
sang, Chỗ ngồi chỗ đứng
có ngang bao giờ*" / "*Rộng
thương có nội hoa hèn,
Chút thân bèo bọt dăm
phiên mai sau*", *người
hèn, phận hèn* ; "... *Học
làm hèn cũng khó khăn
không kém*" ; *nghèo hèn
không có nghề nào hèn
hạ* # *dịa vị hèn kém* #
thủ đoạn hèn mạt # *thân
phận hèn mọn* # *kẻ hèn
nhất* # *thân phận hèn yếu*

hèn x. cao 2, hay
 hèn hạ x. cao 2, hèn
 hèn kém x. cao 2, hèn
 hèn mặt x. cao 2, hèn
 hèn mọn x. hèn
 hèn nhất x. anh đứng,
 hèn
 hèn yếu x. cao 2, hèn
 héo

≠ tươi, tươi tốt, xanh, xanh
 tươi

= chết, khô, khô héo, tàn, úa

+ tươi mơn mớn / cau tươi,
 củi tươi khô cháy, rau
 tươi ; "Hoa thì hay héo cô
 thường tươi" ; rau còn
 tươi # cây cối tươi tốt sum
 suê, mùa màng tươi tốt #
 "Mạ úa cấy lúa chóng
 xanh, Gái đồng chóng đẻ
 sao anh hững hờ", "Tiếng
 đàn có phép hồi sinh,
 Chuyển xanh cành lá úa"
 # cây cối xanh tươi, đồng
 ruộng xanh tươi

+ héo quắt, héo rũ / "Hoa
 héo và lá tươi, Mặt quen
 và mắt lạ", đồng khô lúa
 héo ; "Ngâm nước thì héo
 để dành thì tươi", "Mưa
 đường cưa xẻ héo cành
 ngô" # dây bìm bìm nửa
 tươi nửa chết # khô quắt

khô queo / cau khô, củi
 khô, lá khô ; sản phơi
 chưa khô, sấy khô # cây
 cối khô héo # những cánh
 hoa khô héo # cánh hoa
 tàn, "Ngọc nát hoa tàn",
 "Đạn bom bão lụt cơ hàn,
 Chết đi sống lại hết tàn
 lại tươi" # áo màu cò úa,
 "Lá úa kinh thành rơi
 ngập đất" ; "Được mùa
 lúa úa mùa cau" ; rau đã
 úa vàng

héo x. chết

hẹp 1

≠ bao la, bát ngát, mênh
 mang, mênh mông, rộng,
 rộng rãi

= chật, chật chội

+ mặt biển bao la, vũ trụ
 bao la # bốn bề bát ngát,
 cánh đồng bát ngát # trời
 biển mênh mang # biển
 cả mênh mông, đồng lúa
 mênh mông ; rộng mênh
 mông # "Rộng bằng bàn
 tay", "Rộng hẹp nhỏ to vừa
 vận cả, Ngán dài khuôn
 khổ cũng nhu nhau",
 "Rộng làm kép, hẹp làm
 đơn" / cánh đồng rộng
 ngút tầm mắt, con đường
 rộng đến hai chục mét,
 vải khổ rộng, nhà rộng ;
 ở rộng quá # rộng rãi và

*thoáng mát / nhà cửa
rộng rãi*

+ *dắt hẹp người đông, lối đi
hẹp, nhà hẹp lòng, lòng
sông hẹp và nông ; làm
hẹp ngõ, thu hẹp vườn để
làm sân # "Chật như nêm
cối" / nhà chật ; ở chật
quá # nhà cửa chật chội
nóng nực ; ở chật chội
quá*

hẹp 2

≠ *rộng; rộng rãi*

= *hẹp hòi*

+ *rộng lòng thương, rộng
lòng với bạn, rộng với
mình hẹp với người / có tri
thức rộng ; hiểu biết
rộng ; "Ồ rộng người cười,
ở hẹp người chê" # rộng
rãi trong đối xử / tính
tình rộng rãi*

+ *ngành chuyên môn hẹp
(chuyên), nói theo nghĩa
hẹp (chuyên), con người
hẹp bụng ; ăn ở hẹp với
láng giềng ; có hẹp gì với
ai, hiểu biết còn hẹp # con
người hẹp hòi ích kỉ, tu
tướng hẹp hòi ; ăn ở hẹp
hòi*

hẹp hòi x. hẹp 2

hế hà x. buồn

hên x. bất hạnh, may

**hết x. còn 1, bộ phận 2,
cả 2**

hết đời x. chết

hết sảy x. cao 2

hết ý x. cao 2

hệt nhau x. giống nhau

hi sinh x. chết

hi vọng

≠ *thất vọng, tuyệt vọng*

= *chờ đợi, kì vọng*

+ *thất vọng về đứa con hư /
"Chưa hi vọng sao anh
liền thất vọng", những
người hay thất vọng và
nản chí # căn bệnh tuyệt
vọng, một hành động
tuyệt vọng, tình thế tuyệt
vọng*

+ *hi vọng ngày gặp lại, hi
vọng vào tương lai / "Bà
ca hi vọng", niềm hi vọng,
màu xanh hi vọng ; mẹ hi
vọng nhiều ở con ; không
còn hi vọng # chờ đợi sự
thành đạt của con cái #
kì vọng ở tương lai đất
nước ; bạn bè kì vọng
nhiều ở anh ta*

hi hà x. buồn

hí hờn x. buồn

hí hững x. buồn

hiếm hóc x. để

hiếm

≠ *lắm, nhiều, sẵn*

= *hiếm hoi, ít*

+ *lắm của, lắm tiền # nhiều x. ít # sẵn tiền trong tay / hàng hóa sẵn lắm, mùa hè sẵn hoa quả ; nguyên liệu nhiều loại sẵn và rẻ*

+ *hiếm con, hiếm tiền / dịp may hiếm có, hiện tượng hiếm thấy ; người tốt không phải là hiếm # con cái hiếm hoi nên vất vả, một tài năng hiếm hoi ; thú ấy ở đây không hiếm hoi gì ; "Quê em miền nắng cháy, Giọt mưa thì hiếm hoi" # ít x. ít*

hiếm x. cá biệt, ít

hiếm hoi x. cá biệt, hiếm, ít

hiền x. ác

hiền đức x. ác

hiền hậu x. ác

hiền hòa x. ác

hiền khô x. ác

hiền lành x. ác

hiền lương x. ác

hiền mẫu x. cha

hiền thể x. chồng

hiền từ x. ác

hiến dâng x. cống hiến

hiện x. ẩn

hiện diện x. có

hiện đại x. cổ

hiện hữu x. có

hiện nay x. nay

hiện tại x. nay

hiện tượng x. bản chất

hình thức

≠ *nội dung*

+ *nội dung câu chuyện, nội dung tác phẩm, nội dung và hình thức / phân tích nội dung, nắm vững nội dung, không tách rời nội dung với hình thức*

+ *hình thức của bài thơ, hình thức đi đôi với nội dung, hình thức đẹp / chuộng hình thức, phở trương hình thức*

hình thức x. bản chất

hiu quạnh x. đông 2

hòa x. chiến tranh

hòa bình x. chiến tranh

hòa hợp x. chia rẽ

hỏa ngục x. địa ngục

họa

≠ *may, may mắn, phúc*

= *rủi, rủi ro, xui (phương)*

- + cầu may, gặp may, biến rủi thành may # gặp nhiều may mắn # "Phúc bất trùng lai" (hạnh phúc không cùng đến hai lần liên), phúc nhà ấy còn to lắm (khẩu), "Phúc nào nhác được giá này cho ngang ? " / cầu phúc tránh họa, có phúc, "Ăn ở hiền lành để phúc cho con", "Làm phúc phải tội"
- + họa mất nước, "Họa vô đơn chí" (tai họa không đến một mình), "Họa từng khẩu xuất" (tai họa là do từ miệng mà ra) / biết họa đâu mà tránh, mang họa # gặp rủi # gặp nhiều rủi ro # gặp xui

họa x. hô

hoan hỉ x. buồn

hoan lạc x. buồn

hoàn x. trả

hoàn thành x. bắt đầu

hoàn toàn x. bộ phận 2, cả 2

hoang x. hoang phí

hoang phí

≠ *tàn tiện, tiết kiệm*

= *hoang, hoang toàng*

+ *tàn tiện lắm mới đủ ăn / tính nết tàn tiện ; ăn tiêu*

tàn tiện # tiết kiệm là quốc sách, tiết kiệm nguyên vật liệu, tiết kiệm thời gian, tiết kiệm tiền / quý tiết kiệm, tiền tiết kiệm ; chi tiêu tiết kiệm, sản xuất phải đi đôi với tiết kiệm

+ *hoang phí tiền của / ăn tiêu hoang phí, tránh hoang phí ; không được hoang phí của công # tính hoang, "Chồng xóc đĩa nó thì chơi hoang", tiêu hoang ; không hoang nhưng cũng đừng hà tiện quá # tính nết hoang toàng, nó là thằng hoang toàng lắm ; ăn chơi hoang toàng, tiêu pha hoang toàng .*

hoang toàng

x. hoang phí

hoàng hậu x. chồng

hoảng x. bình tĩnh 1

hoảng hồn x. bình tĩnh 1

hoảng hốt x. bình tĩnh 1

hoảng loạn

x. bình tĩnh 1

hoảng sợ x. bình tĩnh 1

hoành x. dọc

hóc x. đế

hóc búa x. **đẽ**
hóc hiểm x. **đẽ**
hỏi x. **đáp, khảo**
hông x. **được 1, thành công**

hóp x. **cảng**

hô

≠ **hoa, ùng, ứng, xô**

= **xướng**

+ **họa đàn, họa theo, họa một bài thơ** / "Cách tường nghe có tiếng dẫu họa vờn" # "Tiền hô hậu ứng" # **ứng theo cờ nghĩa** / "Kê hô người ứng" # **lối hát xướng - xô** ; cá nhân xướng thì tập thể xô

+ **hô người đến bát, hô to, hô xung phong** / "Nhất hô bá ứng" # **xướng họa như khiêu hát, xướng tên** / bài thơ xướng ; cùng nhau xướng họa

hôi x. **thối**

hôi hám x. **thối**

hôi thối x. **thối**

hôi hộp x. **bình tĩnh 1**

hối hã x. **chậm**

hội x. **cá nhân 1**

hông x. **đỏ**

hồ hững x. **ân cần, tha thiết**

hở x. **đóng**

hở 1

≠ **kín, kín đáo**

= **lộ, lộ liễu, lộ thiên**

+ "**Kín như buồng tâm**", **kín cổng cao tường**, "**Kín trên bên dưới**" / **bèo kín mặt ao, cửa kín, nhà kín gió** ; **che kín ánh sáng, đóng kín cửa, lấp kín không để hở**, người ngồi kín cả gian phòng # **tính tình kín đáo** ; ra hiệu với nhau một cách kín đáo

+ **hở hoang hoác** / **áo hở lưng, khe hở**, "**Môi hở răng lạnh**" ; **dầu trùm khăn chỉ để hở mắt** # **trận địa lộ (chuyên)** # **muu mô lộ liễu** ; **cái vui quá lộ liễu** # **mỏ lộ thiên, cầu thang lộ thiên** ; **để lộ thiên**

hở 2

≠ **giấu, giấu kín**

= **lộ, lộ tẩy**

+ "**Giấu đầu hở đuôi**", **giấu khuyết điểm, giấu mặt ẩn hình, giấu nói lo** / **diều giấu lại nói hở trong cơn mê** ; **không nên giấu dốt**

giấu kín trong lòng, giấu kín chuyện buồn ; không thể giấu kín việc phi pháp

+ hở ra là hồng chuyện / khi kín khi hở ; không hề hở ra với ai, nói hở ra # lộ chuyện / bị bại lộ, cười để lộ hai hàm răng # mưu gian lộ tẩy ; sợ bị lộ tẩy

hơn x. đất 2

hơn 1

≠ kém, kém cỏi, thiệt

= trội

+ "Kém cạnh kém vẻ", kém tin tưởng, kém vui / điểm kém, học vào loại kém, chất lượng kém, năng suất kém năm ngoái ; "Thua trời một vạn không bằng kém bạn một li", "Thua chị kém em", dạo này ăn kém, ngủ kém ; ăn hơn nói kém, # trình độ hiểu biết kém cỏi, kĩ thuật kém cỏi, con người kém cỏi # thiệt x. hơn 3

+ hơn bù kém, "Hơn một ngày chẳng ở, kém một ngày chẳng đi", hơn người, "Hơn nhau tám áo manh quần, Thả ra mình trần ai cũng như ai" / "Con hơn cha là nhà có phúc", đẹp hơn, được phần

hơn, "Được thua hơn kém lung bầu rượu, Hay dở khen chê một trận cười" ; lúc nào cũng đòi hơn # ưu điểm trội, năng suất lúa trội nhất hợp tác, được phần trội ; học trội hơn bạn, khai trội tuổi, tính trội tiền

hơn 2

≠ kém, rẻ

= đắt

+ "Gạo kém đồng khô thế mới rầy", mùa kém # rẻ x. đắt

+ "Hơn cơm rẻ gạo" / ngày dùng thóc kém ngày mùa thóc hơn # đắt x. đắt

hơn 3

≠ kém, thiệt

+ kém x. hơn 1 # thiệt đơn thiệt kép, thiệt nhiều quá / chịu phần thiệt ; "Nào ai tính thiệt so hơn làm gì", "Vợ chồng là nghĩa già đời, Ai ơi chớ nghĩ những lời thiệt hơn"

+ hơn chẳng bỏ hao / người thiệt lại chính là kẻ hơn, được phần hơn ; so hơn tính thiệt

hợp

≠ chia li, già (cũ), li, tan

= *sum hợp*

- + *chia li x. chia li* # "Rồi mai già bạn anh về", "Ra về già nước, già non, Già người, già cảnh kẻo còn nhớ nhung"; hát già bạn # những cảnh đời vui buồn li hợp # tan của nát nhà / "Bèo hợp để mà tan, Nhưng tan rồi lại hợp", "Rồi đây bèo hợp mấy tan"
- + "Thương ôi ! Không hợp mà tan", "Chia phối ngừng chén, hợp tan nghẹn lời" # *sum hợp x. chia li*

hợp lí

≠ *bất hợp lí, phi lí, vô lí*

= *có lí*

- + *bất hợp lí* đến mức không thể chấp nhận / điều *bất hợp lí*, *phân phối bất hợp lí*; còn nhiều *bất hợp lí* # những điều *phi lí*; mới nghe đã thấy *phi lí*; hơi *phi lí* một chút # *chuyện vô lí*; nói *vô lí*; đời *hài* rất *vô lí*
- + *hợp lí hợp tình* / cách giải quyết *hợp lí*; sử dụng *hợp lí* sức lao động; trả lời *hợp lí* bằng thực tế; vận dụng một cách *hợp lí* # *có lí có lẽ*,

có lí có tình / *chuyện có lí*; nói *có lí*

hợp pháp x. bất hợp pháp

hủ x. lạc hậu

hủ bại x. lạc hậu

hủ lậu x. lạc hậu

hung x. ác

hung ác x. ác

hung bạo x. ác

hung dữ x. ác

hung hãn x. ác

hung tàn x. ác

hung tợn x. ác

hụt x. thiếu

huyền não x. im lặng

huyền x. đen 1

hư 1

≠ *dễ bảo, ngoan, ngoan ngoan*

= *buông, buông bình, cứng cổ (khẩu), cứng đầu (khẩu), hư dốn, hư hồng, khô bảo, ương buông, ương ngạnh*

+ *dứa bé dễ bảo* # *bé ngoan, con ngoan trò giỏi*; *dạo này nó ngoan hơn* # *dứa trẻ ngoan ngoãn*; *nết na và ngoan ngoãn*

+ *hu thân mất nết* | "Con *hu* tại mẹ cháu *hu* tại bà", trẻ em *hu*, thói *hu* tật xấu ; đạo này nó sinh *hu* # cái *buông* ; tính rất *buông* # đứa bé *buông* bình, thái độ *buông* bình # cứng cổ hay chống đối # cứng đầu *cứng* cổ, *cứng* đầu không chịu nghe lời # con cái *hu* đốn, hạng người *hu* đốn ; đạo này nó sinh ra *hu* đốn # trẻ em *hu* hồng, thanh niên *hu* hồng ; văn hóa đồi trụy làm *hu* hồng thanh thiếu niên, trở nên *hu* hồng # con cái khó bảo # tính *buông* # thói *ương* ngạnh

hu 2

≠ *chân thực* (phương), *thật*, *thực* (phương)

= ảo, giả, kì ảo, mơ

+ con người *chân thực*, lời nói *chân thực*, "Câu chuyện *thở* *chân thực* mà kì ảo" # *thật* x. *giả* # *thực* bụng, "Ồ hay bằng bạc *thực* *cùng* mơ" ; sự việc có *thực* ; cảnh vật *như thực*, "Có tiếng hò *như thực* *như hu*", "Chao ôi là *mộng* hay là *thực* ?"

+ *nửa hu nửa thực* ; không rõ *thực hu* thế nào ; ranh giới giữa *thực* và *hu* # ảo ảo, cái *thật* cái ảo xen cái, vật ảo # *giả* x. *giả* # cái đẹp kì ảo của đêm trăng ; *chân thực* mà kì ảo # *như* mơ *như thực*, *nửa* mơ *nửa thực*

hu đốn x. hu 1

hu hồng x. hu 1

hung thịnh

≠ *suy*, *suy tàn*, *suy vi*, *suy vong*

= *cực thịnh*, *phồn thịnh*, *thịnh*, *thịnh trị*, *thịnh vượng*

+ "Mới hay có *thịnh* có *suy*, Hang sâu núi cao có khi *đổi đời*", cơ nghiệp đã đến lúc *suy*, vận *suy* # triều đại *suy tàn*, những thế lực *suy tàn* ; bắt đầu *suy tàn* # *dưa nước* nhà tù chỗ *suy vi* đến chỗ *phồn thịnh*, vận nhà *suy vi*, thời kì *suy vi* # triều đại *suy vong*, thời kì *suy vong*, xã hội *suy vong*

+ xã hội *hung thịnh*, thời kì *hung thịnh*, một nhà nước *hung thịnh* ; hoài bão *hung thịnh* đất nước # một quốc gia *cực thịnh* ở châu Âu, thời kì *cực thịnh*

của đất nước # thời kì
phồn thịnh, nền kinh tế
phồn thịnh ; đất nước
đang phồn thịnh # dân
giàu nước thịnh, sự thịnh
suy của một triều đại,
đang thời thịnh # xã hội
thịnh trị, thời kì thịnh trị
của chế độ phong kiến ; lúc
chế độ phong kiến thịnh trị
nhất # kinh tế thịnh
vượng ; làm ăn thịnh
vượng

hứng

≠ tung

= tung bóng, tung cao lên /
gió tung bụi mù mịt, "Kẻ
tung người hứng"

+ hứng dừa, hứng nước mưa
/ "Nâng như nâng trứng,
hứng như hứng hoa"

hường x. đồ

hưởng x. công hiến

hưởng thụ x. công hiến

hữu

≠ tả, trái

= phải

+ bên tả, cánh tả, cửa tả của
thành # trái x. **phải 1**

+ bên hữu, cánh hữu, cửa
hữu, cửa thành # phải x.
phải 1

hữu x. phải 1

hữu khuynh

≠ tả khuynh

+ tả khuynh thì sẽ bị cô lập
/ tư tưởng tả khuynh, bênh
đấu tả khuynh

+ hữu khuynh thì nhân
nhượng vô nguyên tắc /
chủ nghĩa cơ hội hữu
khuynh, tư tưởng hữu
khuynh

hữu ý

≠ vô tình, vô ý

= cố tình, cố ý

+ vô tình làm hỏng việc / dù
vô tình hay hữu ý cũng
vẫn đáng trách ; "Trách
người quân tử vô tình" #
vô ý vô tú (khẩu), vô ý nên
bị vấp / già vô vô ý ; do
vô ý để xảy ra tai nạn

+ hành động đó là hữu ý
chứ không phải vô tình,
câu nói hữu ý # cố tình
làm theo lời cô / việc làm
cố tình # cố ý xuyên tạc
sự thật / lời làm cố ý, dù
cố ý hay vô ý đều không
nên như vậy

I

im x. câm

im ắng x. im lặng

im lặng

≠ ào ào, huyền não, não
nhiệt, ồn, ồn ào

= im ắng, lặng im, lặng lẽ,
lặng ngát, tĩnh, tĩnh mịch,
vắng lặng, yên lặng, yên
tĩnh

+ "Ào ào đổ lốc rung cây",
ào ào như ong vỡ tổ, ào ào
thác đổ / mưa rơi ào ào #
tiếng trống mõ huyền não,
cảnh tĩnh mịch nhường
cho sự huyền não ; quang
cảnh không huyền não
như trước # khung cảnh
tưng bừng não nhiệt # ồn
quá không nghe được !
(khẩu) / tiếng ồn, "Quan
bạn nhưng nhàn hạ,
Chùa ồn vẫn tĩnh thay" ;
làm ồn # đám đông ồn
ào hỗn loạn, khu phố ồn
ào, tiếng ồn ào dội lên ;
quảng cáo ồn ào ; suốt
ngày ồn ào như chợ vỡ

+ im lặng trong giờ học /
"Nơi im lặng sắp bùng lên
bão lửa", gian phòng im
lặng không một tiếng
động ; hai người nhìn
nhau im lặng # buổi trưa
hè im ắng, gian phòng im
ắng, mặt trận im ắng #
trong nhà lặng im ; ngồi
lặng im # lặng lẽ ra đi /
khu rừng lặng lẽ ; sóng
lặng lẽ như chiếc bóng ;
đêm càng về khuya càng
lặng lẽ # lặng ngát như
tò / bốn bề lặng ngát, "Một
hơi lặng ngát đời tay giá
đồng" # tĩnh x. động #
cảnh chùa tĩnh mịch,
không gian tĩnh mịch,
đêm khuya tĩnh mịch #
vắng lặng như tờ / bốn bề
vắng lặng, quang cảnh
hoang tàn và vắng lặng
không khí yên lặng ;
ngồi yên lặng # đồng
quê yên tĩnh

im lặng x. **câm**

im re x. **câm**

im thít x. **câm**

ít

≠ *é hê* (khẩu), *lắm, nhiều,*
ói (khẩu), *sẵn, vô số*

= *hiếm, hiếm hoi*

+ *cổ bản é hê # lắm của*
nhiều con, lắm tiền / mua
lắm thế # nhiều của
nhiều con, "Nhiều làm
phúc, ít làm duyên",
"Nhiều no lòng, ít mát
ruột" ; nhiều lúc thấy nhớ
nhà / "Người nhiều, ruộng
ít, trâu bò ít", việc nhiều
người ít, tiền nhiều ; đã
nhiều tuổi, đi nhiều nơi,
 vui nhiều buồn ít ; "Còn
nhiều kết cỏ ngậm vành

về sau", "Xưa nay nhân
định tháng thiên cũng
nhiều" ; "Là nhiều vàng
dá, phải tìm trăng hoa ?"
mát ối tiền # sẵn x.
hiếm # *vô số việc đang*
chờ / kể vô số chuyện

+ *ít ai để ý tới, "Ít ăn ít*
mặc, ít lo ít làm", ít khi
nghe thấy / "Cồng ít tội
nhiều", "Của ít lòng
nhiều", "Mua gặt hái rom
nhiều thóc ít, Lũ trẻ
chúng tôi vầy đất tới
ngày" ; ăn ít làm nhiều,
 hương bay ít nhiều, nhớ ít
tương nhiều ; còn ít tuổi
hiếm x. hiếm # con
cái hiếm hoi, ngày nghỉ
hiếm hoi

ít x. **hiếm**

K

kẻ địch *x. bạn, địch*

kẻ thù *x. bạn*

kém *x. cao 2, đắt 2,
hơn 1, hơn 2, hơn 3*

kém cõi *x. cao 2, hơn 1*

kép *x. đơn*

kếch *x. bé 1*

kếch sù *x. bé 1*

kếch xù *x. bé 1*

kênh *x. bé 1*

kết *x. chia rẽ*

kết duyên *x. bỏ 3*

kết đoàn *x. chia rẽ*

kết hôn *x. bỏ 3*

kết liên *x. chia rẽ*

kết quả

≠ *nguyên nhân*

= *hậu quả*

+ *nguyên nhân của sự việc,
nguyên nhân khách quan,
nguyên nhân sản sinh ra*

*kết quả, nguyên nhân
thăng lợi / do nhiều
nguyên nhân; phân tích
nguyên nhân, tìm ra
nguyên nhân*

+ *kết quả học tập, kết quả
tác động trở lại nguyên
nhân đã tạo ra nó / đạt
nhiều kết quả; có kết quả
ngay; quan hệ giữa kết
quả và nguyên nhân #
hậu quả của việc làm
thiếu suy nghĩ, hậu quả
chiến tranh / để lại hậu
quả khó lường, khắc phục
hậu quả bão lụt; diếc là
nguyên nhân, cằm chỉ là
hậu quả của diếc*

kết thúc *x. bắt đầu*

khá *x. cao 2*

khác *x. giống nhau*

khác biệt *x. giống nhau*

khác lạ *x. bình thường 2*

khác nhau *x. giống nhau*

khác thường *x.*

bình thường 2

khách *x.* **chủ**

khách khứa *x.* **chủ**

khách quan *x.* **chủ quan** 1,
chủ quan 2

khai giảng *x.* **bế giảng**

khai trường *x.* **bế giảng**

kháng chiến

x. **chiến tranh**

khảo

≠ *đáp, xưng*

= *hỏi*

+ *đáp x. đáp # xưng danh, xưng tên xưng tuổi, xưng tội / "Phải tên xưng xuất là thàng bán tơ"*

+ *khảo máy cũng không khai / kẻ cướp khảo của, "Nào ai có khảo mà mình lại xưng", "Không khảo mà xưng" # hỏi x. đáp*

khảo *x.* **đáp**

khẳng định

≠ *bác bỏ, phủ định*

+ *bác bỏ luận điệu vu vơ, bác bỏ sự cần thiết có mặt của ông ta, bác bỏ ý kiến người khác / dự án bị bác bỏ ; tránh nói trực diện trong khẳng định cũng*

như trong bác bỏ # phủ định sạch trơn / câu phủ định (chuyên) ; không thể phủ định chân lý khách quan, tự phủ định ý kiến của mình, cố ý phủ định sự thật

+ *khẳng định lại một lần nữa, khẳng định sự thật / thái độ khẳng định, ý kiến khẳng định ; bản báo cáo khẳng định thành tích đã đạt được ; biết khẳng định dứt khoát, có thể khẳng định nó là người tốt*

khẳng khéo *x.* **béo**

khẳng khiu *x.* **béo**

khấp khểnh *x.* **bằng** 2

khen *x.* **chê**

khen ngợi *x.* **chê, phạt**

khen thưởng *x.* **chê, phạt**

khéo

≠ *vụng, vụng về*

= *khéo léo, khôn khéo*

+ *"Vụng chèo khéo chống", "Vụng mùa chẻ đất lệch", "Vụng tay hay con mắt" / cô gái vụng, thợ vụng ; nấu nướng vụng, may vá vụng # cô gái vụng về, bác phó may vụng về ; "Khôn khéo vá may, vụng*

về cây cày" ; đã vụng về
lại còn lười biếng

- + **khéo** ăn **khéo** nói, "Khéo
ăn thì no, khéo co thì ấm",
khéo sắp xếp thời giờ,
khéo tay hay làm, "Khéo
vá vai, tài và nách" / thợ
khéo, nét chạm trổ khéo ;
làm khéo, nhắc khéo ; "Áo
rách khéo và hơn lành
vụng may" # khéo léo
trong cư xử / đôi tay khéo
léo ; lời lẽ rất khéo léo,
phối hợp một cách khéo
léo # thủ đoạn khôn
khéo ; luồn lách khôn
khéo, xử sự khôn khéo

khéo x. **cao** 2

khéo léo x. **khéo**

khép x. **đóng**

khỉnh x. **bằng** 2

khiêm nhường

x. **khiêm tốn**

khiêm tốn

≠ **kiêu**, **kiêu căng**, **kiêu
ngạo**

= **khiêm nhường**

- + **tính kiêu** ; "Thằng không
kiêu bại không nản", mới
học khá một chút đã kiêu
thái độ kiêu căng, con
người **kiêu căng** ; **chống
kiêu căng tự mãn** ; mới có
chút thành tích đã **kiêu
căng** # **thái độ kiêu ngạo**,

lời nói kiêu ngạo ; hay
**kiêu ngạo không coi ai ra
gì**

- + **khiêm tốn học hỏi**, **khiêm
tốn và lễ độ** / **thái độ
khiêm tốn**, con người
khiêm tốn ; nói năng
khiêm tốn ; **thế là không
khiêm tốn** # **thái độ
khiêm nhường**, **lời lẽ
khiêm nhường** ; **cư xử
khiêm nhường** ; **thiếu
khiêm nhường**

khiểm trách x. **chê**

khinh

≠ **trọng**, **trọng thị**

= **khinh miệt**, **khinh rẻ**,
khinh thường

- + **trọng chất hơn lượng**,
trọng kỉ luật, **trọng tình
trọng nghĩa** / "Nhớ câu
trọng nghĩa khinh tài" ;
"Kẻ yêu người ghét hay vì
chữ, **Dừa trọng thàng
khinh chỉ vị tiên**", được
mọi người **trọng** # **thái độ
trọng thị**, **lời lẽ trọng thị** ;
đối xử trọng thị

- + **khinh địch**, **khinh người**,
khinh quyền mưu / **thái
độ khinh người** ; "Bây giờ
một vục một trời, **Hết điều
khinh trọng**, hết lời thị
phi" ; "Qua đò **khinh
sóng**", "Vật **khinh hình
trọng**" ; kẻ **dáng ghét
dáng khinh** # **thái độ**

khinh miệt, thói khinh miệt phụ nữ # khinh rẻ chồng con ; không có nghề nào đáng khinh rẻ # khinh thường mọi nguy hiểm, khinh thường người nghèo / tỏ vẻ khinh thường ngạo mạn

khinh ghét x. ghét

khinh miệt x. khinh

khinh rẻ x. khinh

khinh thường x. khinh

khó x. dễ, giàu, khó khăn

khó bảo x. hư 1

khó dễ x. dễ

khó gặm x. dễ

khó khăn

≠ dễ, thuận lợi

= khó

+ dễ x. dễ # thuận lợi nhiều mặt / điều kiện thuận lợi, môi trường thuận lợi ; công việc tiến hành thuận lợi ; yếu tố này thuận lợi cho nông nghiệp

+ hoàn cảnh khó khăn, gia đình khó khăn ; đi lại khó khăn ; đời sống còn khó khăn # khó x. dễ

khó khăn x. dễ, giàu

khó lòng x. dễ

khó nhọc x. dễ

khoa học x. bác học

khoác x. cởi

khoan

≠ mau, nhanh, nhất

= chậm, thua

+ "Tiếng khoan như gió thoảng ngoài. Tiếng mau sầm sập như trời đổ mưa" ; chạy mau kéo muợn !. (khẩu), làm mau cho kịp, mưa mau hạt # nhanh x. chậm # "Nhật thua gương rọi dầu càn" / nhịp chày giã gạo lúc nhật lúc khoan ; "Đầu càn quyền nhật, cuối trời nhận thua"

+ "Đêm no ám giọng chèo khuya khoan nhất", tiếng đàn lúc khoan lúc nhất ; "Bắt khoan bắt nhật" # chậm x. chậm # tiếng cuộc kêu khi thua khi nhất ; tiếng sừng thua dần

khóc

≠ nín

= khóc lóc, khóc mếu, khóc than, thút thít, ti ti

+ "Nín đi chị kể Truyện Kiều cho nghe", nín lặng (khẩu), nín thít (phương) / "Gái lớn ai không phải lấy chồng, Can gì mà khóc nín đi không !", khóc mãi không chịu nín

+ "Khóc chị ngày xưa giờ lại khóc", khóc dạ đề, "Khóc dờ mếu dờ", "Khóc như cha chết", khóc thăm/ bé khóc vùi mẹ ; quấy khóc suốt ngày, tức đến phát khóc ; hay khóc # khóc lóc thăm thiết, khóc lóc làm gì vô ích / tiếng khóc lóc nào nùng vọng ra # khóc mếu x. cười # khóc than x. cười # thút thít x. cười # ti ti x. cười

khóc x. cười

khóc lóc x. cười, khóc

khóc mếu x. cười, khóc

khóc than x. cười, khóc

khỏe x. mạnh

khỏe 1

≠ đau ốm, ốm, ốm đau

= khỏe mạnh, khỏi

+ đau ốm liên miên / phòng lúc đau ốm ; hay đau ốm # ốm liệt giường, ốm nặng lắm, ốm nghén, "Ốm tiếc thân, lành tiếc của" / người ốm ; mới ốm dậy ; đang ốm, nghỉ ốm ba ngày ; hay ốm vặt ; gương dậy lờ ốm lại thì chà bỏ # ốm đau liên miên / phòng lúc ốm đau, ít ốm đau

+ người khỏe vào thăm người ốm, lúc khỏe phải biết giữ sức ; chúc chị chóng khỏe ! (khẩu) ;

bệnh nhân đã khỏe hẳn, "Giã gạo thì ốm, giã cối thì khỏe" # quanh năm khỏe mạnh không ốm đau gì # khỏi bệnh, khỏi ốm tôi sẽ đến anh / chữa khỏi được ; khi nào khỏi hẳn mới được ra viện

khỏe 2

≠ yếu, yếu ớt

= mạnh, khỏe mạnh

+ yếu bụng không dám ăn xỏ bờ, yếu chân mềm tay, yếu như sên, "Yếu trâu còn hơn khỏe bò" / giọng yếu, sức khỏe yếu, thể lực yếu ; nó yếu lắm ; ăn yếu, hát yếu ; ông lão tuy yếu nhưng ăn khỏe # tia nắng yếu ớt, giọng nói yếu ớt, chân tay yếu ớt

+ khỏe chịu rét, khỏe như vâm / hội khỏe Phù Đổng, chiến sĩ khỏe ; nó khỏe hơn tôi ; ngủ khỏe, làm việc khỏe # mạnh x. mạnh # cháu bé khỏe mạnh, thân thể cường tráng khỏe mạnh ; ngày càng khỏe mạnh

khỏe khoản x. mạnh

khỏe mạnh x. khỏe 1,

khỏe 2, mạnh

khỏi x. khỏe 1

khô

≠ ẩm, ẩm ướt, tươi, ướt

= khô ráo, ráo

+ ẩm x. ẩm # ẩm ướt x. ẩm # củi tươi không cháy, thóc tươi # ướt đầm đìa, ướt như chuột lột, "Uớt sẽ còn hơn về không" / áo ướt, "Lòng ta - chỗ ướt mẹ nằm đêm mưa", củi ướt, "Những đôi mắt ướt tìm đôi mắt", "Nàng hong tờ ướt ra ngoài mái hiên"; "Áo bông ai ướt khăn đầu ai khô", "Áo em ướt lẫn vào da"; bị ướt, làm ướt

+ khô như ngói, khô như rang / củi khô; quần áo phơi chưa khô; "Nóng khô sém lá, rét đun tím chồi" # đường khô ráo để đi, trời khô ráo quang quẻ # chân ướt chân ráo; "Sáng ướt áo, trưa ráo thóc"; quần áo đã ráo nước, gạo vo ráo nước mới đem xay

khô x. ẩm, héo

khô cứng x. ẩm

khô đét x. béo

khô gòn x. ẩm

khô hanh x. ẩm

khô héo x. héo

khô nẻ x. ẩm

khô nóng x. ẩm

khô ráo x. khô

khổ

≠ sung sướng, sướng, sướng rơn, vui sướng

= cực khổ, đau khổ, gian khổ, khổ cực, khổ sở

+ "Sung sướng như mở cờ trong bụng", sung sướng reo vui / nở nụ cười sung sướng, chờ đến ngày sung sướng; sống sung sướng và hạnh phúc; người mẹ sung sướng có được đứa con học giỏi # sướng lắm khổ nhiều, sướng như tiên / ăn sướng miệng, nghe sướng tai; sống sướng như ông hoàng # được điểm cao sướng rơn người # vui sướng nhận phần thưởng, vui sướng ra mặt / niềm vui sướng hân hoan

+ khổ trước sướng sau, khổ về tình cảm / "Bao nhiêu đoạn khổ tình thương", nỗi khổ; ăn khổ, chịu khổ giỏi, kêu khổ, con hư làm khổ bố mẹ, ở khổ, quên khổ để vui, sống khổ cả đời; ai khổ bằng tôi; không gì khổ bằng nghèo túng # cuộc đời cực khổ, nỗi cực khổ, cuộc sống cực

khổ ; ăn uống cực khổ ;
không quản gì cực khổ #
cuộc đời đau khổ, con
đường đau khổ, nỗi đau
khổ, tình yêu đau khổ ;
chịu đựng đau khổ, sống
đau khổ bao năm rồi ; đã
từng đau khổ # cuộc sống
gian khổ, cuộc kháng
chiến lâu dài và gian khổ,
vượt mọi hi sinh, gian
khổ ; lao động gian khổ,
chịu đựng gian khổ #
cuộc sống khổ cực, nỗi
khổ cực ; ăn uống khổ
cực, không quản khổ cực
khổ sở vì con cái / để
mặc vợ con khổ sở, sống
khổ sở

khổ cực x. khổ

khổ sở x. khổ

khôn x. đại

khôn khéo x. đại, khéo

khôn lỏi x. đại

khôn ngoan x. đại

khổng lồ

≠ bé, tí hon

= lớn

+ bé x. bé 1 # chú bé tí hon,
những chú ngựa gỗ tí hon,
những ngôi sao tí hon

+ chàng khổng lồ, nhà máy
thủy điện khổng lồ, loài
bò sát khổng lồ thời cổ,
vua thóc khổng lồ # lớn
x. bé 1

khổng lồ x. bé 1

khờ x. đại

khờ dại x. đại

khờ khạo x. đại

khởi x. bắt đầu

khởi đầu x. bắt đầu

khù khờ x. đại

khuất x. chết

khuất bóng x. chết

khuất núi x. chết

khuya x. sáng 1

khuyết

≠ tròn

+ tuổi trăng tròn, "Hoa
thơm phong nhụy trăng
vòng tròn gương" ; "Trăng
rằm đã tỏ lại tròn"

+ "Nửa vành trăng khuyết
ba sao giữa trời", "Bóng
trăng khi khuyết khi
tròn", "Đẹp như trăng
cũng lẻ loi khuyết tròn"

khuyết điểm

≠ ưu điểm

= nhược điểm

+ máy cài tiến có nhiều ưu
điểm, những ưu điểm cần
được phát huy ; học tập
ưu điểm của bạn, phát
huy ưu điểm trong công
tác

+ *khuyết điểm đã được sửa chữa, khuyết điểm nặng / sửa chữa khuyết điểm, mắc khuyết điểm, không nên thổi phồng khuyết điểm của bạn # nhược điểm để khắc phục / những nhược điểm của máy ; khắc phục nhược điểm*

kì x. bình thường 2

kì ảo x. hư 2

kì cục x. bình thường 2

kì dị x. bình thường 2

kì khôi x. bình thường 2

kì lạ x. bình thường 2

kì quái x. bình thường 2

kì quặc x. bình thường 2

kì vọng x. hi vọng

kỉ luật x. phạt

kĩ x. cẩn thận

kĩ càng x. cẩn thận

kĩ lưỡng x. cẩn thận

kích x. chặt

kiên trì x. nhẫn nại

kiến tạo x. phá

kiến thiết x. phá

kiến trúc x. phá

kiệt x. còn 1

kiệt xuất x. cao 2

kiêu x. khiêm tốn

kiêu căng x. khiêm tốn

kiêu ngạo x. khiêm tốn

kim x. cổ, nay

kim ô x. mặt trăng

kim x. bỏ 1

kin x. bí mật, hở 1

kin đáo x. bí mật, hở 1

kinh yêu x. ghét

L

la x. cao 1

lạ

≠ quen, quen biết

= lạ hoắc, lạ lẫm, lạ lùng

+ quen đã lâu, quen hơi bên tiếng / con đường quen, người quen ; trông quen mặt ; "Càng quen càng lèn cho đau", trước lạ sau quen ; "Người thì lạ mà mặt chừng quen quá" ; không quen ai cả # chỗ quen biết

+ lạ nước lạ cái, "Lạ tai, nghe chưa biết đâu" / con đường lạ, khách lạ, người lạ, "Khăn gói gió đưa sang xứ lạ" ; trông lạ quá # lạ hoắc chưa gặp bao giờ # lần đầu ra tỉnh trông cái gì cũng lạ lẫm # một xứ sở lạ lùng, "Sao đang vui về ra buồn bã, Vừa mới quen nhau đã lạ lùng"

lạ x. bình thường 2

lạ đời x. bình thường 2

lạ hoắc x. lạ

lạ lẫm x. lạ

lạ lùng x. bình thường 2, lạ

lạ thường

x. bình thường 2

lác đác x. dày 2

lạc hậu

≠ tân tiến, tiên tiến, tiến bộ, văn minh

= cỡ hủ, cỡ lỗ (khẩu), cỡ lỗ sỉ (khẩu), hủ, hủ bại, hủ lậu, lỗi thời

+ đầu óc tân tiến # đấu tranh giữa cái tiên tiến và cái lạc hậu, tư tưởng tiên tiến, phương pháp làm việc tiên tiến, nền nông nghiệp tiên tiến # tiến bộ không ngừng / không theo kịp đà tiến bộ, có nhiều

tiến bộ, vì sự tiến bộ và phần vinh của dân tộc, phần tử tiến bộ ; học tập tiến bộ ; giúp nhau cùng tiến bộ # nếp sống văn minh

+ lạc hậu với thời cuộc / lối làm ăn lạc hậu, nếp sống lạc hậu, nền nông nghiệp lạc hậu, phần tử lạc hậu, tư tưởng lạc hậu # đầu óc cổ hủ, tục lệ cổ hủ # nếp nghĩ cổ lỗ, phương pháp cổ lỗ # kĩ thuật cổ lỗ sĩ # cụ già hủ # lối sống hủ bại # tập tục hủ lậu # tư tưởng trọng nam khinh nữ lối thời, nghi thức lỗi thời

**lạc quan x. bi quan 1,
bi quan 2**

lãi

≠ lỗ, lỗ vốn, thua lỗ
= lời (khẩu)

+ lỗ chông gọng, lỗ xiêu lỗ vẹo / buôn thua bán lỗ ; nhà máy phải bù lỗ, "Tham bữa giỗ, lỗ bữa cày" ; bị lỗ to # lỗ vốn nhiều không bán được ; đi buôn lỗ vốn, chân nuôi lỗ vốn # làm ăn thua lỗ
+ lãi mấy chục nghìn, lãi to / buôn một lãi mười ; chân nuôi không lãi bằng

trông trot # mỗi ngày lời vài nghìn ; "Cùng đà vừa vốn, còn sau thì lời"

lang quân x. chòng

lãng quên x. nhớ

lành x. ác, đau, độc, gở

lành 1

≠ rách, rách rưới

= lành lặn

+ "Rách như tổ đĩa", "Rách toi như bướm bướm" / "Áo rách khéo vá hơn lành vụng may", chiếc chiếu rách, "Giấy rách phải giữ lấy lề", "Nhà rách vách đổ" ; cào rách mặt ; mặc rách, xé rách áo # túp lều tranh rách rưới ; ăn mặc rách rưới

+ "Com ăn dù bữa, áo lành dù thay", chiếu lành, "Lá lành đùm lá rách" ; mặc lành, "Đùm nhau lành rách hỏi ai ơi !" # ăn mặc lành lặn, vá lại cho lành lặn

lành 2

≠ bẻ (phương), nát, vỡ

+ bẻ đầu sứt tai, bẻ toang ra / "Bát bẻ đánh con sao lành" ; đập bẻ sọ # nát như cám / "Ngọc nát còn hơn giữ ngói lành" ; đập

nát, gạo giá nát # "Vỡ
đầu mè trán" / bát vỡ,
gạch vỡ, gương vỡ lại
lành, chiếc niêu vỡ ; đánh
vỡ bát, làm vỡ kính, đồ
xay vỡ đôi ; "Đầu sao bình
đã vỡ rồi"

- + "Lành làm gạo, vỡ làm
muôi", "Lành làm thùng,
thùng làm mè" / bát lành,
hòn ngói lành ; "Bây giờ
gương vỡ lại lành"

lành lặn x. lành l

lành

- ≠ âm, bức, nhiệt, nóng,
nóng bỏng, nóng bức,
nóng giã, nóng hổi, nóng
nục, nóng sốt, nục, nục
nội, oi, oi ả, oi bức, sôi
- = giá, giá buốt, giá lạnh,
giá rét, hàn, lạnh buốt,
lạnh lẽo, lạnh ngắt, lạnh
tanh, lạnh toát, mát, mát
dịu, mát mẻ, mát rượi
(phương), mát rượi,
nguội, người lạnh, người
ngát, người tanh (hiếm),
rét, rét buốt, rét mướt
- + ấm bụng, ấm người / nắng
ấm, nước ấm, trời ấm ;
"Biết đâu ấm lạnh, biết
đâu ngọt bùi" ; sưởi ấm #
bức quá (khẩu) / mùa bức,
trời bức ; nóng bức #
người máu nhiệt, cơ thể

nhiệt ; "Đầu rằm : trời
bốn khí thường, Xuân ôn,
hạ nhiệt, thu lương, đông
hàn" # nóng hừng hực,
nóng như than / canh
nóng, "Cháo nóng húp
quanh", cơm nóng, gió
nóng, mùa nóng, người
nóng như da gà, nước
nóng, trán nóng vì sốt, gia
thêm vị nóng ; ăn nóng,
dun nóng, làm nóng
người ; nắng nóng như
thiếu # khoai mới luộc
còn nóng bỏng # ngày hè
nóng bức # bát cơm nóng
hổi, những giọt nước mắt
nóng hổi # đêm hè nóng
nục # cơm nóng sốt ; ăn
ngay cho nóng sốt # mùa
nục, trời nục # những
ngày hè nục nội # trời oi
quá # những ngày hè oi
ả # trời oi bức ngọt ngọt
"Cơm sôi nhỏ lửa một
đời không khê", nước sôi ;
"Siêu nước pha trà vừa áp
úng sôi", đun sôi kĩ

- + lạnh bụng, lạnh như
đồng, lạnh thấu xương /
chân lạnh, gió lạnh,
không khí lạnh tràn về,
mùa lạnh, trời lạnh, xứ
lạnh ; "Quạt nồng áp lạnh
những ai đó giờ", bị cảm
lạnh, "Trời trở lạnh chân
chia làm hai nửa", đắp

thêm chần cho đỡ lạnh # băng giá, sương giá, chân tay giá ngắt, ngày đông tháng giá # đêm đông giá buốt # mùa đông giá lạnh, đôi tay giá lạnh # đêm đông giá rét # máu hàn, vị hàn (chuyên); chúng trùng hàn # nước ao lạnh buốt # đêm đông lạnh lẽo, khí hậu lạnh lẽo, "Ao thu lạnh lẽo nước trong veo" # bàn tay lạnh ngắt, nhà lạnh ngắt như có tang # bếp vẫn lạnh tanh # tay người bệnh lạnh toát # mắt da mát thịt, mát như đàn, mát trời / thức ăn mát, dưới bóng mát, gió mát, nước mát; trời chuyển mát, di đạo mát, hóng mát, quạt mát, tắm mát # cái mát dịu của một đêm trăng thu # tiết trời thu mát mẻ # nước giếng khơi mát rượi # bóng tre mát rượi # nguội tanh nguội ngắt / thức ăn nguội, com nguội muối vừng, "Kiêng canh nóng mà thổi rau nguội"; ăn nguội, quạt cho nguội, thổi nguội; nước sôi để nguội # com canh nguội lạnh từ lâu # com canh để nguội ngắt # phở nguội tanh # rét cắt ruột,

rét nàng Bàn, "Rét tháng ba bà già chết công" / quần áo rét, mùa rét, trời rét; chống rét cho trâu bò; cây chịu rét # đêm đông rét buốt # mưa gió rét muốt

lạnh buốt x. lạnh

lạnh lẽo x. lạnh

lạnh lùng x. ân cần, tha thiết

lạnh ngắt x. lạnh

lạnh nhạt x. ân cần, tha thiết

lạnh tanh x. lạnh

lạnh toát x. lạnh

lao động x. công 1

láo x. già 3

láu x. đại

láu cá x. đại

láu linh x. đại

lắm x. hiếm, ít

lặn

= lên, mọc, nảy, nảy (phương), như

= tàn, xuống

+ trăng lên khỏi ngọn tre, mặt trời lên cao; hạt dẻ lên mầm # mọc mầm, mọc mụn ở tay, mọc răng / "Như trăng mới mọc như

dên mới khêu", sao mọc
dây trời, mặt trời mọc ở
dàng dông # nảy mầm /
dâm chồi nảy lộc # nảy
mầm # nhú mầm / răng
đã nhú lên

+ trăng lặn, mặt trời lặn ;
"Ác thú tựa thoi xem lặn
mọc" ; các vì sao đã lặn #
"Trăng tàn mà lại thêm
tươi", "Trăng lên, trăng
đúng, trăng tàn" # mặt
trời xuống núi

lặng im x. im lặng

lặng lẽ x. im lặng

lặng ngắt x. im lặng

lặt vặt x. bé 1

lâm li x. buồn

lập cập x. chậm

lâu x. chóng

lâu dài

≠ chốc lát, nhất thời, tạm
thời, trước mắt
= trường cửu, vĩnh viễn

+ chốc lát lại có người gọi /
làm trong chốc lát # khó
khăn nhất thời, biện pháp
nhất thời, mục tiêu nhất
thời, việc nhất thời # tạm
thời chưa xét đến, tạm
thời quy định / khó khăn
tạm thời, chỗ ở tạm thời,
biện pháp tạm thời, tru sở

tạm thời # trước mắt vẫn
đề đó chưa đặt ra / kế hoạch
trước mắt, lợi ích trước mắt,
khó khăn trước mắt

+ cuộc kháng chiến lâu dài
và gian khổ, kế hoạch lâu
dài, lợi ích lâu dài, mục
tiêu lâu dài, có tính chất
lâu dài ; tính chuyện về
lâu về dài (khẩu) # sự
nghiệp trường cửu (sách),
việc trường cửu # vĩnh
viễn qua đi / vật chất vĩnh
viễn tồn tại, tiêu diệt vĩnh
viễn bệnh đậu mùa

lâu dài x. chóng

lâu la x. chóng

lấy x. bỏ 2, bỏ 3

lấy lệ x. cẩn thận

**lẻ x. cá nhân 2, chẵn 1,
chẵn 2, đàn**

lẻ loi x. cá nhân 2

lẻ tẻ x. cá biệt

lếp x. căng

lếp kẹp x. căng

lê thê x. dài

lệ thuộc x. độc lập

lệch x. bằng 1

lên

≠ xuống

+ xuống cân, xuống chức,
xuống giá hàng, xuống

ngựa, xuống ruộng, xuống sông, xuống tầng dưới, xuống xe / nước sông xuống cạn ; thủy triều xuống ; bể xuống đất, hạ xuống, "Chân lộn xuống bùn tay cấy mạ non", nháy xuống sông, nhìn xuống giếng

+ lên bờ, lên cân, lên chức, lên gác năm, lên giá, lên miền núi, "Lên non mới biết non cao", lên rừng xuống biển, lên thác xuống ghềnh, lên xe / bán lên trời, đi lên mạn trên, đưa lên, nhìn lên ; người lên xuống nhộn nhịp, "Sớm chiều nước xuống chiều lên, Cục thôn từ thuở mới lên chín mười", "Sông Hồng nước lên, Em đưa anh qua", xe lên dốc

lên x. bót, lặn

lêu đêu x. cao 1

lêu nghêu x. cao 1, dài

li x. hợp

li biệt x. chia li

li dị x. bỏ 3

li hôn x. bỏ 3

li tán x. chia li

lí

≠ tình, tình cảm

= lí trí

+ tình bạn, tình cha con, tình làng nghĩa xóm, "Tình ngay lí gian," tình thân ái / đối xử đạt tình thấu lí, thấy cảnh sinh tình # tình cảm cha con, tình cảm vợ chồng, tình cảm đi đôi với lí trí / tâm tư tình cảm ; giàu tình cảm

+ nói có lí, đối xử có lí có tình, duối lí ; "Ngoài thì là lí, song trong là tình" # con người có lí trí, hành động theo lí trí

lí luận

≠ thực tế, thực tiễn

= lí thuyết

+ thực tế cuộc sống, thực tế nước ta, thực tế sẽ trả lời / những vấn đề thực tế của nước nhà, bài học thực tế ; di thực tế, chủ trương sát thực tế, người thiếu thực tế ; trên thực tế năng suất rất cao # thực tiễn công tác, thực tiễn sản xuất / vấn đề thực tiễn nóng hổi, bài học thực tiễn ; chỉ đạo thực tiễn ; không có thực tiễn

+ lí luận dài dòng, lí luận liên hệ với thực tế, lí luận

suông / những vấn đề lí luận mới, trình độ lí luận cao ; có lí luận hẳn hoi, nghiên cứu lí luận, nói lí luận thì giỏi # lí thuyết
x. lí thuyết

lí thuyết

≠ thực hành, thực nghiệm

= lí luận

+ thực hành giỏi / giờ thực hành về sinh vật, bài học thực hành, phương pháp thực hành ; lí thuyết đi đôi với thực hành ; giỏi về thực hành # thực nghiệm giỏi / khoa học thực nghiệm, phương pháp thực nghiệm, phòng thực nghiệm, ruộng thực nghiệm

+ lí thuyết suông / câu lí thuyết trong đề thi, những vấn đề lí thuyết có ý nghĩa sâu rộng, bài học lí thuyết, về mặt lí thuyết, phần lí thuyết chung ; giỏi về lí thuyết # lí luận
x. lí luận

lí tính x. cảm tính

lí trí x. lí

lịch sự x. thanh

liên hiệp x. chia rẽ

liên kết x. chia rẽ

liên minh x. chia rẽ

liên x. cách

liều x. anh dũng, can
thận

liều lĩnh x. anh dũng

lĩnh x. gửi

lo

≠ mừng, mừng cuống
(phương, khấu), mừng
hùm (phương, khấu),
mừng hụt, mừng quỳnh,
mừng rõ, mừng ron,
mừng thăm

= lo lắng, lo sợ, sợ

+ "Mừng củi trên rừng,
mừng cá dưới sông",
mừng mừng tủi tủi, mừng
ra mặt / "Tay bắt mặt
mừng", nửa mừng nửa lo ;
"Sáng bé chó mừng", đừng
mừng vội # thấy mẹ về
chợ mừng cuống lên #
được quà mừng hùm #
tiu nghỉu vì mừng hụt #
nhận được thư bố mừng
quỳnh # con chó mừng rõ
vẫy đuôi ; "Thấy nhau
mừng rõ trăm bề" ; reo lên
mừng rõ # mừng ron như
trẻ được quà # thấy con
học giỏi mẹ mừng thăm #
vui mừng gặp lại bạn cũ,
vui mừng trước thắng lợi

/ về mặt vui mừng, nhà có việc vui mừng

+ "Lo bạc râu, râu bạc tóc", "Lo bò trắng răng", lo cuống quýt, lo ngay ngáy, lo sốt vó / người lo kẻ mừng, nỗi lo ; "Tối rừng chó lo", không có gì đáng lo # lo lắng bồn chồn / tâm trạng lo lắng ; bà mẹ quá lo lắng cho con ; không có gì phải lo lắng cả # lo sợ gây người, lo sợ viễn vông / mối lo sợ đè nặng tâm hồn # sợ con mong phải về với ; muộn rồi sợ không kịp tàu ; chúng này sợ không đủ ; vừa có về mừng vừa có về sợ

lo x. bình tĩnh 1

lo buồn x. buồn

lo lắng x. bình tĩnh 1, lo

lo ngại x. bình tĩnh 1

lo phiền x. buồn

lo sợ x. bình tĩnh 1, lo

lố x. ần

lòa x. mù

loại x. bỏ 2

loại bỏ x. bỏ 2

loại trừ x. bỏ 2

loạn x. chiến tranh

loạn lạc x. chiến tranh

loáng x. đặc 1

lốm

≠ lồi, phình, phồng

+ chỗ đất lồi, mắt lồi, rốn lồi ; bờ biển lồi ra lốm vào # "Bụng lép vì đình, bụng phình vì chùa" sấm xe phình một đoạn ; túi căng phình, ăn no phình bụng # "Phồng mà trợn mắt" / bóng bom căng phồng ; nhét phồng túi ; "Lốm lung phồng bụng"

+ địa hình chỗ lồi chỗ lốm, mắt lốm sâu, nền nhà lốm xuống ; biển ăn lốm vào đất liền

long trọng

x. bình thường 4

lòng x. ruột

lòng thông x. dài

lóng x. chặt 1, chặt 2, đặc 1, đặc 2

lóng léo x. chặt 1, chặt 2

lóng bóng x. đặc 1

lố x. lồi

lố vón x. lồi

lộ x. ần, hở 1, hở 2

lộ liễu x. hở 1

lộ tấy x. hở 2

lộ thiên x. hở 1

lời x. lóm
lời lóm x. bằng 2
lối x. công 2
lối làm x. công 2
lối thời x. lạc hậu
lồng bông x. bừa bộn
lồng công x. bừa bộn
lột x. cởi
lơ là x. chăm
lơ thơ x. dầy 2
lờ đờ x. chậm
lờ lững x. chậm
lở x. bồi
lợi x. chặt 1
lời x. lái
lợi x. hại
lớn x. bé 1, bé 2,
khổng lồ
lớn lao x. bé 1
lớn tuổi x. bé 2
lớn tướng x. bé 1, bé 2
lớp x. cá nhân 1
lu x. mờ
lũ x. cá nhân 1
lũ lĩ x. cá nhân 1
lú x. đàn độn
lục vấn x. đáp
lui x. lùi

lui
≠ tiến
= lui, thoái
+ tiến đến gần, tiến lên phía trước, tiến vào quảng trường / một bước tiến quan trọng ; hai người tiến hai người lùi ; chỉ tiến không lùi
+ lùi lại mấy bước, lùi về sau / cho xe lùi dần ; học thụt lùi ; khó khăn không lùi # lu lại đây ! (khẩu), lui xuống phía sau, lui quân (chuyên) / đánh lui đợt tiến công, quay lui # biết tiến biết thoái ; lúc tiến lúc thoái ; "Tiến thoái lưỡng nan" ; không tiến tức là thoái

lụi x. nở
lùn x. cao 1
lùn tè x. cao 1
lùn tịt x. cao 1
lúng túng x. bình bình 1
lụt x. hạn
lụt lội x. hạn
lừ đừ x. chậm
lừ lừ x. chậm
lũa thưa x. dầy 2
lũa binh x. chiến tranh
lũa x. cá nhân 1

lực

≠ trí, trí óc, trí tuệ

= sức lực, thể lực

+ trí đức kiêm toàn, trí tưởng tượng phong phú / "Đầu trí bắt đầu lực"; gọi trí tò mò, người mất trí, rối trí, sáng trí, "Thấp cơ thua trí đàn bà" # trí óc minh mẫn / lao động trí óc; mở mang trí óc # trí tuệ minh mẫn, trí tuệ tiềm tàng / tập trung trí tuệ của nhiều nhà khoa học

+ "Lực bất tòng tâm" / sức tàn lực kiệt; không đủ lực; thể và lực ngày càng mạnh # sức lực dẻo dai, sức lực tiềm tàng / cống hiến sức lực và trí tuệ # thể lực cường tráng, thể

lực dồi dào / tăng cường thể lực, bậc anh hùng có thể lực và tâm lực hơn người

lưng x. cạn, cuối

lùng danh x. cao 2

lững lờ x. chậm

lững thững x. chậm

lười x. chăm

lười biếng x. chăm

lười chầy thây x. chăm

lười lỉnh x. chăm

lười nhác x. chăm

lương thiện x. ác

lượng x. chất

lướt thướt x. dài

lướt thướt x. dài

lưu chuyển x. cố định 2

M

ma *x.* chết

má *x.* cha

mạ *x.* cha

mái *x.* cái 1

man rợ *x.* ác

mãn khóa *x.* bế giảng

mảnh *x.* cá nhân 2

mạnh

≠ yếu, yếu đuối, yếu ớt

= khỏe, khỏe khoắn, khỏe mạnh, mạnh mẽ

+ chỗ yếu, điểm yếu, cường độ yếu, kẻ yếu, phái yếu, thế yếu/ lấy yếu chế mạnh ; năng yếu # tình cảm yếu đuối, người gầy gò yếu đuối, giây phút yếu đuối của lòng mình ; "Mai yếu đuối sao bằng thông mạnh mẽ ? " # chân tay yếu ớt

+ "Mạnh dùng sức, yếu dùng chước", "Mạnh được

yếu thua", "Mạnh vì gạo, bạo vì tiền"/ đội bóng mạnh, chỗ mạnh, điểm mạnh, cường độ mạnh, kẻ mạnh, rượu mạnh, "Thế mạnh như chẻ tre" # khỏe *x.* khỏe # đáng người khỏe khoắn # em bé khỏe mạnh # đáng di mạnh mẽ, sức sống mạnh mẽ

mạnh *x.* khỏe 2

mạnh mẽ *x.* mạnh

mát *x.* lạnh

mát dịu *x.* lạnh

mát mẻ *x.* lạnh

mát rượi *x.* lạnh

mát rượi *x.* lạnh

mặt *x.* cao 2

mặt hạng *x.* cao 2

mau *x.* chậm, chóng,

dày 2, khoan

mau chóng *x.* chóng

mau lẹ x. chậm

mau mắn x. chậm

may

≠ hên, rùi, rùi ro, xui
(phương)

= may mắn

+ độ này hên quá # "Rùi may âu cũng sự trời"/ vận rùi # điều rùi ro, tránh sự rùi ro ; gặp rùi ro, tổng tiến rùi ro # xui cho nó quá (khẩu)/ số xui

+ "May hơn khôn", "May gặp duyên, chẳng may gặp nợ", may không việc gì, may quá (khẩu)/ dịp may hiếm có, vận may ; "Duyên đã may có sao lại rùi ?" ; không may ; "Còn tôi sống sót là may, Mẹ hiền mất sớm giờ đây làm thơ" # dịp may mắn hiếm có ; gặp nhiều may mắn, chúc may mắn (khẩu), không lấy gì làm may mắn

may x. bất hạnh, đen 2, họa

may mắn x. bất hạnh, họa, may

mắc x. bận, đất 2

mặc x. cõi

mặn

≠ chay, nhạt, nhạt nhẽo, nhạt phèo, nhạt thếch

= đậm, mặn mà (hiếm), mặn mèi (phương)

+ bánh chưng chay, nhà chùa ăn cơm chay, đồ mặn xen đồ chay ; ăn chay niệm Phật # nhạt như nước ốc/ canh nhạt, ăn cơm nhạt ; "Ăn nhạt mới thương đến mèo", nấu nhạt # món ăn nhạt nhẽo # bát canh loãng nhạt phèo # chè pha lại nhạt thếch

+ mặn chát, mặn đắng, "Mặn này bõ nhạt ngày xưa", mặn như chườm/ cá mặn, canh mặn, cỗ mặn, "Cà chua mắm mặn", "Giùng cay muối mặn xin đừng quên nhau", nước mặn, tiệc mặn ; ăn mặn, chêm to kho mặn # canh nấu đậm ; tra đậm muối # cái mặn mà của dưa muối # thức ăn mặn mèi

mặn mà x. mặn

mặn mèi x. mặn

mẳng x. chề

mẳng chửi x. chề

mẳng mỏ x. chề

mẳng nhiech x. chề

mặt x. chân, cuối

mặt giếng x. mặt trăng
mặt giới x. mặt trăng
mặt trắng

≠ ác (hiếm), kim ô (hiếm) ;
mặt giới, mặt trời, thái
duong (hiếm)

= giăng (khẩu), mặt giếng,
ngọc thô (hiếm), nguyệt
(hiếm), thô (hiếm), trăng

+ "Trái bao thô lặn ác tà",
ác vàng # "Vùng kim ô đã
gác đầu non tây" # ánh
mặt giới, hướng mặt giới
mọc # "Mặt trời càng lên
tỏ" / ánh mặt trời, trái đất
quay chung quanh mặt
trời # thái dương hệ / ánh
thái dương

+ Mây che khuất mặt trăng,
đổ bộ lên mặt trăng #
"Giăng non như một cánh
diều, Trẻ con phát dôi thả
liều lên mây" / lúa ba
giăng ; sáng giăng ; "Ai
đem giăng sáng giải lên
vườn chè" # vợ chồng mà
cú như mặt giăng mặt
giới # "Kìa gương ngọc
thỏ, nọ rèm thủy tinh" #
bóng nguyệt, đàn nguyệt,
tròn như mặt nguyệt ;
"Hoa giải nguyệt nguyệt
in một tấm" # "Ngoài
hiên thô đã non đồi
ngậm gương" # "Trăng ơi

từ đâu đến ?", trăng rằm,
trăng sáng, trăng thanh
gió mát, trăng thượng
tuần, trăng tỏ trăng lu /
bóng trăng chênh chênh,
cung trăng, ông trăng
tròn, tuần trăng, "Một
vàng trăng cho cá suốt đời
tìm" ; ngậm trăng ; "Dưới
trăng quỳên đã gọi hè"

mặt trận x. hậu phương

mặt trời x. mặt trăng

mập mô x. bằng 2

mập x. bé 1, béo

mập mạp x. bé 1, béo

mập ù x. béo

mập ú x. béo

**mất x. ần, chết, còn 2,
được 2**

mất mạng x. chết

mẫu x. cha

mẫu hậu x. cha

mẫu thân x. cha

mẫu tử x. cha

mẫy x. căng

mẹ x. cha

mềng x. cao 2

méo

≠ tròn, tròn trận, tròn tria,
tròn trĩnh, tròn vo, tròn
xoay, tròn xoe

= méo mó, méo xẹo, méo xệch

+ tròn như hòn bi, tròn như mặt nguyệt, tròn vành vạnh/ trái đất tròn, xe commăngca dít tròn, khai thác gỗ tròn; khuôn mặt tròn, "Mít tròn, dưa veo, thị méo tròn", móng tròn, quả tròn quả méo, trăng tròn; nạt mớ tròn, ngời quày tròn quanh bếp lửa, "Vo tròn bốp bốp", chạy vòng tròn # thân hình tròn trặn # búi tóc tròn trịa # đứa bé tròn trĩnh, khuôn mặt tròn trĩnh, chữ viết tròn trĩnh # người tròn vo như hạt mít # lúm đồng tiền tròn xoay # mắt tròn xoe

+ "Méo miệng đời ăn xói vò", méo xẹo xẹo/ miệng méo xệch; cái nón méo, quả méo, "Vung méo nời tròn" # "Méo mó có hơn không"/ rõ rá méo mó, chữ viết méo mó; miệng cười méo mó # mặt méo xẹo # cái cười méo xệch

méo mó x. méo

méo xẹo x. méo

méo xệch x. méo

mê

≠ tỉnh

= mê man, mê mẩn, mê mệt, mê sảng, mơ, mơ màng

+ tỉnh lại sau cơn mê, tỉnh như sáo/ "Dờ chiều như tỉnh dờ chiều như mê", nửa tỉnh nửa mê

+ bùa mê thuốc lú, "Chập chờn cơn tỉnh cơn mê", thuốc mê; gây mê, ngủ mê; lúc mê lúc tỉnh # mê man bất tỉnh / sốt mê man # nói làm nhằm trong cơn mê mẩn # ngủ một giấc mê mệt # cơn mê sảng; sốt cao nên mê sảng # "Phồn hoa một đoạn tình mơ"; ngủ mơ # vừa chợp mắt bỗng mơ màng nghe tiếng hát; thấy mơ mơ màng màng

mê x. say

mê hồn x. cao 2

mê li x. cao 2

mê man x. mê

mê mẩn x. mê

mê mệt x. mê

mê sảng x. mê

mềm x. cứng 1, cứng 2

mềm dẻo x. cứng 1,

cứng 2

mềm lún x. cứng 1

mềm mại x. cứng 1,
cứng 2
mềm nhún x. cứng 1
mến x. ghét
mến thương x. ghét
mến yêu x. ghét
mênh mang x. hẹp 1
mênh mông x. hẹp 1
mếu x. cười
mếu máo x. cười
mình x. địch
mít đặc x. đàn độn
mọc x. lặn
mồm x. cứng 1
mụn x. bé 1
mỏng x. dày 1
mỏng dính x. dày 1
mỏng manh x. dày 1
mỏng mảnh x. dày 1
mỏng tang x. dày 1
móp x. căng
mô đéc x. cũ 2
mống x. đại
mộng x. béo
một mình x. cá nhân 2
mơ x. hư 2, mê
mơ màng x. mê
mờ

≠ sáng, trong, tỏ
= lu, tối
+ sáng x. sáng 2 # gương
trong. trăng trong, bầu
trời trong không một gợn
mây ; trăng mờ có lúc lại
trong # ngọn đèn tỏ,
trăng tỏ ; kêu tỏ ngọn
đèn, "Ngọn đèn khi tỏ khi
mờ" ; sáng chưa tỏ mặt
người
+ chữ mờ khó đọc, ngọn đèn
mờ, gương mờ, "Trăng mờ
tốt lúa nõ, trăng tỏ tốt lúa
sâu" ; đi từ lúc mờ đất ;
sáng mờ ; "Nghìn năm
mờ tỏ tên người" # ngọn
đèn lu, trăng lu trăng tỏ
tối x. sáng 2
mờ x. đậm
mờ ám x. chính nghĩa
mờ nhạt x. đậm
mờ đầu x. bắt đầu
mờ hé x. đóng
mờ toang x. đóng
mờ trường x. bế giảng
mỡ màng x. béo
mợ x. cha
mới x. cũ 1, cũ 2
mới coong x. cũ 1
mới lạ x. cũ 2
mới mẻ x. cũ 2

mới tinh x. cũ 1
mới toanh x. cũ 1
mù

≠ sáng, tinh

= *dui, dui mù, lòa, mù lòa*

+ *sáng mắt sáng lòng/ mắt cụ còn sáng lắm, "Việc người thì sáng, việc mình thì quáng" # tinh mắt/ mắt cụ còn tinh lắm*

+ *mù mắt, bệnh mù màu/ hội người mù, đứa trẻ mù, "Ồ xù mù thành chột làm anh" ; hai mắt đều mù # dui một mắt từ nhỏ (khẩu)/ già dui già điếc # tuy dui mù nhưng không tàn phế # mắt lòa chân chậm # "Nhà tranh bà cụ mù lòa"*

mù lòa x. mù

mua x. bán

mũi x. chân

mùm mìm x. cười

mun x. đen 1

muộn

≠ sớm, sớm sủa

= *chậm, muộn màng, muộn mằn (khẩu)*

+ *sớm hiểu biết, sớm muộn cũng sẽ đến, sớm nửa*

tiếng đồng hồ nộp bài sớm, lúa chín sớm, dậy sớm, đi sớm về muộn, "Mẹ hiền mắt sớm giờ dầy lam thơ", ngũ sớm, hoa đào nở sớm ; năm nay rét sớm ; còn sớm chân ! (khẩu) # đi ngay cho sớm sủa

+ *muộn chổng, muộn con, muộn giờ, muộn thời vụ/ lúa chín muộn, dậy muộn, đến muộn, đi học muộn, đi ngủ muộn, hoa đào nở muộn, về muộn, năm nay rét muộn # chậm mười lăm phút/ cháu bé chậm biết nói, chớ đến chậm ! (khẩu), tàu về chậm # trận mưa muộn màng cuối mùa # ánh trăng muộn mằn*

muộn màng x. muộn

muộn mằn x. muộn

múp míp x. béo

mưa 1

≠ nắng, nắng ráo, ráo

+ *nắng cháy dổi, nắng nhu thiếu nhu dốt, nắng to ; trời nắng chang chang # trời nắng ráo # "Ác tâm thì ráo, sáo tâm thì mưa"*

+ *mưa như trút, mưa to/ cơn mưa, trời mưa ; "Sầu*

*ngiêng mái quán mưa
tong tà" ; vẫn còn mưa*

mưa 2

≠ tạnh

*+ tạnh gió, tạnh mưa,
"Tạnh trời mây kéo về
non, Hẹn cùng cây cỏ chờ
còn mong mưa" / trời
quang mây tạnh ; trời vẫn
mưa không tạnh*

+ mưa x. mưa 1

mưa 3

*≠ nắng, nắng nôi, nắng
quái*

*+ nắng hè, "Nắng tháng
tám râm trái bưởi", "Nắng
thoai thoai nắng, chiều
lưng lũng chiều", nắng
xiên khoai / ánh nắng,
bóng nắng ; tia nắng ; bị
cả nắng ; hát nắng,
phơi nắng, tắm nắng ;
chiều tỏa nắng đôi bờ ; #*

*không quán nắng nôi #
"Trai thương vợ nắng quái
chiều hôm"*

*+ mưa dầm gió bắc, mưa
ngâu tháng bảy, "Mưa rào
giữa nắng hay chua",
"Mưa tháng ba, hoa đất",
mưa thuận gió hòa / hạt
mưa, nước mưa, tiếng
mưa thưa ; giữa đường
gặp mưa, chờ ngớt mưa*

mực x. đen 1

mừng x. buồn, lo

mừng cuống x. buồn, lo

mừng hùm x. buồn, lo

mừng hực x. lo

mừng quýnh x. buồn, lo

mừng rổ x. buồn, lo

mừng rơn x. buồn, lo

mừng thâm x. buồn, lo

mượt x. cứng 2

mượt mà x. cứng 2

N

nạ x. **cha**

nái x. **cái 1**

nam x. **bắc, gái**

nam nhi x. **gái**

não x. **buồn**

não nề x. **buồn**

não nùng x. **buồn**

náo nuột x. **buồn**

náo nhiệt x. **im lặng**

nát x. **cứng 1, lành 2**

nát bàn x. **địa ngục**

nay

≠ **cổ**, ngay xưa, quá khứ, xưa, xưa kia

= bây giờ, hiện nay, hiện tại, kim, ngày nay

+ **cổ** x. **cổ** # ngày xưa tâm tối/ "Chuyện ngày xưa, đã có bờ tre xanh", "Đạm Tiên thoát đã thấy người ngày xưa" ; ngày xưa ngày xưa ; từ ngày xưa để

lại # quá khứ đau thương và anh dũng/ chuyện quá khứ ; nhìn lại quá khứ, lui vào quá khứ ; "Đâu hiện tại mà như quá khứ" ; trong quá khứ # "Xưa ta chỉ hai bàn tay trắng", "Xưa tiếng võng ru hời đêm giá lạnh"/ chuyện đời xưa, hoa xưa ong cũ, kiếp xưa, năm xưa, bến sông xưa, thuở xưa, tình xưa nghĩa cũ, "Về lại trường xưa tìm lại chút ngày xưa" ; từ xưa đến nay ; càng thâm thiết hơn xưa # "Xưa kia ăn những của chồng, Kiếm được một đồng dùng dính ăn riêng", xưa kia khác bây giờ khác, "Xưa kia có thể này đâu"

+ "Nay hoàng hôn đã lại mai hôn hoàng", nay sang mai hèn/ đời nay, năm nay ; từ nay về sau # bây

giờ khác xưa nhiều, "Bây giờ mới rõ tâm hơi" / cho đến bây giờ # hình ảnh quê mẹ hiện nay, điều kiện hiện nay # những vấn đề hiện tại, hoàn cảnh hiện tại, cả trong quá khứ lẫn trong hiện tại # kim x. cổ # thời đại ngày nay, thế giới ngày nay, cuộc sống ngày nay

nay x. cổ

nảy x. lặn

nấm x. bỏ 1

nắng x. mưa 1

nắng nôi x. mưa 3

nắng quái x. mưa 3

nắng ráo x. mưa 1

nặng 1

≠ nhẹ, nhẹ bổng, nhẹ nhàng, nhẹ nhõm, nhẹ tênh

= nặng è (khẩu), nặng nề, nặng trĩu

+ nhẹ như bác / kim loại nhẹ (chuyên), công nghiệp nhẹ, đeo balô nhẹ, chở toàn hàng nhẹ công kênh; gánh nhẹ, mang nhẹ; dầu hòa nhẹ hơn nước # chiếc vali nhẹ bổng # gánh một cách nhẹ nhàng # gánh đầy mà nhẹ nhõm

nhu không # con thuyền nhẹ tênh lướt trên mặt nước

+ nặng như chì / gánh bên nặng bên nhẹ, cối đá nặng, xe hàng nặng, kim loại nặng, công nghiệp nặng; gồng gánh nặng, mang nặng, "Cha tôi đó... suốt đời thờ nặng", "Ăn no vác nặng", một tay xách nặng; cành cây nặng quã, lúa nặng bông, "Áo mỏng che đầu mưa nặng hạt" # gánh hai sọt đất nặng è # những cỗ máy nặng nề # cối đá nặng trĩu # lúa nặng trĩu bông

nặng 2

≠ nhẹ, nhẹ nhàng

= nặng lời, nặng mùi, nặng nề, nặng trĩu

+ thức ăn nhẹ dễ tiêu, bệnh nhẹ, khuyết điểm nhẹ, vũ khí nhẹ (chuyên), lỗi nhẹ, ruộng nhẹ, nói tiếng nhẹ dễ nghe; ốm nhẹ, phạt nhẹ, phê bình nhẹ, bị thương nhẹ; nặng về lý nhẹ về tình # câu nói nhẹ nhàng

+ bệnh nặng, vũ khí nặng, lỗi nặng, ruộng nặng, nói tiếng nặng khó nghe, tội nặng, đỡ phụ nữ việc

nặng ; *máy hòng nặng*,
ôm nặng, *phạt nặng*, *bị*
thương nặng, "*Thân lừa*
ua nặng"; *chỉ nặng về số*
lượng mà nhẹ về chất
lượng ; "*Trên bên cùng ai*
dã nặng thề", *phê bình*
nặng lời # *nước mắm*
nặng mùi # *trách nhiệm*
nặng nề # *nặng trĩu lo âu*

nặng ẹ x. **nặng** 1

nặng lời x. **nặng** 2

nặng mùi x. **nặng** 2

nặng nề x. **nặng** 1,
nặng 2

nặng trĩch x. **nặng** 1

nặng trĩu x. **nặng** 1,
nặng 2

nâng x. **hạ** 1

nâng niu x. **ghét**

nảy x. **lặn**

nếp

≠ *tê*

+ *bánh tê*, "*Com tê mẹ ruột*",
gạo tê, *lúa tê*, *ngô tê*

+ *bánh nếp*, *chán như com*
nếp nát, *gạo nếp cái hoa*
vàng "*Men nong gạo nếp*
nước hoa cam", *lúa nếp*,
ngô nếp, *xôi nếp*

ngã x. **chết**

ngang x. **đọc**

ngay x. **cong**, **cồng**, **gian**

ngay thẳng x. **gian**

ngay thật x. **gian**

ngày x. **đêm**

ngày nay x. **nay**

ngày xưa x. **nay**

ngăn cách x. **cách**

ngắn x. **dài**

ngắn gọn x. **bừa bộn**

ngắn ngủn x. **dài**

ngắn tun hùn x. **dài**

ngẳng x. **béo**

ngặt x. **chặt** 2

ngặt nghèo x. **chặt** 2

ngậm x. **đóng**

ngầu x. **đục** 1

ngấu nhiên

≠ *tất yếu*

+ *tất yếu sẽ xảy ra/ điều*
kiện tất yếu ; *có áp bức tất*
yếu có đấu tranh

+ *hiện tượng ngẫu nhiên* ;
không phải ngẫu nhiên
mà có

ngây đại x. **đần độn**

ngây ngô x. **đần độn**

nghe x. **cưỡng**

nghèo x. **giàu**

nghèo đói *x.* giàu
nghèo khó *x.* giàu
nghèo khổ *x.* giàu
nghèo nàn *x.* giàu
nghênh tiếp *x.* đón
nghênh ngang *x.* điếc
nghì *x.* ngò
nghì hoặc *x.* ngò
nghì ngại *x.* ngò
nghì ngò *x.* ngò
nghì vấn *x.* ngò
nghịch

≠ thuận, xuôi

= ngược

+ thuận chiều kim đồng hồ,
thuận tay trái/ buồm
thuận gió, theo chiều
thuận, đường thuận
chiều, tỉ lệ thuận, kì nước
thuận, thời tiết thuận #
xuôi *x.* ngược

+ chuyển động theo chiều
nghịch, tỉ lệ nghịch, các
mặt nghịch - thuận, kì
nước nghịch, phản ứng
nghịch (chuyên), thời tiết
nghịch # ngược *x.* ngược

nghịch *x.* ngược

nghiêm *x.* chặt 2, giá

nghiêm chỉnh *x.* cẩn
thận

nghiêm đường *x.* cha
nghiêm mật *x.* cẩn thận
nghiêm ngặt *x.* chặt 2
nghiêm nhặt *x.* chặt 2
nghiêm phụ *x.* cha
ngó *x.* bỏ 4

ngó ngang *x.* bỏ 4

ngoạ *x.* bja 1

ngoài

≠ nội, trong

= ngoài

+ hàng nội, xe nội ; nhập
nội # "Trong âm ngoài
êm", trong cuộc họp,
"Trong họ ngoài làng",
trong nhà, trong nước,
trong tù, trong vườn/ bên
trong, Đàng Trong, quê
miền trong, "Bố cam
ngoài cửa trước, Hương
bay vào nhà trong", thù
trong giặc ngoài, đứng
vòng trong vòng ngoài ;
bay trong mây, công tác
trong Nghệ An

+ "Ngoài anh em, trong cờ
bạc", ngoài biển khơi,
ngoài cửa, ngoài này gửi
vào, ngoài nước/ ờn
ngoài, Đàng Ngoài, "Tình
trong như đá mặt ngoài
còn e", quê miền ngoài, ra
nhà ngoài, nước ngoài,

yếu tố ngoài hệ thống (sách) ; đứng ngoài, nhìn ra ngoài, công tác ngoài Hà Nội ; từ ngoài vào trong # hàng ngoài, xe ngoài ; đầu óc bài ngoài ; tình sùng ngoài

ngoại

≠ nội

+ "Cháu bà nội, tôi bà ngoài", anh em bên nội, cháu nội, họ nội, ông nội ; lại đây với nội ! (khẩu)

+ bà ngoài, anh em bên ngoài, cháu ngoài, họ ngoài, ông ngoài ; lại đây với ngoài ! (khẩu)

ngoại x. ngoài

ngoại bang x. nước ngoài

ngoại quốc x. nước ngoài

ngoan x. hư 1

ngoan ngoan x. hư 1

ngoằn ngoèo x. cong

ngoắt ngoéo x. cong

ngọc thỏ x. mặt trăng

ngoèu x. chết

ngon x. dễ

ngon ăn x. dễ

ngon lành x. dễ

ngon ơ x. dễ

ngon xơi x. dễ

ngọn x. chân, gốc

ngông x. cao 1

ngọt x. căng

ngọt x. chua 1, chua 2

ngọt bùi x. đắng cay

ngọt lành x. đắng cay

ngọt lịm x. chua 1, chua 2

ngọt ngào x. chua 2, đắng cay

ngọt lừ x. chua 1

ngọt lự x. chua 1

ngọt sất x. chua 1

ngọt xót x. chua 2

ngộ x. bình thường 2

ngộ nghĩnh

x. bình thường 2

ngốc x. đàn độn

ngốc nghếch x. đàn độn

ngộc nghếch x. đàn độn

ngồi x. đứng

ngờ

≠ tin, tin cần, tin cậy, tin tưởng

= nghi, nghi hoặc, nghi ngại, nghi ngờ, nghi vấn, ngờ vực

+ tin xái cổ (khẩu) / "Nghe lời chàng cũng hai đường

tin nghi" , nửa tin nửa
ngờ ; chuyện khó tin ;
"Nắng mọc chưa tin, hoa
rụng không ngờ", tôi
không tin # người đồng
chí tin cần # được ban
bè tin cậy # có thể tin
tương ở anh

+ số liệu đáng ngờ ; tôi ngờ
ông ấy không phải là bố
nó ; đừng ngờ cho nhau #
nghi cho nó lấy cắp, nghi
oan / "Bán tin bán nghi",
tính đa nghi ; tôi nghi là
ông ta lấy # nhìn soi mói
về nghi hoặc # chưa biết
rõ nên còn nghi ngại #
kiểm tra lại điều nghi
ngờ ; kết quả đáng nghi
ngờ ; đừng nghi ngờ cho
nhau # hiện tượng đáng
nghi vấn # tỏ vẻ ngờ vực

ngờ vực x. ngờ

ngợi x. chê

ngợi khen x. chê

ngu x. đàn độn

ngu đại x. đàn độn

ngu dốt x. đàn độn

ngu đàn x. đàn độn

ngu độn x. đàn độn

ngu muội x. đàn độn

ngu góc x. đàn độn

ngu ngợ x. đàn độn

ngu si x. đàn độn

ngu xuân x. đàn độn

ngủ

≠ thức

+ ngủ gật, ngủ một mạch
đến sáng, "Ngủ ngày quen
mát, ăn vật quen mềm",
ngủ say như chết / giấc
ngủ, phòng ngủ, quen thói
ngủ ngày ; đi ngủ sớm,
nhắm mắt ngủ, bệnh mất
ngủ ; buồn ngủ, khó ngủ

+ thức khuya dậy sớm,
"Thức lâu mới biết đêm
dài", thức trắng đêm /
"Đêm nay em thức thi
cùng nển" ; "Em còn thức
hay em đã ngủ ?"

ngủ x. dậy

ngủ ngáy x. dậy

ngủ nghề x. dậy

nguội x. lạnh

nguội lạnh x. lạnh

nguội ngát x. lạnh

nguội tanh x. lạnh

nguy x. an toàn

nguy cấp x. an toàn

nguy hại x. an toàn

nguy hiểm x. an toàn

nguy khốn x. an toàn

nguy kịch x. an toàn

nguy nan x. an toàn
nguy ngập x. an toàn
nguyên nhân x. kết quả
nguyệt x. mặt trăng
ngừng x. bắt đầu
ngựa

≠ sắp, úp

+ "Đám sắp, rạp ngựa", dấy
sắp mặt xuống thêm;
thuyền bị lật sắp, nằm
sắp, bát úp sắp # chén úp
trong khay, thuyền bị lật
úp

+ trẻ còn ẵm ngựa, bơi
ngựa, lật ngựa, nằm
ngựa ; "Em ngựa bần tay
trước mái hiên"

ngược

≠ thuận, xuôi

= nghịch

+ thuận x. **ngịch** # xuôi
dòng, xuôi gió / "Làng
xuôi xóm ngược mái ra
nhu nhau" ; chạy xuôi
theo đường tàu, "Thuyền
ngược anh bỏ sào xuôi" ;
đi ngược về xuôi ; "Sáng
mai xuôi ngược về đâu
nhỉ ? , Nào biết về đâu kẻ
ngược xuôi", tàu xuôi Thái
Bình

+ ngược dòng, ngược gió /
kẻ ngược người xuôi ;
chạy ngược chạy xuôi,
"Ngân hà chày ngược lên
cao", đi ngược chiều nhau,
"Trống đánh xuôi, kèn
thổi ngược" ; tàu ngược
Việt Trì, "Nước về xuôi gió
lại ngược lên ngàn" #
nghịch x. nghịch

ngược x. **ngịch**

nhà x. bỏ 1

nhã nhặn x. thanh

nhác x. chăm

nhám x. ráp

nhàn x. bận

nhàn hạ x. bận

nhàn nhả x. bận

nhàn rỗi x. bận

nhàn tản x. bận

nhánh x. chậm, khoan

nhánh chóng x. chậm

nhánh nhàu x. chậm

nhánh nhện x. chậm

nhánh x. chính

nháo x. cứng 1

nháo nhoét x. cứng 1

nháo nhoét x. cứng 1

nháp x. ráp

nhát x. bạo

nhát gan x. anh dũng, bạo

nhật x. đậm, mặn, phai

nhật nhển x. ân cần, mặn

nhật phèo x. mặn

nhật thếch x. mặn

nhảy vọt

≠ *tiệm tiến, tuần tự*

+ *giai đoạn tiệm tiến của quá trình phát triển ; vận động tiệm tiến ; giữa tiệm tiến và nhảy vọt có liên hệ không thể tách rời # tuần tự giải quyết công việc / tiến tuần tự từng bước, phát triển tuần tự*

+ *tiến những bước nhảy vọt / phát triển nhảy vọt*

nhấm mắt x. đống

nhấn x. ráp

nhấn lì x. ráp

nhấn nhụi x. ráp

nhấn thín x. ráp

nhật x. dày 2, khoan

nhân x. ruột

nhân đức x. ác

nhân hậu x. ác

nhân nghĩa x. ác

nhân tạo

≠ *tự nhiên*

+ *ranh giới tự nhiên giữa hai vùng, tín hiệu tự nhiên, cao su tự nhiên ; chọn lọc tự nhiên (chuyên), quy luật đào thải tự nhiên*

+ *tín hiệu nhân tạo, cao su nhân tạo, vệ tinh nhân tạo, tờ nhân tạo ; chọn lọc nhân tạo (chuyên)*

nhân từ x. ác

nhấn nha x. chậm

nhấn nại

≠ *nóng vội, nôn nóng*

= *bền bỉ, kiên trì*

+ *nóng vội để hỏng việc / tu tướng nóng vội ; vì nóng vội mà làm ẩu # nôn nóng để hỏng việc / thái độ nôn nóng, tu tướng nôn nóng*

+ *nhấn nại chờ đợi, nhấn nại tập luyện / tính nhấn nại # bền bỉ chịu đựng, bền bỉ đấu tranh / sức bền bỉ của con người ; đấu tranh bền bỉ ; dẻo dai và bền bỉ # kiên trì giáo dục trẻ em hu / đức tính kiên trì ; tinh thần đấu tranh kiên trì*

nhận x. gửi

nhấp nhô x. bằng 2

nhập**≠ xuất**

+ *xuất hàng, xuất tiền mặt, xuất vốn / hàng xuất xưởng, phiếu xuất kho, thóc xuất cho chăn nuôi; hàng chờ xuất đi, lệnh ngừng xuất; mới xuất được một tàu thì phải dùng*

+ *nhập hàng, nhập sách vào thư viện / hàng nhập ngoại, phiếu nhập kho, số nhập, thóc nhập kho; hàng cấm nhập, lệnh ngừng nhập; mới nhập vào nước ta*

nhất *x. cao 2***nhất định** *x. bất định***nhất hạng** *x. cao 2***nhất thời** *x. lâu dài***nhẹ** *x. nặng 1, nặng 2***nhẹ bồng** *x. nặng 1***nhẹ nhàng** *x. nặng 1, nặng 2***nhẹ nhõm** *x. nặng 1***nhẹ tênh** *x. nặng 1***nhen** *x. tắt***nhen nhóm** *x. tắt***nhéo** *x. cứng 1***nhéo nhèo** *x. cứng 1***nhieć** *x. chē***nhieć mǎng** *x. chē***nhieć móc** *x. chē***nhieć** *x. lạnh***nhieć tình** *x. ân cần***nhieć** *x. hiếm, ít***nhỏ** *x. bé 1, bé 2***nhỏ bé** *x. bé 1***nhỏ con** *x. bé 1***nhỏ đại** *x. bé 1***nhỏ mọn** *x. bé 1***nhỏ nhắn** *x. bé 1***nhỏ nhậć** *x. bé 1***nhỏ nhoi** *x. bé 1***nhỏ thó** *x. bé 1***nhỏ tuổi** *x. bé 2***nhỏ xiu** *x. bé 1***nhom nhem** *x. béo***nhóm** *x. cá nhân 1, tắt***nhọn****≠ tây, tù****= nhọn hoắt**

+ *dầu tây dầu nhọn, gậy tây / vật tây đầu # góc tù (chuyên); làm nhiều quá tù cả mũi dùi*

+ *"Nhọn gai mít dai, tẹt gai mít mật" / dao nhọn, gai nhọn, góc nhọn (chuyên);*

vót nhọn, mài cho nhọn
đầu # mũi chông nhọn
hoắt

nhọn hoắt x. nhọn

nhốt x. bỏ 1

nhơ x. bản

nhơ bản x. bản, đục

nhớ

≠ lãng quên, quên, quên
bằng, quên bém (khẩu)
quên khuấy, quên lãng,
quên lừng

+ tác phẩm đã bị lãng quên
quên bỏ thư, quên cả
đường về, quên lời hứa,
quên mang bút / "Trời còn
có bữa sao quên mọc", "Có
thề quên lựa, có vàng quên
thau" ; cố quên, "Để quên
chiếc áo trên cành cây
sim" ; ngủ quên ; chóng
quên # quên bằng đi mất,
quên bằng việc đã hứa #
quên bém địa chỉ # tự
nhiên quên khuấy đi #
lừng mất câu thơ cuối

+ nhớ kĩ lời mẹ dặn, nhớ
như chôn vào ruột / "Uống
nước nhớ nguồn" ; nhắc
lại cho nhớ, sực nhớ

nhón x. bé 2

nhứ x. lặn

nhục

≠ quang vinh, vẻ vang,
vinh, vinh hoa (trọng),
vinh quang

= nhục nhã

+ chiến thắng quang vinh,
nhiệm vụ quang vinh #
bằng gia đình vẻ vang, sự
nghiệp vẻ vang ; làm rạng
rỡ vẻ vang cho tổ quốc #
"Vinh thân phì gia" (bản
thân và gia đình được
danh giá giàu sang) / cầu
vinh, chết vinh còn hơn
sống nhục # bà vinh hoa ;
tham phú quý vinh hoa #
chiến thắng vinh quang,
nhiệm vụ vinh quang

+ miếng ăn là miếng nhục ;
đồ không biết nhục
(khẩu), chịu nhục, làm
nhục, lãng nhục, rửa
nhục, tránh nhục tìm
vinh # kiếp sống nhục
nhã ; đi vay nợ thấy nhục
nhã quá

nhục nhã x. nhục

nhứn x. cứng 1

nhựt x. cùn

nhừ nhau x. giống nhau

nhừ

≠ tái

= dù (phương)

+ *tái dề, tái lân / thịt bò tái, "Cần tái cái nhừ", phở tái ; chần tái, nhúng tái, xào tái, xoi tái*

+ *thịt nhừ ; hầm nhừ, ninh nhừ ; nát nhừ # "Cần tái cái dừ" ; ninh dừ, nát dừ*

nhừ x. bỏ, chín 1

nhược điểm

x. **khuyết điểm**

nhường nhịn

≠ *tranh, tranh giành*

= *nhượng bộ*

+ *tranh ăn, tranh công, tranh mồi / hoa diều tranh năng ; "Mua tranh bán cướp" # tranh giành quyền lợi, tranh giành thị trường / tìm cách tranh giành*

+ *nhường nhịn bạn bè / có đức tính nhường nhịn ; biết nhường nhịn, làm chị thì nhường nhịn em*

chủ phải nhượng bộ trước thái độ kiên quyết của công nhân ; không nhượng bộ yêu sách vô lý

nhượng x. bán

nhượng bộ

x. **nhường nhịn**

niềm nở x. ân cần

niết bàn x. địa ngục

nín x. khóc

no x. đói

no nề x. đói

nóc x. chân

nói x. câm

nói chuyện x. câm

nói dóc x. bịa 2

nói dối x. bịa 2

nói điều x. bịa 2

nói khoác x. bịa 2

nói láo x. bịa 2

nói phách x. bịa 2

nói phét x. bịa 2

nói sòng x. bịa 2

nói trạng x. bịa 2

nói xấu x. chê

non x. già 1, già 2, già 3

non nót x. già 2

non sông x. nước ngoài

non tơ x. già 1

non trẻ x. già 1, già 3

nóng x. lạnh

nóng bỏng x. lạnh

nóng bức x. lạnh

nóng giã x. lạnh

nóng hổi x. lạnh

nóng nực x. lạnh

nóng sốt x. **lạnh**
nóng vội x. **bình tĩnh 2,**
nhẫn nại
nô lệ x. **thầy**
nổi x. **chìm**
nổi x. **cách**
nổi liền x. **cách**
nổi tiếp x. **cách**
nội x. **ngoài, ngoại**
nội chiến x. **chiến tranh**
nội dung x. **hình thức**
nội nhân x. **chồng**
nội tướng x. **chồng**
nôn x. **bình tĩnh 2**
nôn nả x. **bình tĩnh 2**
nôn nóng x. **bình tĩnh 2,**
nhẫn nại
nông x. **cạn**
nông 1
 ≠ **sâu, sâu hoắm**
 = **cạn, nông choèn, nông**
choẹt
 + **sâu thăm thăm** / **ao sâu**
nước cá, giếng sâu, hang
sâu, hố sâu, "Sông sâu
chớ lội, dò dầy chớ đi",
"Ruộng sâu trâu nái
không bằng con gái đầu
lòng" ; **cày sâu cuốc bẫm,**
dào sâu chôn chặt, khoét
sâu vào # **vực sâu hoắm**

+ **nông lòng** (bát, nổi...) / **ao**
nông, giếng nông, hố
nông ; **dào nông, "Vui**
nông một năm mặc dầu có
hoa" # **"Lợi sông mới biết**
lach nào cạn sâu" ;
thuyền mắc cạn # **khúc**
sông nông choèn # **dào**
nông choẹt thế chưa được

nông 2

≠ **sâu, sâu sắc, thâm thúy**
 = **cạn, nông cạn, nông nổi**
 + **"Nhớ ơn chín chữ cao**
sâu", ơn sâu nghĩa nặng,
"Tình sâu mong trả nghĩa
dày" ; **dào sâu suy nghĩ,**
hiểu sâu vấn đề, nghĩ sâu
con người sâu sắc ;
"Đàn bà sâu sắc như coi
dụng trầu", "Người đầu
sâu sắc nước đời" ; **suy**
nghĩ sâu sắc # **con người**
thâm thúy
 + **hiểu biết nông, nghĩ nông** ;
đoạn này viết nông quá #
"Cạn lòng chẳng biết nghĩ
sâu" # **hiểu biết nông cạn,**
suy nghĩ nông cạn # **"Đàn**
ông nông nổi giếng khơi" ;
hành động nông nổi, suy
nghĩ nông nổi ; **tuổi còn**
nông nổi

nông cạn x. **nông 2**

nông choèn x. **nông 1**

nông choẹt x. **nông 1**

nông nổi x. **nông 2**

nông x. phai

nông nàn x. **tha thiết**

nông thắm x. **phai**

nở

≠ *lụi, lụi tàn, tàn, tàn lụi*

+ *khóm lúa lụi # cây có lụi tàn vì thiếu nước # bông hoa tàn, "Sen tàn cúc lại nở hoa"; hoa ban mới nở đã vội tàn # cỏ cây tàn lụi vì giá rét*

+ *nở hoa / "Khi xem hoa nở khi chờ trăng lên"*

nở x. căng

nở nang x. **căng**

nuôi x. **bỏ 2**

nữ x. **gái**

nữ nhi x. **gái**

nửa x. **cả 1, cả 2**

nực x. **lạnh**

nực nội x. **lạnh**

nước x. **cái 2**

nước ngoài

≠ *dất nước, giang sơn, non sông, nước nhà, tổ quốc*

= *ngoại bang, ngoại quốc*

+ *dất nước của ba miền, đất nước ta / cảnh đẹp của đất nước; đi thăm đất nước, bảo vệ đất nước, tình yêu đất nước # giang sơn hùng vĩ / bảo vệ giang sơn # non sông gấm vóc, non sông ta / bảo vệ non sông # nước nhà đã thống nhất / xây dựng nước nhà # tổ quốc Việt Nam / xây dựng và bảo vệ tổ quốc*

+ *người nước ngoài, tiếng nước ngoài; đi nước ngoài; sống ở nước ngoài # sự lệ thuộc vào ngoại bang, sự giao thiệp với ngoại bang # hàng ngoại quốc, người ngoại quốc; ở ngoại quốc về*

O Ô Ơ

oán x. ân

oán cừu x. ân

oán thù x. ân

oi x. lạnh

oi à x. lạnh

oi bức x. lạnh

óp x. căng

ô x. đen 1

ôi

≠ tươi

= thiu, thiu thối, thối, uon

+ cá tươi, nấm tươi, rau tươi, thịt tươi, "Đất như tôm tươi"

+ thức ăn ôi, có mùi ôi, thịt ôi # thức ăn thiu, cà thiu cơm hằm, nước chè thiu, cơm thiu # thực phẩm thiu thối # cá thối, cam thối, rau quả thối # "Cá

*không ăn muối cá uon",
tôm uon*

ôi x. ít

ốm x. khỏe 1

ốm đau x. khỏe 1

ờn x. im lặng

ờn ào x. im lặng

ỏn định x. cố định 1,
cố định 2

ông bà x. con cháu

ông bà ông vải
x. con cháu

ông cha x. con cháu

ông xã x. chông

ông xanh x. đất

ơn x. ân

ơn đức x. ân

ơn huệ x. ân

ơn nghĩa x. ân

ơn tình x. ân

P

phá

≠ kiến tạo (hiếm), kiến thiết, kiến trúc, xây, xây cất, xây dựng, xây đắp

= phá hoại, phá hủy, tàn phá

+ kiến tạo đất nước # kiến thiết đất nước, kiến thiết lại khu ga / xố số kiến thiết thủ đô # kiến trúc thành phố / ngôi nhà được kiến trúc theo lối hiện đại # xây nhà, xây thành đắp lũy / thợ xây ; nhà vừa mới xây # xây cất nhà cửa, xây cất nhiều công trình mới # xây dựng trường sở, xây dựng nhà máy thủy điện / vật liệu xây dựng, công nhân xây dựng # xây đắp công sự

+ phá đá mở đường, phá nhà, phá tường xây lại / tìm cách phá dỡ tốn sức ;

không phá nổi # chiến tranh phá hoại, biệt kích phá hoại cầu ; trong chiến tranh thành phố bị phá hoại nặng nề # sức phá hủy ; bom phá hủy nhiều nhà, trận lụt phá hủy nhiều cầu ; trong chiến tranh nhà máy ấy bị phá hủy hoàn toàn # trận bão tàn phá mùa màng, giặc già tàn phá xóm làng

phai

≠ nồng, nồng thắm, thắm

= nhạt, phai nhạt

+ "Vợ chồng khi nồng khi nhạt" ; tình thêm mặn nồng ; "Đầu mùa cuối mặt càng nồng tâm yếu" # tình cảm nồng thắm # môi thắm màu son ; "Hoa ghen thua thắm liễu hờn kém xanh" ; "Đào thắm thì đào lại phai"

+ Phai dào, phai hương / đá nát văng phai ; "Tắm son gột rửa bao giờ cho phai"
nhạt phấn phai hương / "Tuổi son nhạt thắm phai dào" # tình cảm phai nhạt, má đào phai nhạt

phai nhạt x. phai phải x. đúng, hữu phải 1

≠ trái, tả
= hữu

+ bên trái, đá chân trái, trái chiếu trái, mặt trái của tấm vải, cầm đũa tay trái ; lộn trái áo để phơi, rẽ trái ; từ trái sang phải # tả x. hữu

+ đi bên phải đường, chân phải, mặt phải của tấm vải, cầm bút tay phải ; rẽ phải ; từ phải sang trái # hữu x. hữu

phải 2

≠ sai, trái
= đúng, đúng đắn, đúng mực, đúng mực
+ sai x. đúng # trái lời mẹ dặn / mặt trái của xã hội ; đi trái đường, hành động trái pháp luật, làm trái ; nâng trái tiết

+ điều hay lẽ phải ; bán phải giá, đi phải đường, mưa nắng phải thì, nói phải để nghe, ăn ở phải đạo ; vừa đôi phải lứa ; khen không phải lời # đúng x. đúng # cách nghĩ đúng đắn # phê bình đúng mực # thái độ cư xử đúng mực

phái x. cá nhân 1 phản x. chính diện phản cách mạng x. cách mạng phản diện x. chính diện phản đối

≠ đồng tình, đồng ý, tán thành, ưng

= cưỡng

+ đồng tình ủng hộ / tranh thủ sự đồng tình của mọi người # đồng ý với kết luận đã nêu / ý kiến đồng ý ; vỗ tay đồng ý # nhiều ý kiến tán thành ; gật đầu tán thành, tỏ ý tán thành ; đa số tán thành giải pháp đó # ưng x. cưỡng

+ phản đối chiến tranh xâm lược, phản đối kịch liệt / ý kiến phản đối hơi nhiều ; tỏ ý phản đối ; không ai phản đối # cưỡng x. cưỡng

phản động x. cách mạng

phản phúc x. bạc

phản trắc x. bạc

phanh x. đóng

phạt

≠ khen ngợi, khen thưởng, thưởng

= kỉ luật, trừng phạt

+ khen ngợi học sinh khá # khen thưởng sáng kiến / hội đồng khen thưởng, quyết định khen thưởng; được nhà trường khen thưởng # "Thường đúng công, phạt đúng tội", thưởng huân chương, thưởng phạt phân minh, thưởng tiền, thưởng vượt năng suất / phần thưởng, tiền thưởng; vui chơi có thưởng; được thưởng nhiều

+ phạt nặng thì sợ, phạt vì cảnh / tiền phạt, nộp phạt # hội đồng kỉ luật; thì hành kỉ luật; bị kỉ luật # trừng phạt đích đáng, trừng phạt kẻ vi phạm pháp luật / đòn trừng phạt; bị trừng phạt

phẳng x. bằng 2

phẳng lặng x. bằng 2

phẳng lì x. bằng 2

phẳng phiu x. bằng 2

phân tán

≠ tập trung

+ tập trung lực lượng, tập trung tư tưởng, tập trung vào một chỗ / sự lãnh đạo tập trung, ý kiến tập trung, nơi tập trung đông người; bố trí tập trung

+ phân tán lực lượng, phân tán tài sản, phân tán tư tưởng / sự lãnh đạo phân tán, ý kiến phân tán; bố trí phân tán; đơn vị đóng quân phân tán (chuyên)

phân tích

≠ tổng hợp

+ tổng hợp các ý kiến, tổng hợp tình hình / dưới dạng tổng hợp, các phương pháp tổng hợp, quá trình tổng hợp

+ phân tích nước thành ôxi và hidrô, phân tích nguyên nhân thắng lợi, phân tích tác phẩm văn học, phân tích tình hình / dưới dạng phân tích, phương pháp phân tích, quá trình phân tích; biết phân tích

phần x. bộ phận 1

phần nào x. bộ phận 1

phấn chấn *x.* buồn
phấn hứng *x.* buồn
phấn khích *x.* buồn
phấn khởi *x.* buồn
phe *x.* cá nhân 1
phe cánh *x.* cá nhân 1
phe đảng *x.* cá nhân 1
phe giáp *x.* cá nhân 1
phe phái *x.* cá nhân 1
phê *x.* chê
phê bình *x.* chê
phệ *x.* béo
phi *x.* chông
phi chính nghĩa
x. chính nghĩa
phi lí *x.* hợp lí
phi nghĩa *x.* chính
nghĩa
phi pháp *x.* bất hợp pháp
phi tàn *x.* chông
phi thường
x. bình thường 3
phì *x.* béo
phì nộn *x.* béo
phị *x.* béo
phịạ *x.* bịa 2
phiền *x.* buồn
phiền lòng *x.* buồn
phiền muộn *x.* buồn

phiền não *x.* buồn
phiền phức
x. bất tiện, dễ
phiền toái *x.* bất tiện
phình *x.* lồm
phính *x.* căng
phình *x.* béo, căng
phó *x.* gửi
phó thác *x.* gửi
phong lưu *x.* giàu
phong phú *x.* giàu
phòng ngự
≠ tiến công
+ *tiến công cú điểm, tiến
công tiêu diệt địch, tiến
công dồn dập / đợt tiến
công, mũi tiến công; tiếp
tục tiến công; tổng tiến
công và nổi dậy*
+ *phòng ngự ngoan cường /
trận địa phòng ngự, khu
vực phòng ngự*
phổ biến *x.* cá biệt
phồn thịnh
x. hưng thịnh
phồng *x.* lồm
phót *x.* ân cần
phót lạnh *x.* ân cần
phu *x.* chông
phu nhân *x.* chông

phu quân x. chồng
phủ định x. khẳng định
phú quý x. giàu
phụ x. chính, chồng
phụ bạc x. bạc
phụ nữ x. gái
phụ thân x. cha
phụ thuộc x. độc lập

phụ vương x. cha
phúc x. bất hạnh, họa
phúc đức x. bất hạnh
phúc x. đơn
phúc hợp x. đơn giản
phúc tạp x. đơn giản
phương phi x. béo

Q

qua *x. chết*

qua đời *x. chết*

qua loa *x. cẩn thận*

qua quýt *x. cẩn thận*

quá khứ *x. nay*

quái *x. bình thường 2*

quái dị

x. bình thường 2

quái đản

x. bình thường 2

quái gở *x. bình thường 2*

quái lạ *x. bình thường 2*

quan khách *x. chủ*

quan tâm *x. ân cần, bỏ 4*

quang *x. quang đáng*

quang đáng

≠ rậm rạp, rậm rì, rậm rịt
= quang

+ cây cối rập rạp, khu rừng rậm rạp # vườn cỏ rậm rì # dây leo rậm rịt

+ nơi quang đãng, đường sá quang đãng, bầu trời quang đãng và sáng sủa # đường quang, trời quang mây tạnh

quang minh chính đại
x. chính nghĩa

quang vinh *x. nhục*

quảng canh

≠ thâm canh

+ thâm canh tăng năng suất / trên đồng ruộng thâm canh, phương thức thâm canh

+ phương thức quảng canh

quanh co *x. cong*

quánh *x. đặc 2*

quạnh *x. đông 2*

quạnh hiu *x. đông 2*

quạnh quế x. đông 2	què x. đau
quạnh vắng x. đông 2	quen x. lạ
quảng x. bỏ 2	quen biết x. lạ
quảng x. bỏ 2	quên x. nhớ
quắt x. béo	quên bắng x. nhớ
quắt queo x. béo	quên bếng x. nhớ
quân khu x. cá nhân 1	quên khuấy x. nhớ
quần thể x. cá nhân 1	quên lãng x. nhớ
quần x. buộc	quên lúng x. nhớ
quận x. buộc	quy tiên x. chết

R

ra

≠ vào, vô (phương)

+ "Vào lỗ hà, ra lỗ hống",
"Vào luồn ra cúi", vào
Nam, vào nhà, "Vào sinh
ra tử" / chạy vào, đóng
cửa vào, đổ vào rổ, nhìn
vào vở ; "Khi vào dùng
đáng, khi ra vội vàng" #
vô Nam, vô nhà ; mời vô

+ ra đồng, "Ra đường kẻ cà
dùng chân hời", ra Bắc, ra
mặt trận, ra ở riêng, ra
sân/ bước ra, mở ra, nhìn
ra ngoài trời, phơi ra
nắng ; bệnh nhân ra viện
thuyền ra khơi

ra đi x. chết

rạc x. béo

rạc rài x. béo

rách x. lành 1

rách rười x. lành 1

rài rác x. dày 2

ranh x. đại

ranh mãnh x. đại

rảnh x. bận

rảnh rang x. bận

rảnh rỗi x. bận

ráo x. khô, mưa 1

ráp

≠ nhấn, nhấn lì, nhấn
nhụi, nhấn thẩn, tron

= nhám (phương), nháp
(phương)

+ nhấn như chui, "Nhấn
như phân hàng thị" / cột
dinh nhấn bóng ; bèo
nhấn, mài nhấn, vót nhấn
mặt bàn bằng đá nhấn
lì # mặt phân nhấn nhụi,
"Mây râu nhấn nhụi áo
quần bánh bao" ; cạo
nhấn nhụi # tấm gỗ bèo
nhấn thẩn # "Tron bột lọt
lạch", tron như đổ mỡ /

*đuông trơn, tóc trơn ; rắc
trấu chống trơn*
+ *mài dao vào đá rập, giấy
rập đánh bóng ; bào còn
rập, sờ thấy rập # mặt
bàn nhám không nhẵn #
sờ còn nháp tay*

rắc rối x. dễ
rắn x. bở, cứng 1
rắn các x. bở, cứng 1
rắn chắc x. bở, cứng 1
rậm x. dày 2
rậm rạp x. dày 2, quang
đăng
rậm rì x. dày 2, quang
đăng
rậm rịt x. dày 2, quang
đăng
rầu x. buồn
rầu rĩ x. buồn
rầy x. cạn
rẻ x. đất 2, hơn 2
rẻ mặt x. đất 2
rẻ thối x. đất 2
rét x. lạnh
rét buốt x. lạnh
rét muốt x. lạnh
rẽ x. góc
rỉ răng x. câm
rỉ tai x. câm

riêng x. bình thường 1,
cá biệt, cá nhân 2,
chung

riêng biệt
x. cá biệt, chung

riêng lẻ x. cá biệt, cá
nhân 2, chung

riêng tây x. cá nhân 2,
chung

riêng tư x. cá nhân 2,
chung

rộc x. béo

rối x. bận

rối rải x. bận

rối rít x. bình tĩnh 2

rỗng x. đặc 3

rộng x. chật, hẹp 1,
hẹp 2

rộng rãi x. chật, hẹp 1,
hẹp 2

rùi x. bất hạnh, đen 2,
họa, may

rùi ro x. bất hạnh họa,
may

rúm x. căng

rúm ró x. căng

ruột

≠ vó

= lòng, nhân

+ vò cây, vò chân, vò chuối,
vò dưa, vò hén, "Vò quýt
dày móng tay nhọn", vò
trứng / bóc vò, "Kẻ ăn ốc
người đổ vò", gọt vò, tước
vò

+ ruột bút, ruột chân
(phương), ruột phích, ruột
đỏ cùi trắng/ "Ăn vò bỏ
ruột", "Râu tôm nấu với
ruột bầu" # lòng đỏ trứng
gà / "Xanh vò đỏ lòng" #

nhân bánh, nhân hạt sen,
nhân táo / bánh bao nhân
thịt, lạc nhân ; trong có
nhân

rút x. bớt

rút rè x. bạo

ruốc x. đón

rướm x. bừa bộn

rướm rà x. bừa bộn

S

sa thải x. bỏ 2
sạch x. bản, bộ phận 2,

cả 2

sạch sẽ x. bản
sai x. bĩa 1, đúng, phải
2

sai lạc x. đúng
sai lầm x. đúng
sai ngoa x. bĩa 1
sai trái x. đúng
sản xuất

≠ tiêu dùng

+ tiêu dùng cho gia đình /
nhu cầu tiêu dùng, hàng
tiêu dùng, người tiêu
dùng, sức tiêu dùng trong
nước; khuyến khích tiêu
dùng hàng nội; quan hệ
giữa tích lũy và tiêu dùng

+ sản xuất hàng tiêu dùng,
sản xuất lương thực/chi

phi sản xuất, nền sản
xuất, người sản xuất, quá
trình sản xuất; đẩy
mạnh sản xuất, phục vụ
sản xuất

sang x. hèn

sang trọng x. hèn

sáng x. đậm, điếc, mờ,
mù

sáng 1

≠ chiều, khuya, tối

= sớm

+ "Chiều về chậm chậm
trong hieu quanh", chiều
nay / buổi chiều, chợ
chiều, bữa cơm chiều,
"Mua chiều gió sớm bao
đơn chiếc", "Ba gian đầy
cả ba gian nắng chiều";
học chiều (khẩu), trời về
chiều, xế chiều ≠ "Lạnh
lùng thêm tủi với canh
khuya", "Bẽ bàng mây sớm
đen khuya", đêm khuya,

ánh trăng khuya ; thức khuya # tối mai / buổi tối, bữa con tối, mới tám giờ tối, ngủ trọ một tối (khẩu) ; ăn tối

- + sáng mai/buổi sáng, từ năm giờ sáng, quà sáng ; ăn sáng, học sáng (khẩu) # "Sớm thăm tối viếng mới dành dạ con " / buổi sớm, lúc sớm ; "Mẹ con đi sớm về trưa mặc lòng"

sáng 2

≠ tối, tối đất, tối mặt, tối mò, tối mù, tối om, tối sòm, tối tăm, tối trời

= sáng bạch, sáng choang, sáng loáng, sáng quắc, sáng sủa, sáng trưng

- + tối đen như mực, tối như hũ nút, "Tối trăng còn hơn sáng sao", tối trời, / buồng tối (chuyên), bức tranh dùng màu tối, di trong ngõ tối, trong ngục tối, trời tối như mực ; che tối, sạ tối ; "Trời đất tàn canh tối mặt mừng" # đi làm từ khi còn tối đất # làm từ mờ sáng đến tối mặt # trong hang tối mò # tối mù như đêm ba mươi Tết # trong buồng tối om # cơn mưa đến trời tối sòm lại # nhà cửa tối

tăm âm thấp # đêm tối trời

- + sáng chói mắt, sáng như ban ngày, sáng như sao sa/váy cá sáng như bạc, nước da sáng, đèn sáng, bức tranh màu sáng, trăng sáng ; đèn bật sáng, chiếu sáng, tháp sáng # sáng bạch mới dậy # căn phòng sáng choang ánh điện # lưỡi dao sáng loáng, mặt hồ sáng loáng # lưỡi guom sáng quắc # căn phòng sáng sủa # đường phố sáng trưng

sáng 3

≠ tăm tối, tối, tối tăm, u tối

= sáng ngời

- + cuộc đời tăm tối, quyết không để đi vào con đường tăm tối # câu văn rườm rà tối nghĩa # cuộc đời tối tăm, con đường tối tăm, lời lẽ tối tăm khó hiểu # đời mắt u tối, thoát khỏi cuộc sống u tối
- + đời mắt sáng ; nụ cười làm sáng cả khuôn mặt ; diễn đạt thế không sáng lắm ; câu văn gọn và sáng # chân lí sáng ngời, đời mắt sáng ngời long lanh

sáng bạch x. sáng 2
 sáng choang x. sáng 2
 sáng dạ x. đàn độn
 sáng loáng x. sáng 2
 sáng ngời x. sáng 3
 sáng quốc x. sáng 2
 sáng sủa x. bi quan 2,
 đàn độn, sáng 2
 sáng suốt x. đàn độn
 sáng trưng x. sáng 2
 sau x. cuối, hậu
 sau 1

≠ tiền, trước
 = hậu

+ tiền x. hậu # trước mặt
 sau lưng, "Trước lầu
 Ngưng Bích khóa xuân"/
 "Chuối sau cau trước", di
 công trước, "Đưa người
 của trước rước người của
 sau", đằng trước, mặt
 trước, phía trước, chỉ viện
 cho tuyến trước ; chạy
 trước, "Võng anh đi trước
 võng nàng", đứng trước
 cây có thụ, nhìn trước ngõ
 sau ; xe vượt lên trước
 + sau lưng, sau nhà có mảnh
 vườn, / di của sau, đằng
 sau, hàng ghế sau, mặt sau
 tấm ảnh, phía sau, đưa
 thương binh về tuyến sau ;
 đi sau, xếp hàng sau

cùng, nấp sau đóng rạ,
 treo sau cánh cửa, quay
 đầu nhìn ra sau ; đuổi
 theo sau # hậu x. hậu

sau 2

≠ đầu, đầu tiên, trước,
 trước tiên

= cuối, cuối cùng, sau cùng,
 sau rốt

+ đầu x. cuối # đầu tiên x.
 cuối # "Trước lạ sau
 quen", trước lúc trời mưa,
 trước ngày giải phóng,
 "Trước sau giữ trọn lời
 thề" / phiên chợ trước, đợt
 trước, buổi học trước, hôm
 trước, sinh viên khóa
 trước, mùa trước thất
 thu ; ăn trước, được báo
 trước mấy ngày, đẻ trước
 sinh sau, đến trước, "Đồng
 tiền đi trước là đồng tiền
 khôn", xin trả trước, ứng
 trước ; sướng trước khổ
 sau ; từ trước đến nay #
 đến trước tiên

+ sau giờ học, sau mùa gặt,
 sau ngày giải phóng/
 phiên chợ sau, đợt sau,
 giờ học sau, "Mùa sau kè
 mùa trước", hôm sau,
 tuần sau ; ăn sau, "Ruộng
 sâu cây trước, ruộng gò
 cây sau", đến sau vào sau,
 làm sau, sinh sau đẻ

muộn, xin trả sau ; lo trước vui sau ; mãi mãi về sau # cuối x. cuối # đợt sau cùng, buổi gặp mặt sau cùng # đi sau rớt

sau cùng x. sau 2

sau rớt x. cuối, sau 2

say

≠ tỉnh

+ *tỉnh như sáo, tỉnh rượu / "La đà kẻ tỉnh dật người say", nửa tỉnh nửa say, ở trạng thái tỉnh, "Bằng khuông như tỉnh như say một mình" ; bệnh nhân đã tỉnh lại ; "Chén rượu hương đưa say lại tỉnh"*

+ *say nắng, sau rượu, say sóng, say thuốc lã / cơn say, "Đời say men rượu thơm hoa rụng", người say ; chệnh choáng say, ăn uống no say, "Uống say cười vỡ ba gian gác" ; "Rượu lạt uống lãm cũng say", lúc nào cũng say mèm*

sắc x. cùn

sắc lém x. cùn

sắc lẹm x. cùn

sắc sảo x. đàn độn

sấm x. bán

sấm sanh x. bán

sấm sửa x. bán

săn x. chặt 1

săn sóc x. bỏ 4

sẩn x. hiếm, ít

sẫm x. đậm

sáp x. ngựa

sâu x. cao 1, cạn, nông 1, nông 2

sâu hoắm x. nông 1

sâu sắc x. nông 2

sàu x. buồn

sàu bi x. buồn

sàu muộn x. buồn

sàu não x. buồn

sàu thảm x. buồn

sàu tư x. buồn

se x. ẩm, hạn

sè x. cái 1

sèn sệt x. đặc 2

siêng x. chăm

siêng năng x. chăm

sinh

≠ chết, tử, từ vong

= sống

+ *chết x. chết # tử biệt sinh li / cửa tử, "Nghĩa tử là nghĩa tận" ; giấy báo tử, "Cái tử hoàn sinh", tự tử,*

*xử tử ; sinh dư tử lành #
tỉ lệ tử vong*
+ *sinh li tử biệt / giấy khai
sinh, vào sinh ra tử #
sống x. chết*

sinh x. chết

sít x. dày 2

so le x. bằng 1

son x. cũ 1, đen 2, đỏ

son rồi x. bận

số dách x. cao 2

số lượng x. chất

sôi x. lạnh

**sống x. cái 1, chết,
chín 1, sinh**

sống nhân x. chết

sống sít x. chín 1

sống sót x. chết

sống trâu x. bằng 2

sốt ruột x. bình tĩnh 1

sơ

*≠ thân, thân mật, thân
thiện, thân thiết, thân
thương*

+ *dối bạn thân, phá thân
Nhật, tình thân ; hai bạn
thân nhau từ nhỏ # mời
com thân mật, bầu không
khí thân mật ; nói chuyện*

*thân mật # láng giềng
thân thiện, quan hệ thân
thiện giữa hai nước, cái
bất tay thân thiện # ban
bè quan hệ thân thiết như
ruột thịt # kỉ niệm thân
thương thời thơ ấu*

+ *bạn sơ, kẻ thân người sơ ;
trước sơ sau thân*

sợ x. lo

sớm x. muộn, sáng 1

sớm sủa x. muộn

sum họp x. chia li, hợp

sum sê x. dày 2

sum suê x. dày 2

sum vầy x. chia li

**sung sướng x. bất hạnh,
buồn, khổ**

suy x. hưng thịnh

suy tàn x. hưng thịnh

suy vi x. hưng thịnh

suy vong x. hưng thịnh

súc x. công 1

súc lực x. lực

**sướng x. bất hạnh,
buồn, khổ**

sướng rơn x. buồn, khổ

sượng x. bỏ

T

ta *x.* địch

tà *x.* chính diện, chính nghĩa

tả *x.* hữu, phải 1

tả khuynh *x.* hữu khuynh

tạ thế *x.* chết

tài *x.* cao 2

tài hoa *x.* cao 2

tài tinh *x.* cao 2

tái *x.* chín 1, như

tạm thời *x.* lâu dài

tan *x.* hợp

tàn *x.* héo, lặn, nở

tàn ác *x.* ác

tàn bạo *x.* ác

tàn khốc *x.* ác

tàn lụi *x.* nở

tàn ngược *x.* ác

tàn nhẫn *x.* ác

tàn phá *x.* phá

tàn tệt *x.* ác

tán thành *x.* phản đối

tàng *x.* cao 2

tạnh *x.* mưa 2

táo gan *x.* anh dũng

táo tợn *x.* bạo

tạo hóa *x.* thiên nhiên

tăm tối *x.* sáng 3

tần tiện *x.* hoang phí

tăng *x.* bớt, giảm

tăng thêm *x.* giảm

tất

≠ *bật, nhen, nhen nhóm, nhóm, thấp*

= *dập, dập tắt*

+ *bật đèn, bật điện # nhen lửa / "Tà dùng dây nhìn mấy triệu mặt trời, Tắt va nhen, và phân phát cho đời" # nhen nhóm lại ngọn lửa tàn # nhóm bếp nấu cơm, nhóm lò than,*

nhóm lửa # thấp đèn, thấp hương, thấp nến, thấp sáng / "Nơi có những ngọn đèn thấp trong kẻ lá", đèn thấp bằng dầu hỏa ; "Hương nâng thấp năng khí, người nâng nói năng lời"

+ *tắt bếp, tắt đèn, tắt điện, "Nơi tắt lửa đêm đêm khiến đất trời rộng quá" / bếp tắt từ lâu, đèn tắt vì gió, làm tắt đống nhúm ; quạt tắt, thổi tắt # dập bỏ đuốc, dập lửa # dập tắt bếp, dập tắt đám cháy*

tắt hơi x. chết

tắt mắt x. gian

tắt thở x. chết

tân x. cũ 1, cũ 2

tân khách x. chủ

tân kì x. cũ 2

tân thời x. cổ, cũ 2

tân tiến x. lạc hậu

tập thể x. cá nhân 1, cá nhân 2, chung

tập trung x. phân tán

tất tả x. bình tĩnh 2

tất tuổi x. bình tĩnh 2

tất yếu x. ngẫu nhiên

tậu x. bán

tây x. chung, đông 1

tây x. nhọn

tê x. buồn, nếp

tê ngắt x. buồn

tê nhạt x. ăn cần, buồn

teo x. căng

teo tóp x. căng

tệ bạc x. bạc

tha x. bỏ 1

tha thiết

≠ bàng quan, ghê lạnh, hồ hững, lạnh lùng, lạnh nhạt, thờ ơ

= nòng nài, thăm thiết

+ *bàng quan với thời cuộc / thái độ bàng quan # ghê lạnh với vợ con / tình cảm ghê lạnh, thái độ ghê lạnh ; đối xử ghê lạnh # hồ hững với bạn bè / bắt tay hồ hững # thái độ lạnh lùng, cái nhìn lạnh lùng ; bình tĩnh đến lạnh lùng # lạnh nhạt với mọi người / thái độ lạnh nhạt ; đón tiếp lạnh nhạt # thờ ơ với bạn bè, thờ ơ với công việc của lớp / thái độ thờ ơ*

+ *tha thiết với quê hương, tha thiết với công việc chung, tha thiết xin ra mặt trận / tình cảm tha thiết ; yêu tha thiết #*

lòng yêu quê hương nồng nàn, tình yêu nồng nàn # thăm thiết như tình mẹ con / tình bạn thăm thiết, tình cảm thăm thiết ; yêu nhau thăm thiết

tha thướt x. cúng 2

thả x. bỏ 1

thác x. chết

thải x. bỏ 2

thải loại x. bỏ 2

thải trừ x. bỏ 2

thái dương x. mặt trăng

thảm x. buồn

thảm đạm x. buồn

thảm sâu x. buồn

thảm thê x. buồn

thảm thiết x. buồn

thảm thương x. buồn

than khóc x. cười

thanh

≠ cục cằn, thô lỗ, thô tục, tục, tục tằn, tục tũu

= lịch sự, nhã nhặn, thanh lịch

+ tiếng chửi cục cằn, tính nết cục cằn # con người thô lỗ ; ăn nói thô lỗ # "Đất xấu trồng cây ngãng nghiu, Những người thô tục nói điều phàm phu",

lời nói thô tục ; ăn uống thô tục # "Một vũng nước trong mười dòng nước đục, Một trăm người tục, chưa được một người thanh" ; "Ăn tục nói phét", chửi tục, nói tục # ăn nói tục tằn, chửi rủa tục tằn # những hình vẽ tục tũu ; chửi bới tục tũu, nói năng tục tũu

+ "Người thanh tiếng nói cũng thanh" # thái độ lịch sự; nói năng lịch sự # thái độ nhã nhặn, tính nết nhã nhặn ; ăn nói nhã nhặn # "Trai thanh gái lịch", "Đất tốt trồng cây rườm rà, Những người thanh lịch nói ra điệu dàng", hội thi học sinh thanh lịch, ăn mặc thanh lịch

thanh cao x. cao 2

thanh lịch x. thanh

thanh nhàn x. bận

thanh nữ x. gái

thành x. được 1, thành công

thành công

≠ bại, hỏng, thất bại

= được, thành

+ "Việc nước xưa nay có bại thành", việc khi bại khi thành # hóng x. được # "Thất bại là mẹ thành công" / âm mưu thất bại, công việc thí nghiệm thất bại ; cuộc khởi nghĩa tạm thời thất bại, hoàn toàn thất bại

+ thành công rực rỡ / hội nghị thành công, thí nghiệm thành công ; chúc thành công ! (khẩu) # được x. được # công việc thành hay bại còn chưa rõ ; việc không thành

thành thạo x. cao 2

thành thực x. cao 2

thành thối x. bận

thánh thiện x. ác

tháo x. buộc

thạo x. cao 2

thạo đời x. cao 2

thay đổi x. cố định 2

thầy x. cha

thăm x. đỏ, phai

thăng x. bớt

thắng x. cong

thắng bằng x. cong

thắng đuột x. cong

thắng tấp x. cong

thắng thắn x. cong

thắng thóm x. cong

thắng tuột x. cong

thắng x. cõi, được 1,
thắng lợi

thắng lợi

≠ bại, thất bại, thua

= chiến thắng, được, thắng

+ bại trận / thế bại vong ; chuyển bại thành thắng, đánh bại # thất bại trên chiến trường, thất bại trong cuộc thi / khi thất bại không hoang mang ; trận đánh bị thất bại # thua bạc, thua đậm, thua điểm đội bạn, thua kiện, thua hai bàn trắng, thua trận / một ván thua một ván thắng ; chịu thua, còn đánh còn thua

+ thắng lợi to lớn, thắng lợi vẻ vang / cuộc kháng chiến thắng lợi, vụ mùa thắng lợi ; khi thắng lợi không kiêu ngạo ; cuộc chiến kết thúc thắng lợi # chiến thắng giặc ngoại xâm, chiến thắng vinh quang / huân chương chiến thắng # được bạc, "Được cái chày, thua cái cối", được cuộc, được kiện, "Được thua hơn kém lưng

bầu rượu" / "Giới thì được, vung thì thua" # thắng đậm, thắng điểm đội bạn, thắng đối thủ, "Thắng không kiểu bại không nản", thắng trận trở về / ghi bàn thắng ; đánh thắng, nhất định thắng

thấp *x. tắt*

thắt *x. buộc*

thâm *x. đen 1*

thâm canh *x. quảng canh*

thâm thúy *x. nông 2*

thăm thì *x. cảm*

thấm *x. đậm*

thân *x. sơ*

thân mật *x. ân cần, sơ*

thân mẫu *x. cha*

thân phụ *x. cha*

thân thiện *x. sơ*

thân thiết *x. sơ*

thân thương *x. sơ*

thận trọng *x. cẩn thận*

thấp *x. bổng, cao 1, cao 2*

thấp hèn *x. cao 2*

thấp kém *x. cao 2*

thấp thỏm *x. bình tĩnh 1*

thất bại *x. thành công, thắng lợi*

thất thiết *x. bịa 1*

thất vọng *x. hi vọng*

thật *x. bịa 1, hư 2, giả*

thật thà *x. giả, gian*

thầy

≠ dầy tó, nô lệ, tó

= chủ, chủ nô, chúa (cũ)

+ dầy tó không công / bọn dầy tó ; làm dầy tó # kiếp nô lệ # "Khi thầy khi tó xem thường xem khinh", thầy nào tó ấy

+ "Thầy thầy tó tó phó xênh xang" / đạo thầy nghĩa tó ; cả thầy lẫn tó ; thay thầy đổi chủ # chủ nhà, chủ xưởng, chủ và thợ / ông chủ ; đòi chủ tăng tiền công # giai cấp chủ nô # "Váng chúa nhà gà bới bếp"

thê *x. chồng*

thê lương *x. buồn*

thê thảm *x. buồn*

thê thiếp *x. chồng*

thê thiết *x. buồn*

thể lực *x. lực*

thể hệ *x. cá nhân 1*

thêm *x. bớt, giảm*

thêm thắt *x. bớt, giảm*

thì thăm *x. cảm*

thích thú x. buồn
thiên x. cuối, địa, đất
thiên đàng x. địa ngục
thiên đường x. địa ngục
thiên nhiên

≠ xã hội

= con tạo, tạo hóa

+ xã hội loài người, xã hội tốt đẹp / quy luật phát triển của xã hội, du luận xã hội, công tác xã hội, đề tài xã hội ; trong gia đình ngoài xã hội

+ thiên nhiên tươi đẹp / cảnh thiên nhiên hùng vĩ, sự hài hòa của thiên nhiên, quy luật của thiên nhiên, đề tài thiên nhiên ; lợi dụng thiên nhiên, chế ngự thiên nhiên ; trong thiên nhiên # "Thử xem con tạo xoay vần ra sao" # bàn tay của tạo hóa

thiên thần x. cao 2

thiên vị x. bất công

thiện x. ác

thiện tâm x. ác

thiếp x. chông

thiết x. bỏ 4

thiết tha x. tha thiết

thiệt x. hơn 1, hơn 3

thiếu số x. đa số

thiếu

≠ dư, dư thừa, thừa, thừa thãi

= hụt, thiếu hụt

+ "Dư ăn thừa tiêu", dư sức làm việc đó, dư ra mấy nghìn đồng / còn dư người xếp vào đâu, số dư (chuyên) ; không nói cũng dư biết rồi # của cái dư thừa, cuộc sống dư thừa ; làm ăn dư thừa # "Thừa ăn dư tiêu", "Thừa bát gạo xuống mâm", thừa của, thừa thì giờ, thừa tiền / sức có thừa, "Đất thiếu trồng dưa, đất thừa trồng cau", người thừa ; mua thừa nhiều rau, ốm thừa sống thiếu chết ; "Tên em không thiếu không thừa" # thóc gạo thừa thãi

+ thiếu ăn thiếu tiêu, "Thiếu gạo cạo thêm khoai", "Thiếu tháng hai mất cà, thiếu tháng ba mất đố", thiếu thì giờ, thiếu tiền / cân thiếu, trả thiếu, xây thiếu một hàng gạch ; cơ quan thiếu người làm việc, trẻ sinh thiếu tháng # hụt mức kế hoạch, hụt tiền / bước hụt chân bị ngã, cây hụt diện tích,

dan huyệt # thiếu huyệt ngàn sách, thiếu huyệt quân số / ngàn sách thiếu huyệt ; chỉ tiêu thiếu huyệt

thiếu x. có

thiếu huyệt x. thiếu

thiếu nữ x. gái

thính x. điếc

thịnh x. hưng thịnh

thịnh trị x. hưng thịnh

thịnh vượng x. hưng thịnh

thiu x. ôi

thiu thối x. ôi

thờ x. ần

thỏ x. mặt trắng

thoái x. lùi

thong thả x. bận, bình tĩnh 2, chậm

thống thuyệt x. dài

thô

≠ tinh, tinh túy

+ thực ăn tinh, lấy cái tinh, dầu tinh, muối tinh ; ăn tinh # các chất tinh túy

+ thực ăn. thô, bỏ cái thô, dầu thô, đường thô, to thô ; ăn thô

thô lỗ x. thanh

thô sơ x. đơn giản

thô tục x. thanh

thổ x. địa

thối

≠ thom, thom lưng, thom lưng, thom ngát, thom nức, thom phức, thom tho

= hôi, hôi hám, hôi thối, thối hoặc, thối hoang

+ "Thom như hoa, mát như nước" / "Hoa thom mát nhĩ dĩ rời, Còn thom đầu nữa mà người ước ao", hương thom, mùi thom dễ chịu, rau thom, phấn thom ; "Đổi cho sạch, rách cho thom" ; sách mới in còn thom mùi mực # hương hoa bưởi thom lưng # mít chín thom lưng # hương trầm thom ngát # mùi hoa lan thom nức # hành phi thom phức # quần áo thom tho, chăn màn thom tho

+ thối như cóc chết / bệnh thối tai (khẩu), mùi thối ; người thấy thối # hôi như chuột chù / chân chiếu hôi, mùi hôi bốc lên ; "Chuột chù chề cú rừng hôi, Cú lại trả lời : cả họ mà y thom" # ngôi nhà âm thấp và hôi hám # mùi hôi thối nồng nặc, rác rưởi hôi thối # lọ mắm

*hông thối hoặc # mùi
phân tươi thối hoăng*

thối x. ôi

thối hoắc x. thối

thối hoăng x. thối

thộn x. đàn độn

thông x. cách

thông liên x. cách

thông minh x. đàn độn

thông suốt x. cách

**thông thường x. bình
thường 1, cá biệt**

thông tuệ x. đàn độn

thống thiết x. buồn

thống trị x. bị trị

thờ ơ x. ân cần, tha thiết

thơm x. thối

thơm lừng x. thối

thơm lựng x. thối

thơm ngát x. thối

thơm nức x. thối

thơm phức x. thối

thơm tho x. thối

thu x. chi

thu nhập x. chi

thù x. ân, bạn, địch

thù địch x. bạn

thù ghét x. ghét

thủ thi x. cầm

thụ động x. bị động

thua x. được 1, thắng lợi

thua lỗ x. lãi

thuận x. nghịch, ngược

**thuận lợi x. bất tiện, dễ,
khó khăn**

thuận tiện x. bất tiện, dễ

thung dung x. bình tĩnh

thùng thình x. chặt

thùng thẳng x. chặm

thùng thỉnh x. chặm

thụng x. chặt

thút thít x. cười, khóc

thủy chung x. bạc

**thư thả x. bận,
bình tĩnh 2**

thứ yếu x. chính

thưa x. dày, đáp, khoan

thưa thốt x. cầm

thưa thốt x. dày 2

thừa x. thiếu

thừa thãi x. thiếu

thức x. ngủ

thực x. giả, hư 2

thực chất x. bản chất

thực hành x. lí thuyết

thực khách x. chủ

thực nghiệm *x. lí thuyết*
thực tế *x. lí luận*
thực tiễn *x. lí luận*
thương *x. ghét*
thương cảm *x. ghét*
thương mến *x. ghét*
thương yêu *x. ghét*
thường *x. bình thường* 1
thường *x. phạt*
thượng *x. dưới, hạ* 2
thượng đẳng *x. cao* 2
thượng hạng *x. cao* 2
thượng hảo hạng *x. cao* 2
thượng thặng *x. cao* 2
thứt tha *x. cứng* 2
tỉ tỉ *x. cười, khóc*
tỉ mẩn *x. cẩn thận*
tỉ mỉ *x. cẩn thận*
tí hon *x. bé* 1, *khổng lồ*
tí xiu *x. bé* 1
tía *x. cha*
tích cực

≠ *tiêu cực*

= *hăng hái, hăng say*

+ *thái độ tiêu cực, mặt tiêu cực, hiện tượng tiêu cực; phản ứng tiêu cực; dùng cho mình già mà tiêu cực*

+ *thái độ tích cực, mặt tích cực, phương pháp tích cực; học tập tích cực, công tác tích cực, đấu tranh tích cực # hăng hái lao động / lao động hăng hái # hăng say học tập / học tập hăng say*

tịch *x. chết*

tịch diệt *x. chết*

tiệm tiến *x. nhảy vọt*

tiên tiến *x. lạc hậu*

tiền *x. cuối, hậu, sau* 1

tiền phương *x. hậu phương*

tiền tuyến *x. hậu phương*

tiến *x. đón*

tiến đưa *x. đón*

tiến *x. lùi*

tiến bộ *x. cách mạng, lạc hậu*

tiến công *x. phòng ngự*

tiện *x. bất tiện, dễ*

tiện lợi *x. bất tiện, dễ*

tiện nghi *x. bất tiện*

tiếp liền *x. cách*

tiếp nối *x. cách*

tiết kiệm *x. hoang phí*

tiêu *x. chi*

tiêu cực *x. tích cực*

tiêu dùng <i>x. chi, sản xuất</i>	tính <i>x. bình tính 1, mê, say</i>
tiêu phá <i>x. chi</i>	tính bơ <i>x. bình tính 1</i>
tiêu phí <i>x. chi</i>	tính <i>x. động, im lặng</i>
tiêu xài <i>x. chi</i>	tính mịch <i>x. im lặng</i>
tin <i>x. ngờ</i>	tính tại <i>x. động</i>
tin cần <i>x. ngờ</i>	to <i>x. bé 1</i>
tin cậy <i>x. ngờ</i>	to con <i>x. bé 1</i>
tin tưởng <i>x. ngờ</i>	to đùng <i>x. bé 1</i>
ting <i>x. điếc, mù, thô</i>	to kếch <i>x. bé 1</i>
ting anh <i>x. đàn độn</i>	to kênh <i>x. bé 1</i>
ting khiết <i>x. bản</i>	to lớn <i>x. bé 1</i>
ting khôn <i>x. đại</i>	to sù <i>x. bé 1</i>
ting ranh <i>x. đại</i>	to sự <i>x. bé 1</i>
ting thần	to tát <i>x. bé 1</i>
<i>≠ vật chất</i>	to tướng <i>x. bé 1</i>
<i>+ vật chất quyết định tinh thần / giá trị văn hóa vật chất, sức mạnh vật chất, đời sống vật chất</i>	to xù <i>x. bé 1</i>
<i>+ món ăn tinh thần, giá trị văn hóa tinh thần, sức mạnh tinh thần, đời sống tinh thần</i>	tỏ <i>x. mò</i>
ting túy <i>x. thô</i>	toàn bộ <i>x. bộ phận 1, cả 1</i>
ting vi <i>x. đơn giản</i>	toàn cục <i>x. bộ phận 1, cả 1</i>
ting <i>x. lí</i>	toàn diện <i>x. bộ phận 2, cả 2</i>
ting cảm <i>x. lí</i>	toàn phần <i>x. bộ phận 2, cả 2</i>
ting dịch <i>x. bạn</i>	toàn thể <i>x. bộ phận 1, cả 1</i>
ting nghĩa <i>x. bạc</i>	

**toàn vẹn x. bộ phận 2,
cả 2**

toán x. cá nhân 1

toáy x. bình tĩnh 1

toi x. chết

toi mạng x. chết

tỏi x. chết

tóp x. căng

tọp x. béo, căng

tổ x. cá nhân 1

tổ quốc x. nước ngoài

tổ tiên x. con cháu

tổ tông x. con cháu

tồi x. cao 2

tồi tàn x. cao 2

tồi tệ x. cao 2

**tối x. đậm, mờ, sáng 1,
sáng 2, sáng 3**

tối dạ x. đàn độn

tối đa

≠ tối thiểu

+ *tối thiểu phải một tuần
mới xong / yêu cầu tối
thiểu, lượng tối thiểu,
mức sống tối thiểu ; cố
gắng tối thiểu ; giảm tối
thiểu là mười người*

+ *tối đa là một tuần phải
xong / điểm tối đa, thời
hạn tối đa, lượng thông*

*tin tối đa ; cố gắng tối đa,
tăng tối đa là mười người*

tối đất x. sáng 2

tối mật x. sáng 2

tối mờ x. sáng 2

tối mù x. sáng 2

tối om x. sáng 2

tối sầm x. sáng 2

tối tăm x. sáng 2, sáng 3

tối thiểu x. tối đa

tối trời x. sáng 2

tối ưu x. cao 2

tội x. công 2

tội ác x. công 2

tội lệ x. công 2

tội lỗi x. công 2

tội phạm x. công 2

tội tình x. công 2

tội trạng x. công 2

tội vạ x. công 2

tồn x. chết, còn 1

tồn tại x. còn 1

tổng hợp x. phân tích

**tổng thể x. bộ phận 1, bộ
phần 2, cả 1, cả 2**

tổng biệt x. đón

tổng tiền x. đón

tóp x. cá nhân

tốt

≠ xấu, xấu xa

= tốt đẹp

+ xấu bụng, xấu chơi (khẩu), xấu số, xấu tính / bạn xấu, triệu chứng xấu, đất xấu, thái độ xấu, nét gương xấu, hàng xấu, tình hình xấu, thời tiết xấu, tính xấu, hành vi xấu ; bêu xấu, chơi xấu, nói xấu nhau # sự phản bội xấu xa, con người xấu xa bỏ đi

+ tốt bụng, tốt giọng, "Tốt giống tốt má, tốt mẹ, tốt lúa", "Giê cùi tốt mã", tốt ngày, "Tốt số hơn bố giàu", tốt tính / bạn tốt, triệu chứng tốt ; "Đất tốt trồng cây rườm rà", gương tốt, hàng tốt, người tốt, kết quả tốt, thời tiết tốt ; máy chạy tốt, đoàn kết tốt, làm việc tốt, đối xử tốt với nhau ; không khí trong lành tốt cho sức khỏe # "Tốt đẹp phở ra, xấu xa dậy lại" / lời chúc mừng tốt đẹp, kết quả tốt đẹp, truyền thống tốt đẹp

tốt x. cao 2

tốt đẹp x. cao 2, tốt

tơ x. củ 1, già 1, già 3

tổ x. thầy

tơ x. bố

trả

≠ giết (khẩu), vay, vay mượn

= hoàn

+ giết tam máy nghìn # "Vay chín thì trả cả mười", vay gạo, "Vay nên nợ, nợ nên ơn", vay tiền / cho vay lấy lãi, đi vay nợ # vay mượn tiền bạc ; tuy túng nhưng chưa đến nỗi phải vay mượn

+ trả nợ, trả sách thư viện / "Vay đâu trả bờ" ; có vay có trả ; chưa trả được nợ # hoàn lại quỹ công / viện trợ không hoàn lại

trả x. đòi

trả lời x. đáp

trách x. chê

trách cứ x. chê

trách mắng x. chê

trách móc x. chê

trai x. gái

trái x. đúng, hữu, phải 1, phải 2

trái phép x. bất hợp pháp

tràn đầy x. cạn

tràn ngập x. cạn

tràn trề x. cạn

tràng trọng x. bình thường 4	trắng xóa x. đen 1
tranh x. nhường nhịn	trầm x. bổng, chìm
tranh giành x. nhường nhịn	trận vong x. chết
trao x. gửi	trẻ x. già 3
trao phó x. gửi	trẻ măng x. già 3
trăm tuổi x. chết	trẻ thơ x. già 3
trắng x. mặt trắng	trên x. dưới, hạ 2
trắng x. đen 1	trí x. lực
trắng bạch x. đen 1	trí óc x. lực
trắng bệch x. đen 1	trí tuệ x. lực
trắng bóc x. đen 1	trối x. buộc
trắng bong x. đen 1	tròn x. chẵn 2, khuyết, méo
trắng bóp x. đen 1	tròn trặn x. méo
trắng dã x. đen 1	tròn trịa x. méo
trắng hếu x. đen 1	tròn trĩnh x. méo
trắng lớp x. đen 1	tròn vo x. méo
trắng muốt x. đen 1	tròn xoay x. méo
trắng ngàn x. đen 1	tròn xoe x. méo
trắng nhón x. đen 1	trợn x. bộ phận 2, cả 2, chẵn 2
trắng nồn x. đen 1	trợn vện x. bộ phận 2, cả 2
trắng nuột x. đen 1	trong x. đục 1, đục 2, đục 3, mờ, ngoài
trắng ớn x. đen 1	trong lành x. đục
trắng phau x. đen 1	trong sạch x. đục 1, đục 3
trắng tinh x. đen 1	
trắng toát x. đen 1	
trắng trẻo x. đen 1	

trong sáng *x.* đục 1,
 đục 3
trong suốt *x.* đục 1
trong trẻo *x.* đục 2
trong vắt *x.* đục 1
trong veo *x.* đục 1
trọng *x.* khinh
trọng thể
 x. bình thường 4
trọng thị *x.* khinh
trốc *x.* chân
trối *x.* dầy
trội *x.* cao 2, hơn 1
trôn *x.* chân
trông nom *x.* bỏ 4
trống *x.* cái 1
trời *x.* đất, địa
trơn *x.* ráp
trung thành *x.* bạc
trứng *x.* cao 1
trúng *x.* được 1
trụt *x.* cỏi
trừ *x.* bớt
trực tiếp *x.* gián tiếp
trừng phạt *x.* phạt
trước *x.* cuối, hậu, sau 1,
 sau 2
trước mắt *x.* lâu dài
trước tiên *x.* sau 2

trương *x.* căng
trương nở *x.* căng
trường *x.* dài
trường cửu *x.* lâu dài
trượt *x.* được 1
trừu tượng *x.* cụ thể
tù *x.* nhọn
tuân *x.* cưỡng
tuân hành *x.* cưỡng
tuân thủ *x.* cưỡng
tuân tự *x.* nhấy vọt
tục *x.* thanh
tục tần *x.* thanh
tục títu *x.* thanh
tùi *x.* buồn
tùi hổ *x.* buồn
tụi *x.* cá nhân 1
tùm tùm *x.* cười
tung *x.* đọc, hứng
túng *x.* giàu
túng bản *x.* giàu
túng thiếu *x.* giàu
tự *x.* cỏi
tuyển *x.* bỏ 2
tuyệt *x.* cao 2
tuyệt cú *x.* cao 2
tuyệt cú mèo *x.* cao 2
tuyệt diệu *x.* cao 2

tuyệt đối

≠ *tương đối*

+ *đa số tương đối (chuyên); bài toán này tương đối khó, đạo này tương đối rồi; thống nhất là tương đối*

+ *chân lý tuyệt đối, đa số tuyệt đối (chuyên); phục thùng tuyệt đối; đấu tranh là tuyệt đối*

tuyệt mĩ x. cao 2

tuyệt thế x. cao 2

tuyệt trần x. cao 2

**tuyệt vọng x. bi quan 2,
hi vọng**

tuyệt vời x. cao 2

tuyệt xảo x. cao 2

tư x. cá nhân 2, chung

tư nhân x. chung

từ x. bỏ 2

từ bỏ x. bỏ 2

từ mẫu x. cha

từ thiện x. ác

từ tốn x. bình tĩnh 2

từ trần x. chết

từ từ x. chậm

tử x. chết, sinh

tử chiến x. chết

tử tế x. cẩn thận

tử thương x. chết

tử tiết x. chết

tử trận x. chết

tử vong x. chết, sinh

tự chủ x. độc lập

tự nhiên x. nhân tạo

tựa x. giống nhau

tươi x. héo, khô, ôi

tươi tốt x. héo

tương đối x. tuyệt đối

**tương đồng x. giống
nhau**

UU

u <i>x.</i> cha	úp <i>x.</i> ngựa
u buồn <i>x.</i> buồn	út <i>x.</i> bé 2
u hoài <i>x.</i> buồn	út ít <i>x.</i> bé 2
u sâu <i>x.</i> buồn	uyển chuyển <i>x.</i> cứng 2
u tối <i>x.</i> sáng 3	ưng <i>x.</i> cưỡng, phản đối
u uất <i>x.</i> buồn	ứng <i>x.</i> hô
ủ dột <i>x.</i> buồn	ứng đáp <i>x.</i> đáp
ủ ê <i>x.</i> buồn	ứng đối <i>x.</i> đáp
ủ rữ <i>x.</i> buồn	ươn <i>x.</i> ôi
úa <i>x.</i> héo	ương búong <i>x.</i> hư 1
um tùm <i>x.</i> dày 2	ương ngạnh <i>x.</i> hư 1
ung dung <i>x.</i> bình tĩnh 2	ướt <i>x.</i> khô
ùng <i>x.</i> hô	ưu điểm <i>x.</i> khuyết điểm
úng <i>x.</i> hạn	ưu phiền <i>x.</i> buồn
úng thủy <i>x.</i> hạn	ưu sầu <i>x.</i> buồn

V

vàn *x.* cao 1

vãn *x.* đông 2

vào *x.* ra

vay *x.* trả

vay mượn *x.* trả

vãn

≠ võ, võ bị (hiếm), vũ

+ "Nghề vãn nghiệp võ nào ai dám bì", *quan võ*; "Thi vãn thi võ lại bày cờ tiên"
trường võ bị; chăm lo võ bị # vãn đốt vũ dất, vãn ôn võ luyện

+ vãn chương chữ nghĩa, vãn võ kiêm toàn/bên vãn bên võ, bá quan vãn võ, quan vãn

vãn minh *x.* lạc hậu

vãn *x.* dài

vãn *x.* đáp

vắng *x.* có, đông 2

vắng lạng *x.* đông 2, im lạng

vắng mặt *x.* có

vắng ngắt *x.* đông 2

vắng tanh *x.* đông 2

vắng teo *x.* đông 2

vắng vẻ *x.* đông 2

vật *x.* bé 1

vật vãnh *x.* bé 1

ván *x.* buộc, đáp

vận *x.* cõi

vâng *x.* cưỡng

vật chất *x.* tinh thần

vẻ ngoài *x.* bản chất

vẻ vang *x.* nhục

vẹo *x.* cong

về *x.* chết

vĩ đại *x.* bé 1

viên tịch *x.* chết

vinh *x.* nhục

vinh hoa *x.* nhục

vinh quang *x.* nhục

vĩnh viễn x. lâu dài
vỏ x. ruột
vỗ x. vắn
vỡ bị x. vắn
vong x. chết
vô x. ra
vô định x. bất định
vô ích x. hại
vô lí x. hợp lí
vô ơn x. bạc
vô số x. ít
vô tình x. hữu ý
vô tư x. bất công
vô vọng x. bi quan 2
vô ý x. hữu ý
vồ vập x. ăn cần
vội x. bình tĩnh 2, chậm
vội vã x. bình tĩnh 2,
chậm
vội vàng x. bình tĩnh 2,
chậm
vòn vã x. ăn cần
vỡ x. lành
vợ x. chồng

với x. cạ
vũ x. vắn
vụng x. khéo
vụng về x. khéo
vui x. buồn
vui chân x. buồn
vui lòng x. buồn
vui mắt x. buồn
vui miệng x. buồn
vui mừng x. buồn, lo
vui nhộn x. buồn
vui sướng x. buồn, khổ
vui tai x. buồn
vui thích x. buồn
vui thú x. buồn
vui tính x. buồn
vui tươi x. buồn
vui vẻ x. buồn
vụn vặt x. bé 1
vụng dại x. dại
vương x. bỏ 2
vút x. bỏ 2

X

xa x. gần	xanh mét x. đỏ
xa cách x. gần	xanh ngắt x. đỏ
xa tấp x. gần	xanh rì x. đỏ
xa thăm x. gần	xanh ròn x. đỏ
xa tit x. gần	xanh rớt x. đỏ
xa vắng x. gần	xanh tươi x. đỏ, héo
xa vùi x. gần	xanh um x. đỏ
xa xăm x. gần	xanh xao x. đỏ
xa xôi x. gần	xáo x. cố định 2
xã hội x. cá nhân 1, thiên nhiên	xáo trộn x. cố định 2
xác định x. bất định	xấu x. cao 2, đẹp, tốt
xài x. chi	xấu xa x. cao 2, tốt
xài phí x. chi	xấu xí x. đẹp
xanh x. chín 2, đất, đỏ, héo	xây x. phá
xanh biếc x. đỏ	xây cất x. phá
xanh lè x. chín 2, đỏ	xây dựng x. phá
xanh lét x. đỏ	xây đắp x. phá
xanh lơ x. đỏ	xe x. buộc
	xếp x. căng
	xếp xẹp x. căng

xẹp *x. căng*
xẹp lép *x. căng*
xinh *x. bé 1, đẹp*
xinh đẹp *x. đẹp*
xinh tươi *x. đẹp*
xinh xắn *x. bé 1, đẹp*
xinh xẻo *x. bé 1, đẹp*
xíu *x. bé 1*
xoàng *x. cao 2*
xong *x. bắt đầu, dở*
xong xá *x. dở*
xong xuôi *x. bắt đầu, dở*
xọp *x. béo*
xô *x. hô*

xuất *x. nhập*
xuất chúng *x. cao 2*
xuất hiện *x. ẩn*
xui *x. đen 2, họa, may*
xum xê *x. dày 2*
xum xuê *x. dày 2*
xuôi *x. nghịch, ngược*
xuống *x. bót, lặn, lên*
xưa *x. cổ, cũ 2, nay*
xưa kia *x. nay*
xưng *x. đáp, khảo*
xương *x. để*
xướng *x. hô*

Y

yên giấc x. chết

yên lặng x. im lặng

yên nghỉ x. chết

yên ổn x. an toàn

yên tĩnh x. im lặng

yêu x. ghét

yêu cầu x. cống hiến

yêu dấu x. ghét

yêu mến x. ghét

yêu quý x. ghét

yêu thương x. ghét

yếu điệu x. cứng 2

**yếu x. cao 2, khỏe 2,
mạnh**

yếu đuối x. mạnh

yếu hèn x. cao 2

yếu kém x. cao 2

yếu ớt x. khỏe 2, mạnh

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Dương Kỳ Đức (chủ biên), Nguyễn Văn Dựng, Vũ Quang Hào, *Từ điển trái nghĩa tiếng Việt*. Dùng cho nhà trường. Xuất bản lần thứ nhất, Hà Nội, Nxb Đại học và trung học chuyên nghiệp, 1985 ; In lần thứ hai, có sửa chữa và bổ sung, 1988.
2. Long Điền Nguyễn Văn Minh, *Tinh nghĩa Việt ngữ từ điển*. Hà Nội, Nxb Quảng Văn Thành, 1951.
3. Nguyễn Văn Tu, *Từ điển từ đồng nghĩa tiếng Việt*. Hà Nội, Nxb Đại học và trung học chuyên nghiệp, 1985.
4. Văn Tân (chủ biên), *Từ điển tiếng Việt*. Hà Nội, Nxb Khoa học xã hội, 1967 ; in lần thứ hai 1977 ; in lần thứ ba, do Nguyễn Lân chỉnh lí và bổ sung, 1991.
5. Hoàng Phê (chủ biên), *Từ điển tiếng Việt*. Hà Nội, Nxb Khoa học xã hội, 1988 ; in lần thứ hai, có sửa chữa và bổ sung, Trung tâm từ điển ngôn ngữ, 1992.
6. Nguyễn Đức Dân, Lê Quang Thiêm, *Từ điển tân số tiếng Việt*. Pari, Đại học Pari VII, 1980.
7. Nguyễn Lân, *Từ điển từ và ngữ Hán - Việt (Có chú giải từ tố)*. Nxb thành phố Hồ Chí Minh, 1989.
8. Phan Văn Các, Lại Cao Nguyên, *Sổ tay từ Hán Việt*. Hà Nội, Nxb Giáo dục, 1989.
9. Hoàng Văn Hành (chủ biên), *Từ điển yếu tố Hán Việt thông dụng*. Hà Nội, Nxb Khoa học xã hội, 1991.
10. Dương Kỳ Đức (chủ biên), Vũ Quang Hào, *Sổ tay chính tả học sinh (Dùng cho học sinh phổ thông các cấp)*. Hà Nội, Nxb Đại học và giáo dục chuyên nghiệp, 1991.
11. Nguyễn Văn Hùng, *Từ điển Anh văn đồng nghĩa và phản nghĩa*. Sài Gòn, Nxb Khai trí, 1979.

12. Đinh Văn Duy, Việt Linh, *Tiếng Anh thực hành. Từ đồng nghĩa và từ phản nghĩa thông thường nhất trong tiếng Anh*. Nxb thành phố Hồ Chí Minh, 1990.
13. Trần Văn Điển, *Từ điển Anh - Việt đồng nghĩa phản nghĩa*. Nxb thành phố Hồ Chí Minh, 1992.
14. Львов М. Р., *Словарь антонимов русского языка*, М., "Русский язык", 1978 (Từ điển trái nghĩa tiếng Nga).
15. Львов М. Р., *Школьный словарь антонимов русского языка*. М., "Просвещение", 1980 (Từ điển trái nghĩa tiếng Nga dùng cho nhà trường).
16. Евгеньева А. П. (Гл. ред.), *Словарь синонимов русского языка*, Т 1-2. М., "Наука", 1970 - 71 (Từ điển đồng nghĩa tiếng Nga).

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
<i>Lời nói đầu</i>	5
<i>Từ điển A - Y</i>	9
<i>Tài liệu tham khảo</i>	205

*Từ điển trái nghĩa - đồng nghĩa tiếng Việt (Mã số 8UV019 T4)
In 5000 cuốn khổ 13 x 19, theo quyết định in 1319/482D
số in 1199. Tại Công ty in Tiến Bộ
In xong và nộp lưu chiểu tháng 12/1994.*

CÙNG NHÓM TÁC GIẢ

- *TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA TIẾNG VIỆT*. Dùng cho nhà trường. Xuất bản lần thứ nhất, Nxb. Đại học và trung học chuyên nghiệp, Hà Nội 1985 (đồng tác giả : Nguyễn Văn Dựng).
- *TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA TIẾNG VIỆT*. Dùng cho nhà trường. In lần thứ hai, có sửa chữa và bổ sung, Nxb. Đại học và giáo dục chuyên nghiệp, Hà Nội 1988 (đồng tác giả : Nguyễn Văn Dựng).
- *SỐ TAY CHÍNH TẢ HỌC SINH*. (Dùng cho học sinh phổ thông các cấp). Nxb. Đại học và giáo dục chuyên nghiệp, Hà Nội 1991.
- *TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA TIẾNG VIỆT* (Dùng cho học sinh phổ thông các cấp). Xuất bản lần thứ nhất, Nxb. Đại học và giáo dục chuyên nghiệp, Hà Nội. 1992.
- *TỪ ĐIỂN TRÁI NGHĨA - ĐỒNG NGHĨA TIẾNG VIỆT* (Dùng cho học sinh phổ thông các cấp). In lần thứ hai, có sửa chữa, Nxb. Giáo dục, Hà Nội 1994.